

	Sz. Old.	Sz. Old.	Sz. Old.	Sz. Old.	
Budavári László	10 8	Igaz Béla dr.	11 8	Magyar Sándor	3 7
	12 5	Jakab Béla dr.	3 7	Mandács József	12 5
Buzi Mária	11 8	Jávor (Jegyinnák)		Martinek József	12 5
Csán Ferenc	1 10	Mária	5 8	v. Markos Mihály	12 4
Cséry Dézso	3 8	Járányi Lajos	12 5		12 5
Csikó Széplő Dénes 12	5	Járányi Lajosné	12 5	Matlák József dr.	10 8
Csornay (Fricke) Ede 3	8	Kanizsai Vendel	9 7	Mauthner Ferenc	12 4
Dékány (Denz)		Kaufmann János	12 5		12 5
Isván	10 8	Kálmán Károly	10 8	Márfai (Máli) István	9 7
Draskóczy Károly	11 8	Kántor József	11 8	Merkle József	2 8
Drozdy Gyula	1 2	Kászdorfi Károly	12 5	Mester József	12 5
Eberhardi János	5 8	Kerekes (Koleszárís)		Miklósi István	3 8
Ebrics István	12 5	Károly	12 5	Miklós (Hoch-	
Eicher János	12 4	Kerekes (Koleszárís)		holzer) József	7 9
	12 5	Sándor	10 8	Mohai (März) György	3 8
Erményi Imre	11 8	Keresztes Mihály	10 8	Nagy Béla	9 7
Eösz Mátys	12 5	Kem József	10 8	Nagy Sándor	9 7
Farkas József	12 5	Kész József	7 9	Nagl János	12 5
Ferencz (Fuchs) József	2 8	Kirschner János	12 5	Nemes József	12 4
Fetzer Ferenc	1 10	Kisbán (Kuchta)		Németh István	10 7
Fényi Sándor	9 7	László	7 9	Nübel János	12 5
Fodor Ferenc	9 7	Kiss Lajos	12 5	Nyerges (Szel-	
Fodor János	9 7	Koch Ede	11 8	mayer) Margit	7 9
Frauz József	3 7	Kocsis Margit	12 5	Óveges Kálmán	5 8
Frei János	12 5	Koletár József	6 8	Palotai János	9 7
Frost Péter	12 5	Kohl István	10 8	Partl József	12 4
Frösch Gáspár	9 7	Koltai (Kraut)		Szilver József	12 5
Gábrfalvi Pál dr.	5 8	Ferenc	6 8	Pataki Antal	11 8
Gáló József	12 5	Kollai Adám	12 5	Patton János	10 8
Gerber Károly	7 10	Komócsy István	3 7	Pavlicsek János	11 8
Gusttner Konrád	12 5		11 8		12 4
Geyer József	12 4	Kosztolányi István	12 5	Perényi Pál dr.	12 5
Göb Antal	10 8	Koudela Gyula	12 4	Pekár Béla	12 5
Grund Béla	10 8	Kovács György	12 5	Pethő Gyula	10 8
Hahnmann Márton	12 5	Kovács János	10 8	Plichta Béla	10 8
Hajas János	11 8	Kovács Kálmán	10 8	Póhli Ferenc	12 5
Hahn József	12 5	Kovács Amália	10 8	Pókász Amália	12 5
Hamberger József	12 5	Kutas (Kaich) Antal	10 8	Prasch János	12 5
Hangl Ferenc dr.	3 8		12 4	Radnay (Roth-	
Hanyu Ferenc dr.	11 8		12 5	mayer Mária	4 7
Hargitai János	9 7	Kutor Antal	3 7	Raichnel Bassler	12 5
Harsányi Gáspár	12 5	Lajos Gyula	11 8	Gertrud	4 7
Hartwek Jenő	12 5	Lakner Géza	10 8	Reinhart György	9 7
Hága Ferenc	12 5	Lassányi János	12 4	Resch József	12 5
Heimrich Ferenc	9 7		12 4	Richter Mátys	12 5
Herbert Gáspár	12 5	Lányi József	12 5	Romaizs Ferenc	11 8
Hesz Béla	12 5	Leipold Péter	12 5	Rospzrim József	12 5
Hesz József	12 5	Lerch István	12 5	Róth József	12 5
Hesz Mária	9 7	Lieber Emil	2 8	Ruzsinszky József	10 8
Hinterschied György	10 8		12 4		11 8
Hörényi Kálmán	9 7	Lippai M. Terézia	3 7	Salamon Vilma Olga	12 5
Hörényi Károly	12 5	Lovas (Lehr) Kornél	12 5	Simon (Schifflich)	3 7
Horváth József	6 4	Lovász János	12 6	Karolin	8 8
Horváth Lajos	11 8	Lónyai Irma	11 8	vitéz Simon Simon	12 4
Horváth Mária	10 8	Magosföldi Péter	10 8		12 5
Huber János	12 5	Makári István	9 7	Somogyi Géza	3 7
Igaz Béla dr.	3 7	Makáriné Faller Klementin	9 7	Somos (Szieb) Antal	3 8

KATHOLIKUS ISKOLA

NÉPOKTATÁSÜGYI HAVI KÖZLÖNY — A PÉCSÉGHÁZMEGYEI TANHATÓSÁG HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Felélős szerkesztő: Magyar Sándor, ehm. tanfelügyelő.

Kiadótulajdonos: a „Pécségházmegyei Róm. Kath. Tanító-Egyesület.” — Megjelenik minden hétfő este 9 óráig.

Előfizetési díj 1932. évre 3 pengő.

Talajdíj 1932. évre 3 pengő.

SZERKESZTŐSÉG: Pécs, Kántalan-ut. 4. sz., hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, hírdetések és reklamációk is küldendők. Az előfizetési és tagsági díjak a 45.012. sz. postatakarépenkénti befizető-lapon küldendők be.

Pécs, 1932. január 1.

XXI. évfolyam, I. szám.

Hitef!

Évek fordulóján állunk!

Egy év: kicsinyek homokszem az idők homokóráján. Megindul, lepergett. Elmulott... Vele tüntek gondjaink, megpróbáltatásaink, küzdelmeink, eltemetett reményeink, ki nem elégült vágyaink, sirba szállott szereteink. Az emlékezés lélek-merlegen másodsó h a lepergett homokszem. És ha egy év folyamán csak valami kis szépet, jót, nemeset alkotunk is; mikor a barátságára, a szülői, hitvesi, testvéri, gyermeki szeretetre gondolunk, mely körülvált; mikor forró imát mondunk az élet Adójának az életért, az egészségért, az erőtért, a kitartásért, mellyel győztük az időt iramát, akkor, az — évek fordulóján, — diadaloszloppá magasztosult a kicsinyek homokszem.

Jo éssz, öröm és bánat, siker és sikertelenség tapadt a kicsinyek homokszemre, mely ime most lepergett. Az idők végtelenségében lezárult egy esztendő. Minden a múlté már. A múlté, mely vissza nem jó... De az idő nem áll meg, ime, új homokszem indul a homokóráon. Lassan, bizonytalanul, de megindul. Kezdődik egy új esztendő: a jövő!

A magyarság óráján is lepergett egy kis homokszem. Magával vitte egy nemzet háromszázhatvanöt-napos gondját-baját, nehézséggel megpróbáltatásait, küzdelmeit, szenvedéseit, felcsillanó reményeit, vágyódásait. Mindez a múlté már.

És a magyarság elkönyvelt a múltat. Sötét eredmények. A „Tartozik” oldal arról beszél, hogy az elmúlt évben csodábe jutott

a világ, tort ült a gonoszság, nyomorban sirt sok ezer magyar, billenésben nyugótt sok ezer testvér. A „Követel” oldalon semmi biztató!

Az évek fordulóján mintha sötét verem mélyére esett volna a magyar! — Az évek fordulóján megéltetpen, fáradtan várjuk a sötétség oszlását!

De hiába gyújtunk pászortortüzeket, fállyákat, villamos lámpákat, hiába keresnek bennünk jóakaróink és barátaink reflektorát, mindez a fény nem hatol a verem mélyére. Nem üt el a sötétséget, mert a fényt emberi kezek gyújtották. És ki tudja, milyen gonosz szándékkal?

A gonoszság, a gyűlölködés, a kapzsiság, a hőzöngy, a csüggedés, a fáradtság sötétség csak egyetlen fény sugarát, a hit fényét üzhét el.

Nagy erő a hit! Nagy áldás! Akinek hite van, az érzi, hogy nincs elhagyható! Akinek hite van, az nem csügged, mert érzi, hogy egy magasabb Hatalom örökdió felette. Akinek hite van, az tudja, hogy a rosszból fakad a jó, hogy a hősszából új rendeződés, a gyűlölködésből megértés születik. Akinek hite van, az tudja, hogy el is ért a jobb jövőt, mert emberfeletti akadályokon is tud győzni.

Az évek fordulóján hitet adj nekünk magyarok! Isene! Hitef, hogy az örök változatosságban is a Te törvényedet lássuk; hitet a jószág, a szeretet, az igazság erejében. Hitef adj nekünk, mellyből erőt fakad, hogy el ne essünk az útfélen s a vadak prédájá ne legyünk!

vitéz Székely Pál.

1929. évi 865—0—666. szám alatti kelt rendelet kiegészítésével és az 1930. évi 865 0—53. szám alatti kelt rendelet módosítását tudomásul és a fenntartókkal való közlés végett értesítem a kir. Tanfelügyelő urat, hogy a szabályszerűen megszervezett és eddig is fizetéskészítő állam-gyermeknevelési állások engedélyem kiké-
résére nélkül is a következő esetekben folytathatók:

1. A **belterületi iskoláknál:**

a) olyan községekben, amelyekben csak 1 belterületi iskola van

az egytanítós iskolánál 30-on felüli a kéttanítós iskolánál 70-en felüli a kéttanítós iskolánál 140-en felüli a háromtanítós iskolánál 210-en felüli a négytanítós iskolánál (létszám mellett Nagyböbri iskoláknál) egyvel több tanítót állás töltőbe beengedélyezésére nélkül annál, ahányszor 70 tanuló látogatja az iskolát.

b) Oly községekben, amelyekben több belterületi iskola van, az iskolafenntartó a megüresedett tanítói állást az a pontban megjelölt tanulólétszám mellett engedélyezésére nélkül betölti, ha a község többi belterületi iskoláinak munkájukba (nem számítva a magánosok vagy a vállalkozó által fenntartott iskolákat) tanítónként átlag legalább 70 mindennapi iskolai tanuló jár.

2. A **külterületi iskoláknál.**

Egytanítós iskolánál 30-nál több, kéttanítósnál 70-nél több mindennapi iskolai tanuló mellett az 1. illetéglel a II-ik tanítói állás engedélyezésére nélkül betölthető, ha a belterületen nincs a külterületi iskolával azonos jellegű iskola, vagy ha a vele azonos jellegű belterületi iskola tanulólétszámából egyegy tanítóra átlag 70-nél több tanuló esik.

Az iskolafenntartó községek és egyházak, valamint az államkincstár terheinek lehető kimé-
lésében a fentiek szerint előzetes engedély nélkül betölthető állásokra tanítói választások csak február hó 1-e előtt és augusztus hó 1-e után lesznek államjeggyel eszközölhetők, a tanév második felében tehát csakis helyettesítő tanítók alkalmazhatók és pedig csakis a szorgalmi idő hátralévő tartására.

A tanítói állások betöltése ügyében felterjesztett kérvényekben az illető községbeli valamennyi elemi iskola (a vállalati és magániskolák kivételével) tanulólétszámának osztályonkénti és a tanítók beosztását is feltüntetve kimutatását mellékelni kell. Az egytanterű iskolánál a tanulóknak névsorát, választás, valamint a szülőik lakóhelyét is feltüntetve kimutatás is felterjesztendő, míg a nagyböbri (többtanterű) iskoláknál ez mellőzhető. Ugyancsak mellőzendő belterületi iskolai állás betöltésénél a községbeli külterületi iskolák adatainak bejelentése is.

Előfordulhatnak esetek, mikor egyes megüresedett tanítói állások betöltése kisebb létszám mellett, vagy február hó 1-tán is nagyon megköt. Ilyen esetekben az iskolafenntartók a jelen rendeletben foglalt korlátozás alól különösen

megkötés esetén, kellően részletezett s a kir. tanfelügyelő javaslatával ellátott felterjesztésben felmentést kérhetnek."

2309/1931. sz. **Tanszerek kedvezményes beszerzése.** A m. kir. vallas- és közoktatásügyi miniszter úr 820-05-906/1931. sz. rendeletére (megjelent a Hivatalos Közlöny 1931. dec. 1. számában) az elemi népiskolai tanszerek kedvezményes beszerzése tárgyában azaz hívom fel a felügyelőtem alá tartozó rk. egyházakossági képviselőtestületeket, mint iskolaszékeket, hogy az elemi iskolai tanszereket egy-egy részleltetésére 5 %-os kedvezménnyel a Szent István Társulat is szállítja, tehát szabadon forgó felszereléseket a felügyelőtem alá tartozó iskolák részére a Szent István Társulattól kell beszerezni.

2310/1931. sz. **Országos Iségnyújtó Mozgalomban részvétel.** A m. kir. vallas- és közoktatásügyi miniszter úr 820-05-1231-1931. sz. rendeletére (megjelent a Hivatalos Közlöny 1931. dec. 1. számában) azaz hívom fel a felügyelőtem alá tartozó plébános, isk. igazgatók, igazgatótanítók és tanítók figyelmét, hogy az Országos Iségnyújtó Mozgalom segítő bizottságok munkájába kapcsolódjanak be és igyekezzenek ezt a munkát önfelajánló munkásságukkal előmozdítani.

2311/1931. sz. **Soproni népszavazás emlékeinek megünneplése.** A m. kir. vallas- és közoktatásügyi miniszter úr 820-05-1808/1931. sz. rendeletére (megjelent a Hivatalos Közlöny 1931. december 1. számában) azaz hívom fel a felügyelőtem alá tartozó iskolaiigazgatóságok és tanítók figyelmét, hogy a harcsonyi szünet után, az első tanítási napon az osztályvezető tanítók a tanítást pár percre szakítsák meg és emlékezzenek meg a soproni népszavazás eredményéről és annak jelentőségéről, s utána a tanulóifjúság emlékezzel el a „Szózat”-ot.

2341/1931. sz. **A községek háztartásaira nehezedő iskolai terhek enyhítése.** A m. kir. vallas- és közoktatásügyi miniszter úr 1931. november 20-án kelt 865—2511—1931. sz. alatt a követhető rendelettel intézte a vármegyét közigazgatási bizottsághoz:

„A m. kir. belügyminiszter úr 1931. évi községi költségvetések felülvizsgálására kiküldött megbízottjainak jelentéséből tudomásul szereztem arról, hogy a községek által fenntartott és ser-
gélyezett iskolák kiadásai igen súlyos terhelést nehezednek a községekre és az 1929. évihez képest azok csaknem megkétszereződtek. A ki-
kötődtekt azt is jelentették, hogy a községek közoktatásában nehéz anyagi helyzetükben az egyre fokozódó iskolai terheket elviselni képtelenek, ami miatt az iskolai közigazgatásban több helyütt fennakadás is állt be. A m. kir. belügyminiszter úr megkeresésére, valamint az 1931.

évi XXVI. t.-c. alapján létesült Országos Bizottság albizottságának kívánásához képest felhívom a tek. közg. Bizottságot, intézkedjék, hogy a felügyelőtem alá tartozó iskolák költségvetéseiket az iskolák szükségleteinek megfelelően bér, de a lehető legnagyobb és oszkeru takarékos-
sággal állítsák egybe mindenemü nagyobb beruházástól egyelőre tartózkodjanak és hogy az iskolai költségvetéseket a fölöttes tanügyi hatóságok a legrészletesebben vizsgálják felül."

Felhívom a felügyelőtem alá tartozó egyházközségi képviselőtestületeket és tanácsokat, mint iskolaszékeket, hogy a költségvetések megállapításánál legyenek figyelemmel a fentebb közölt miniszteri rendeletre. A költségvetések tehát ezental a takarékosági stb. alapján is felül fognak vizsgáltatni s csak oly költségvetés nyerhet jóváhagyást, amely a mai gazdasági állapotban megfelelő tételeket tartalmaz. Fontosabban ebből nem követhetik az, hogy az iskola felszerelésénél (ferképek, szemléltetőképek, tanszerek és eszközök, stb.) hiányt egyáltalán ne pótolhassanak s ily címen megfelelő összegek elő ne irányoztassanak, hanem az, hogy a fenforgó hiánynak, amennyiben azok nagyobb-mértékű, megfelelően elosztva évről-évre szerkezteszenek be s így évről-évre megfelelő összegek irányoztassanak elő a költségvetésekben.

2360/1931. sz. **Tanfolyamok beszerzésénél követendő eljárás.** Vonatkossával 2047/1931. sz. alatt kelt rendelkezésemre (megjelent a Katholikus Iskola 1931. november 1. számában) a tanfolyamok beszerzésénél követendő eljárás tárgyában kiadott s utal-
mányolt kir. tanfelügyelői közl. 1931. december 16-án kelt 820 05/1346-1931. sz. alatt intéz-
zett vallas- és közoktatásügyi m. kir. miniszteri rendeletet alább egész terjedelmében a felügyelőtem alá tartozó összes egyház-
községi tanácsok, mint iskolaszékekkel, iskolaiigazgatóságokkal és tanítókkal tudomás-
ul

vétel és szoros mihezartartás végett közlöm:

„Tudomásomra jutott, hogy folyó évi szeptember hó 21-én 820-05-1093 sz. a kelt rendeletem felrengyarázásával egyes elemi népiskolák az olvasó könyvekben és a hitani könyvekben kiüül semmiféle más tanfolyam használatát nem engedli meg és emiatt a tanfolyamokat olyan tanulóknak sem szerzik be, akiknek szülei nehezege nélkül tudnak a szükséges költségekről gondoskodni.

1930. évi október hó 18-án 820-05-659 sz. a kiadott s 820-05-1073/1931. sz. a kelt rendeletben is a maga egészében kifejezetlen fenntartott rendeletben kimondottam, hogy a szükséges tanfolyamok biztosítása érdekében használnák ki az iskolák az 1866. évi XXXVIII. t. c. 31. és 32. §-ában, továbbá az 1921. évi XXX t. c. végrehajtása tárgyában kiadott 1922. évi 130/70 sz. rendelet 69-72 §-ában és az 1930. évi VII. t. c. be-
munkáltatott lehetőségeket, végül igénybe a lényegüladók által biztosított 10 %-os kedvezményt és a szülőkhez képest kérjek ki a jötekhöz egyesületi támogatást is. Ha ezen beszerzési lehetőségek kimerítése után sem sikerül a szegénysorsú tanulókat az összes tanfolyamoktól eltiltani, akkor áll be a tanulóknak az a kötelezettsége, hogy a szegénysorsú gyermekek az olvasókönyvekről kiüül más tanfolyam beszerzésére kényszeríteni nem szabad.

Midőn a felrengyarázások kitűszöbölése céljából mindezeket nyomtatékosan újól hangszulyszom s kir. Tanfelügyelő urat felhívom, hogy idézett rendeletetm vérehatásánál ennek megfelelően járjon el, egyben értesítem, hogy 820-05-1093/1931. sz. rendeletem 4. kitézésében felsorolt tanfolyamok közül a szántani példátárak csak az 1-ső és 11. osztályban, a nyelvgyakorló könyvek pedig csak 11. osztályban nem használhatók, a felsőbb osztályokban ezeknek a tanfolyamoknak a használata nem tilos."

HIREK.

Apáti kinevezések. Virág Ferenc megyéspüspök pápai felhatalmazás alapján a pécsi egyházmegyének három kiáló tagját részesítette kitüntetésben, amnyiben **Hirschbach Ödön** pécsvárosi esperesi kerületi tanfelügyelőnek és plébánosnak a **Szent Benedekről** nevezett pécsvárosi **Mihály dunaföldvári** esperes-plébánosnak a **Szent Péter** apostolról nevezett plébánosnak és **Bartalin Ferenc** pécsvárosi kerületi esperes-plébánosnak a Mendei-egyházpátságot adomá-
ohormindszentül kitüntetésben, hednett tagjai négyé. Az új apátok értesek, hednett tagjai pécsei egyházmegyének és kitüntetésük mindenütt örömet kell.

Az első püspöbi tanácsos a pécsi egyházmegyében. A megyéspüspök Ta-

kács Mihály székényi plébánost püspöbi tanácsosná nevezte ki. A pécsi egyházmegyében **Talács Mihály** az első, akit az újonnan kinevált címet kapta. A püspöbi tanácsos címet porós cingulus jár.

Elismerés. Ö Nagymellétsége, a megyéspüspök **Úr Sádghy Gyula** garé rk. kerületi iskolafelügyelő, igazgatótanítóknál 40 év szolgálat után történt nyugodalomavonulása alkalmából, hosszú eredményes és kiáló munkásságáért elismerését fejezte ki.

Igazgató tanítói kinevezés. **Resch János** császlai rk. kántortanító Megyéspüspök **Úr Ö Nagymellétsége** eddigi kiáló munkásságának elismeréséül igazgatótanítói kinevezte.

Baranyavármegyei Leventeegyesületi kitüntetések. Az Országos Testne-

amí lassan értékelenné válik, ezért folytonos selejtezésnek kell lennie az egyes tudományágakban, mert az ember agy felvevő képessége is korlátolt. A fejlődés tránya tehát kétségtelenül az, hogy az iskolának, amely széles néprétegekből kapja tanítványait, mindig jobban kell közeledni az éléhez s a gyakorlati életre kell fókuszálni minden tanuló. Az általános műveltség megadását nem lehet főcélként tekinteni, hanem a gyakorlati ismeretekkel kell fölérteni a tanuló sorait, mint Amerikában tapasztalható ez, még a középiskolákban is. De fontos a tanítás módja is. Nem csak a fölösleges anyag módja is. Nem csak a tanuló meg nem emészték az anyag, hanem a tanuló nem dolgozott anyag felé. Mindez, aminek megértésére, tisztá állására nem főkérdés, valósággal békítől fog ránk. A tudat elől jobbkannak, mint fejezetek szemlék és sok ember beteges idegességének, cselekvőképessége korlátosságának az ismeretszerzés helytelen módja az oka. Tehát nincs és nem lehet igazak azoknak, akik a tudomány csodóját hirdetik. A mai gazdasági helyzet nem lehet állandó és végleges s ezt a reánk hényszerített nyomorúságot előbb több meg fogja szüntetni az igazi béke, amely után való általános nagy epekedés, sóvárgás észlelhető mindenfelé. S a jobb s a rendezett viszonyok kö-

zött visszaáll az élet régi törvénye, mely a nagyobb képzettség, tehát a tudásnak biztosít utat. Nem szabad tehát állunk úgy az iskolában, ahol a gyakorlati irányt kell teljes diadala juttatunk, kizárva minden elméleti-kezdést, mint az iskolán kívüli is, ahol munkánk, a kétségbeesett lelkekre erőt, reményt, bizakodást kell csepegtetnünk, de egyáltalán közzitni lenvén, meg kell önnünk őket a báros állapotok befolyásától s mindenkor oldaluk mellett kell lennünk a tudás erősítő munkájával. Nem könnyű fölírni egyik sem. De az iskola és a tanító mindig megtalálja a helyes utat, mert keresi, mert meg kellett keresnie azt. Ma sem szabad kétségbeesnünk, mert a jövő nem olyan reménytelen, csak dolgozni kell. Ennek a dolognak lebonyolítása módját, eszközeit megkeresni, megbeszélni hivattak a pedagógiai szeminariumok, melyekben nemcsak a szorosan vett oktatást, nevelést, művelést anyag dolgozandó fel, de minden új kérdés, mely a tanulóval, tanulóval, iskolával, családdal, a falu népével kapcsolatban van. Ezeknek a kérdéseknek megbeszélése és helyes gyakorlati kivitele egy szép világot fog teremteni bent, a csonka hazánkban, de siettelni fogja mindnyájunk hő vágát: Nagy Magyarország föltámadását.

Dr. H. A.

A közigazgatás racionalizálása és a tanügyközigazgatási nevelés.

írta: dr. Serényi Antal, ktr. s. tanfelügyelő.

Elérkezünk a közigazgatás racionalizálásához. Dr. Magyary Zoltán kormánybiztos, egyetemi tanár elkészült javaslataival, amelyek tulajdonképpent fél fejeletnek fel: új alapokra kell fektetni a közigazgatási bíráskodást, továbbá a közigazgatási hatásköröket decentralizálni kell centralizálni.

Közigazgatás a tanügy is, különösen népoktatásügyi vonatkozásában. Hely tehát, hogy a racionalizálás erre is kiterjedjen és bizonyára ki is fog terjedni. A tanügyközigazgatás racionalizálásának van egy organikus rendezést igénylő kérdése, melynek központjában a tanfelügyelet szükséges reformja áll, — a másik pedig, amely a racionalizálásnak a biztosítéka: a tanügyközigazgatási nevelés. Jelen alkalommal csak ez utóbbival kívánok itt foglalkozni.

Jelenleg a tanügyközigazgatási nevelésben nincs egység. Tartalmilag nem áll arányban azaz a céllal, amelyet biztosítani kell. Tanügyközigazgatási jogi nevelésre szükség van mindenkinél, aki a tanügyközigazgatási szolgáltatásban áll, vagy, aki olyan hatáskörben működik, amelynek terénuma a tanügyközigazgatással kapcsolatos. Ezekbe a ka-

tegóriákba tartoznak tehát a tanügyközigazgatás felügyeleti hatóságai, továbbá a megyei- és pénzügyi hatóságok és a tanítók. Nezzük, milyen intézkedések szolgálnak most a tanügyközigazgatási nevelés?

Az elemi népiskolai tanítók a tanítóképzőintézetek V. évfolyamában a szervezettlen keretében tanulják fő vonásokban a tanügyközigazgatási jog alapvető kérdéseit. Az egyetemeken és jogakadémikákon az általános közigazgatás egyik rövide szabott fejezete a tanügyközigazgatást rész.

A jegyzői tanfolyamokon külön tanfolyamként foglalkoznak a tanügyközigazgatási joggal.

Az 1923. XXXV. tc. §. 21. a vallás- és közoktatásügyi minisztérium fogalmáról karánok ir elő külön vizsgálatot.

1930/31. tanévtől kezdődően a vkm. a szept. m. kir. tudományegyetemi kapcsolatban tanfelügyelői tanfolyamot szervezett.

A vármegyei, rendőri és pénzügyi tisztviselők részére a 9100/1931. M. E. sz. rendelet előírt gyakorlati közigazgatási vizsga anyagában benne van a közművelődési közigazgatás is, mely az elemi-, közép- és szak-

iskolákon végig fel az egyetemig a kulturális intézmények minden fázisát és fokát foglalkoztatja, benne van a tanügyközigazgatás is. A népiskolák és tanítók jogviszonyait foglalkoztatja a tanügyközigazgatásból a vizsga anyaga a következő:

A népiskolai törvények és rájuk vonatkozó rendeletek. Az iskolafenntartók. Az iskolafenntartás feltételei. Az elemi népiscola szervezete és felépítése. A népiskolák tanítói, igazgatói és felügyelői.

Ezek a tanulmányi és vizsgaanyagok végrendményben a tanügyközigazgatás érdekeit akarják szolgálni, azt, hogy akik népiskolákkal és népiskolai tanítókkal kapcsolatos jogviszonyok intézésében résztvevnek, azokban meglegyen a speciális jogviszonyok jogi ismeretének tudatosága, mert az adja meg a közigazgatás igazi racionalizálását, igazi egyszerűsítését, ha mindenki tudja az arra hivatottak közül, hogy kinek mi a joga és mi a kötelessége, mi a hatásköre, mi a törvény, mi a rendelet, mi a jogszabály a felmerült tanügyi jogi kérdésre.

A tanügyközigazgatás a népoktatási törvény meghatározta óta élve 65 esztendő alatt nemcsak speciális hitatassá alakult ki, hanem kifejlődött egy külön jogrendszer is, amelyet röviden tanügyi jognak nevezhetünk s amellyel ma már, mint speciális tudománnyal kell foglalkoznunk. A tanügyi jog a tanügyi törvényeknek, végrehajtási utasításoknak, miniszteri rendeleteknek, közigazgatási bírói joggyakorlatnak és nem tanügyi törvényeknek a tanügyre vonatkozó jogszabályiból alakult ki egy egységes, szerves joggá. Hatalmas anyag, amely ép olyan önálló elismerésre tarthat számat, mint akár az általános közigazgatás.

Ifjúsági egyesületek a falusi népiskolákban.*

(Sziogárda, Vöröskereszt, Cserkészprócesapatok.)

Miképp szervezhetők ezek és miképp vonhatók bele az új tanterv által meghívott nevelői munkába?

írta: GAZSI TERÉZ, bányasi rk. tanítónő.

(Folytatás.)

Az aprócesapatot 6-8 fűből álló örsökre kell osztani. Az örsök vezetői szabály szerint legalább 1. o. cserkész. Falún, a kezdet legkezdetein természetesen ettől el kell tekinteni. Nincs más megoldás, mint, hogy a tanító maga lesz őrsparancsnok is. Felsőbb kiképzés után aztán a kis cserkészeket próbának vett alá, aminek kiálta esetén lesz csak a fűből álló kis cserkész, a cserkészprócesapat valóságos tagja.

Érdekes ramutai az első proba anyagára: kiülpán azért is, mert belőle még jobban ki-állaglik a cserkészprócesapatnak az új tanterv által előírt nevelői munkába való be-

*Egyesületünk által pályázottal jutalmazott mű.

nos közigazgatási jognak egyéb" része pl. az egészségügyi közigazgatás a vallásügyi közigazgatás, földművelésügyi közigazgatás, vagy akár a pénzügyközigazgatás. A jogi organikusmában külön szerv, de azért előláthatatlan az egészről. A speciális jogszabályokon kívül vele van a tanügyre vonatkozó jogszabályoknál is, pl. az adó és illetékügyi kérdésekre a pénzügyi jog nyújtja a normákat, a tisztviselők magasabb büntető jogi védelmére szóló rendelkezéseket a büntetőjogi tartoznak ide stb., színt azt lehet mondani, hogy a jog egész terénuma átnyúlik tanügyi kérdésekre, úgy, hogy a tanügyi jognak a többi jogrendszer ebből a szempontból nézve nélkülözhetetlen segéd-tudománya.

Ha a jogtudományok kapcsolatát így a tanügyi jog szempontjából fogjuk fel, a tanügyközigazgatási nevelésnek egész mártant kell adni. Az útegből nem térhet kell csinálnunk, amelyben csak visszaverődne kapjuk a tanügyi jogot, hanem az úteget úgy kell csinálnunk, hogy azon kitekintve, a tanügyi jogban ezt a speciális jogok és az egyéb jogrendszer tanügyi vonatkozásait egységes áttekinthető képpen kapjuk. Így lesz belőle külön tanügyi. Amikor a tanítók magasabb képzésének problémáiról és a tanügyközigazgatási nevelés szükségéről beszélünk, akkor emeljük tanszékét az egyetemeken a tanügyi jognak, ahol úgy a tanítók, mint az általános, a pénzügyi és a tanügyközigazgatás emberrel az illyképpen feljogott tanügyi jogból egységes tanügyközigazgatási jogi nevelést kaphatnak s akkor az egész közigazgatás racionalizálása is egy erős biztosítékot nyert.

ség megszerésére készült a kis apróságokat, amelynek előlív minden szakában legnagyobbat hasznát vehetik. d) A pontosság megkövetelésének a gyermek későbbi életében jelentősebb nagy jelentőséget és hasznát már hangsúlyozniuk is felesleges.

A cserkészpródcsapot segítségére tett a tanítónak a természet megismertetésében. Űgyességekre nevelt magát. A szó szoros értelmében kivévelt a gyermeket a szavak világából. Önálló tevékenységre szorítja őket.

A cserkészpródcsapot szelleme mindenben megfelel a szabaddan való tanítás követelményének. Amit a tanító az őnand körüljáról közt megvalósítani egyáltalán nem, vagy csak áldozatok árán tud, a cserkészpródcsapot révén jászába elérheti. A cserkészlet csupa kirándulás. Segítségével tehát a tanító főbb követelményének, hogy évenként legalább tíz kirándulást rendezzen. De bőveges ter jár a közös munka és a közös nevelés számára is. A próbák kiállításának nehézségeit, a jobb eredményért való küzdelem s a csapat hatóság szervezete valóban alkalmas módon készíti elő a gyermeket az élet harcaira.

Tovább folytathatók még azoknak a kapcsolatoknak felsorolását, amelyek a cserkészpródcsapot és az új tanterv szelleme közt megvannak, de azt hisszük, már az eddigiekből is eléggé világos, hogy a cserkészpródcsapot milyen előnyösen von-

A természetrajz-gazdaságtan táblai rajzokban.

Az új iskolában sokat rajzolnak. Rajzol a tanító és a tanuló egyaránt. Rajzolnak naponta többször is. Nem a rajz kedvéért való rajzolást értem, a rajzolás órán; hanem azt a rajzolást, amely nem cél, hanem eszköz, kitűnő eszköz a tanítás szolgálatában. Így a természetrajz gazdaságtan tanítását állandóan kíséri a tanító táblai rajza. Ez a megértést szolgálja egyszerű, másrészt az emlékezést. Amikor a tanító rajzol, szavakkal érthetőbben szól tanulóihoz, amikor a tanuló lemeszolja a táblai rajzot, öntudatosan elmélyíti önmagukban a tanultakat, amikor pedig ismétlésre kerül a sor, a füzetbe lerajzolt sématisz rajzok alapján könnyebben, jobban és zavarosabbban ismétlik a tanultakat, mintha ezt az ismétlést a könyv szövege alapján kellene végezniük. Különben a természetrajz-gazdaságtan és háztartástanhoz nincs megengedve kézikönyv használata a III. és IV. osztályban. Az új tanterv nem enged meg, hogy e tárgyban elméleti tanítás folyjék, hanem gyakorlati; nem könyvtanulás, hanem szemlélet, megfigyelés, munka útján gyűjtött tudás és gyakorlat. Ezért egy tanítási egység földolgozása nem ak-

ható be a tanterv elgondolása szerint való, új nevelési munka tevékenységébe, a tanítóra váró feladat megoldásának szolgálatába. Még csak arra kívánunk rámutatni, hogy az apródcsapot szervezte, fegyelmé nagyban növelt a gyermekek tekintélytiszteletét, engedelmességét, bajtársaságát. Mindezek viszont hasznos előkészületei a fiúk jövendő hatóságának, Isten, Király és Haza magasztos eszméi hív, lelkes és minden áldozatra kész szolgálatának.

III.

A Vöröskereszt.

A kereszt, amely egykor az áldozatok leg-nemesebbikét hordozta és két ezredéven át szent tűzével az emberiség gondolkodását irányította, a műveltség magas korszakában is újolag felébredt lett és az emberiség fejlődésével még inkább jelvénye leszzen igen sok fenhő, nemese irányú jöfötménynek, törekvésnek és tettnek. (Molnár Viktor: „A Vöröskereszt.” Magyar könyvtár 791.792. száma, 85. o.)

Valóban, amióta Dunant Henrik és Mejjner Gusztáv lelkes fáradozásának eredményeként, 1863-ban létrejött a „Genji Egyesemény” a egyre jobban és jobban fogalommá vált a Vöröskereszt, mely ma már az áldozatra kész lelebarát szervezet, az embert elért s egészégségért folytatott bátor küzdelmet, az embertességet jelenti. (Folyt. köv.)

*

kor kezdődik, mikor, annak megbeszélésel kezdjük az órán, hanem már az előző órán, mikor a következő órára megfigyelési feladatokkal tűzünk ki a földolgozandó tanítási egységre vonatkozólag. A gyermekek önálló megfigyelését a megbeszélés során tárgyalásra kerülnek, azokat támpontul használjuk, sokszor hitegesítjük, helyesbítjük és tudatosítjuk. Esetleg gyakorlati kerit munka előtt meg is alapozza meg az anyag megbeszélését. Így a valóságból, az életből, a gyakorlatból indulnak ki. Ennek dacára, hogy ilyen eljárás mellett a gyermekeknek a való életből vett tapasztalatok lesznek az egyes tanítási egységekre, mégis nagyon célszerű tanításunkat táblai rajzokkal kíséreni. Lerajzolhat az is, amit megfigyeltek a gyermekek, még inkább azt, amit nem láthattak, legalább is nem mindnyájan. Így a tanítási egységek vázolata a tanítás végén a táblán lesz látható, le lesz ott írva rajzokban és kevés szövegben és a gyermekek saját szavaikkal leolvasathatják az egész tárgyalt anyagot. Ha ezt aztán csendes foglalkozásként leírják, lerajzolják füzetükbe, abból otthon tanultakban, abból később ismételhetnek. A szöveg-tanulás és kézikönyv így kiküszöbölhető és

pedig nyereséggel. Nem lesz a természetrajz gazdaságtan könyvtanulás, magolás, hanem tapasztalat, megfigyelés, munkán alapuló ismeret.

Ez a gondolat vezette Gergely Ferenc pápai és Haposi Károly csurgói gyakorlatiok, tanítók azt arra, hogy a III-IV. osztály természetrajz-gazdaságtan tananyagát illusztrált tanítási vázlatokban dolgozzák föl. Ez a megoldás, amellől, hogy új, igen kedves, praktikus, kimerítő, 51 nagy oldalon földolgozók a két osztály teljes anyagát. Adnak hozzá normál-tanmenetet és három mintatanítást. Ezt egy nagyalkú füzetben „Illusztrált tanítási vázlatok a természetrajz tanításához” címen kiadták a szerzők a III. és IV. osztály részére.

Eredeti, érdekes, gondolatébresztő a füzet minden oldala, minden egyes tanítási egység földolgozása. Minden vázlat kimeríti az egyes tanítási egységek teljes anyagát. Amellett olyan egyszerű vonalakkal ábrázolt össze a szerzők a rajzokat, hogy azokat minden tanító lemeszolja. Ha nem mer vállalkozni arra, hogy tanítás közben a táblára rajzolja a sématisz rajzokat, előre lerajzolja csomagolópapírra és a tanításhoz kifüggeszti a táblára. Ennek meg az az előnye is meglesz, hogy ismétlésnél is elővehető, sőt európai-évre használható egyszerű lerajzolás után.

Minden oldalon egy tanítási egység vázlatát adják a szerzők. P. o. csak úgy találomra „A ponty” c. tábla a következőket tartalmazza (a szöveg idézőjelben):

Mint minden oldalon, itt is a cím alatt a ponty egyszerű rajza az egyes testrészek neveivel. „Teste nyújtásos.” „A hasuszó” és „farkalattal úszó” mellett: „lassu úszás esetében.” A nagy ponty mellett kis pontyok kü-

lönböző feshelyzetben a lerajzolás egymásutánjának feltüntetésevel, ami a gyermekeknek megkönnyíti a lerajzolást. „Hogy úszik? Teste pompás csónak”, egyszerű vonalú csónak rajza. Aztán a hal teste leegyszerűsítve a csónakhoz hasonlóan lerajzolva, feltűnő névze. „Vágya a vízet.” A farkuszónál: „jobbra, balra.” Aztán az úszóbólrag: „le- és felemelkedéshez.” „Hogy lélegzik?” A hal rajza, betrua: „hopolyt”: pírros, vékony lemezek. Ott fogják a levegőt („oxigént”). Megfelelő helyen: „a víz be-megy és a víz kijön.” A csontláb egyszerű rajza. Aztán: „Mit és hogyan eszik? Éltap: korhadó növényl részek, lógy, szünnyog, féjéreg, ebihal, szitakötő...” „Hogy vadászik? Egyszerű rajzon: „ugrik, földagat áll.” „Hogy lesz a kis hal? Sekély víz 1 anya 300 000 petét is rak. Fát nem ismeri, néha meg is eszi.” „Mit csinál télen? Koptal a jég alatt.” Rajz a tengeszik? Hatalos egyszerű vonalú rajza raccsal. „Hogy halasszák?” Harag, haló, herrióni háto rajza. „Mit használnak? Halprikas, halles, rantsó, sültihal. Vigyázz hal-eveskord!” „Hogy vadász?” Henderi nem szabad áztatni halas vízben, mérgegel nem szabad halasztani. Csak engedélyt szabad halasztani. „Halászlejtő” címen egy horgászó ember vázlatos rajza. Még egy ponty: Egy darab 20 kg-os ponty 30 P t is er.”

Így egy-egy táblán kevés szöveggel, szépen elrendezett egyszerű rajzokban az egész tanítási és szemléleti anyag álopon, részletesen, az új tanterv szellemében kidolgozva; sokoldalú szöveg sem mondatna ennyit egy veszkönyvben. Érdekes, érthetes, kitűnően használható munka. Ajánlom hátráltam figyelembe.

Barabás András.

Gyakorlati kérdések — gyakorlati megoldások.

Adott eszből fölmerült kérdés:

1. A katholicus iskolánál szabályszegés — rendszerezett állásra — alkalmazott segéd-tanér hiteles-e a Rendszabályok II. 3. §-ban előírt hitvallást és esküt azonnal letenni?

2. A segéd-tanérrel beöltölt állás után kell-e nyugdíjraüleket hat fizetni?

Válasz:

1. Mivel a segéd-tanérök alkalmazásáról szóló 865-1/7/1931. sz. vall. és közokt. miniszteri rendelet 2. pontja értelmében a segéd-tanérök hiteles-e a Rendszabályok II. 3. §-ban előírt hitvallást és esküt azonnal letenni, az ugyanazon törvényesszabásban előírt esküt pedig csak a véglegesítési okmány átvétele után kötelese letenni, az így alkalmazott katholicus tanérök a rendszabályok II. 3. §-ában elő-

írt hitvallást és esküt szintén csak véglegesítése után teszi le.

2. Mivel a 7000 és 7001/1924. sz. M. E. rendelet értelmében a nyugdíjraüleket minden rendszerezett tanító (vönöl) állás után fizetendő, az 1. pontban jelzett miniszteri rendelet értelmében segéd-tanérök beöltölt (nem valamit szabadságoló tanérök ideiglenes helyettesítésére ellátott) állás után is be kell fizetni a rendes nyugdíjraüleket. A nyugdíjraüleket az iskolafennartó terhelni ugyan, de joga van ezen járület 2/3 részét a segéd-tanérökre is átírítani, mivel a segéd-tanérök többségben elöltöltöt szolgálat a vonatkozó rendelet 9. pontja szerint a nyugdíjraüleket szintén beszámítatik, tehát a segéd-tanérök a szintén tanérökkel e tekintetben azonos elbírálás alá esik.

Határidő- emlékeztető.

Irkák és füzetek a második félére folytatásgosan, de legkésőbb február 15-ig személyi sürgős es benárása nélkül eszközölendők. **Katholikus Iskola** felületét díjtól a 45.312 sz. postai befizetési lapra küldendők. **Tegdíjhátralékok** tegdíjait a körü-

pénztárolásnál fizessék le személyi sürgős bevé-
rása nélkül. **Alkoholtelenes nap** tartandó a fer-
sag utolsó napján. **Nyugdíjintézet** járulékok be-
fizetendők.

Püspöki rendeletek.

3811/1931. **Minisztériumokhoz fel-
jesztések az egyhm. hatóság úján
hüldendők.** A nm. vallás- és közokt. mi-
nister úrnak j. e. november hó 9 én 110—
05/169—931. szám alatt kell megkeresése
alapján közlöm a ftsz. papsággal, hogy
bár ismétellen rendelkezést történt az iránt,
hogy minisztériumokhoz kizárólag az illeté-
kes egyházmegyei hatóság úján hüldessének
egyháziak részéről feljertések, meg
mindig elég sűrűn érkeznek, főleg a belügy-
és a vallás- és közokt. minisztériumokba
egyházi személyek és egyházi jellegű egyse-
sületek és ügyek tárgyában kérvények az
egyházi főhatóság elkerülésével annak jóvá-
hagyása, illetve az intézmények elkerülésével.
Mivel a kormányhatóságok ilyen ügyekben
az egyházi főhatóság meghatalomása nélkül
soha sem intézkednek, az ilyen eljárás csak
az ügyek elintézését késlelteti. Azért nyomá-
tatosan figyelemztem ftsz. papságot, a
székes elöljáróságokat és a fenbhatóságom
ala tartozó iskolákat, hogy minden ügyük-
ben csakis az egyházi főhatóság úján jár-
duljanak a minisztériumokhoz.

3817/1931. **Polgári és közpisholai
hitoktatási felügyelő.** Kétey merült fel
az iránt, hogy egyházmegyém területén lévő
állami, községi és nem r. kat. jellegű közp-
és polgári iskolákban ki jogosult a hitok-
tatást ellenőrizni. Felvértesék ellenkerése
végett közlöm, hogy a hitoktatás ellenőrizni
az illetékes plébános nemcsak jogosult, de
köteles is. E ftszéből kifolyólag a plébános
közölkés tanácsának a hitoktatást személyesen
ellenőrizni az iskola megjelölésével által s
amennyiben bármely iskolánál szabályte-
len eljárás észlelné, arról nyomban köte-
les a kerületi esperes újran nekem jelentést
tenni. A tanév befejezetül pedig köteles a
felügyelő a ftsz. az ftsz. tantervekről (közp-
és polgári iskola) összefoglaló jelentést fel-
jertezni.

3818/1931. **A beiratási díjak hat. inter-
nátusra gyűjtetnek össze.** A magyar
nagyemlé. püspöki hat. ismétellen foglalkozott
az elemi nepiskolák egy pengős beiratási
díjainak fölhasználásával és lépéseket tett
az iránt, hogy a hetholikus iskolák részéről
ly beszedett pengőnek a **katholikus taní-
tóság gyermekei nevelésére** szánt 50 filléres
részelettel az eredeti tervezettől ellenleg
fstsztán és kizárólagosan **katholikus jellegű**

internátusok fenntartására fordítottassanak.
E célból a magyar nagyemlé. püspöki hat.
1931. évi őszl értekezleti jegyzőkönyvnek
38. pontja alapján elrendelem, hogy az inter-
nátus 50 filléretet úgy az 1930., mint az
1931. évről 1932. évi március 1-ig a **Pécs-
egyházmegyei Taharékpénztár befizetőlapján** a
plébános, egyházközségi elnökök bekielűdik.
A plébános, egyházközségi elnököket köte-
lezem arra, hogy a plébánájukhoz tartozó
r. kath. iskolától a beiratási díjakból az
50 filléretet szedjék össze s egy összegben
küldjék be fent közölt címen és módon és
jeltezzék a befizetőlap hatályán a célt, vagyis,
hogy a bekielűdött összeg **„Beiratási díjak
kath. internátus céljaira”** szolgals és azt, hogy
a plébánia területén az egyes iskolák ezen
a címen mennyit szolgáltattak be. Szükséges
ly eljárás, mert ly módon a plébános,
egyházközségi elnökök ellenőrizhetik a be-
iratási díjakat, másrészt pedig így a bekiel-
dött összegnek postai kezeletli költsége
is sokkal csekélyebb lesz.

A jövőben szabonyjorgó beiratási díjaknak
felét, a kath. internátusok céljait szolgáló
összeget továbbí intézkedésig tanvenekint
úgy a rendes, mint pedig a pótbetrátszó
megtörténtől számított 8 napon belül kell
bekielűden ugyancsak fenti címen és módon.

3819/1931. **Segédantitok az elemi
nepiskoláknál.** Az 1930. évi XLVII. t.
alapján kiadott 1931. évi 865/170. sz. alatt
kelt m. kir. vallás- és közoktatásügyi minis-
tert végrehajtási utasítás (megjelent a Nem-
zetnevelés és Hivatalos Közöny 1931. évi
15-iki és a Néptantitok Lapja jn. 16-iki
számában) a kántorkokra vonatkozólag intéz-
kedést nem tartalmaz. Ezért a magyar
nagyemlé. püspöki hat. 1931. évi őszl érte-
kezleten hozott határozata alapján oként
rendelkezem, hogy ameddig a kántortantitól
állást segédantitól tölti be, az a kántor mi-
nőségben is ideiglenes, amely eszben az
egyházközségi képviselőtestület, mint iskola-
szék köteles a segédantitól fizetésen felül
a kántor javadalmazást esetről esztre ha-
tározattal megállapítani. Az erre vonatkozó
határozatról szóló jegyzőkönyvet 3 eredeti
példányban kiállítva s szabályszerű feleb-
bezési záradékkal ellátva további intézké-
dés végett főtanfolygólhoz kell bejertszent.

Egyházmegyei főtanfolygólói rendeletek.

8/1932. sz. **Egyházközségi és iskolai
költészetek miként állítsák össze és
beterjeszték.** Vonatkozással 2341/1931. sz.
alatt kiadott rendelkezésekre (megjelent a
Katholikus Iskola 1932. január 1. számában),
közlöm a felügyelőtem alatt álló rk. iskolák
egyházközségi képviselőtestületével és egy-
házközségi tanácsokkal, mint iskolaszékekkel,
hogy **Ö Nagyemlétsága, a Megyeispüspök** Ő
a m. kir. kormány intézkedései alapján egy-
házmegyei takarékosági bizottságot alakított.
E bizottság feladata az, hogy rk. egyházkö-
zségi és iskolai költészeteket felülvizs-
gálják azon szempontból, vajjon az egyes
egyházközségek költészetesük egybeállítás-
sánál figyelemmel vannak-e a hűvek teher-
viseletli képességeire az egyházi és iskolai
szükségletek s ezek miként történő fedezé-
sének megállapításánál a takarékoságra.
A mai súlyos pénzügyi helyzetbe úgy tekin-
tetel ugyanúgy oda kell lőredni, hogy csakis
a legszükségesebb és nélkülözhetetlen
(lásd fentebb hivatalok 2341/1931. sz. rend.)
szükségletek állapítsanak meg s amennyi-
ven a költészetekbe felvett szükségletek oly
nagy összeget képviselnének, amelyek az
egyházközségi és iskolai adók kiadásának
alapján szolgáló állami adók (kereseti, föld-
és házadó) 50%-ánál magasabb kulcs meg-
állapítását tennék szükségessé, ez eszben a
szükséghez mérten egyes költészetesük tele-
k eszleg 1—2 évre felosztva irányoztas-
sának elő.

A költészeteseknek az egyházmegyei tak-
arékosági bizottság által fenti elvek figyelem
bevételével történő felülvizsgálatához szük-
séges az, hogy:

1. A költészetesek szükségletei fentebb
ismétellen hivatalok 2341/1931. sz. alatt ki-
adott rendelkezéseim alapján állapítsanak meg
az egyházközségi tanácsok, mint iskola-
székek, javaltat alapján az egyházkö-
zségi képviselőtestületek által.

2. Feltehetően szükséges az, hogy az egy-
házközségi képviselőtestületek az egyházkö-
zségi tanácsok által előterjesztett költés-
zetesük szükségletei teleit egyenként tárgyal-
ják le s részletesen indokol (mínő alapon,
miért, sítb. vételek fel az egyes szükségletek
s miért a költészetesbe beillesztett összeg-
ben, sítb.) határozattal állapítsák meg a költés-
zetesük szükségletei teleit s ezek össze-
geit.

3. A költészetesek fedezeti szükségének meg-
állapításánál nem elegendő a költészetesbe
felvenni azt, hogy páronként mekkora összeg
veteltek ki, mekkora a hivatali alapját képező
állami adó összege s az ez alapon megállapí-
tított %-os adóhívés kulcs, hanem a hű-
vetelek részletességével kell a hivatali miként-
jét felteinteni:

a) párok után kivettl összeget,

b) az általános kereseti adó összegét s az
ez után megállapított hivatali kulcs %-át,

c) a házadó összegét s az ezután megállapí-
tított hivatali kulcs %-át,

d) a földadó összegét s az ezután megállapí-
tított hivatali kulcs %-át,

e) a b) d) pontok alapján az állami adók
(kereseti-, ház- és földadó) végösszegét s a
megállapított hivatali kulcs %-os végössze-
gét.

4. Jelen rendeletem 2. és 3. pontjában fog-
laltat alapján kell kiállítani az egyházközségi
képviselettestületeknek a költészetesük meg-
állapítása tárgyában hozott határozatairól
szóló jegyzőkönyvet és pedig 3 eredeti
példányban s az előírt szabályszerű feleb-
bezési záradékkal részletességével. Az ekként ki-
állított jegyzőkönyvek a költészetesükhöz eszo-
ltatva bejertszentendők.

5. A költészetesük helyes voltának meg-
állapítására végett szükséges az is, hogy a
költészetesük mindenkor az előző évi zár-
számadással együttesen jertszentessenek meg
felülvizsgálás és jóváhagyás végett.

Felhívom a felügyelőtem alatt álló rk. is-
kolák egyházközségi képviselőtestületi elnök-
segeket s ezek úján a képviselőtestületek
és egyházközségi tanácsokat, mint iskola-
székek, hogy fenti rendelkezéseim szem-
előlt tartásával járjanak el. Amennyiben a
költészetesük és számadások nem ly módon
kiállítva jertszentetnek be, eszket jelen
rendelem számára való hivatalossá minden
különösebb elbirálás nélkül leszek kénytelen
visszaszámmaztatni Ha megis előfordulna,
hogy bármik okból fenti rendelkezéseimlől
eltérő módon kellene akár a költészetesük-
tel, akár a zárszámadások bejertszentet,
esz a körülmény a kiserő sorokban indokol-
tat fel kell tüntetni.

24/1932. sz. **Tanítói és óvónői jaa-
dalmak újabb csökkentése.** A m. kir.
vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak a
nem állami elemi tanítói és óvónői állam-
segélyének és hely. javadalmának további
csökkentése tárgyában 865—1990—1931. sz.
rendeletre (megjelent a Néptantitok Lapja
1933. január 2. számában) az alatt hívom fel
a felügyelőtem ala tartozó iskolák és óvodák
rk. egyházközségi képviselőtestületét, hogy
s miniszteri rendelet előírásai szerint intéz-
kedjenek.

80/1932. sz. **Iskolánkülvil népművelési
előadásokhoz forrasunka.** A Tess
Ipar- és Mezőgazdaság-Pártoló szakszab-
tály Budapest, V. Mérély-tul. 2. szám.) a-
hont iparpártolási érdekében a m. kir. vallás-
és közoktatásügyi minisztérium 882—0/11—
1930. DIII. f. számú rendeletével megbí-
asztta azszal, hogy a gazdasági ismeretek előter-
jesztésére alkalmas előadásokhoz vehetők dol-
gozók ki az iskolánkülvil népművelési szá-

mára. Ez alopán már két füzetet ki is adott. Tekintettel arra, hogy e füzetekben foglaltak a hitűzött elérésére igen kiválóan alkalmasak s mert fennvezett szakosztály az 1. füzetből 68, míg a II. füzetből 200 darabot rendelkezésünkre bocsátott, ezért e füzetből 1—1 példányt a lehetőséghez mérten mellékelték lapunk jelen számához azzal, hogy e füzetek az iskolán kívüli népművelési előadó tanítók használatjára fel. Egyébként a Tesz szakosztálya közölte, hogy a jövőben megjelen előadás sorozatokat oly számban fogja kihozni, hogy minden egyes iskolának rendelkezésére legyen bocsátható. A jelen esetben minden iskola részére nem küldhetők, mert összesen csak 280 darabot vettem kézhez, holott kb. 400 példányra lenne szükség.

HIREK.

Esperesi kinevezés. *Hóvágy Péter* dr. c. kanonok, hímeszázi esperesplébános Megyéspüspök úr Ó Nagyméltósága sajtó közléseire felmentette a márkésméni hercegi esperesi tiszteletkötést és utódjává *Reinhardt György* került felfelügyelő, palotabozsok plébános nevezte ki.

Tanári képesítés. *Máthé Albert* György szentlőrinci kántortanító a szegedi állami polgári iskolai tanárképző főiskolán, tanári oklevelet nyert.

Főpásztori elismerés. *Vidákovicsné, Németh Gizella* bedegi rk. tanítónőnek, 27 év megszakítás nélküli kiváló tanítói működésének elismerésül, nyugdíjbanonulása alkalmával, Ó Nagyméltósága, a Megyéspüspök Úr elismerést fejezte ki.

Glatt Adolf, pécsi püspöki tanítóképző-intézet gyakorlóiskolai tanítói a vallás-és közoktatásügyi miniszter 1931. december 1-től kezdődőleg sajtó közléseire nyugalmába helyezte. Az alkalomból Ó Nagyméltósága, a Megyéspüspök Úr *Glatt Adolf* gyakorlóiskolai tanítóhoz intézett iratával azért, mert 21 éves gyakorlóiskolai működése alatt a gyakorlóiskolai tanító nehéz munkáját mindenkor példás lelkiismeretességgel végezte, főpásztori elismerését és köszönetét nyilvánította.

Igazgatótanítói kinevezés. Megyéspüspök Úr Ó Nagyméltósága *Prettl József,* nagypáli rk. kántortanítói eddigi kiváló működésének elismerésül igazgatótanítói kinevezte.

Gyakorlóiskolai tanítói kinevezés. Megyéspüspök Úr Ó Nagyméltósága a *Glatt*

Adolf, pécsi püspöki tanítóképző-intézet gyakorlóiskolai tanító, nyugdíjazásával megüresedett I. sorsz. gyakorlóiskolai tanítói állásra vitte *Hádár Lajos,* pécsi állami elemi iskolai tanítói kinevezte. Nevezett tanítói működését a siklói r. kath. elemi népiskolán kezdte meg, ahol kiváló szakképzettségét, ügybuzgalmát és tudását úgy az egyházzal, mint a világi hatóságok felmérték s így került a pécsi állami elemi belvárosi iskolához, ahol méginkább működésében állott tehetségét érvényesíteni s tudását fokozni. A pécsi püspöki tanítóképző-intézetnél, egy évet meghaladó időn át végezte, a gyakorlóiskolai tanító mint helyettes, nagy körültekintést és tudást igénylő munkáját felettes hatóságának teljes elismerésére. Így gyakorlóiskolai tanítóiá történt kinevezése bizonyára r. kath. tanítóképzésünk előbbrevitelét fogja szolgálni.

Plébánosi kinevezés. A megyéspüspök *Haug Nándor* adminisztrátorát Ráecmeskőre plébánosná nevezte ki. Az új plébános 1885-ben született és 1909-ben szentelt pappá. Ráecmeskői adminisztrátorságot megelőzően Püspöklokon és Baranyaszentgyörgyön működött. Bence Ráecmeskő egy kiváló, érthető lelképáztort nyert.

Szegedihezsi átelyezések. *Balassa József* Kúrdoró Magyarországba, *Kovács Pál* újvási Kúrdoró, *Kurcs Imre* Bakócsra, *Melke Lajos* Szilvásváró Dajszlóba, *Náray Ferenc* Bakócsra Pésusváradra, *Szajártó Nándor* Bertyánfaló Szilvásváradra került.

Bator Gyula felsőbírói nyug. tanító 55 éves korában Felsőteregen elhunyt.

Tanítói kinevezések. *Sadány Mihály* a garéi, *Kovács Mihály* a szeszényi, *Somogyi János* a tornási kántortanítói, *Mayer Julanna* lóna a kisvejei I. sorsz. tanítói állásra egyházhatalósággal kinevezettek.

Szerkesztői üzenetek.

Többször. A félreértés onnan eredt, hogy az írások árának beállításakor feloldóként nem az szerkesztő, ainek nevére szöveg írták, hanem más. Ezért feltüntetett szükségess az, hogy az írások árának beállításakor feloldóként mindenkor az szerepeljen, aki a rendelkezéshez közzébe a ainek nevére szöveg írták. Célszerű meg a számla számára is hivatalos. Ha eljárás mellett félreértés nem támadhat. Pl. ha a számla a róm. kath. iskola nevéen áll, ekkor a pénz feladásánál feloldóként a róm. kath. iskolát kell feltüntetni. Ha pedig nevére szól a számla, es esetben a pénz feladásánál a számlán feltüntetett név szerepeljen feloldóként.

Egyetlen iskolai és tanítói könyvtárból sem hiányozhat a teljesen átdolgozott, harmadik kiadásban megjelenő **FEKETE JÁNOS: NÉPSZAKOLAI MÓDSZERTAN.**

A kb. (100) oldal terjedelmű könyv előjegyzési ára (portával és jutt. adóval együtt) 1-80P. Rendelési címe: F. J., Pécs, Mór-Fülig-ú. 2. (A könyv február végén jelenik meg s bolti ára 3 P. lesz.)

KATHOLIKUS ISKOLA

NÉPOKTATÁSÜGYI HAVI KÖZLÖNY — A PÉCSÉGHÁZMEGYEI TANHATÓSÁG HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Felölös szerkesztő: Magyar Sándor, ehm. tanfelügyelő.

Kiadóhelyzet: A „Pécségházmegyei Róm. Kath. Tanító-Egyesület.” — Megjelenik minden hónap elsőjén. Előfizetési díj 1932. évre 3 pengő.

Tegdíj 1932. évre 3 pengő.

SZERKESZTŐSÉG: Pécs, Káptalan-u. 4. sz., hívó a lap szemléi részét illető minden közlemény, hirdetés és reklámciók is kalandók. Az előfizetési és tagsági díjak a 45.012. sz. postabeküldeményre befizetésre kerülendők be.

Pécs, 1932. március 1.

XXI. évfolyam, 8. szám.

Ünnepi hangok.

XI. Pius Őszentsége 10 éves jubileumának ünnepségéből a magyar kath. társadalom is kivette részét. Ünnepeleik Őszentségét, mint a világi legnagyobb erkölcsi tényszerűjét, mint a béke jelemedb, mint megcsónkított hazánk első és legnagyobb tekintélyű barátját, ki nemcsak „szébb jódot” kívánt nekünk, hanem első anyagi jótédoje is volt hadifoglyainknak, hadfővezényelneknk és szegényeinknek trónon megáláztatásunk és nyomorunk után. Melán ünnepelethetjük azonban őt, mint a kath. nevelés jogi kodifikátorát is.

A katolikus nevelésről 1930 elején kiadott enciklikájában abból indul ki Őszentsége, hogy a nevelés munkája nem csupán technika, nem csupán művészet, nem csupán tudomány. A nevelés elvett az ember végcéljának megjelenően kell meglátni. Csak az a pedagógia bír keresztény szempontból értékel, amely az ember végcélja szempontjából állítja fel az ő tétélet, szabályait. A nevelés tényszerű, a nevelésre jogosítottak a család, az egyház és az állam. Külföldiséget tesz a Szentatyja a család és az Egyház között. Az egyház ép úgy, mint a család *atyai jogon* rendelkezik a nevelésről. A kath. Egyház az ő nevelőmunkájában Istenőt nyert függetlenséggel rendelkezik. Az egyház sokkal közelebb áll az emberekhez, mint az állam és nem az állami törvény alapján van joga az iskolához, a neveléshez, a pedagógiai elvek fejlesztéséhez, hanem Istenőt nyert jogon bír elsőleges hatalommal a nevelés munkájában. A továbbiakban hangoztatja Őszentsége, hogy amikor az Egyház az ő nevelőmunkáját végli, nem kióán rivalizálni sem a családdal, sem az állammal. Ellenkezőleg, az Egyház azt akarja, hogy a családi élet szépségét és az állami élet biztonságát és rendjét a maga eszközeivel minél inkább szolgálja.

Hála Istennek, hazánkban nemcsak teljesen szabad iskolaállítási joga van az Egyháznak, hanem az állami iskola is teljesen a he-

resztény alapelvek szerint végli munkáját. Azon kevés állam közé tartozunk, ahol az állam elismeri azokat az elveket, amelyek a pápa a legünnepélyesebb pillanatokban hirdetett. Jól esik ezt megállapítanunk Őszentsége jubileuma alkalmával és egyuttal egy nagyfontosságú miniszteri rendelet kiadása alkalmával.

Rafafiáth Jenő dr. kultuszminiszter is „az elemi iskolák gyakorlattal irányú működésének kiművelése tárgyában kiadott rendelkezésben felkéri kőt a tanítóknak, hogy apoják a nemes érzést és igyekezzenek az *isteni gondviselésben veletlén megöröszíteni.* Ezek az érzések erőt adnak a gyermekeknek a megpróbáltatás óráiban és segítik őket a legnehezebb válságok leküzdésében.”

A rendelet a vallásos és hazafias érzés fejlesztése mellett főpően azt célozza, hogy a gyermekek az életre, a gyakorlattal, a mai életre neveljék. A mai kort a szó legszorosabb értelmében *új hornak* kell neveznünk, melynek embeire különböző minden más emberétől. A most alakuló új kor a cselekvések kora lesz, embere a positívumok, a tettek embere. Iskolája sem lehet többé a szó iskolája, melynek a kifejezése az összhangzatos szellemi és testi munka. Ez a munka azonban a gyakorlattal életre irányuljon, legbensőbb összefüggésben legyen a gyermek életével, családjával, szülőföldjével, igénytelvel, szűkegetével. Vessen el minden elméletet, szabályt, drólt, sablont, melyben nincs élet és amelynek nincs értéke a gyermek jelene és jövője szempontjából. A környezetében szemlélődés, munkálódás, a környezetben mozogva, gyakorlati alapon szerezze meg a tanítógiftségével az életre (lelti és testi életre) szükséges ismeretét, érzését, ügyességét, hogy önállóan állhassa meg helyét a maihoz hasonló gazdasági, politikai világnézeti közönségben is. A vallási élmények, gyakorlatok és

belátás fozozatain át zesszük gyakorlalt valóságosságra, hősinek nemes példáján nevelve hazafiságra és gyakorlalt alapon adva meg neki a szükséges ismereteket, ügyességeket, munka által boldogulni igyekvő polgárá.

A kath. vallás pozitívtumak od, az a tett valása, a kath. pedagógial az égl és földi valóságban mozog, a kath. népiskola tehát elsősorban legyen a cselekvés, a tett, a gyakorlati élet iskolája!

Barabás András.

Megint zászlóbontás.

A háború után nagyon sokszor hallottuk, hogy így meg úgy: zászlóbontás van. Zengzsel jelszavak röpöködek, szép beszédekkel mondották, plákhátok ragasztották s főleg sokat ígértek.

Érdekes íglenkor megfigyelné a nép hangulát. A nép nagy százeleka nem azt nézi, hogy az az egyesület mily alapokon kezd meg-működését, nem az nézi, hogy annak alap szabályaiól kivethető-e a felebaráti szeretet, meg az igazság lángbetűből állítottak-e össze programjukat. Nem is azt nézi, hogy kik az alapítók, miért alapították egyesületüket, mily célból és minek az érdekében bontják zászlóikat, hanem mindenké jellel arra kíváncsiak, hogy mit ígér az új egyesület. Sokat ígér-e és szepet ígér-e? Ettől függ a támogatás!

Pedig láfuk, nem is olyan régen, hogy a zengzselen elmondott és olyan ígérő programbeszédből ml vált valóra? A gazdasági vétség!

Nagyon sok helyütt elmaradt ez is, az istl Egyik városban elmaradt a szanatórium építése. Pedig ez is ott volt az ígéretek között! Másutt megint elmaradt a város fejlesztésé-

hez szükséges összeg és bizony sok falun elmaradt az iskola felépítése, pedig ez is az ígéretek között volt!

Szegény falusi polgárok, milyen hitte! és lelkesedéssel mondták, hogy a Nagyságos úr megcsinálja, majd kiutalja, hogy felépítik az iskolánkat! A faink, unokáink már az új iskolába járnak. Képeleiben és álmukban látják már magaslant az új, modern iskolát a falu közepén! Ki hitte volna, hogy az új iskolából nem marad meg más, mint egy elszállt gyönyörű álm?

Ki hitte volna, hogy rá még csak nem is egy évre, nem hogy a Nagyságos új ígérte nem jött, hanem még az adó is emelkedett, ki hitte volna, hogy azért a szépen elmondott sorozatos ígéretekért, még majd a halgatóknak kell fizetni? Hiába, ilyen meg ígérteket sem lep az ember!

Most is bontogalja zászlóit egy régóta ismert és valamikor bizony igen megbecsült és tiszteltnék, szeretelnék örendő egyesület. Nem is új zászlóbontás ez, hanem azt a régi, összetűt, mindig megbecsültnék és tiszteltnék, hatartalan szeretelnék örendő zászlót bontják újra! A gazdasági és

A MAGYAR DAL.

Belkeltünk melódikát zsbibonának s vér-rózsákat szil arcainkra a várakozás, mert a magyar dal erősebben dobogtatja meg szívünket s földölti lelkünket.

Magyar dal, magyar nóta! Árva, mint a nép, melynek lelkéből fakadt. Robona nincsen. Idegen nem érti, csak érzi, ha hallja, hogy a magyar dalban tragédiák vannak, embersorsok sírnak. Ott született valahol a lelel pusztán, anyja a száguldó szél, apja a haragú zivatár, bűvésze halokló hősök sírja, bánatos ösvengek könnyes szeme.

Száll, mint a haragú zivatár s harcoshó halálhörgése hallatszik belőle. Néha csapongó és vidám, munkára serkentője jökevű asszonynevet, láncra ingerlője tüzes magyar ifjúságnak. Szép vagy magyar dal, ha boldog anya ajkán altatója lelel kicsi magyar emberkeknék, ha ellése a csalogány hangját, lágyan, epedőn, édesen csendül meg benne a szeretet.

A magyar dal:

„Lágy, anadlító édes muzsika,
Madárszerelm május hajnalán,
S maga a szöke, csobogó Tisza,
Réték s nádasok titkos zizegése,
Szép pásztortitizes, holdas éjelen,
Tiszta lényiszív vágyó epedése
S maga az ég, forró szerelem!
Erdők zúgása hangos esti szelben,
Messziről szálló kisharang szava,
Fájdalmas sóhaj a nagy magyar éjben...“

Szép vagy magyar dal, ha a hontalanlánt vált magyarok búsuját, fájt sokogását vízszel szeretszét, ha hegedűn, vagy fatülök hangján bontod meg az éj csöndjét s ábrándozó lényihák ablaka alatt szerelmes lénygel érzelmet tolmácsolod. Szép vagy, ha bolipet alatt, misztikus homályban, mint csöndes zsolozsma törzs az ég felé, keresze a mindenség Urát; ha szelid Asszony harán látod a megöltöt Szeretetet; s halokép zenged dicsőségét, ha ártatlan raboskodó magyarok börtönében, hínzó gyötrelmek között született emhítő igazságszól.

Tárogató ha búgta, hegedű ha sírta...;Hej

lelki válságnak huszonnegyedik órájában lép újra a cselekvés színterére a Katholikus Népszövetség!

Milyen furcsa, hogy ezt a zászlóbontást nem előzik meg nagy hangok, erős beszédek, hatalmas írások? És a régi, enyében még mindig nem lebecsülendő egyesület, hűje szeretettel, megértéssel, jóakarattal és erős hittele azokat, akik tetovásnak hogy merre menjenek, vagy mely uton haladjanak.

Nem ígérget, de cselekszik tagjai érdekében, nem mond zengzsel beszédek, de fel-

emelt szavalt tagjai védelmére! Kinyújtja kezét a feléje törekvő, agyonnyújtott és meggyőrt magyar testvér felé, magához öleli és fülébe sugja, hogy a te ügyed az én ügyem is. S ezért nem keresek egyebet, csak szeretetet és kitartást mellettein.

Bárcsak igen sokan értenék meg a szeretet szavaltát és igen sokan jönnének az igazság zászlaja alá, mert minél nagyobb a táborunk, annál erősebbek vagyunk!

Mahár Béla.

„Önálló tudatos éneklés a népiskolában.“

Dr. Berze Nagy János. Baranyavármegye és Pécs szék. kir. város vezető tanfelügyelőjének a tollából jelent meg a Neptanítólapja és Népművelést Tájékoztató 1931. évfolyamában egy tanulmány, amelynek címe az: „Önálló tudatos éneklés a népiskolában.“

És új tantervek 1925. évben történt megjelenése óta a mai napig sem jelent meg még az ének tanításra vonatkozó oly vezérkönyv, amely a tanítószágot részletesen tájékoztatta volna az érzelem ébresztés, akaratnevelés és cselekvésre ösztönözó mozzanatok alkalmazásáról és arról, hogy a gyermek miként szerethet meg önmaga kellő vezetés mellett és téren ismeretlel. Ép ezért a szerző a tanulmányát e tekintetben utózó munká.

E munkában különösen figyelemre méltó

Adófökönyv-, adóv-, adófizetési nyugtatóny- (blokkok), penziári napló-, zárszámadás- és költségvetés-állapymatóanyagok haphatók Haladás Ngonda Rt-nál Pecs, király-utca 21.

Rákóczi, Bercsényi...“ tüzszákrát hányt a szemünk, tajtékot a vérünk. Temetünk, sírtunk s búz melódikkal ajkunkon keresünk „Piros csizmánk nyomát!“

Áldott vagy magyar nóta, árva magyar melódia, örömeink, reményeink temetésén mindig megújuló igazságtal. Isten kegyelméből a dal hű kísérőársunk, nem hogy el soha, mert

„Tele van a magyar nóta reményvel,
Jobb jövendő, szebb jövendő fényével,
Nem lehet az, hogy az Isten elhagyja,
Sziüksége lesz még neki a magyarrá!“

A haruckor melóbus melódiái, a háborús lelkesítő dallamok, a harci kéri raddója, mind-mind elérték céljukat s meglelték hatásukat s azok a főlésgek melódiák, melyek Isten dicsőítésére születtek, fötemelték az ember lelkét a világ Teremtőjéhez.

S merl a dal és zene olyasvalami, ami nem konkret, amibez nem tapad materializáln, ami láthatólag önmagáért van, ami az isme-

nellenben gyökeresít, ami elnyomja az emberben az őst rosszaszt s az embert szebb és csábítóbb világba ragadja, azért a dal és a zene a szívek kulcsa s oly hatalmas erő, amely legyőzi mindent, meghódít ellenséget és barátot. S ha a dalnak és zenének így hatalmas ereje és hatása van az emberi lelkekre s mikor a magyar dalról elismerték, hogy nincsen párja a világon, azért azt hiszem, a magyar dal jól kell használnunk nemzetépítő munkánkban.

Magyar nép ajkán magyar nóta, te vagy az erősségünk, igazságtalásunk, reményünk. Magyar férfi ajkán légy bátor hitvallás és eskü. Magyar anya ajkán légy igazságtalás és szeretet. Gyermekeink lelkében légy öröm, remény és egy jobb jövő közeledtet a nagy magyar feltámadást hirdető. Szóalj meg azért minden hangszere, a négy világ felé minden népek hallják, zendülj ajkainkon, légy az Imádságunk, visszhangozzatok pölgyek és hegyek s hirdesd erősen és dadalásan, hogy volnunk, vagyunk és akarunk meg lenni!

Dr. Halmos Andor.

Iffjúsági egyesületek a falusi népiskolákban.*

(Szügyárd, Vöröskereszt, Cserkészpródesapafok.)

Miképp szervezhetőek ezek és miképp vonhatók bele az új tanterv által meghívott nevelői munkába??

Irtá: GÁZSI TERÉZ, bányosi rk. tanító.

(Folytatás.)

Tíz évvel ezelőtt, 1921 február havában megalakult a „Magyar Vöröskereszt Egylet” Ifjúsági osztagja is, amely rövidebb öt év múltán már 368 csoportot és 112.000 tagot számlált. Ez a gyors fejlődés vetette fel azt a problémát, vajon nem egyeztetendő-e össze az ifjúsági Vöröskereszt az új tanterv szelemével, nem vonható-e bele a nevelők munkahözbe, nem szervezhető-e meg a falusi népiskolában. — Valamennyi kérdésre igen-nel válaszolhatunk.

Megszervezése egyáltalán nem ütközik nehézségbe. A „Magyar Ifjúsági Vöröskereszt” szabályai számolnak az iskola közvetlenjével, célkitűzése is ezekhez igazodva jelentkezik. A szervezés mikéntje tehát nem probléma. Nem is időzünk ennél a kérdésnél, inkább azt vizsgáljuk, miképp vonható bele a Vöröskereszt az új tanterv kívánalmának megfelelő nevelői munkába.

Az egyesület célja az ifjúságnak a Vöröskereszt szolgálatára állítása, a tevékeny felelősséget szerető apódsá, a testvériség, az emberiség fejlődése, a közegészségügy iránt való érdeklődés, ébrentartása és gyakorlása. Eszközei közül kiemeljük a jófőnyomkodást, a munkadelutánokat, a hiálításokat és a meniótanfolyamokat.

Ha mindezeknek fontosságát külön-külön is méltán akaránk, több helyen ismétlésekbe kellene bocsátkoznunk. Röviden tehát csak annyit, hogy a Vöröskereszt a legalkalmasabb módot, a legreálisab eszközöket nyújtja az ifjúság erkölcsi neveléséhez. A testvériség fejlesztésére irányuló törekvések megnevelik a gyermekek érzelmi világát, kifinomítják erkölcsi ítélőképességét. A jófőnyomkodás gyakorlása krisztusi lelkületet kölcsönöz nekik. A közegészségügy állandó szem előtt tartása nemzetvédelmi célokat szolgáló és óriási gyakorlati jelentőséggel bír. A munkadelutánok és hiálítások a gyakorlati tanítási módszerek, a közös munka nevelői haladásnak kiakozásait tesszik lehetővé. A meniótanfolyamok az élet ezer viszonytagására készítik elő. A falu gyermekével megtanítják, hogyan kell első segélyt nyújtani. Ennek jelentősége szinte számszakil sem fejezhető, ha megfontoljuk, hogy falun a legfrékvisek esetében nem közelben orvos s úgy, mire a harmadik, negyedik faluból megérkezik, a szerencsétlenül járt ember arra szépen elvérzik.

A Vöröskereszt falu valóságos eleménto missziót töltene be. De mellette kultúrmisszió is.

szót is feltjesítene a sok balhit, babona, hurruzás ellenében. Bárten megállapíthatjuk tehát, hogy a Vöröskeresztnek a falusi nevelői munkahözbe való bevonása nemcsak lehetséges, hanem szükséges is. Megszervezését a népskola felsőbb osztályában kell megkezdenünk. Tagját mindkét nembeli ifjúság köréből toborozhatjuk. Természetesen, szervező munkánkat olyan megalapozással kell végeznünk, hogy tanítványainkól később megalakulhasson a falu Vöröskereszt Egysülete is. Szent kötelessége minden tanítónak, hogy az életmentes apostolává legyen s a Döröskereszt eszméjét a falu népe előtt minél népszerűbbé tegye. Mert az lenne ideális, ha rövidesen működne minden faluban egy-egy önkéntes Vöröskereszt (mentő) Egysület, mint ahogyan működik manapság az Önkéntes Túzóltó Egysület. Azt hisszük ugyanis, hogy az embert élet és egészség védelmére összejofunk nem kevésbé szép és magasztos, az egyén, a nemzet és az egész ország érdekében nem kisebb jelentőségű, mint az embert vagyon megvadás érdekében közös akarattal munkált.

Befejezésül még arra szeretnék rámutatni, hogy általánosságban is mennyire megkönyögték az ifjúsági egyesületek a néptanító munkáját.

1. A gyermek az iskolán kívül is gyakran találkozik tanítójával. A nevelőnek tehát több alkalma nyílik a gyermeki életük kiformalására.

2. A tanító az egyesületi életben jópofaséknét, szerető színi, megértő vezetőként szerepel. A gyermek öszínlebb lesz vele szemben, ami aztán módot ad arra, hogy a nevelő tanítványainak rejtett hibáit, eseménytelt felfedezhesse s munkáját azoknak megfelelően irányítsa.

3. Az egyesületi élet nagyon előnyösen vonható be az 1925 évi tanterv által meghívott nevelői munkába: mind az egyéniség kialakítása, az erkölcsi érzés nevelése, a tanítás és nevelés gyakorlati jellege, mind pedig az élet küldelméire való előkészítés tekintetében.

Talán mondandunk sem kell, hogy mindeh-nyen azonban ószellen ideálizmus szükséges a tanító részéről. A nemzet naprszamosainak sem szabad bészert dolgoznók csupán. A tanító művészi lelkű dolgozó. A művészet pedig nem teheti le kalapcsát a munkahözra végén. Amíg thiete tart, addig dolgoznia kell, hogy alkotása valóban tökéletes, művészi munka legyen. (Vége)

* Egyesületünk által pályadíjjal jutalmazott mű.

Gyakorlati kérdések — gyakorlati megoldások.

Miként lehetne a Katolikus Népszövetségnek lapunkban is ismerteti komoly és céluludatos mozgalmi minél sikeresebbé tenni?

E kérdést komoly megfontolás tárgyává tette a szászvári plébániabeli tanítótestület s azon megállapodásra jutott, hogy a Katolikus Népszövetség újá szervezésének minél sikeresebb megoldása érdekében célra vezető lenne, hogy amennyiben az egyes egyház-közösségek anyagi körülményel megengedik, minden egyházközségi képviselőtestület 1—1 tagnal képviseltesse magát a f. ében, hús-vét után Pécsett megtartandó Katolikus Népszövetség naggyűlésén és pedig úgy, hogy a kihírdőtteknek az egyházközségek lehatárolásait megterítene. Indokolni tartja azt is, hogy minden r. kath. egyházközség, mint testület is legyen tagja a Katolikus Népszövetségnek. Vegül és elsősorban melőhetetlennek tartják, hogy a plébánosok és tanítók nagy lelkesedéssel vegyék kezükbe a szervezés helyi munkáját s főredekjének arra, hogy az egyházközségi hivatelt teljes számban, személyileg is lejjenek be tagokul a Katolikus Népszövetségbe.

Amennyiben fentiekbe a pécseggyházmegyei rk. egyházközségi képviselőtestületek, plébánosok, segédlelkészek, tanítók, tanítónők és a kath. hűvek magukévá teszik ez az alkotórészek katolikus érdekeink szempontozásból messze hibató eredményekkel fog járt. Kíváncsok, hogy a mozgalom minden r. kath. hiúvnek gonját képezze.

Az egységes kezelésbe velt egyház községi adóhat mindenegyes adóbeszedés után, azonnal át kell utalni a községkésztől a hitközséghez.

Panasz tárgyává tetett, hogy a polittik községkészt egységes kezelésbe adott egyházközségi adók kezelemlessen számoltattak el. Megjörtént, hogy a jártasi főszoalgebíró hivatal, mint elsőfokú közigazgatási hatóság a panaszt vizsgálatt tárgyává tette s véghatározatával kötelezte a polittik községkészt, illetve annak mindenkont bíráját és a mindenkont körjegyűt, hogy a poltt. községkészt egységes kezelésbe velt egyházközségi adóknak mindenkont megosztási kulcs szerint esedékes hányadait a befolyó adók összegreire való tekintet nélkül minden egyes adószedés, illetve megosztás és szállítás alkalmával, az állami adók beszállításai egyidejűleg a r. kath. egyházközségi pénztárába esedék-esetre rendbírság terhe mellett késedelem nélkül fessék be.

Kimondotta a főszoalgebíró véghatározatával azt is, hogy a folyó év megosztási arány megállapításáig a megosztás az előző évre megállapítva volt * szerint eszközözendő, a

megosztási arány megállapításakor arról a hitközség 3 napon belül részletes elszámolás mellett értesítendő s a megosztási kulcs esetleges emelkedése folyódn a hitközséget megillető többlet azonnal kifizetendő. Viszont annak esetleges kiesésében folyódn a hitközség részéről visszatérítendő hányadok a legközelebbi megosztás alkalmával levonásba hozandók. A befolyó adóknak a megosztási kulcs szerint a hitközséget illető hányada községi beutelt egyáltalában nem képeznek, azokat tehát a község rendeltetését hajtóktól elvonni és saját céljaira felhasználni semmiképpen és átmenetileg sem jogosult.

Miként lehetne az egyházközségi (egyházi és isk.) adók szabályszerű kezelését biztosítani?

Az utóbbi időben ismételen felmerültek az egyházközségi és iskolai adókezelés körüli szabálytalanságok, rendellenességek, sőt sikkasztások. Előfordult olyan eset, amikor az egyházközségi pénztáros, gondnok még a pénztári naplót sem volt képes felmutatni. Az egyházközséget adózók nem tudták igazolni azt, hogy a rájuk kiutelt egyházi vagy iskolai adóból mekkora összeget fizettek be, szóval a zavar és a szabálytalan eljárás igen nagy volt.

Az első teendő az, hogy minden egyes egyházközség adófőkönyvet fesszen fel. Az adófőkönyvet a szabályzatok értelmében az egyházközséget jegyző állítja ki. Az adófőkönyvben fel kell tüntetni az adóalapot, vagyis az adózó által fizetett összeg évi állami adók (föld, ház, kereset) lévését, továbbá a hitvétel % os kulcsát s ennek megfelelő kivetési összeget. Ezenkívül, ha a kivetésnek más alapja is van (párónként) akkor fel kell tüntetni azt is, hogy e címen mekkora összeget vettek ki az egyes adózókra, illetve mi a kivetési alap?

Az adófőkönyvnek a következő rovathat kell tartalmaznia:

1. folyó szám, 2. házászám, 3. az adózó neve, 4. az adóalap (föld, ház, kereset, pár-bér), 5. a kivetés kulcsa (%), 6. előírás (hatá-rek), f. é. kivetéles), 7. lerováns (ideje, pár-natári napló tételezzima, összege), 8. lerováns év végén, határelt, összege.

Több oldalról felmerül azon óhaj, hogy oly adófőkönyv úrlapgyomtatványok is készítfessenek, amelyekkel érnél-évre ne kelljen teljesen újrafelkeltetni, hanem több évre is szolgálhaton úgy, hogy csak az évről-évre előforduló személyi változások (elhaladás, be- vagy elköltözés) folyódn szükséges változásokra, avagy új bejegyzésekre legyen szükség.

Az adófőkönyv úrlapgyomtatványok úgy is alakban készülnék és három évre szólaóan használhatóak, tehát csak 3 évenként kell teljesen új adófőkönyvet felkeltetni. Az adók-

nak részletekben történő fizetése esetén e célra rovat áll rendelkezésre. Sőt — amennyiben az egyházközség nem kíván külön főkönyvet felkeltetni az egyházi és külön az iskolai adók céljaira, megfelelő hely áll rendelkezésre, hogy egy adófőkönyvben kezeltessek az egyházi és iskolai adók. Az adófőkönyvet legcélszerűbb névsor szerint, de lehet a házszámok sorrendjében is felkeltetni. Az adófőkönyvet beköveténi s lapszámozni kell.

Az adófőkönyv alapján az adók szabályszerű beszedésénél kiemelt az, hogy az adót beszedő pénztáros mellett ellenőrző gyanúnt az elnök, jegyző, esetleg gondnok jelen legyen.

Nagyból községekből a fenntekken ismertetett adófőkönyv adataival megegyező adóvetélt kell minden egyes egyházközségi adóvető részére kikészíteni, amelyből az adó-egyrészt értesít a reá kivetett adókról, másrészt az adóveté eszköztől adófizetéselt s az adóvet nyugtázza a pénztáros, ezenkívül elnök, jegyző, ügyvezető gondnok aláírásával a befizetést összegeit. Az adóveteket célszerű évről-évre kiadni az adózóknak még az esetben is, ha az adófőkönyv 3 évre szól, mert amennyiben az adóvetek is ugya szerkesztetnek meg, hogy 3 évre szóljanak, ez esetben évről-évre be kellene szedni ezeket az adóveteket, hogy az újabb kivetés bejegyezhető legyen. Az egy évre szóló adóvet egy rendszer felül nagyságban adtnak ki, $\frac{1}{3}$ ivre összehajlítva.

A beszedett adók a befizetéskor nyomban bevezetendők a pénztári napló bevételei rovatába a befizetések sorrendjében, feltüntetve a befizetés idejét is.

Kiseb községekből az egyházközségi adófizetők részére adóvet kiadása mellőzhető, mert a kivetésről az adózók személyesen is könnyen tudomást szereztethetnek. De az feltétlenül szükséges, hogy a befizetett adókról az egyházközségi pénztáros címszerűen állítson ki a befizetők részére. Ez elismervény az ellenőrzés szempontjából blokk-alakban szerzendő be. Egy elismervényből (blokk) 100 számozott oldalból áll. A pénztáros a blokkot kitölti, az elismervényt

a blokkból kitépi s a befizetőnek átadja. A blokkban maradt szelvényre a pénztáros egyidejűleg rávezeti: ki, mikor, mennyit fizetett s hogy a pénztári naplóba, mely sorszám alatt vezette be. Természetes, hogy a befizetéskor nyomban be kell vezetni a pénztári naplóba a beszedett összegeket.

Szükséges továbbá az is, hogy minden adófizetési nap végén áruljat tartsassék, hogy így a bevezetések és a beszedett pénz egybevetésével megállapítható legyen az, vajjon nem forog-e fenn hiány, vagy többlet? A hiányt a pénztáros felelős. Ha többlet mutatkozik, az, mint „többletbevezetés” tartandó nyilván, hogy, ha valamelyik adózó utólag igazoltnál képes a téves visszaadásból történt kiadását, az őt illető többlet kiadható legyen.

A beszedett adókat a pénztári naplóból minél előbb be kell vezetni az adófőkönyvbe. Fentiek szerint tehát az egyházközségi (egyházi és iskolai) adók szabályszerű kezeléséhez szükséges:

1. pénztári napló, 2. adófőkönyv, 3. adóvetek, avagy esetleg elismervények (blokk-alakban). E nyomtatvány irtalpok beszerzését a *Haladás Nyomdarszervezési Társaságnál Pécs, Hírú-u. 21. sz. alatt.*

A rendelésnél figyelemmel kell lenni arra, hogy az adófőkönyv irtalpokomatvány egy ives oldalán (3 oldalal) adófizetők részére van hely. Az egyházközségi adófizetők részére kikészítendő adóvetek egy adóvetlő részére szolgálnak, tehát annyi ivet kell rendelni, ahány adófizető van. Az elismervény-blokkokból (egy blokkban 100 elismervény van) többlet kell beszerezni, mint az egyházközségi adófizetők száma, mert legelőbb esetben az egész évre kivetett adók részleteiben fizetelnek be. Természetesen, ha az egyházi és iskolai adók céljaira külön-külön adófőkönyv lesz felkeltetve, ez esetben kétszeres mennyiségben kell beszerezni az adófőkönyvet irtalpokomatványokat.

Ha fentiek alapján készetnek az egyházközségi adók s az egyházközségi szabályzatban is előírt ellenőrzések pontosan betartatnak, závarok, kellemetlenségek, síkhasztások s. b. nem fordulhatnak elő.

Nyelviények vagy nyelvtan?

írta: Eberhardt János.

Iskolánk konzervatív intézmény. Ez jól is van így. Nem tehetik ki kísérletezéseknek egy egész nemzedék sariját. Hogy mennyire ragaszkodhat a felettes hatóságok ezen konzervativizmushoz, arra nézve jellemző az amikor 1902-ben dr. Wessely Ödön az általam írottakat érintően megírták, ezt írta sorozat: „Félve mondom ugyan ki, mert talán felettes hatóságok gyanúját fogom magamra irányítani...” (D. 6. „Az Irasbeli Dolgozatok

Psychológijája”, dr. Wessely Ödön, Budapest, Lampf R., 1902. 7. o.) Egy-két év múlva pedig a német iskolák büszkeségét, *Scharrelmann* ugyanezért a tanítóitör ellen való írgaztás címén állásától függesztették fel.

Körülbelül ugyanebben az időben kísérletek a fővárosi iskolákban külön erre a célra kisméletelt tanítóik, egyes osztályokban *Cuhász Rósa* módszerével: a fonomimikával. A kísérletező tanítók és tanítványaik állandó

felügyelet alatt állottak, sőt Iskolaeuroszok-hal is megfigyelték őket, mert hisz attól kellett tartania — akkoriban —, hogy nem csupán a tanítók, hanem meginkább a tanulóik ideg-begek lesznek ettől a módszertől.

Mennyire megváltozott azóta minden. Ma a tantervet az új iskola szemléiben készítették, s ugyanilyen szellemben készült a rövidesen megjelenő utótlás is. Ma a tanítók számára szeméniarumokat állítottak fel, hogy az új iskola szemléibe behatoljanak. Ma *Dessó Lipót* kir. tanfelügyelő „A helyesírás és nyelvi magyarázatok új tanítási módszere mesékkel” c. könyvében ezeket írja: „Sejnos, vannak egyesek, akik nem azt nézik, hogy a gyermek a szükséges ismereteket biztosan és könnyedén sajátítsa el, hanem mindig arra vannak tekintettel, hogy a tanterv mit és hogyan ír elő... Az ilyenek azt gondolják, hogy az iskola a tanterv kedvéért készült, s az életet a tanterv fogja megváltoztatni, nem pedig megfordítva.” Annak megállopitására, hogy milyen irányban fejlődött a helyesírás és nyelvi magyarázatok új tanítási módszere: nézzük a múlt eredményét és iránját, s vessük azt össze a jelenlegi állapottal.

Határidő-émlékeztető.

Tanév utáni megrövidítésére iránguló kérelmet a vármegyei köznevelési bizottságnak tanügyi albizottságához beértesztendő. Irák, júzetik

Az ítszem, nem talál ellenvelésre, ha azt állítom, hogy a régi iskolában a gyermek nyelvi kifejező készsége, az élő nyelvi helyes használata és különösen a gyermek helyesírás készsége, az élő nyelvi helyes használata és különösen a gyermek helyesírás készsége nem állott arányban azzal a járadással, amelyet a tanuló, de különösen a tanító ezekre a gyakorlatokra fordított.

Nemcsak nálunk volt ez így, hanem másutt is. A háború előtt a francia iskolákban háromszor hetenkint voltak külön helyesírás gyakorlatok. Az angolok napokint felőrt fordítottak négy. Nagyon sok volt a panasz a németeknél is.

A mi helyesírásunk talán a legkönnyebb, mert legnagyobb mértékű a kitérés alapján, kibeszélt számszámok elvon és legkisebb részt nyugszik önkényes alapon. S mégsem lehetünk az eredménytel megeledve.

Az eredménytelenségnek bizonyára nem utolsó oka azok a závarok, melyek a helyesírás értékelése, mibenlétének megállapítása és talán elsősorban a szabályok értékelése felismerése okozott. (Folyt. köv.)

sít, rendelés il. felőre eszközölendő, valamint a hátralekös és esetlegessé vált összeget személyi sürgets bevarása nélkül behúndódot.

Főtanfelügyelői rendeletek.

jenek községükben. Belépési nyilatkozatokat a szükséges mértékben kelendőre fentvezett társaság (Budapest, VI. Andrássy út 8.) készségeknél küld.

200/1932. sz. Tanfelügyelői egyesületi értesítő. A Hírúli Tanfelügyelői Országos Egyesülete (Budapest, V. Rudolf úrspart 6. IV. em.) évenként négyezszer (szeptember, december, március és június hónapban) könyv-alakban megjelenő egyesületi értesítőt öhajt kiadati. Ez értesítő tájékoztatást kíván adni a neveléstudomány és gyakorlat pedagógia fejlődéséről. E mellett összegeztetni kívánja ez értesítőben a tanfelügyelői kor azokat az általános értékű tapasztalatokat és tanulságokat, amelyek iskolatárgyatásai során szerez. Alkalmat kíván adni a tanfelügyelői kor az értesítő keretében azoknak a néprevelési kérdéseknek kellő megfontolásra és tisztázására is, amelyek még nem öltöttek határozott formát. Ez értesítő tájékoztatást öhajt adni a magyar néprevelési helyesírásról és a hívan mutatói azokra az általános sültégletekre és kívánásokra, amelyeknek teljesítésétől függ e téren a fejlődés és haladás. Az évi előfűzetést 4 p. pengő, amely esetleg négy részletben is fűzhető. Egyletőre csak jelentkezéseket kér az egyesület az elő-

fizetésre. Az előfizetés díjak befizetésének módjára nézve az éretítő első számának kézzelbevelektor kapnak tájékoztatást a jelentésekről.

Szóban forgó tanfelügyelői egyesületi értekezési megrendelését az iskola tanítói könyvtárára részére nemcsak engedélyezem, hanem ajánlom is.

215/1932. sz. Ifjúsági dalosünnepély. Az Országos Magyar Dalosösszettség pécsi csoportja (kerülete) folyó év május havában, előrelátólagos pénközd másodiknapján Ifjúsági dalosünnepélyt rendez, melyen úgy a közép-, mint az elemi iskolák énekkarai részvételére számítanak. Minden iskolára egy, nem-sok időt igénylő, dalcsoportot mutathat be s minden iskola emléktárgyat kap. A verseny saínhelge a Pécsi Nemzeti Színház. Egy iskolától legfeljebb 80 gyermek hozható fel.

Amennyiben a felügyeletem alá tartozó iskolák közül bármelyik is részt öhojtana venni, az igazgatóság ebből szándékát az azzal, hogy az iskola milyen dolokhoz és hány növendékkel kíván a versenyen részt venni, 1932. március 10-ig Weigle Oszkár, m. kir. honvéd hernagy, urral Pecs, Árpád u. 61. sz., hál közölni. Arról, hogy valamelyik iskola részt vesz szóban forgó dalosünnepélyen jentebb jelzett határidőig én is kérek értesítést.

237/1932. sz. A Magyar Katholicizmus útja. Irta: Dr. Somogyi István, ügyvéd, v. nemzetgyűlési képviselő 375 oldal. Ára 8 P. Kapkító a szerzőnél, Gyöngyösön (Csehek-lap 17.570). A főt címen megjelent hatalmas tanulmány a legújabb idők egyik azzal az utolsó húsz év idejéről szóló tanulmány. Meg nem al- kalmazó katholicus és magis modern, a hor demokratikus és szociális fejlődését szem előtt tartó modern tárgyalás témáján. Igen érthető, hogy a magyar bizonnyok taglálása előtt részletes rajzát adja a németországai, a hollandiai, az angolországi, az egyesült ál- lambeli a francia, az olasz, a belga és a lengyel katholicizmus legújabbkori, háború utáni, állapotának. Különbözzenek ezek egyes- mástól és a magyar lehetőségektől bármenny- nyire, nemzeti és történelmi fejlődésük vál- tozatosságáigban keresztyényülők a katholiciz- musnak alkalpíthatatlan életkezeje s valami nagy vérből, benső rokonságra a huszadi század szociális fejlődésével. E mellett a vallási újításálat nagy kérdéseit jutnak holló megvilágításra az egyházi élet történelmi megismerésének és a vallási élet forma- lizmusának beszélgetel szemben. Mindez elemes frászdóval a tétés adólatának olyan bőséggel van megírva Somogyi könyvében, hogy nemcsak egyeseknek, szolgálati tájé- koztatóul, hanem az iskolánkülső nepokta- táshoz, katholicus köri kultúrterületek elő- adásánál bőséges kiúrrásul szolgálhat. Épen ezért a könyvet a felügyeletem alatt

lépő katholicus iskolák tanárait és tanítói könyv- tarait részére engedélyezem és ajánlom.

239/1932. sz. Kisebbségi tanfelvő továbbképző iskolák. Baranyavármegye kir. tanfelügyelőjének megkeresése alapján felhívom a felügyeletem alá tartozó kisebbségi tanfelvő iskolák plebános-igazgatóit, hogy legkésőbb j. évi március 15-ig személyi sürgetés beadásra nélkül jelentéské be hivatalomnál, hogy a mindennapi iskolával kap- csolatos továbbképző (ismelő) iskola milyen fokozatú (általános vagy gazdasági) milyen jellegű (r. kath. avagy községi) milyen a tanítás nyelve.

242/1932. Elemi népiskolák gyakor- lati ironyú működése. A m. kir. vallás- és közoktatási ügyi miniszter év 1932. január 15-én 59.076/1932. VIII. d. sz. rendeletét (meg- jelen a Hivatalos Közlöny 1932. február 1. számában) az elemi népiskolák gyakorlati ironyú működésének kiméltetése tárgyában a felügyeletem alá tartozó összes elemi nép- iskolákra kiterjesztém.

Felhívom a felügyeletem alá tartozó isola- igazgatóságokat, tanítótestületeket és tanító- kat, hogy a rendeletet tegyék alapos tanul- mány tárgyává s már a folyó iskolai ében igyekezzenek a rendelkezés éroményi szerezni. Szükséges és azelőt nekak a tanítótestü- letek, hanem az esperes-kerületi tanítói kö- röki gyűléseinek tárgysorozatán általában szerepeljen, hogy ekként e rendelet gyakor- latit kivételé mintá hamarabb és minél er- demesebb módon megörjörtenessék.

Felkerem az esperes-kerületi tanfelügyelő- ket és kerületi iskolatökötoke, hogy isola- igazgatóságai alkalmával e rendelet szellemé- nek megfelelő módon bírájék el az egyes tanítók működését s amennyiben bárhol mul- lasszást vagy hiányokat észlelénének, ott a helyszínen nyomban adják meg a szükséges útbaigazításokat illeto tanítóknak, de e mel- lett az iskolatökötoget jelgyőzhönygekben is térjenek ki erre.

Szükséges továbbá az is, hogy a tanítók helyi tanmeneteket e rendelet szellemének megfelelő módon kiigazítsák, hogy így gyakorlati ironyú tanítások természetén törté- nék. Ennek ellenőrzésére az esp. ker. tan- felügyelőket és kerületi isolaigazgatókat fel- kérem azzal, hogy amennyiben a szükséges- nek mutathozó kiigazításokat a helyi tan- meneten nem végezték volna el, erre nézve az isolaigazgatót jelgyőzhönyben tegyék meg észrejeléseiket.

Felhívom a helyi tanmeneteket felübirazgóló bizottság tagjait, hogy ezentúl a tanmenetek felübirazdaltánál e rendelet előírásaira is te- gyenek figyelemmel.

Végül felhívom az egyházközségi képi- selőtestületeket és egyházközségi tanácsokat, hogy a gazdasági gyakorlatok céljaira a le- hetőséghez mérten bocsássanak megfelelő

területet rendelkezésre. Ha ez bármi okból nem volna lehetséges, úgy szükséges az, hogy a tanító kerje használatkess fel a gas- dasági gyakorlatok céljaira úgy, miként szó- ban forgó miniszteri rendelet előírja.

Nyomatékosan hívom fel a felügyeletem alá tartozó egyházközségi képi-selőtestülete- ket és tanácsokat, mint isolaeszköket, va- lamint az isolaigazgatóságokat, tanítótestü- leteket és tanítókat, hogy szóban forgó ren- delet végrehajtása iránt akként intézkedje- nek, illeto a tanítók tanítói tisztáiban úgy járjanak el, hogy e tekintetben panasz ne merülhessen fel.

243/1932. sz. Földrajzi falitérhepek. A m. kir. vallás- és közoktatási ügyi miniszter év 540-4-247/1932 V. sz. rendeletére (meg- jelen a Hivatalos Közlöny j. évi febr. 1. szá- mában) azzal hívom fel a felügyeletem alá tartozó isolaigazgatóságok figyelmét, hogy térhepek beszerzése alkalmával e rendelet előírásai legyenek figyelemmel.

244/1932. sz. Ifjúsági könyvtérjegyzék. Félretertek elkerülésre végett közlöm a fel- ügyeletem alá tartozó összes isolaigazgató- ságokkal, tanítókkal és tanítókkal, hogy a 982-4-3929/1931. VIII. j. számú m. kir. val- lás- és közoktatási ügyi miniszteri rendelet (megjelen a Hivatalos Közlöny 1932. február 1. számában) a r. kath. iskolákra nem vonat- kozik, mert az iskolák isolai, ifjúsági, tanító, tanári, levénte és cserkésziskoláinak szá- mára a magyar Püspöki Kar rendeletére a Katholicus Tanügyi tanács külön jegyzékét adott ki s a nagyméretű Püspöki Kar ren- deltetleg írta elő, hogy a r. kath. iskolák re- szére csak a Katholicus Tanügyi Tanács hivatalos jegyzékében felsorolt könyvek sze- rezezhők be. Tehát fentiek alapján 1657/1925. sz. alatt kiadott püspöki körlevelt rendelet (megjelen az 1925. június 2.-án kiadott pü- spöki körlevelében és a Katholicus Iskola 1925 évi jún.-júl. 6-7. számában) teljes egészében fenáll. E jegyzéket annak idején a Szent István Társulat a Nemzetnevelés mellékletként minden r. katholicus iskolának megküldötte. Amennyiben bármelyik iskolának e jegyzék nem állna rendelkezésre, a Szent István Társulat a jegyzéket levezölőlapon közöl kiadásra bárkinek jelenleg is ingyen és portmentesen megküldi. Azokat a könyveket, amelyek a Katholicus Tanügyi Tanács által kiadott jegyzékben hivatalos Katholicus iskolában engedélyeztem vagy ajánlottam, természetén ezentúl is beszerezhetik a tanítók illeto az isolaok könyvtárak.

Ez alkalmom nyomtatékosan felhívom a felügyeletem alá tartozó isolaigazgatóság- okat, hogy fentieknek megfelelő módon intéz- kedjenek. Az esp. ker. tanfelügyelőket és kerületi isolaigazgatókat felkerem, hogy is-olaigazgatóságai alkalmával szerezzenek meg- győződést arról, hogy az iskola egyrészt

rendelkezik e szóban forgó könyvjegyzék- kel, másrészt pedig, hogy az iskola könyv- tarai részére tényleg e jegyzékben foglalt könyvek szereztettek-e be? Amennyiben e tekintetben kifogás merülne fel, arról hivata- lomnak nyomban tegyenek jelentést.

291/1932. sz. Hósi emlékhely létesítése. Tolna m. kir. tanfelügyelőjének 346/1932. sz., a felügyelet alá tartozó összes állami, köz- ségi, ízr és magán elemi népiskolák igaz- gatóságához intézett előirattal hósi emlékhely létesítése tárgyában tudomásvetél és ennek megfelelő eljárás végett alább egész terjed- mében közlöm a felügyeletem alá tartozó összes r. kath. isolaigazgatóságokkal és tanítókkal.

„A Madarak és Fák Napjának“ megünneplésével s az iskola gyakorlati ironyú munkájának kidom- borításával kapcsolatosan a hazafias nevelés is bevitelt felföltő munkánkban.

Egy nagyon szép mozgalom van megindulóban melybe, ha bekapcsolódunk magunkat becsúljuk meg. E mozgalom azt célozza, hogy az elmült világ- háborúban hős halált hál 600.000 magyar tes- vérem emléket örökítsük meg olyképen, hogy emléktűre egy-egy fácskát ültetünk, mely idővel terelyes fává vá, s örökidőn át fogja mutatni a kegyelet és hálát, mint elhunyt hőseinkkel szem- ben táplánunk kell, mert elhunyt soha-soha veszendőbe nem mehet, míg magyar a magyar.

Abban a szomorú helyzetben vagyunk, hogy jóformán nincs magyar gyermek, kinek valamilyen hozzátartozója ne lenne annak a 600.000 főt szá- mláló néma hádseregnek soraiiban, ki apát, ki test- véret, nagybátyját, keresztapját veszítte el. S a pusztító ragályban meghalt katoná egy olyan hósi halottunk, mint aki ellenségé gyólyóit talázza adta drága életét váltásul hajzánk védelmében és sorsunk jobbra fordulásáért.

Igy a magyar gyermeknek elsősorban köte- léses, hogy e mozgalom szolgálatába álljanak s leróják kötelességüket és kegyeletüket hósi halott hozzátartozóinkkal szemben.

E mozgalomnak ezen elsősorban célja mellett van egy másik, nemzetgazdasági szempontból óriási jelentősége is. Mint tudjuk a trianoni béke követe- kéztében hazánk erdő területének 88 %-át veszítette el, úgy, hogy állandóan drága pénzrel kell meg- fizetnünk a külföldnek nevezett régi hazánk területéről behozott fát.

Hogy ez mit jelent, beszéljenek az alábbi adatok: Az elmült 10 év alatt 828 millió pengő ment ki külföldre hazánkól csak fáért. Ugyanezen idő alatt a külföldre szállított búzánkért csak 608 millió pengőt kaptunk, tehát évenként 20 millió pengővel többlet fizetnek nek ki, mint amennyit a búzánkért kaptunk évente, azaz 10 év alatt 200 millió pengőt adunk ki és e kivitt búza mennyiség árát. E szá- mokkal bővebb magyarázat nem szükséges.

Már most ha csak a csonka hazánkra eső 300.000 hósi halottat számítjuk, így az ország területén 300.000 fácska lesz elültetve, ez összesen körül 1800 katasztrális holdat, de ha számítjuk — mint

ahogyan számítanunk is kell — a 600.000 hősi halottunkat, így az emléktűre elültetett fácskák 3600 katasztrális hold területelmű erdőt adnak ki. Minden ember tudja, hogy ennek nemzetgazdasági szempontból mily óriási hordereje van.

Tejlesen mindegy, hogy e fácskákat együttesen ültetik-e el, vagy szétszórtan. Ért úgy lehet udvaron, utcáson, kertben elültetni, ni int együttesen ligetben vagy sétányon. Tejlesen mindegy, hogy milyen fát ültetünk, lehet épp úgy tölgy-, cser-, bükk-, fenyő-, mint gyümölcsfa. Ahol mód van rá, elsősorban gyümölcsfa ültetendő.

Itt egyedül csak az a fontos, hogy ültessünk fát, s ebben nekünk magyar tanítóknak kell jópéldát mutatnunk.

Házilag elkészített kis táblával is el láthatók az elültetett fácskák melyen a hősi halott neve lenne feltüntetve. Aki pedig kettőt ültet el, a másik fának tábláját legelőszerebb lenne ilyen felirással ellátni: „Erdélyi hősi halott emlékére”, vagy „Hévízei hősi halott emlékére” stb.

Felhívom Cimet, hogy mindent kövessen el e szép mozzalom fellendülésére hatáskörében, s hasson oda, hogy a gyermekek áthatva a hőseink iránti kegyelet és hazafias kötelességtől, minél

nagyobb számban róják le ily fácska elültetésével, soha el nem múltó hálájukat hősi halottaink és szeretet hazánkkal szemben, de egyuttal előmozdíják ekként gazdasági felvirágzásunkat. Természetesen a fák további gondozása a gyermek feladata marad továbbra is.

Az államrendészeti facsemte keretekből erdei facsemteké *díjmentesen* kaphatók. Azonkívül: erdei fenyő 1000 db 4—6 P-ért, tölgy 7—9 P-ért, akác 5—7 P-ért, juhar-körös és szil 6—8 P-ért. Viszont gyümölcsfák a községek falkalából szerethetők be. Felhívom Cimet, hogy eljárása eredményéről hozzám mindenik év június hó végéig ez irányú ténykedéséről tegyen jelentést.

351/1932. sz. „Magyar Hét” támogatása. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium 28.441/1932. V. sz. alatt kiadott rendeletével (megjelent a Hivatalos Közlöny f. évi február 15. számban) azal hiom fel a felügyeletem alá tartozó összes iskolatagozatoságok és tanítók figyelmét, hogy a „Magyar Hét” támogatása mozgalmában továbbá intézkedéssel, évről-évre a meghívható ügybuzgalommal vegyenek részt.

HIREK.

Kath. Tanügyi Tanács. A Hercegpri-más Úr Ó Főmegasszága **Barabás András**, párt-ék igazgatótanítótól a Katholikus Tanügyi Tanács rendes tagjává kinevezte.

Igazgatótanítói kinevezés. Megye-spéskör Úr Ó Nagyméltósága Hahmann Márton pécsparadi róm. kath. kántortanítót igazgatótanítónak kinevezte.

„Százados évszámát” címen történelmi táblákat ad ki *Szhalia Lajos*, az esztergomi érseki tanítóképző módszertan-tanára, az intézet gyakorlatiskola tanítója. Egy-egy század *előreléte* a házalet és külföldi történelmi eseményeket. Így igen ügyesen szemléltetve teszi az egyes események időbeli távolagságát, összefüggését és a házalet és külföldi események kapcsolatát. Tapasztalat szerint a táblákon úgy könnyen és biztosan tudnak tájékozódni a tanulók, mint a térképen. Az is a célja, hogy az időbeli tájékozódásra olyan eszközt adni, mint amilyen a térkép a térbeli tájékozódásra. A táblák nem teszik szűkhűségessé az évszámoknál emlékeztető való vésetét, mert az eseményekre való emlékeztést nem a szám, hanem annak elhelyezése könnyíti meg. E táblák a tanulók kezébe valók és egyenként 10 filléren kerülnek. A teljes sorozat 12 tábla és borítékban egy pengőbe kerül. Iskoláknak 10 sorozat ára fejében 12 sorozatot küld. Rendeléseket csak hivatalos pésséttel ellátva,

Haladás nyomdászvénységesség Pécs, Király- és Szent Mór-utca sarok.

KATHOLIKUS ISKOLA

NÉPOKTATÁSÜGYI HAVI KÖZLÖNY — A PÉCSEGYHÁZMEGYEI TANHATÓSÁG HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Feljelős szerkesztő: Magyar Sándor, ehm. tanfelügyelő.

Kiadóhelyadonos: a „Pécssegyszázmegyeyi Róm. Kath. Tanító-Egyesület.” — Megjelenik minden hónap elsőjén.

Előfizetési díj 1932. évre 3 pengő.

Tagdíj 1932. évre 3 pengő.

SZERKESZTŐSÉG: Pécs, Káptalan-u. 4. sz., hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, hirdetésék és reklamációk is küldendők. Az előfizetési és tagdíji díjak a 45.012. sz. postatakarépenkénti befizetés-lapon küldendők ki.

Pécs, 1932. április 1.

XXI. évfolyam, 4. szám.

Meghívó

a Pécssegyszázmegyeyi Róm. Kath. Tanítóegyesület
választmányának

1932. évi április hó 21-ikén délelőtt 9 órakor
a belv. Kath. Kőr épületében
tartandó

gyűlésére.

TÁRGYSOROZAT:

1. Elnöki előterjesztések.
2. A mult évi választmányi ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére vonatkozó bejelentés.
3. Tiltári jelentés.
4. Főpénztárosi jelentés s az 1932. évi költészetösszegek megállapítása.
5. Számvizsgáló bizottság jelentése.
6. Pályatétel odaítélése.
7. Új pályatétel kitűzése.
8. „Komócsy István Segélyalap” és az Irkák ügye.
9. Egységessé rh. Tanítóegyesületi alapszabályok.
10. Az 1932. évi füstjuttató köggyűlés előkészítése.
11. Indítványok.

Pécs, 1932. április 1.

Komócsy István,
egyh. elnök.

Petrovics Károly,
titkár.

Figyelem! Az alapszabályok 20. §-a értelmében a választmány tagjai: az egyházi elnök, a világi elnök, a két alelnök, a titkár, a két jegyző, a főpénztáros, az esperes-kerületi tanfelügyelő, az esperes körök világi elnökei, a köggyűlés által választott 4 világi tag, a pécsi püspöki tanítóképző-intézet igazgatója, a 4 bírósági tanács tag. Műlön meghívott az elnökség nem ad ki.

Választások előtt...

Az idel esztendő a választások jegyében tudult. Naplajpajnk heteken át cskheztek a német elnökválasztás, a Saar-vidéki választások, a francia kamari választások és a porosz képviselőválasztások eshetőségeiről és latolgaták a következményeket. Izgatottan figyelt rájuk az egész világ, mert minden választás sorsdöntő lehet egy-egy nemzet s rajta keresztül egy-egy földrésze, sőt az egész emberiség jövődjére nézve is. Milliók mozduának meg, hogy elhatározásukkal jobbra, vagy balra billenték a politika mérlegét.

Egyesületünk is választások előtt áll. Új időben, új embereket akar az élre állítani, akik megfizetett energiával vigyék előre a hűzdelmes utat.

Ilyenkor szét kell néznünk magunk körül. Mert a nagy közösségek elaték élh a kisebbek is. A nemzet kebelében működő kisebb közösségek átveszik a nemzet felkeltéséit, osztoznak a nemzet jó, vagy bal sorsában; átélh örömeit és átzenvedh fájdalmait.

És milyen ma a nemzet élete? Letarolt, sivár pusztaság. Keserű panaszok, csüggedt arcok szomorú mezejé. A nemzet minden rétege hallatlan erőfeszítéssel küzd az elmeletés ellen. Sajnos, minden feltérő áhararukn lesújtó akadályokba ütközök. És úgy látjuk, hogy a nehéz áldozatok, — melyeket hiudának és amelyeket meghoztunk, — nincsenek arányban az elért eredményekkel, mert a teruszár vezetés, a fokozatos előrelépés helyett még mindig programtalanságot, szinte kétségbeesztő tehetetlenséget látunk.

És most, utolsó mentőaként a *nemzeti egység* megteremtésének gondolatát dobhat a politika prondijára. Hogy a hivatalok megtudják-e csinálni, nem tudjuk. Az igazlansok antekétről, a tanácsoszótermek párnázott ajtóit át hiszválogató fillokozások nyilatkozatokból azonban megállapíthatjuk, hogy az egység bizony gyenge lábón áll, mert a párt szempontok és az egyéni érdekek nehezen

Katholikus Népszövetségi gyűlést tartunk Pécsen,

a Katholikus Kör dísztermében

1932. április 17-én, húsvét után 3-ik vasárnap d. u. 3 órákor.

A gyűlés kiterjed egész Baranyára s országos vezetőségünknek jönnek le a szervezésre. Igen kerjük, jöjjen be párságunk és tanítóságunk. Hívják megukkal a falu népet: az intelligenciát, az iparosokat, a kereskedőket, a földműves polgárokat és a munkásokat egyaránt.

hozhatók köztük nevezőre az egyetemes nemzeti érdekekhez.

Nincs más hátra, mint *társadalmi* union biztosítani a nemzeti egységet. Ezt a munkát a nemzet kebelében működő kisebb közösségek, a politikától távol álló különféle társadalmi egyesületek tudják csak elvégezni, ahol nem pártprogramok megalapítása és nem egyéb ambíciók kielégítése az összejáratás ára.

Ebben a munkában az országjárás a mentes lesz: tanítóké. Nekünk kell nyugalmra látnunk a békélenkedőket, kitartásra buzdítani a csüggedőket, vigasztalunk a terhek alatt felhórdulókat, mentőkötelet nyújtunk

az elmerülőknél s így hatalmas egységbe kövacsolunk az összes szüvedőket.

Először persze a saját portánkon kell rendet teremtenünk. A saját hajónkat kell először újjáéltetni s tenniünk. A nemzeti egység s a társadalmi munkálásának feltétele részünkről a *tanítói egység megteremtése*. Ez legyen a választások fő programja s olyan emberre állítsunk egyesületünk élére, akik ezen a gondolatnak tudnak és akarnak aktív harcosai lenni; akik emelt fejjel, feszülő akarral, acélos izmokkal állanak őri létünk gálján.

Vilés Székly Pál.

Szebb jövő...

Ma mindenki sóvárog egy szebb, egy jobb jövő után, ahol az egymást megbecsülő emberek szeretetben, békességben és nagy-nagy megértéssel élnek panasz és elégedetlenség nélkül.

Ha figyelnünk az embereket, szinte önkéntelenül azt kell gondolnunk, hogy a ma élő emberek között, most van a második nyelvzavar. Ahármilyen szeretettel szól hozzjuk az igazságról, tájékozódással csalogatja őket abba a táborba, ahova tartozniuk kell, amely a erejében teljes, meghozhatja a kibontakozást, a nyugalmat, nem mennek. Néznek rá elgondolódva, de látszik rajtuk, hogy nem tudják, hogy nem akarják megérteni a hozzjuk szeretettel és megértéssel szólót.

Mintha az embereket egy dejes álom tartaná fogva. Mintha szemüket hálgyot tartaná, nem látják, nem tudják megtalálni azt az utat, amelyre lépniük, amelyen haladniuk kell, mert az az út az egyedül és célra vezető út. Csak keresnek, kutatnak tovább! Pedig már tisztán láthatnának!

A tények egész sorozata, a sok-sok éves mult, a gyakorlat már felnyithatta volna szemeket, felvilágosíthatta volna őket, hogy melyik az az egyesület, amelybe tömörülve, amelyet szívesen létekel támogatniuk kell, amelyről várhatják a szebb és boldogabb jövőt!

Önkéntelenül felvonom szeméink előtt az egyesületek sorozatát! Látnuk a szélső bal!

Könnycsözevő! Színe rikító vörös...! Irgéretésében a legteljesebb gyakorlatlanság dolgában pedig a legszegényebb, leg-szállagabb. Sokat ígér szóval, ehelyett a gyakorlatban, nemhogy ad, hanem elvessz, rombadönti, pusztít!

Élelmékül álló egyesület, a nemzetközli eszméknek hódoló, mások — de még tagjainak is — tudatlanságát is hiányszóval társaság, idegenlelkű vezetőkkel, Isten és haza fogalma ismeretlen nélkül, de nemcsak ismeretlen, hanem gyűlölt is előtűnik! A könnycsözevő és számházas elvont alapszám, igazságot és törvényt nem ismerő vezetők és félrevezetett tömegek társasága!

Mindent forradalmi uton akar keresztülni csak azért, hogy az a néhány idegen vezető a zavarosabb halálshasszon.

Semmi államilátó elől nem rendelkezik s mivel semmi eszményi célja nincs, nem is tudja egy országban a vezetést betölteni, el-elátni, mert az mindenekelőtt kell: Hit... szeretlet... embertársak megbecsülése... és vagyonszámok tisztelbentartása, illetve enyém, tiéd fogalma!

Ez pedig ott nincs!

Az emberek megunták már az egységesen szürkésre mázolt egyesületeket is. Ez alkalmas arra, hogy rövid ideig lecsillapítsa a lelkeket, de végleges megnyugvást, melege-dést nem biztosít.

Nem lehet összekaperni a fizet és a fizet! Egyiknek pusztulnia kell! Nem lehet szürke egységbe tömöríteni a jobb és baloldalt! Nem lehet összegöngyölyölni a vörös és a nemzeti zászlót s nem lehet egytáborban Krisztus keresztje, Krisztus igazsága lelkelten, farizeusz, uszítók, gyilkosok és rendfőgatók társaságában!

A Katholikus Népszövetség aktóájához kell csatlakoznunk.

Ez meghozhatja minden ember számára a békét, mert működését Isteni parancsokra helyezi és minden tagját, a legteljesebbtől a legnagyobbig, a soha ki nem merülő felebaráti szeretet köti össze.

Vásárosdombó,

Makár Béla.

Nyelvtények vagy nyelvtan?

Írta: Eberhard János.

(Folytatás)

Gurliit, bár tréfásan mondja, de talán nincsen minden igazság nélküli, hogy: „A helyesírás jókmerője a modern ember műveltségének. Ha valaki bármily kétes ember, kártyás vagy adós, nagyobb elnézésre számít, mintha a helyesírás szigorú törvényei ellen vét. (V. ö. Gurliit, Der Deutsche und seine Schule, 181. 182. o. Berlin, 1905. Verlag v. Weigand & Griebner.)

Mégis Mária Teréziának Kaunizhoz intézett szellemes levele helyesírás hibákkal van tele. Nagy Frigyesnek leveleit értékes voltak dacára, nem lehetne másoltatásra felhasználni. A helyesírás törvényeinek értékén és tekintélyén hatalmas csorbát ejt, hogy többéves önkényes eljárások, nem csupán a helyes és számaszás elvont alapszám. Nem az ésszerűség, hanem a szokás irányadó igen sokszor.

Pld. miért írjuk: eső, miljen, kisebb, amikor azt essőnek, miljennek, kisebbeknek ejtjük?

A mi logikát tekintetben helyes, vagyis ésszerű, az volna eszerint helyes a nyelvtanban s amiben nincsen logika, ami nem ésszerű, az megrovás alá esnék. Ámde pld. a számnév mellett használt egyes számban nincs onnyi logika, mint a többesben. A német azt mondja: zwei Häuser, a francia deux maisons, a magyar pedig, kivéve a logikus kis gyermekét, két házak helyett, két ház. Az én his meggyedikes tanítványom pedig, akit a helyesírásnál szintén a logikába kapcsolódott egy alkalommal, így okoskodott, mikor est a mondaiot írta: „A mennyországban az anyagiok Isten színről-színre látják. — Mennyország, — mennyország, — az egy országban a tulajdon neve, meg egy is van belőle, tehát nagy „m“-el írom. És a szegény gyerekek, mivel nem akarja, hogy a M. T. Áhadómalom gyűljön a beja, kénytelen a mennyországot his kezdőbetűvel írni. Különb a logikától hiokoskodták azt is, hogy a világ teremtése hibás szolás, mert a világ nem terem, hanem teremtetik, tehát: a világ teremtetése.

És most nézzük, hogy mi is az a helyesírás, illetve mi annak alapja.

A helyesírás főként az emlékezeten és a gyakorlaton alapszik; a helyesírás nem any-

gyira tudomány és elmélet, mint inkább gyakorlat, mely az ügyesség színvonalán áll. A helyesírás tehát főként az emlékezeten és gyakorlaton alapszik. A helyesírásnál felhasználható szemléleteink, illetve képzeleteink állanak:

hallási érzetektől,
látási érzetektől,
mozgási érzetektől
és grammatikai ismeretektől.

Helyesen írunk tehát, ha helyes a szóképzésünk, ha az írásjegyek képzele, s az írásjegyek leírására való késség egyidejűleg rendelkezésünkre állnak.

Ha a tanuló nem tud különbséget tenni a hónap és a hónap között, ha nem tudja, vajjon a zongora-e a helyes, vagy pedig az ongora, az orgona-e, vagy pedig a zongona, zongoná-e, vagy orgoná-e, zongorá-e, vagy ongorá-e, az ászlót tűzik-e ki, vagy a zászlót, nem fog tudni helyesen írni. Tehát a helyes, az értelmes, a helyesen hangúlyozott beszéd és olvasás lesz egyik leg-főbb alapja a helyesírás tanításának. Egy dologra hívom itt fel figyelmüket, ami nagyon fontos a helyesírás tanításánál. Rá kell szoktatni a gyermeket, hogy amit helytelenül, rosszul írt, vagy írtak, azt aztán úgy is olvassa, vagy ha tetszik jól olvassa. Nem szabad addig pihenünk, until ez el nem értük. Saját tapasztalatomból állithatom, hogyha ezt mindjárt az írás kezdetén el nem mulasztjuk, a helyesírás alapját már is megteremtjük. Ellenkező esetben úgy járunk, mint az egyszemű ember, akit a számtalan helyesírás hibáktól hemzsgő írást kijavítva, illetőleg hibá nélkül, tehát helyesen olvassa el. Ez az igaz megoldója a helyesírás tanításának.

Egyáltalán meg kell jegyeznem, hogy olvasásunk és másolatusunk minél több írott szöveget a tanulóval, hogy az írott szövegek minél erősebb emlékképet hagyjanak vissza az agnán társított-centrumokhoz nevezett kéregterületben. (Mosonyi János dr., Idegrendszerünk, Budapest, 1930. Magyar Szemle Társaság, 530.)

Hogy a hallás képzetlen kívül minden fontos szerep jut a helyesírásnál a látásnak is, s hogy a gyakorlat révén az így idő-gyeseletben olyan változások mennek végbe, me-

lyek a sejtet arra képesítik, hogy a beható ügyekre mindig intenzívebben és gyorsabban tudjon reagálni, arra nézve csupán Ber-

gernek fiatal kutyák agyán végzett vizsgálattal említem meg.

(Folyt. köv.)

Reformjavaslat a tanítóképzők továbbfejlesztéséhez.

Dr. Becker Vendel szegedi tanítóképző-intézet igazgatójának tollából „A tanítóképzés reformja” címen kitűnő tanulmány jelent meg.

A tervezet, organikus akarja tovább építeni a magyar tanítóképzést és mindenütt figyelemmel van a kath. egyház szemlére, a tanítóképzők fejlődésére, a kath. egyház szerzett jogaira és azoknak további okos és az adott viszonyokhoz mért védelmére. Szakember munkája, meggyőző érveléssel, amely visszautasítja azt a főkérvést, hogy a tanítóképző a középiskolai érettségi elvégzése után egyetlen továbbképzéssel helyettesíthető. Dr. Becker szerint a tanítóképzésnek, ha az majd népszerűleg megoldható lesz, első- és felső tagozata legyen.

Az első tagozatra úgy mint eddig, a középiskolák IV. osztályából, esetleg az elemi iskolák VIII. osztályából soroznák a tanítójelöltöket. Ez az első tagozat a középiskolai anyagoknak mindig a népiszkola metho-

dikájával szemmel tartó közlésére fejtendő a fősúlyt és az egyetemekre is képzésű tanítóképző-intézet érettségi nyújtása. Erre építendő a hét éves főiskolai és szakiskolai felületre a két éves tagozatot. Tekintettel arra, hogy a tanítóképzés ma is öt évtizeden keresztül történik, a Becker-féle tervezet, amelyet a jellemjelölés és a szakképzés minden lehetőségét is megadná és hogy a tanítóság társadalmi súlyát egy, az érettségi felületével és súlyával bíró vizsgán tovább építendő, aránytalanul olcsónak lenne, mint az egyetemi képzés és e mellett biztosítaná a kath. egyház nevelő ráhatását és szerzett jogait.

A het évfolyamra fősúlyzott tananyag nagyon kihatáros bölcséleti, szociálpedagógiai, gazdasági és zenét tanítás többletet önhajt nyújtana. Meggyőződésünk szerint dr. Becker Vendel kitűnő utat javasol tanítóképzésünk jövő fejlődéséhez.

Elemi iskolák gyakorlati irányú működése.

Amióta az 59.076/1932. VIII. d. sz. rendelet megjelent, tanügyi lapjainkban hasábolhat megítélő közlemények jelentek meg róla. A főtanfolyagokról rendeltek összes iskolára kiterjesztett és kíméltetését minden módon megvalósított rendelt. A helyi tanmenetek kibővítésére, a tanítók, tanítványok és igazgatókhoz ilyen irányban kifejtett működése, valamint ellenőrzésének annak intenzív keresztülbiztosítását előzödi. Az új tanterv célkitűzésének követelménye ez a rendelet, de ennek megvalósítását az általános gazdasági leromlás teszi sűrűsöggé, olvashatjuk a rendelet első bekezdésében. Szinte szemrehányás formában folytatja, hogy a tanítóság, amilyen különös gondot fordít a vallásos, erkölcsös és a hazafias nevelésre, a munkára nevelés kérdésének nem szentel ily nagy, teljes figyelmet. A rendelet kiutalást pontosan meghatározó egész terjedelme, de még a helyről is gondoskodik, ahol legjobban gyakorolható volna. A helyi viszonyokhoz alkalmazását hangsúlyozza a végső sorokban, melyhez a gyakorlati irányú nevelésnek igazodnia kell.

Amikor a rendeletert tanulmányoztam, meg a róla szóló cikkkeket olvastam, önkénytelenül eszembe jutott, hogy semmim új a nap alatt, csak formájában változó. Barabás kaptárs a Nemzetnevelés 5. számában levő vezércikkében szól az ötven évesekről, akik nem pipáltak át 30 éves tanító életüket, hanem stb. ... Há évtizeden ezek az 50-, 60-, 70 évesek, de a 20-, 30-, 40-esek is, akik hitványtáskát mindig komolyan vették, a rendeleti megszűvegezés előtt életre kellett, mert tudták és érezték azt a módszertani követelményt, hogy az életnek neveljük. Dr. Dittes Népiszkolai Módszertana az 1900-as években Pestalozai, Locke, Diesterweg nyomán tanította ezt (A tanítás legyen felhasználható, gyakorlati; képezzen az életre) és hogy nem hiába, arról 2—3 évtizeddel előtti hivatalos lapok tudósításait győzőhetnek meg, hogy ezek a tudósítások nem legutóbb esetben dícsimuszok az utóiról, hanem sok esetben halálos ítélet, fegyvél-ügylek beszámolója. Egy világégsének, embert és vagyont pusztító háborúnak kellett jönni, hogy azok igazsága beigazosodjon és marra voltuk elismerték. Akkor bűn volt, ma erény lesz belőle!

E papírinséges világban csak röviden szólok róla. 30-40 évvel ezelőtől a kántortanító,

hínek jövedelmében legnagyobb értékét a föld jelentette, kénytelen volt gazdálkodni, főbb föld felében cselekedéssel, ha pedig kevesebb volt, bizony a maga fizikai munkáját is belevetette. A sűrűs munká idején segítségül vette a nagyobb iskolásokat az istálló munkánál, kapárisnál, gyűjtésnél, betakarításnál; leszedték a gyümölcsöt, tisztogatták a mester úr gyümölcsjait, segítettek hacsokozni, költözni; a nagyobb léányok a mesterné asszony kerítjét gazolták, öntözték, a kis baromjakat gondozták, toltak, foztattak, kutorcát morzsoláltak stb. stb. Elsorolhatatlan azoknak az aprócskép dolgoknak a száma, amit a fűrgé és jövedüi gyermekkezek el ne végeztek volna. A jól végzett munka derüt hozott a gyermek lelkebe s örömmel mondta el szülőjének a nap eseményeit. A szülők hangulata némely esetben a tanító ellen fordult és ilyen gyermeki munkákat, mint tanítással és iskolával nem kapcsolatos dolgokat a tanügyi hatóságoknak jegyzéim ügyként kellett letárgyalni és szomorú valóság, sokszor a tanító rovására és a falu gaudiumára. Pedig hát ez a munka, ha a tanító célját szolgálta, mert 1. a tanító a maga részére csak jó munkát végeztetett, — különben hasznát nem látta — ezzel csak a jóra, hasznosra nevelt; 2. a gyermekekkel megszerette a folytonos tevé-

hengséget, foglalkozást; lelki és erkölcsi eréjét acélozta.

Nem azt akarja-e az 59.076. sz. rendelet? Kénes kiutalást most sem tud jobb gyakorlati helyet, mint a tanító kerítjét, háztartása, csak jelenben több szabadságot kap a tanító, mert akkor tanítón kívül végezhetette, ha a szülők ellene kifogást nem emeltek és a gyermekeknek kedve volt hozzá, most pedig egyenes parancsra, amikor a tárgy természete, helyi körülmény stb megkövetli. Ugy gondolom, nevelés és oktatás szempontjából ez nem sokat változtat, mert így is az a módszertani elv érvényesül: mindent a maga helyén és idején. Azonban a lényeges különbség ott van, hogy akkor a szorgalmas és kedvesen foglalkozó ember csinálta, most meg mindenkitől megkövetelté. Hogy az eredmény mi lesz, megmutatja a jövő! A múltat igazolja a sok jó állattartó, gyümölcsstermelő, házipart őröz község ahol gyakran lehetett hallani, ezt a tanítótól hallottam, ezt a tanítómól láttam. A külföld munkás iskoláját iltelt át e rendelet magyar levegőbe, meggyar talajba, s adja isten, hogy legalább olyan eredményel, mint azt az 50 éves, életüket át nem pipázók cselekedtek.

Hörnyék.

Bodó László.

Gyakorlati kérdések — gyakorlati megoldások.

A kántortanítói börtjáróndóság után ki fizeti az adót?

Érvényben levő rendelet szerint minden községnél joga és igénye van arra, hogy a területén elfogasszotat bor után fogasszást adó itgyelhesen. Amennyiben a tanító nem a község területéről, hanem más községnél levő uradalom itegzőségi hája a bort, a község a fogasszást adó itgyelhesen. Ha azonban a tanító az elfogasszotat bort a község területén lakó uradalmi itegzőségi től és ott kezelt borból hája, a község az uradalommal létesített egység alapján a tanítótól hűlön borfogasszást adót nem itgyelhet. Egyebekben is a joggyakorlat szerint a tanítónak a természetben járóndóság

gát adómentesen kell megkapni, így a borjáróndóság fogasszást adóját az tartozik megfizetni, aki a bort járóndóság fejében a tanítónak kiszolgálta.

Bányahasonbítészerződésből követelhető mindennemű jövedelem a kántortanítói földek, illetve ingatlanok után illet meg?

Állandóan követett bírógyakorlat szerint a hasonbítezet tárgyaknak minden gyümölcse és egyéb haszna a hasonbítezet. tehát a javadalommal illet meg. Eme anyagi jogszabályból önként követhetik az, hogy a tanítói javadalmi földre eső bányabér a javadalmas kántortanító illet meg.

Határidő-emlékeztető.

Az egyesület alapszabály értelmében az egyesület tagjólé minden ében legkeésből július 1-ig a kört pénztárosnál léjzetendő. Ez alapon a kört tagok a most tavasszal tartandó kört gyűlések alkalmával tagdíjakat a kört pénztárosnál fizessék le. sz. postai bejéltéklappal a kört pénztárosok hűldjék be. Azok a tagok, akik előreláthatólag a kört gyűlésen nem vehetnek részt, a kört gyűlés napjának 1932. évi 3 pengós tagdíjával esetleges hátralékukkal együtt, a kört pénztáros címére hűldjék meg. — **Az évszázad vizsgálatok idejére** vonatkozó javaslatok a plébános iskoláskész elnökök, igazgatók, tan-

testítetek és tanítók terjeszték a herült tanfelügyelők elé. A vizsgálatok ideje a kir. tanfelügyelőssel is közlendő. (Püspöki rendszab. II. rész, V. fejelet. 30. §-a és a VI. fejelet. 38. § 1. pontja). — **Tanfolyamok megállapítása és a tanítók hűzött az osztályok beosztása.** (Püspöki rendszab. II. rész, V. fejelet. 38. § g) és h) pontja). — **Iskolatölgatási jegyzőkönyv és iskolai évi jelentés úrlappontjának** 016/1932. sz. rendelet (megjelent a Katholikus Iskolák 1932. április hó 1. számában) alapján beszerzendő. — **Katholikus Iskola 1932. évi előjiztetési díjai** újabb személtés beúvárasa nélküli postajáruddal megküldendő.

Főtanfelügyelői rendeletek.

548/1932. sz. **Tüzesetek megakadályozása.** A m. kir. vallas- és közoktatásügyi miniszter úr 59.231/1932. VIII. d. sz. alatti rendeletére (megjelent a Hívatelős Közlöny 1932. márc. 15. számában) azazhivom fel a felügyeletem alá tartozó összes iskolagazdagságokat, tanárokat, tanítókat, tanítónőket és óvónőket, hogy e miniszteri rendelethez foglaltak alapján járjanak el.

553/1932. sz. **Beíratási díjak beküldésének szorgalmazása.** Megyeispüspök Úr Ó Nagyméltóságának megbízásából 1931. október 23-iki keletelt 2053/1931. sz. alatti az egyházkerületi tanfelügyelői hivatalhoz intézett kóriratammal felkértem a plébános, iskolagazdátokat, hogy az 1930/31. és 1931/32. tanévi beíratási díjak adatait az egyházkerületi tanfelügyelői hivatalokhoz küldjék meg, hogy ekként ez adatak alapján az illerlése egyházkerületi tanfelügyelői ösztönözés kimutatását terjeszthessek be a bizottsághoz. Ez megőrülött. E kimutatásokból megállapíthatom azt, hogy mely iskolák tartották vissza a tanítói internátusok céljait szolgáló 50 filléres díjakat s melyek tették eleget a nm. vallas- és közoktatásügyi miniszter úr azon rendeletének, hogy ez 50 filléreket a 56.393. sz. „Tanítói internátusok Alapja” című csekésszámlára befizessék.

Megyeispüspök Úr Ó Nagyméltósága a nagymélt. magyar Püspököt kir. határozata alapján 3818/1931. sz. alatt (megjelent a Katolikus Iskola 1932. február 1. számában is) alként rendelkezett, hogy mindazon iskolák részéről, amelyek a tanítói internátusok céljait szolgáló 50 filléres beíratási díjakat visszatarították, kötelesek a plébános, egyházkerületi elnökök a plébániafőhöz tartozó díjakat 1930/31. és 1931/2. tanévi beíratási díjak felét a Pécsegyházmegyey Takarékpénztár Rt. 17.598. sz. postafiókárhépenzárt befizetdőlapon „Beíratási díjak kath. internátus céljára” beküldni. E rendelkezésnek esideig több plébános, egyházkerületi elnök nem tett eleget. Ezért jelen alkalommal, melyöszén az indokolatlan munkát és költséget igénylő személyi sürgőseket, esp. kerültek szerint, alább közlöm azon ghdzkhözsegek névsorát, ahonnan a fentiek szerint a beíratási díjak jele még nem küldetett be a 3818/1931. sz. megjelölt közlével rendelet előírásának megfelelőleg:

Püspökfogád, Magyarsarlós, Romonya, Somogy, Somogybányatelep, Garé, Bosta, Szilvás, Ocsárd, Keszty, Málom, Gyód, Kükény, Pogány, Pécsegyháza, Siklósbodony, Hegycentromlót, Kiszászonyfa, Szentesdienes, Ranófia, Beremend, Kásád, Gyúd, Sárók, Villány, Babarc, Kisnyárad, Liptód, Dinaszekes, Lánycsók, Kájs, Mohácsziget-Belsőháza, Mohácsziget-Kandató, Mohácsziget-Homorud, Mohácsziget-Sárhát, Cseledboka, Monyoród, Szederkény, Püspökak, Fazekasboda, Gerésd, Maráza, Kisbudmér, Nagybudmér, Belvárdgyula, Birján, Lotárd, Szemely, Pécscúdvár, Szökéd, Áta, Kisherend, Szilagy, Kékesd, Püspök-szentlászló, Kárasz, Vékény, Magyarereggy, Kisbeszterce, Kishajmás, Bakóca, Gödre, Baranya-jenő, Kán, Magyarzsek, Mecsekpölöske, Felsőgerény, Palé, Varga, Vásárosdombó, Gerényes, Jágonak, Tarros, Bogdása, Drávakeresztúr, Dráva-sztráta, Sellye, Felsőszentmárton, Kárasd, Nagymányok, Szálka, Csibrák, Úrgevár, Szakcsujmágy, Udvari, Vámpuszta, Bölecske, Dunaföldvár, Dunakömlőd, Némethér, Paks, Kiskajács, Móz, Szederes, Bonyhávarasod, Duzs, Nagytormás.

Felkértem a fennevezett egyházkerületi plébános, egyházkerületi elnököket, hogy az egyházkerületi r. iskolák részéről az 1930/31. és 1931/32. évi beíratási díjak felét most már személyi sürgőse bevarása nélkül a 3818/1931. sz. püspöki rendeletnek megfelelőleg haladéktalanul küldjék be. Ennek adatai nem lehet, mert a visszatartott s tanítói internátusok céljait szolgáló 50 filléres beíratási díjakat az egyházkerületi megjelölt elnökök s ezeket más célokra nem használhatták fel. Amennyiben jelen kérelmem eredményre nem vezetne f. évi május 1-ig, szóban f. orgó öszsegeknek beküldése iránt további eljárás véget kénytelen lennék Ó Nagyméltóságának a Megyeispüspök Úrnak jelentését tenni.

554/1932. sz. **Nyári menedékhelek létesítése.** Baranyaövdm. alszpanjának 1932. március 17-én 6278 alisp. 1932. sz. megkerése alapján, vonatkozásos 871/1931. sz. rendeletemre (megjelent a Katolikus Iskola 1931. május 1. számában) felkértem a felügyeletem alá tartozó összes plébános, egyházkerületi elnököket, hogy a nyári menedékhelek létesítése tárgyában fentebb hivatkozott 871/1931. sz. rendeletem alapján a folyó éoben is megjelölt módon intézkedjenek.

570/1932. sz. **Mellékjárandságok bejelentése.** Baranya övrmege kir. tanfelügyelőjének az állami, közs. és ltr. elemi népiskola és óvoda igazgatóságához intézett kóriratát a mellékjárandságok bejelentése tárgyában alább egyezkedésben oly felhívással közlöm, hogy a felügyeletem alá tartozó tanítók, tanítónők és óvónők mellékjárandságukat vonatkozó bejelentések, tekintettel az ügy sürgősségére, postafordultal, de legkésőbb folyó évi április 15-ig Baranya övrmege kir. tanfelügyelőségéhez közvetlenül küldjék be. Hasontólók küldjék be bejelentésüket Tolna- és Somogy övrmege területén működő és felügyeletem alá tartozó tanítók, tanítónők és óvónők Tolna-, illetve Somogy övrmege kir. tanfelügyelőségéhez.

„A m. kir. Miniszteriumnak a Budapesti Közlöny f. évi március hó 18-iki 63. számában, megjelent 1700. M. E. sz. rendlete az állammal tényleges szolgáltatás álló tisztviselők, valamint az állam részéről fizetékészítésben részesülők nem áll. tanszemélyt tényleg szolgáltatás álló tagjainak mellékjárandságait a következőkben szabályozza:

1. A fent felsorolt személyek rendszeres illetményeket csak saját hatóságuktól kaphatnak. Mellékjárandságban akár saját hatóságuktól, akár más hatóságtól vagy intézménytől a fizetésen és lakáspénzen, valamint mellékjárandságban nem tekinthető családi és hadipótlékon, hádirókkant járulékon, igazg. pótlékon, vizsg. díjon és rendkívüli nyereségen kívül csak kivételesen és csak olyan esetben kaphatnak, ha a munkáról nek különös felkérésüket igénylő, vagy felölöség, vagy rendkívüli terhes elfoglaltsággal járó volta a mellékjárandságban való részesítést idoköltötte teszi.

A mellékjárandságok egy évi öszsége együttvéve nem haladhatja meg az 50%/-át annak az öszsnek, amely az illető alkalmazott az 1931. évi szeptember hó 1-je előtt érvényben volt jogszabályok szerint fizetés és lakáspénz címén egy évre együttvéve megilleti.

2. A fent felsorolt személyek nem vehetnek részt nyeresékre irányuló részvénytársaságban, szövetkezetek stb. alapításában, vagy igazgatásában, ilyen vállalatnál nem viselhetnek elnöki, igazgatási, vagy ügyvezetői tiszteit, igazgatási, választmányi vagy felügyelőbizottsági tagságot. — Ezen tilalom nem vonatkozik az Országos Központi Hitelszövetkezet tagjai sorába tartozó azokra a hitelszövetkezetekre, továbbá a „Hangya” Termelő, Értékítő és Fogyasztási Szövetkezet, a Magyar Gazd. Szövetség Szövetkezeti Központjába tartozó azokra a szövetkezetekre, amelyeknek székhelye kis- vagy nagyközségben van, végül a kifejezetten tisztviselői szövetkezetek, valamint a Magy. Tisztviselők Takarékpénztára részvénytársaságára.

A rendelet végrehajtása végett felhívom, hogy a vezetés, illetve felügyelet alá tartozó

iskola tanítóit utasítsa arra, hogy legkésőbb f. évi március hó 31-ig, Cim útján jelentse be mindazokat a mellékjárandságokat, amelyeket 1931. évi július hó 1-től 1932. évi március hó végéig terjedő idő alatt nem a saját hatóságától kapott és — hogy a jelen rendelet megjelenésekor fennálló minden oly tisztgész, megbízást vagy egyéb jogviszonyt, amely a fent felsorolt 1—2. pontok alá esik a fentebb felsorolt engedélynek megadása végett Cim útján legkésőbb f. évi március hó 31-éig ide jelentse be.”

576/1932. sz. **Iskolai bizonyítvány-másolatok kiállításának módja.** Pelmerült esetről kifolyólag, az elemi iskolai bizonyítvány-másolatok kiállítására vonatkozólag, egységes és szabályszerű eljárás biztosítására, meghatározást végett a következőket közlöm a felügyeletem alá tartozó összes egyházkerületi elnökökkel, mint iskolagazdátokkal, igazgatótanítókkal és tanítókkal:

Az 1889. évi 18930. sz. vallas- és közoktatásügyi miniszteri rendelet szerint:

1. A másolatok kiállítása oly célból, hogy az eredeti birtokosnak több példányban legyen meg a bizonyítványa, meg nem engedhető; meg az esetben sem állítható ki másolat, ha az eredeti bizonyítvány nem volna a birtokos kezénél. Ha ilyen esetben valamely hatóságnál sürgősen kell igazolni valakinek tanulmányi végzését, ez a tanítvány igazgatóság által az illető hatósághoz intézett hivatalos átiratban történhetik meg és pedig a következők szöveggel: Bizonyítvány. Az . . . . . rk. elemi népiskola . . . . . évi iskolai naplójának . . . . . folyószámára alapján bizonyítjuk, hogy N. N. az elemi népiskola (a . . . . . továbbképző iskola) . . . . . osztályt sikeresen elvégezte. Keltetés és aláírás, valamint az iskola hivatalos pecsétje.

2. A bizonyítvány-másolat kiállításának esetében nem helye.

3. A bizonyítvány-másolatokra mindig rárendelő a másolat jelzés s az iskolai ltr. könyvbe bejegyzendő a másolat kiállításának kelte és száma. A másolatnak szóról-szóra úgy kell kiállítva lennie, mint az eredeti volt, tehát nemcsak az érdekeltnél tanuló személyi és élelmeneti adatait (éremjegyeit), hanem az akkori iskolaszék elnök, igazgatótanító és osztálytanító nevét is „s. r.” jelzéssel be kell jegyezni. A bizonyítvány-másolat hitelességet pedig záradék alakjában a következő szöveggel kell igazolni: „Hogy ezen bizonyítvány-másolat az iskola napló bejegyzésével szöszierint meggyeztet, hivatalosan igazoljuk.” Ezen záradékot a kiállítás kelteivel és az iskola hivatalos pecsétjének alkalmazásával az iskolaszék elnök és igazgatótanító, utóbbi hiányában az iskola tanítója írja alá sajátkezőleg.

Adófölvny- (12 f.), adóiv- (4 f.), adóizetési nyugtatvány- (blokkok, 1 blokk 100 darab 60 f.), pénztári napló-, zárszamadás- és költségvetés-ürlapnyomatánogy kaphatók Haladás Nyomda Rt.-nél Pecs, Hírlyly-utca 21.

4. A népoktatási tanintézetek osztálybizonyítványairól a *másodlatok*, ha a kérelmezők a bizonyítványok elveszését kellően igazolják tudják, az iskolavezetők szóbeli kérelemre is minden felsőbb engedély nélkül kiállíthatják.

5. Bizonyítvány-másolatot nem az eredeti anyagból, hanem csakis az eredeti bizonyítványról lehet kiállítani.

HIREK.

Hívtüntetés. Az Országos Testnevelési Tanács társelnöke *Schneider József* godisai r. k. igazgató-tanítót a testnevelés előmozdítására írtan szerzett kiváló érdeméért és 9 évi bővebb eredményes munkásságáért dicsőítő oklevéllel tüntette ki.

Hämmerer János németbolyi r. kath. igazgatótanító rövid betegeskedés után 50 éves korában váratlanul elhunyt. Hämmerer János nemcsak az iskolában, hanem azon kívül is áldásos munkókat fejtett ki a közösségekben, azt ezért általános közmegebecsülésben részesült a hívek részéről. Felebbvalót és hátrással tisztelték, személték és megbecsülték. Haladtáig övegeve és három gyermeke strálják.

Népművelésügyi Közigazgatás. „*Ruslák* Károly, bajai kir. tanfelügyelő „Népművelésügyi Közigazgatás” című könyvének II. kiadását I. sz. függelékkel egészítette ki, amely függelék tartalmazza a népművelésügyi közigazgatásra vonatkozóan az 1928—1931. években történt módosításokat és változásokat. A könyv ára a függelékkel 3 P 40 Ft. A függelék kiűnő 80 fillér (postabélyegben is behűldhető). Megrendelhető a szerzőnél, Baján.

Halálozás. Súlyos csapás érte Karl János kekedsi rk. igazgatótanítót, Zoltán, jogszigorló Jánosát 24. életéveben történt elhunytával.

Gyermeknaptrá pályázat. Az Országos Állatvédő Egyesület felkéri az írókat és különösen a tanerőket, hogy a Gyermeknaptrá jövő évi folyamát a 8—14 éves gyermekek érteimi fokához mért prózát vagy verseket közléményekkel emelni szíveskedjenek. Az írásművek az ifjúságot a természet, hivatal az állatvilág szeretetéről szónokoztatva neveljék, bennük a szép, a jó és igaz iránti érzéket ébresszék, pallósságukat és hazafiasabbá erősítsék őket. Egyes cikkek természetrajzi, állatvilági és állattartási tudnivalókat is nyújthatnak, családi iránnyak is lehetnek. Egy-egy közlémény a Gyermeknaptrán 1—4 lapra terjedhet és ez évi április 15-ig kiűldetők be a kéziratokat az Országos Állatvédő Egyesületbe (Budapest, IX. Ernő utca 11-13.)

névalírással és lakásjelzéssel. A naptránban felhasznált dolgozatokért a szerző tíz pengő tiszteletdíjban részesül.

Szülőföldismereti anyag gyűjtőfüzet. A vallás- és közoktatásügyi Miniszter Úr a Hivatalos Közlöny j. évi február 1-1 számában 59.076/1932. VIII. d. szám alatt rendelkezést adott ki az elemi iskolák gyakorlati iránnyú működtetésének kémélvítésére. Természetesen vedők fel az a gondolat, hogy a tanítóság hogyan, milyen szempontok szerint dolgozza fel a szülőföld életét tükröző anyagot, ha a rendezet követelte feladatot sikerre emelje megoldani? — Kélelítő eredmény csak akkor biztosítható, ha a szülőföldre, lakóhelyre vonatkozó tanulmányi anyagot a tanítók rendszeresen az életnek minden területére vonatkozóan összegyűjtik. Erre a munkára teszi képpessé a tanítóságot a dr. Fodor Ferenc budapesti közgazdasági egyetem tanár és Orbán András szerkesztésében megjelent „A szülőföldismereti anyag gyűjtőfüzet” c. mű, mely a V. H. Miniszter Úr fenti rendelkezésnek szemlémében készült. A mű egyben a beszéd- és értelemgyakorlatok, valamint a földrajz helyi tanmenetében hasonló szemlémű elkészítésére nékülözhetetlen vezetékmű, mivel a szülőföldismereti anyag e két tantervű anyagának „A szülőföldismereti anyag gyűjtőfüzeté”-vel való gyűjtésére 350 pengő pályadíjat tűztünk ki a tanítóság legjobb gyűjtéményei számára. „A szülőföldismereti anyag gyűjtőfüzeté”-nek ára 2.50 P. Megrendelhető Orbán András tanártól. (Nyíregyháza, Oszlól-u. 56.)

Híbeigazítás. Malt számunk vesztő cikkében egy fontos mondat ellenkező értelembe közzétett. Í mondat úgy hangzik a híveit szerint a megelőző két mondatot együtt: „A mai kort a azo legszorosabb értelembe hűjornak kell neveznünk, melynek embere különbözik minden más kor emberétől. A most alattól jó kor a cselekvésnek kora lesz, embebe a pozitívumok, a teljes embebe, iskolák sem lehet többé mint a alkotó munka iskolája, melynek a hívejejeje az összhangozás szemléi és testi munkái.”

Az Országos Állatvédő Egyesület iskolai pályázata. A Gyermeknaptrán hirdertet iskolai pályázatot az Országos Állatvédő Egyesület ísmét közzé teszi, mert közeledek bekűlés határideje. A dolgozatok tételei a következők: *1. A szarvasmarháról.* 2. A népiszkolák felsőbb osztályai, az ísmétlő iskolák és a középiskolák I-IV. osztályai számára: *Mire való a madarak és fák napja?* 3. A középiskolák V-III. osztályai, a tanítóképzők és felsőbb hereskedelmi iskolák számára: *Az állatok iránti szeretet a magyar kultúrában.* A dolgozatokat névalírással az iskolai igazgatók útján ez április 15-ig kell bekűldeni az Országos Állatvédő Egyesületbe (Budapest, IX., Ernő utca 11-13.)

KATHOLIKUS ISKOLA

NÉPOKATATÁSÜGYI HAVI KÖZLÖNY — A PÉCSÉGHÁZMEGYEI TANHATÓSÁG HÍVATALOS KÖZLÖNYE.

Felölös szerkesztő: Magyar Sándor, ehm. tanfelügyelő.

Kiadótólajdonos: „Pécségházmegeyi Róm. Kath. Tanító-Egyesület.” — Megjelenik minden hónap elsőjén.

Előfizetési díj 1932. évre 3 pengő.

Tudaj 1932. évre 3 pengő.

SZERKESZTÖSEK: Pécs, Káptalan-u. 4. sz., hová a lap szemléi részét illető minden közlémény, hírdetés és reklámúvés is küldendő. Az előfizetési és tagsági díjak a 45.012. sz. postatakarékpenztári befizető-lapon küldendők be.

Pécs, 1932. május 1.

XXI. évfolyam, 5. szám.

MEGHÍVÓ

A PÉCSÉGHÁZMEGYEI RÓM. HATH. TANITÓEGYESÜLET

1932. évi június hó 6-án Pécsen, a Kath. Hór dísztermében tartandó

XXI.

RENDES TISZTJÚTÓ KÖZGYŰLÉSÉRE

9 órákor szentmise a vártemplomban.
10 órákor a közgyűlés kezdete a következő

TÁRGYSOROZATTAL:

1. Előnköt megnyitó.
2. A mult évi közgyűlés jegyzőkönyvének hítelestítésére vonatkozó bejelentés.
3. Titkárt jelentés s ezzel kapcsolatban az 1932. évi április 21-én megtartott választmányi ülés határozati javaslatának előterjesztése.
4. „Talpra, vagy térdre?” Előadó: *vitéz Székely Pál*, pécsi püspök tanítóképzőintézet tanár.
5. „Homócsy István Segélyalap”-ról és híkhárról a pénztáros jelentése.
6. Kántortanítóké szerelmének orvoslása. Előadó: *Barabás András*, párl-i lg. tan.
7. Főpénztáros jelentés.
8. Indítványok, melyek a közgyűlést megelőzőleg 8 nappal az egyesület titkáránál beadhatók.
9. Tisztújítás.
10. Előnköt zárósszó.

Pécs, 1932 május 1.

Homócsy István, Petrovics Károly, eggy. elnök.

Baranyamegye
katholikus tanítósága lelkes
kiállása a Katholikus Népművelés mellett.

A Katholikus Népművelésnek 1932 április 17-én hírdetett Baranya-megeyi értekezlete látogatottságában igen népes, lefolyásában igen tartalmas volt. Hívatóságok, hogy híhatóságban igen eredményes legyen. Alább közlémény a Dunántúli referenciáját. Tekintettel azonban arra, hogy a legelső híradást mi adtuk le a készülő értekezletéről és hogy annak sikerében Baranyamegye ft. papságának és lelkes tanítóságának volt orozálárrése, nagy hésszűvel tolmácsoljuk a Katholikus Népművelés pécsi és baranyamegeyi szervezeteinek köszönetét hozzájuk. Kár, hogy meggyebelleitnk a távolabbi részlekről egyáltalában nem híjehettek be. Reméljük azonban, hogy az értekezlet áldásos kezdeményezéseit ők is helyeslik és elkövetkező munkájában részt fognak venni.

A Katholikus Népművelés megeyi értekezlete iránt igen nagy érdeklődést mutathozott. Vasárnap délután közel száz községből híjtek be, akik a Pécsről hozzászállásokkal együtt mecsak a Katholikus Hór dísztermét töltötték be szülőföld, hanem a folyosóra is hiszorult a halgatóság egy része. A híjgyek ezúttal a harvont foglalkat helyet, de onnét is feszüllet figyelemmel kísérték a két és fél órány gyűlés lefolyását. Dacára annak, hogy hívatóság a papság és a tanítóság nagyobb részét, vasárnap lévén, otthon tartotta, a közveleten közlésegből szép számmal jelentek meg. A pécsi papság élén *Virág Ferenc*, megyéspüspök ítszette meg a gyűlést, de nagy számmal vettek azon részt az Erzsébet Tudományegyetem professzorai is, akikhez a híjveléselőhöz a lenőkét, az értekezlet előadóját, *Czettler Jenő* dr., országgyűlési képviselő.

viselőit, a hitválaszonosságán kívül személyes barátság is fűzött.

Az értekezletet útvész Horváth Lajos dr. nyitotta meg azsal a gondolattal, hogy azt a konstruktív erőt, amellyel az életbe átvitt katolicizmus nemzetünk szolgálatában jelent, most a gazdasági válság mély pontján és a leltt elengedések idején, hatványozottabb formában kell munkába állítani.

„Életet formáló kereszténységre van szükségünk.”

Caeiller Jenő dr. önéletrajza lenyűgöző hatással beszédekben a katolicizmus részéről szolgálatot és aktívítást és pedig a közéletbe átvitt, irányító aktívítást kíván. Rosszhiszemű és az egész keresztény világfejlesztésünk megmérgező forrásakból ered az a szuggesztív, amely az egyházakat a világtól el akarja választani, amely a vallás átélését csak a templomra akarja szorítani, amely a népet természetesen vesztéről, lelkipásztoraitól el akarja különíteni. Az egész életet formáló kereszténységre van szükségünk és ennek legelőlévőbb tömeghatású alakulata a Katolikus Népszövetség. Magyarországon a püspöki kar által szorgalmazott Katolikus Akciónak az egyházközségek szervezete mellett az a legelőlévőbb megnyilvánulása. Nem politikai szero, meg kevésbé pártpolitikai alakulat és ügyes nem is szabad ezt a nagy, világsemleket adó, lelket formáló szervezeteinket elszakítani. Arról legyen is szó, hogy a katolikus erkölcsi feljogás a közélet minden megnyilvánulásába átvigyük, a társadalmi, a közgazdasági és a politikai téren is eredményesítjük, de a politikát, különösen a pártpolitikát nemcsak a templomban, de még a Katolikus Népszövetségbe sem szabad átvittük. Viszont a Népszövetség helyesen vezette, alkalmas lehet nemcsak egy egészéges közélet feljogás kialakítására, hanem a hozzáforduló gazdasági ne-

velésére és ügyes-bajos dolgainak ellátására. A perenkiült tanácsadások, utánjárások olyan eszközhöz a népszövetség megszervezésében, amelyek az általános depresszív közepert a politikai tükedések között a szolgálat révén kívánatos eredményeket érhetnek el.

Az értekezlet határozatai.

A képviselőház a lelttől kiülő szónok. Nemcsak, hogy nem farszította ki a hallgatóságot, hanem a közéletben hozzászólásoknak egész áradatát indította meg, aminek kapcsán Kerebasz András dr., Szeberheli Nándor, Pelz Árpád, Csády Benjámin, Rüsszinsky József, Kiss Lajos, Dittler József felszólalások és indítványok után az előnösz részére a következő határozatot adta az értekezlet:

1. A jogi tanácsadást tovább kell fejleszteni, lehetővé kell tenni, hogy ügyekkel, mint a székesfővárosban a Népszövetség tagjai ügyes-bajos dolgaikban szahemberektől tanácsot, adott esetekben utánjárásokat kapjanak.

2. Föl kell kérni az országos központon, rendezzen lehetőleg Pécselt a csoportvezetők részére híkerpó tanfolyamot.

3. Az előnösz vesse föl az eszmét, mi lehetne lehetne a tagsággal külön előfizetési díj nélkül, a Népujság olvasottságát fokozni.

4. Köszöngéinket meg kell szervezni a népszövetségi csoportokhoz.

5. Fel kell kérni a központon, hogy határozott célkitűzésű, rövid, átfogó, népszerűen megkerheszettel programot adjon kézhöz, amellyel nemcsak a hártékony ellenhatás, védhető ki, hanem erősebb munkába is lehet fogni a tovább fejlesztendő kereteket.

A gyűlés után Caeiller Jenő dr. az egyetemi rektorral és a tanári kar több tagjával tett tisztelgő látogatást.

Választmányi ülésünk.

A Pécseygházmegyei Róm. Kath. Tanítóegyesület 1932. április 21-én a tagok nagy érdeklődésével mellett tartotta meg Pécselt, a Kath. Hő termében, évtérndes választmányi ülését.

Elnöki előterjesztések.

Homócsy István, prépostkanonok, főtanfelügyelő, az egyesület egyházi elnöke 9 órákor nyitotta meg az ülést, üdvözölte a csaknem teljes számban megjelent választmányi tagokat, majd az ülés legyűzőhöz nének bevezetésére Petróvics Árpád titkár, a híleléstésére pedig Schmidt Vilmos síkloss és Hahmann Márton pécsvárdi igazgatótanító, tagokat kérte fel.

Ezután ösintse jelenlételettel, hogy

Erős József mohácsi igazgatótanító bevezetésére való hívatkozással lemondott közöl egy ötléteke viselt elnöki tisztességéről. Homócsy István elnök, a legmegebbes szavakkal méltatta a lemondott világi elnök hívetéles egyéni képességeit s azt a bölcs, nyugodt megfontoltságot, amellyel Erős József kömegeledésére vezette az egyesületet. A választmány elnök javaslatára, a lemondott világi elnök érdemelt jegyzőkönyvileg határozata megörökítet.

Elnök felhívta a választmány figyelmét Szabó Géranak, a Dunántúli szerkesztőjének „Magyar Végasztalás” című könyvére, amely nek irredanta elbeszélést kiálóan alkalmas arra, hogy az ifjúságban nemcsak ébren tartó, hanem meg fokozzák is, a

hazafias szellemet. A könyv beszerzését melegen ajánlja megvételre az iskolák részére és vizsgált jutalomkönyvek céljaira. Az igen csinos kiállítású könyv eredeti ára 1 P 50 folt. Tekintettel arra, hogy a könyvek minél szélesebb körben való terjesztése kívánatos, az egyesület vezetősége lehetővé tette, hogy darabonként 50 fillér árban bocsájtassék az iskolák és tanítók rendelkezésére. Megrendelhető az egyházmegyei tanfelügyelőségénél is.

A választmány jelenlévő tagjai a felhívásra a szűkséghöz mérten magukkal is vettek a könyvből s odanyilatkozta, hogy a könyvet az egész egyházmegye tanuló közt minél nagyobb számban szét kell osztani, ennek alapján maga a választmány hívja fel az iskolavezetőket és tanítókat, hogy a könyvet vizsgált jutalomkönyvek céljaira minél nagyobb számban szerezzék be.

Titkari jelentés.

Az elnöki előterjesztések után Petróvics Árpád részletes, gondosan megkerheszettel titkari jelentését olvasta fel, amellyel beszámolt az egyesület s az esp. tanító körök múlt évi működéséről.

A választmány a titkari jelentést elismeréssel vette tudomásul.

A titkari jelentés hírtér a természetbeni jóvadalmazást elvező kántortanítók indokolt sérelmeire is. Hangsúlyozta, hogy az egyesületnek minden erejével a kántortanítók érdekében megvédésére kell szentie.

Elnök ezzel kapcsolatban felolvastatta a dunaföldvári rk. tanítótestület indítványát, mely szerint:

1. Kérje fel a Pécseygházmegyei Rk. Tanítóegyesület választmánya a Megyéspüspök Ur Ó Nagyméltóságát, hogy a jövő évi állami költségvetés tárgyalása alkalmával úgy a saját magas személyében, mint a nagyméltóság magyar Püspök kar tagjaival együtt mondjának vétót a jelen és minden további fizetéscsökkentés ellen és utasítsák a Felshózbán a m. kir. kormányt arra, hogy keresen más megoldást az állam hártás egyensúlyhoz hozatalára.

2. Ha ennek nem volna meg a megkívánt eredménye, úgy kérje fel a választmány Ó Nagyméltóságát, a Megyéspüspök Urat az ilyen természetű levonás rendelkezéssel szemben tanúsítandó passzív rezisztenciára.

3. Forduljon minden kör előnöszre a saját kerületének országgyűlési képviselőjéhez és kérje fel, hogy tiltakozzék a kiállítás helyezett és minden további fizetéscsökkentés ellen és azt ne szavazza meg a költségvetésben.

A választmány az előterjesztett indítványokat teljes egészében magáéba vette s azt határozta, hogy memorandum alakjában fordul Megyéspüspök Ur Ó Nagyméltóságához, a vármegyei törvényhatóság bizottságokhoz és az országgyűlési képviselőkhöz, ez utób-

biakhoz azzal a kiülő kérelemmel is, hogy amennyiben a kántortanítók jogos kívánása meghallgatásra nem találja, az országgyűlés képviselői a költségvetést ne szavazzák meg.

A választmány a határozatot indokolja azsal, hogy a fizetésgyesen tanítókat, akik természetbeni járandóságokat élveznek, mert az egyházak megállapítása folytán 50—60 % fizetéscsökkentés érte s ezért az egységesség elbánás elve alapján nemcsak méltányosnak, de jogosnak tartja azt, hogy legalább az újabban terbe vett s f. év július 1-től életbeletelt újabb fizetéscsökkentő rendelet alól a kántortanítók kiütessenek s rájuk nézve a rendelet hatálytalanítottassék.

Bence László dr. indítvány kapcsán a választmány határozatát kiegészíté azsal, hogy Horváth György dr. kolocsi felszentelt püspök úr törvényjavaslattal az illetékes egyházi és kormányhatóságok fokozott figyelmére hívja fel azon kérelemmel, hogy a javaslatot alandoan tartás naprenden s mihtly az ország gazdasági és pénzügyi helyzete jobbrfordul, a javaslatot emelék törvényre, mert csakis a javaslat nyulhat biztosítékot arra, hogy népoktatásunk ügye kömeznnyugásra, végeles elintézését nyertlen. A memorandum megkerhesztésére a választmány Kerebasz András, Petróvics Árpád és Houdela Gyula választmányi tagokat küldte ki.

Főpénztárosi jelentés.

Magyar Sándor tanfelügyelő, egyesületi főpénztáros előterjesztette az 1931. évi zárszámadást, amely szerint a bevétel 3160,17 P, a kiadás 2908,27 P s így 251,90 P maradvány volt. Jelentette főpénztáros, hogy tagdíjhatólk 140 P, míg a Katolikus iskola előfizetési díja címén 9 P áll fenn. A tagdíjhatólk legnagyobb része, 108 P a dombóvár esp. tanító kör tagjainál áll fenn, de a hátralék behajtására is intézkedés történt. A jelentés szerint az egyesület vagyona 1931. december 31. zárlattal a következőkből állott:

1. Postakészletben . . . . . 251,90 P
2. Tagdíjhatólk . . . . . 140, — P
3. Kath. Isk. előfizetési hátr. . . . . 9, — P

Összesen: 400,90 P. Ez összeghez járul még a volt Szehszárdidől Rk. Tanítóegyesület alapítványi tőkéje is, amely jelenleg 21 fillér értékét képvisel s 1000 K névértékű hadtükcsökéntőny, amely a Pécseygházmegyei Alapítványi Hivatal felteében van.

A választmány a főpénztáros jelentése és a számlázható bizottság javaslatára alapján a pénztári jelentést köszönettel tudomásul vette s az 1931. évre a főpénztáros részére a felmentésny megadását a szóhasznos fenn tartással a közgyűlésnek javaslatba hozta.

keresése hapésán már 570/1932. sz. alatt (Hath. lsk. 1932. április 1. sz.) rendelkeztem. Most megjelent e tárgyban a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 1200/1932. elm. sz. rendelete a Hivatalos Közlöny 1932. április 1. számában. Ez alkalommal felhívom a felügyelet alá tartozó összes iskolafelügyelőségokat és tanítókat, hogy a rendelkezlen fogólatok alapján járjanak el. Mindasok, akik már 570/1932. sz. rendelkezésem alapján bejelentéseiket a kir. tanfelügyelőséghez beküldötték, újból kötelesek bejelentéseiket az- azon forgó miniszteri rendelkezlen előírt módon bejelenteni.

705/1932. sz. **Iskolai nagyszűnő meghosszabbítása.** A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 29146/1932. sz. alatt az iskolai nagyszűnő meghosszabbítása tárgyában kiadott rendelkezlen (megjelent a Hivatalos Közlöny j. é. április 1. számában) azal hívom fel a felügyeletem alá tartozó összes iskolafelügyelőségokat, hogy e rendelkezlenek megfelelő módon intézkedjenek.

HIREK.

Herküli tanfelügyelői kinevezés.
Varga Kálmán tk. kanonok, dóbróköt esperesplébánost 0 Nagyméltósága, a Megyéspüspök Úr a dombóvári kerületben viselt tanfelügyelői tiszte alól saját kérelmére felmentette és helyébe Polgár János hocsolat plébánost nevezte ki.

Halókozás. Néhai Fent Lajos, volt kántortanító övegye, született *Petrovics Terézia* április 13-án 72 éves korában Hógyészben elhunyt. Hat gyermeke, köztük *Fent Gyula*, esp. ker. tanfelügyelő, magyarszéki plébános, gyászolja. — *Glatt Adolf*, pécsi püspök tanítóhépző intézeli nyug. gyakorlóiskolát tanító Ágnes nevé leánya 21 éves korában elhunyt.

Kerületi iskolafelügyelő kinevezés.
Saághy Gyula, garé rk. igazgatótanító nyugdíjazása folyán a német-l esperesi kerület iskolafelügyelőjává 0 Nagyméltósága, a Megyéspüspök Úr *Bank József* hegyszentmártoni rk. kántortanítót kinevezte.

Figyelemzetés. A m. kir. postafőkapitányságnak a Pécsegyházmegyét Róm. Kath. Tanítóegyesület elnökségéhez intézett áttartott tudomásulvétel és szoros mhezartás végett alább közöljük:

„Pécsegyháza r. kath. Tanítóegyesület, Pécs, Megáláplántást nyert, hogy t. Cim itteni 45.612. számú csekkszámjára (ismétlen) érkeznek ú. n. „bianco” befizetési lapon oly összegek, melyeknél az „éritesítő-lap”-on t. Cim itt bejelentett (Pécsegyházmegyey Róm. Kath. Tanítóegyesület, Pécs) cég elnevezése helyett Katholikus

iskola kiadóhivatala, Pécs tüntették fel. Az idevonatkozó üzletviteli rendelkezések szerint az oly összegek, melyek éritesítő-lapjain a csekk-száma száma és számlatulajdonos megnevezése az itt bejelentettől eltér, vagy egyáltalán nem, vagy csak tetemes késedelemmel lesnek b. számlájuk jóváírhatók. Felkérjük emnéfoga t. Cimet, hogy ügyfeleinél minden rendelkezésre álló eszközzel odahatni sziveskedjék, hogy oly esetekben, amikor a befizetést „bianco” (tehát nem cégnyomással) befizetési lapon eszközöli, számlatulajdonosként mindenkor t. Cim itt bejelentett cége nevezését alkalmazza, nehogy — mint már fentebb említettük — a könyvelés késedelem szenvedjen.”

A Katholikus Népszövetség közlése. A Katholikus Népszövetség pécsi és baranyamegyei szervezetének központi vezetősége az uton is köszönetet fejezt ki mindazoknak, akik az április 17-iki megjel értekezlet hatalmas látogatottságát biztosították. A vezetőség sajnálataira még csak futólagosan sem ismerkedhet meg a gyűlésen résztvevőkkel vagy azok vezetőivel. Viszont kívánatosnak tartja a személyes érintkezést. Azért igen kéri a tagokat vagy az érdeklődőket, hogy irásos megkereséssel a megjel szervezet élnoéhez: *vitéz dr. Horváth Lajos* plébánoshoz forduljanak, Pelldérd, Baranya vm. Személyes fölülágostással szivesen szolgál *Dr. Krebsz András* orvos (Pécs, Hírály u. 37.) a pécsi szervezet élnoe, vagy *Homocsy István* prépostkanonok, vezetőségi tag (Pécs, Hírály u. 4.). Az élnoéség már most jelzi, hogy tagjai számára szivesen szolgál jogi tanácsokkál, az ósre pedig megszervezt a tanácsadó tördát.

Találkozók. Szeretettel jelenlétlen ezuton is mindazon kárisátmánk, kik 1902-ben tettek Pécsset tanhérszítő-vizsgálatot, hogy hármevés találkozhának a j. évi jun. 23-án d. e. 9 órákor Pécsset, a belv. kath. körben óhajjú megrendeznt. Szüves jelentéseiket kéri *Hollássáris Károly* igazgatótanító Magyar-sáris, u. p. Nagykozár, Baranya megye. — Szeretettel kérem mindazon kedves kárisátmánk, akik velem, 1912-ben, a pécsi tanítóhérszítővizsáttel tettek találkoépesítő-vizsgálatot, hogy 30 éves találkoézési megbeszélese céljából elmkéket velem innél előbb közölni sziveskedjenek. *Vitéz Saághy (Számpl) Pál*, tanítóhérszítővizsáttel tanár, Pécs, Ignác-u. 6. szám.

Pedagógiai szeminariumi előadások. Somogyvármegye területére eső tanterületben Szigetvározt és Barcon, 1932. május 20-án pedagógiai szeminariumi előadásokat tartatnak. Kívánatos, hogy ez előadásokon a Pécsegyházmegyéhez tartozó szigetvári esperesi tankerület tanítói és tanítóntói részt vegyenek.

KATHOLIKUS ISKOLA

NEPOKTATÁSÜGYI HAVI KÖZLÖNY — A PÉCSEGYHÁZMEGYEI TANHATÓSÁG HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Felölös szerkesztő: Magyar Sándor, eh. m. tanfelügyelő.

Kiadótulajdonos: a „Pécsegyházmegyey Róm. Kath. Tanító-Egyesület.” — Megjelenik minden hónap elséjén. Előfizetési díj 1932. évre 3 pengő.

SZERKESZTŐSÉG: Pécs, Káptalan-u. 4. sz., hová a lap szállítani részét illőzt minden közlemény, hirdetések és reklamációk is küldendők. Az előfizetési és tagsági díjak a 45.612. sz. postakárekephérszárú befizetési-lapon küldendők be.

Pécs, 1932. június 1.

XXI. évfolyam, 6. szám.

MEGHÍVÓ

A PÉCSEGYHÁZMEGYEI RÓM. KATH. TANÍTÓEGYESÜLET

1932. évi június hó 6-án Pécsen, a kath. Kór dísztermében tartandó

XXI.

RENDES TISZTJÚTÓ KÖZGYŰLÉSÉRE

9 órákor szentmise a vártemplomban, 10 órákor a közgyűlés kezdete a következő

TÁRGYSOROZATTAL:

1. Elnoé megnyitja.
2. A múlt évi közgyűlés jegyzőkönyvének hiteseiteseére vonatkozó bejelentés.
3. Titkári jelentés s ezzel kapcsolatban az 1932. évi április 21-én megtartott válasszmányt ülés határozati javaslatainak előterjesztése.
4. „Talpra, vagy térdre?” Előadó: *vitéz Saághy Pál*, pécsi püspök tanítóhérszítővizsáttel tanár.
5. „Homocsy István Segélyalap”-ról és trédkéről a plébános jelentése.
6. A magyar katholicizmus társadalmi és gazdasági társékesel és a magyar tanító. Előadó: *Dr. Schmid Vilmos*.
7. Kántortanítói szerelmentek orvoslása. Előadó: *Barabás András*, párt-l ig. tan.
8. Főpénztárosi jelentés.
9. Indítványok, melyek a közgyűlés meg-előzőleg 8 nappal az egyesület titkárá-án beadatnak.
10. Tisztújítás.
11. Elnoé zárószó.

Pécs, 1932. május 1.

Homocsy István, Petrovics Hároly,
egyh. élnoé, titkári.

A kath. iskola a magyarság szolgálatában.

Immár ezer éve múlt, hogy a katholicus vallás tanal erőlkéseiben, szokásaitban emberibbé, szeldebbe tették az egykor még pogány, magyar népet. A történelmet nehéz idők ellenére ennek köszönhet a Duna medencéjében való fennmaradását. Es bár az idő homokóráján egy évezred pörgött le azóta, sok-sok viszontagság után „megfogynya bár, de törve nem, él nemzel e háson.”

Sorsdöntő munkát végzett a kath. vallás e homban és mégis! Mintha a pogányidők korát éreznék visszátérni: háttérbeszortul az, ami fennmarlója volt a nemzetnek, a magyarságnak ezer esztendőn át. Pedig a kath. nevelést, tanítást rendszer volt az, amely mélyen szántolt az évezredek magyar ugaron: nevelte, oktatta, földmívelésre, iparra tanította népünkét és lelkeben Teremtőjéhez emelte. Ezt a hivatást tölti be ma is a kath. iskola s benne a kath. tanító. Odaadással teljesíti misszióját a csonháú lét haza határára innen és túl lsten és magyarság dicsőségére. Tövises utakat jár, melyek tele vannak rakva a szenvedés, küzdelem töl-seivel. Szüened a sok méltánytalanság miatt, de kitartással küzd a jobb jóüerdé. Szüened erőlkéseiben, anyaglatkban nemcsak a csonháország határára túl, hanem innen is.

Egyik elszakított területen megjelent „kisebbségi” magyar sajtótermékből veszek ki néhány sort, melyek reflektorok világítanak rá arra, mit művel ott mégis is a magyarság szempontjából a kath. iskola s benne a magyar kath. tanító kar. Egyik érdéglj szánmagyar vármegye tanítói karának nemrég tartott értekezletét írja le ez a magyar naplap. Az értekezleten szözhkérdéseket tárgyaltak, melyek lap tudósításáa szerint, természetesen ábrólít moxoglat, hogyan lehetne a románországt a legmagyarabb vármegyében még intenzivebbé tenni.

A guülésen felszólalt a megye prefektusa és román ember létere többek között ezeket mondta: „... az állami oktatás egysége csak attól függ, hogy semmi se történjék ebben a tekintetben erőszakkal, hanem szép szavól. Meggyőződéssel vallom, hogy a magyar *gavallér* nemzet volt és marad, amit igazol történelme is így éppen *gavallériját* kell hitasználni ahhoz, hogy megkedveltethető legyen a román kultúra szelleme.”

Persze azok után hangzottak el ezek, mikor a székhely községében a kath. magyar iskolák mellé román áll. iskolák állítottak és — sokszor karhatalmi erőszakkal — ezekbe próbálták kényszeríteni a kath. magyar gyermekeket. Amikor pedig a szülők ennek ellenére csak kath. iskolába voltak hajlandók őket küldeni, becsukták a kath. iskolákat. A követelemnek: minthét felléző iskola egy időre tanuló nélkül maradt, de ugyanakkor nyakas magassággal megindult a kath. magyar gyermekek magánúton való taníttatása, hatalmas lendülettel a Kath. Népisétség megerősítése, ezzel párhuzamosan a magyar kultúrát újjáélesztése. Ezek hatása állhat engedte kellett az államhatalomnak, jölehet marohny magyarság kultúráját igyekezett hatalmával elnémítani. Ezért látta jóhn a román prefektus a magyar *gavallériát* és siker jegyében ennek *hitasznalását* hangtoltani. Sőt! Ugyanazon tanügy értekezletén Sptu Todor román liceum igazgató rámutatott arra, hogy: „Csikmegyében virágzó magyar kultúra van, mellyel szemben csak lelkes és *jöfízletett* román tanerőkkel lehet eredményesen felvenni a küzdelmet”. Ime: még egy ellenséges hatalom is faktikához folytatódik és — ha nem is emberi szempontokról vezéreltetve, de nemzeti érdekből — még „odaát” is szükségesnek tartják a „lelkes és *jöfízletett*” tamerőket.

Ha a katolikus munka ott olyan nagy eredményeket produkált, vajon mit tehetne nálunk, hol az az állam eminnens érdemeivel szoros kapcsolatban állott ezer éven át és áll ma is?...

Közéletünk ízesítő, miszámás mozzarában, a csüggedés, megalkuvás, nyomor, a gazdasági, föleg lelki és más válságok közepette a katolikusok sáfárlkodás és annak egyik pilléne, a kath. iskola szektorozosan fontos tényező nemcsak az állam nagyobb részét képviselő kath. magyarság, de a nemzet szempontjából is! És hogy mégis mennyire megoldatlan probléma nálunk még ma is a hitvallásos, s bennük a kath. iskolák ügye, erre vonatkozólag a csonkaországi határain innen egyik tanügy lap hasábjából vesszék pár sort. A Nemzetnevelés j. évi máj. 1-1 számában írja egyik tanítótésztér, hogy a somogy megyei tanítógyűlésület válasszámányi gyűlésén ismertele a hitvallásos iskolák problémájának megoldását tárgyaló *dr. Horváth*

Gyűző: „iskola, község, állam” c. javaslatát. A jelenlévő kir. tanfelügyelő nagy figyelemmel hallgatta és dicsérete a Horváth püspök Ur tanulmányában foglaltak megvalósítására előadott tervezetet, és valami, mert az állam ebből nehezen lesz valami, mert az állam jognyerés nélkül nem tesz semmit, még kevésbé ívet; az egyház jogfeladást aligha csinál, már pedig ezek nélkül a dolog léte nem jöhet.”

Hát ennyire jutottunk?!! Jognyerés és jogfeladás kérdése nyomozgatja a hitvallásos iskolák életét s benne a tanítóságot? Hát nem főbbátrősen szolgálja-e a magyarság érdekeit a vallásos iskola munkája éppen azért, hogy hitvallásos? Tekintsenek csak át az arra hivatottak a trionni szégyenhatáron és meglátják, mit jelentenek ott a hitvallásos iskolák! Elszakított testvéreink magyarságának és reményességének oszlopai! És a magyarság most ott megbecsült, szinte delgelgett okir; valószínűsárc harcot vív értük. De hát a sors trónjátának s a történelemnek ilyen szomorú lechéje kell ahhoz, míg idáig jut el a hitvallásos iskola?

És mégis! Milyen lehetetlen helyzetben vannak nálunk most is a felekezett — számáranýuk szerint első sorban a kath. iskolák! Hímutatók sorozata mutatja, hogy máhol-nap anyagi okokból lehetetlen lesz fenntartásuk. Pedig a tanítóság a kényelmesebb passztós helyett okir munkát végez az iskolán kívül is, hogy a jutó elszegényedett népét szereltesse segítse, még ha sokszor kicsinyes személyi, vagy anyagi érdekek miatt hóvel dobnak is vissza rá.

A sok igazságtalanság, a hitvallásos iskolák helyzetének megoldásában mutatkozó, évek óta tartó vajadás mellett a mai anyagi felelemsszűtte tekintélt ismerő világban persze, hogy ntnes adva, hogy az anyagilag, erkölcsileg lerongyolódott tanítóság befőtése az a nemzetlenő, fontos misszió, melyre hivatva van. Nekünk mindig — még akkor is, mikor évekkel ezelőt az államházzában felesleges voltak, mikor a sajnálatos visszaesések nem usztatták még el a nehezs milliók — csak áldozniuk kellett, pedig akkor komoly beszedeményesséll és jóakarottal kémmel job let volna megoldott a hitvallásos iskoláknak dr. Horváth Gyűző püspök Ur által most felszárten tartott ügyét. Most sem késő még! Csak tennt, küzdeni kell a jövetelet problémáért, az igazsáért! Ehhez fogunk van, mert az igazság istentől való; az igazságtalanság az ördög útja, mely megbosszulla magát.

Nem akarjuk mi közös földi Anyánk a haza szennedséből kitolni magunkat, hisz eddig is mi éreztünk talán neke legnagyobb sorsközösséget! Csak olyan tűrhető állapot kívánunk, hogy adva legyen a további munkárlkodás lehetősége, a tanítóban a család-

fenntartó meglátása. Enélkül a kath. s általában a hitvallásos iskolákon löthetfe megosztos hivatású, mely nálunk a szebb jövő szempontjából sem kélsőbb, mint amilyent magyarság tekintetében betölt az elszakított végeken. „A királyi kerítje” c. mesében van a királyról egy meglapó mondat; nagyon találó, idetrom: „... Most, amidőn neki is volt bána, megérett a panaszos nóát.” Végre elérkezett az ideje, hogy az illetékesek —

hisz nektek is kell, hogy legyen a haza sorsa miatt bánatuk — megérsék évek óta tartó panaszunknál! Mi is hálás lenünk a „királyi kerítje”-nek! Tekintsenek csak át az ország léteppé végtajagra, aztán homolyan nézzenek bele a magyar jövőbe és még azok is meglátják a katolikus iskolát, kik a multban nem a nemzet és a magyarság jövőjén át nésték azt!

Ellend.

Tróhán Béla, kántortantó.

EGYESÜBTI ÉLET.

A pécsi espereskerület tanítói köre j. é. máj. 12-én tartotta tavaszi gyűlését Somogybányatelepen. A gyűlés d. e. 9 órakor szentmisével kezdődött. Mise után a tanítók az uradalmi rti. iskolában gyűlekeztek, ahol Keller Béla mecsekszabolcs rti. tanító „Az egységesség” címmel felolvasott, Piller Ferenc nagyváradi rti. tanító pedig ugyanazon tárgykból gyakorlati tanítást tartott. A kört gyűlés az előadók jegyzőkönyvű dicsérettel jutalmazta.

A gyakorlati előadás után Szeits József esperes, ker. tanfelügyelő tartotta meg magas színvonalú előnik megnívűjét, ami után az ősz gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése, az előnik előterjesztések valamint a pénztárosok jelentés követekeztek. A jól sikerült gyűlés Holcsársits Károly magyarorszári rti. igazgatótanító zárószavával ért véget. A gyűlés után a társ. vendéglőben közös ebéd volt.

A dombóvári esperes kerület tanítói köre Kocsolán tartotta tavaszi kögyűlését. Az előnik megnívűt után a volt kerületi tanfelügyelőt búcsúztatták. Polgár János kocsolai plebánus, az új tanfelügyelő arra kérte a tanítókat, hogy továbbra is ugyanolyan kitartással és buzgalommal folytassák a megkezdett vallás erkölcsös nevelőt és oktatói munkát. Utána „Történelem tanítása az elemi népiskolában” címmel értekes előadást tartott Gallo József, gyujlajt ig. tanító. „A gyermekek érdeklődésének felkeltése” címmel Csifra Ferenc kocsolai tanító szép stílusos és tartalmas felolvasással a hallgatóság elismerését váltotta ki. A cserkészsáprók gyakorlatának bemutatása követekezett, amelyet Csifra Ferenc tanító, mint vezető tanított be. A pénztárosok jelentés után tisztújítás követekezett, majd az előnik beszárta a sikerült gyűlést.

A mohácsi róm. kat. esp. ker. tanítói köre j. é. máj. 12-én tartotta tavaszi kögyűlését Dunaszekcsőn. A gyűlésen a kört és szomszédbeitt tanítókat közölt 71-en jelentek meg. A kort tagjain kívül Bizsány László dunaszekcsői főjegyző, Kanta Sándor járást testnevelési vezető és Rausz Alajos babarec esperesplébános jelentek meg. A kögyűlés előtt szent-

mise volt, melyet Baum Ferenc dunaszekcsői s. lelkes celebráns s melyen a róm. kat. elemi népiskola énekkara működött közre. Szeits Antal tanító vezetése és orgonahíserele mellett. Mise után a tanítóság az iskolába vonult, ahol Vértés János püspök-pusztai ig. tanító jól sikerült mintatantást mutatott be a fogalmazásból. Ezután Kanta Sándor testnevelési felügyelő, tartott előadást a kötelező testnevelésről és az iskolán belüli gyakorlati oktatásról. Dr. Kéthelyi József ker. e. előnik megnívűjében a tanítóknak a karfárszt szeretete s egymásnak kölcsönös megbecsülésére buzdította. Erős József v. előnik beszámolója annál inkább érdekes volt, mert nemcsak egy évről adott képet, hanem úszolta annak a 41 ének fontosabb eseményeit, amely idők a tanítópályán eltöltött. Meghatottan búcsúzott a tanítóstülettől, amelynek immár nem lesz fevőleges tagja. A búcsúzó után Schneider Lajos mohácsi ig. tanító üdvözölte a kerületből fávózó kártársát, a tanítókat és volt tanítványt nevében. Majd Rhócsoczy Elek mohács-sziget kádatáját és Hengli Boldizsár lánycsók nyug. ig. tanító vettek értekeny búcsút a tanítóstülettől. Nagl József lánycsók ig. tanító megteszt a pénztári jelentést, mely szerint 306 P felelleggel zárult az esztendő. Ebből Erős József v. előnik indítványára 50 P-t a „Tanítóok jöletté intézménye” javára utaltak ki. Ezután ker. e. előnik bejelent a tisztakar lemondását és felhívta a kögyűlést az új tisztakar megválasztására. Világi előnik: Schneider Lajos mohácsi ig. tanító, jegyző Gubrivitsky József dunaszekcsői tanító, pénztáros Nagl János lánycsók ig. tanító, számvizsgáló bizottság tagjai: Vértés János püspök-pusztai és Kirschner János nagygyárdi tisztak. Maultner Ferenc kismányádi ig. tanító indítványára Erős József v. előnik a kerület díszelőkébe választották meg. Dr. Kéthelyi József ker. e. előnik zárószavát után a nívós kögyűlés a „Himusz” hangjával ért véget.

Hérelém. Válasszámányunk határozata alapján felkerjük az esp. ker. tanító körtök jegyzőt, hogy a körti gyűlésekről tudósítsanak a Katolikus Iskola szerkesztőségének (Pécs, Káptalan-u. 4. sz.) a gyűlés után nyomban beküldeni sziveskedjenek.

Határidő-emlékeztető.

A péseghatármegyei írák, rajzfilmek, hangfeljegyzések és előadásnyelvényekbe vonatkozó rendeletek (előtérbebbi megjelentek a Hath. Iskola 1930. és 1930. évi április 1. számában) alapján és azoknak megfelelőleg a tanév végi beértesítők alkalmával az irkáképnyelvények beértesítésének a nálak befejezése után 3 napon belül, de legkésőbb június hó 20-ig, személyi sürgets beavására nélkül, a rendeletek az 1933.33 tanévre a péseghatármegyei határfelügyelő hivatalánál szolgálatot kell tenni.

Fótanfelügyelői hivatalok rendelkezéseire: négyvonalas magyar írásköv. 12, 6 és 4 filléres, egyvonalas (diktandó), számolás és német írásköv. 6 és 4 filléres, rajzfest 20 filléres és hangfeljegyzet 16 filléres.

Beértesítők díjmentes a hath. internátusok céljait szolgáló fide összege a 3818/1931. sz. püspöki rendelet (Hath. Iskola 1932. febr. 1. sz.) alapján a tanév végi beértesítők számított 8 napon belül, tehát legkésőbb j. é. június 23-ig az előírt időn a Péseghatármegyei Takarékpénztár Rt. 17.598. sz. postaközvetítési bejelentésponon beküldendő. — **Kötelező oktatás megszabásáról** írtak az iskola helyi hatóságához előterjesztés 1930/1932. sz. vkm. rend. 41. és 43. §.) — **Közzégi előjárások** igazgató (tanító) a tanév végén bejelentéseket a tanfelügyelő, ahonnan névű a közzégi oktatás tartamát jogerősen meghosszabbították (1932. évi XXX. te. 42. §.) — **Törzskönyvezés** gondos-
✱

Fótanfelügyelői rendeletek.

805/1932. sz. **Ifjúsági könyvtárjegyzék.** A m. htr. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 882-4/3820/1931. sz. rendelete (megjelent a Hivatalos Közlöny 1932. február 1. számában) alapján 244/1932. sz. alatt már rendelkezéssel (megjelent a Katholikus Iskola 1932. március 1. számában) intézkedtem azírt, hogy a hivatalozott miniszteri rendelet nem vonatkozik a róm. hath. iskolákra és az iskolák ifjúsági, tanítói, tanári, levente és cserkész-könyvtárak részére csakis a Hath. Tanács Hivatalos Közlönyében felsorolt könyvek szerkeszthetőek be.

A nagymélt. magyar Püspöki Htr 1932. tavaszi értekezletén tárgyalás alá vette a fentebb hivatkozott 882-4/3820-1931. számú vallás- és közoktatásügyi miniszteri rendeletet s határozással kimondotta azt, hogy idevonatkozó rendelkezéssel teljes érvényben továbbra is fenntartja, vagyis, hogy a róm. hath. iskolák könyvtárak részére kizárólag a Hath. Tanács Hivatalos Közlönyében felsorolt könyvek szerkeszthetőek be.

Fentiekről szoros műhatározás végett ismételten azal értesítem htr a felügyelemen alá tartozó összes intézetek és iskolák igazgatói/ságait, hogy a nagymélt. Püspöki Htr határozatának szigorú betartásával járjanak el a könyvtárak részére beszerzendő könyvekkel illetőleg.

809/1932. sz. **Tankönyvek és taneszközök árusítása.** A nagymélt. Püspöki Htr 1932. évi tavaszi értekezletén hozott határozata alapján ismételten felhívom a felügyelemen

alólról, hogy a közzégi előjárásokról a közzégi lakosok a tankönyvek beértesítésére június hó 1-ig felhívja (130.700/1932. sz. vkm. rend. 15. §., illetve az ezt módosító 540-05/128-1931. sz. vkm. rend.) — **Beértesítők** ideje május 25-ig a közzégi előjárások tudomására adandó. (130.700/1932. sz. vkm. rend., illetve az ezt módosító 540-05/128-1931. sz. vkm. rend.) — **Teljesen szülőten és gondozatlan** tanítói árak áruvalása bőve feltevére írtak a kérvények a htr. tanfelügyelőszékhely beértesítendő. — **Beértesítők** június 15-ig beértesítendő. (130.700/1932. sz. vkm. rend. 18. §., illetve az ezt módosító 20.196/1932. sz. vkm. rend.) — **Beírt tanulók** egyéni lapjai törzskönyvelésre a közzégi előjárásokhoz az iskola igazgatója beértesítendő tartozik. (130.700/1932. sz. vkm. rend. 12. §.) — **Tanészközök beszerzése** tárgyában a tanító, illetve tanítótulésztel június végéig az iskolaszékhely előterjesztést tesz. (Püspöki rendszab. II. rész. 16. §. 63. lap.) — **Répművelés** céljaira igénybe vett rádió eredményéről az iskolán kívüli népművelési bizottságnak június hónapban jelentést kell tenni (Hath. Iskola, 1932. dec. 1-1. számában közölt 22343/9.36. sz. rend.) — **Rádió** útján a testnevelés peában a 988/1931. sz. fótanf. rend. (Hath. Isk. 1932. jan. 1. sz.) alapján htr. tanfelügyelői hivatalnak jelentést kell tenni. Tagdíjak a körpénztárosok által a 1932. sz. postai bejelentésponon, személyi sürgets beavására nélkül, kimutatás kíséretében beküldendő.

alá tartozó összes iskolaiigazgatók és tanítók figyelmét arra, hogy oly közzégekben, amelyekben íprengedéllyel bíró papír- és könyvkeresheddel szákszerűen foglalkozó üzlet van, a tanítók a tanuló részére a tankönyveket és taneszközöket nem szerkeszthetik. Oly közzégekben azonban, amelyekben kimondottan papír- és könyvkeresheddel nincs, hanem egyéb áruk mellett a szatósok és más élelmiszer kereskedők árulnak tankönyveket és taneszközöket, a tankönyvek és taneszközök a tanerők által továbbra is beszerkeszthetőek.

852/1932. sz. **Statistikai kimutatások.** Baranya vármegye htr. tanfelügyelőjének f. évi április 14-én 831. sz. alatt kelt s hivatalomhoz intézett átirattal statistikai kimutatások tárgyában érdekeltekkel tudomásúvétel és műhatározás végett közlöm:

„Tisztelettel kérem, sziveskedjék a fennhírtóság alá tartozó elemi-, továbbképző iskolák és óvodák vezetőit utastani arra, hogy az iskolácv befejezése után a m. htr. Statistikai hivatal részére I/1, K/1 és K/2 minta szerinti kiállított statisztikai kimutatásokat további intézkedésig ezentul közvetlenül csak a m. htr. Statistikai Hivatalnak küldjék meg. Ezen kimutatásoknak a hivatalom részére leendő megküldésétől a fentnevezetteknek a folyó 1931/32. tanévtől kezdődően eltekintek.”

888/1932. sz. **Rádió útján a testnevelés pedagógiai és gyakorlati kérdéseinek ismertetése.** A m. htr. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 59.462/1932. sz. ren-

deletére (megjelent a Néptanítók Lapja f. é. 9. számában), a testnevelés pedagógiai és gyakorlati kérdéseinek rádió útján ismertetése tárgyában, azzal hivatkozom fel a felügyelem alá tartozó összes iskolaiigazgatókat és tanítókat, hogy a miniszteri rendeletben foglaltakkal megfelelőleg járjanak el s ez ügyre vonatkozó jelentéseiket a htr. tanfelügyelői hivatalokhoz közvetlenül terjesszék be.

889/1932. sz. **Háborus emlékelem.** A m. htr. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 1499/1932. eln. sz. rendeletére (megjelent a Néptanítók Lapja f. évi 9. számában) azzal hivatkozom fel a felügyelem alá tartozó tanítókat figyelmét, hogy a háborus emlékezemre jogosultak a miniszteri rendeletben előírt módon igényelhetik illetékes helyen jelentésük be.

927/1932. sz. **Tanulójusságnak a cserébogárrításban való részvétele.** A m. htr. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr elrendelte, hogy a tanulójusság tanárok, tanítók vezetésével a cserébogárrításban tevékeny részt vegyen és az írtás nemzetgazdasági jelentősége a tanításban kidomborítsanak.

Bár a vonatkozó rendelet késői kiadása miatt megfelelő időben a Katholikus Iskola útján nem rendelkezhettem, mindazonáltal felhívom a felügyelem alá tartozó összes iskolák igazgatókat, tanárait, tanítóit és tanítónőit, hogy már ez évben is különös figyelemmel tárgyalják az iskolában a cserébogárrítás nemzetgazdasági nagy jelentőségét s a jövőben évről-évre külön rendelkezés beavására nélkül járjanak el a m. htr. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr által előírt módon.

965/1932. sz. **Elemi népiszkola ének- és tornaünnepélyek.** Felhívom a felügyelem alá tartozó összes elemi népiszkola igazgatókat és tanítókat, hogy 59/1931. sz. rendeletem (megjelent a Katholikus Iskola 1931. február 1. számában) alapján előírt ének- és tornaünnepélyeket ez évben is,

tartásuk meg s az ünnepély megtartásáról a vármegyei htr. tanfelügyelői hivatalnak minden évben június 10-ig tegyenek kimertő jelentést.

956/1932. sz. **Cserkészlet az elemi népiszkolákban.** Vonatkózzal 2362/1929. sz. rendeletem (megjelent a Katholikus Iskola 1930. január 1. számában), amelyben a felügyelem alá tartozó összes iskolaiigazgatókat és tanítókat felhívom a cserkészpródr-csapatok megszervezésére, a szervezés, valamint a már meglévő csapatok működésének megkönyvítésére érdekében felhívom az iskolaiigazgatókat és tanítókat figyelmét a cserkészszórd tródalom eddigi megjelent kötetek közzepétre:

1. **„A Kisfűl és a Cserkészlet”,** amely a cserkészpródmunka vezetőinek pedagógiai feladatait tartalmazza.
2. **„Az „Ősök Öröksége”,** amely a munka mágyar vezéresméjét dolgozza fel kalandos történetekben.

3. **„A Cserkészpródr Vezető”,** amely a fejlődés folyamán felvetődött újabb vezető problémákra a változás rövid gyűjteménye és végül kiadott kézikönyve, fiúknak írva, de a vezétek sem nélkülözhetik. A mozgalom mélyítését és izmosítását a nyári cserkészpródr-vezetőképző táborok szolgálják.

Tudomásúvétel végett közlöm azt is, hogy a folyó év nyarán Budapestben, a Hárshegy Cserkészparkban üzemelőképző tábor tartanak, amelynek a költsége (az utazáson kívüli) 5 napon fejenként legfeljebb 10 P-t tesz ki. Az élt napos táborozás alatt a cserkészpródmunka pedagógusját és egész életét bemutatják. Ez érdeklődő tanítókat szeretettel látják és részletes utastást külön is szívesen küld a Magyar Cserkészszóvetség.

Végül felhívom a figyelmét arra is, hogy a cserkészszórdr öntevékenységét fokozni kívánja az apródrk bevonásával szerkesztés és a most megjelent „Labda” c. lap, ezért

Imakönyv kiadás a HALADÁS nyomdában!

50 %-os és 20 %-os árengedmény!

Minden rendeléshez ajándékot adunk!

Plebános és tanító uraknak hívón 15%-os engedmény!

Bok: Rosengarten, 751 oldal,	.....	370 helyett 320 P
vászonkötés	.....	370 helyett 320 P
Bok- Árpás: Rózsaszirmok, 189 oldal,	.....	176 helyett 140 P
félvászonkötésben	.....	176 helyett 140 P
Lányi: Lelkivezér (magyar)	.....	176 helyett 140 P
félvászonkötésben	.....	176 helyett 140 P
Lányi: Schützengel (német)	.....	176 helyett 140 P
félvászonkötésben	.....	176 helyett 140 P
Gábor: Új igazság, éret, 287 oldal	.....	120 helyett 60 P
félvászonkötésben	.....	120 helyett 60 P

Minden 10 db rendeléshez teljes ingyen adunk 100 mg PÉRTÁMADLINT c. hasznos cserkészanyagot és FORRÓ SZÁLLÓFÜLDERŐ SZÉP HATÁRA c. oktató kézikönyvet, melyekből bittől évenként 100 pengő.

HALADÁS NYOMDA RT
Pécs, Király-utca 21. sz.

kívánatos lenne az, hogy a tanítók bekapcsolódjanak ebbe a munkába még abban az esetben is, ha nem is foglalkoznak apród-munkával a hessanok tanítványokkal a lap részében. Érdeklődni lehet útlez Feregő Ede, országos vezetőnél (Budapest, V., Nagy Sándor u. 6.

958/1932. sz. **A magyar beszéd és fogalmazás intenzívebb tanítása.** A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 59.439/1932. VIII. d. sz. rendelete alapján (megjelent a Néptantólkönyv Lapja folyó évi május 15. számában) felhívom a felügyeletet alá tartozó összes intézetek és iskolák igazgatóit, tanárait és tanítóit, hogy a magyar beszéd és fogalmazás intenzívebb tanítása érdekében e rendelkezés jogtalán szerint járjanak el.

975/1932. sz. **Junius 4-iki gyászünnepély.** A Magyar Nemzeti Szövetség meghívására alapján ez évben is felhívom a felügyeletet alá tartozó összes intézetek és iskolák igazgatóit, tanárait és tanítóit, hogy a békeparancs Junius 4-iki évfordulója alkalmával az összes intézetekben és iskolákban az osztályt vezető tanárok és tanítók

az évforduló szomorú jelentőségét s ezzel kapcsolatosan ifjúságunknak fontos hazafias kötelességeit alkalmas módon megmagyarázzák.

997/1932. sz. **Magyar Hőnapi megemlékezés.** Felhívom a felügyeletet alá tartozó összes intézetek és iskolák igazgatóit, tanárait és tanítóit, hogy a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 29.732/1932. V. sz. rendelete alapján (Hivatalos Közlöny f. é. május 15. sz.) a jelen rendelkezésem késhézevétele után nyomban intézkedjenek aziránt, hogy egyik magyargyelvétel óra keretében az irodalom és a könyv szeretetéről, fontosságáról és megbecsüléséről a tanulókat oktatást nyerjenek.

998/1932. sz. **Fizetéshezjáró államszolgálatok kezelésének a m. kir. központi illetményhivatal hatáskörébe áttulása.** A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 1933. évi 1641. eln. sz. rendelete (megjelent a Hivatalos Közlöny 1933. május 15. számában) azzal hívom fel a felügyeletet alá tartozó összes intézetek és iskolák igazgatóit, tanárait, tanítóit, hogy e rendelkezéssel feladatokat a jövőben a rendelet előírásának megfelelőleg járjanak el.

HIREK.

A Katolikus Népszövetség hírei.

Tanácsadó és jogvédő iroda. A Katolikus Népszövetség Pécs és Baranya megyei szervezetének Tanácsadó és Jogvédő Irodája 1932 november 1-ig Pécsen, Káptalan-u. 4. szám alatt működik. Tanácsadók és utánjárások adóügyekben, földtehermentesítésekben, perenkívüli feloldásokban. Hivatalos órák szerdán és szombaton délelőtt 11-től délután 1 óráig.

Hírlapi kedvezmény a tagoknak. A Katolikus Népszövetség tagjai havil 50 (ötven) filléret kapják a Pécsi Híreket, ha 1 P 50-fvel legalább egy negyedévre előfizetnek. A Pécsi Hírek hetenként hozzák a Tanácsadó és Jogvédő Iroda közérdekű tudósításait.

Levélbeli levelet kell mellékelni azok meghívásaira, amikre tagjaink választ kérek.

Hogyan kell bejelenteni gyűléseinket? Népszövetségi gyűlések a jelenleg érvényben levő törvényes rendelkezések szerint csak zárt helyiségben tarthatók. Ezt a rendelkezést közzé nyílen megjelölés, társadalmi állások és lakások aláírásával bejelentik az illetékes főbíróknak a megtartani tervezett gyűlés helyének és idejének pontos megjelölésével. Ugyancsak be kell jelenteni a gyűlés előadójának nevét, társadalmi állását és beszédének tárgyát. A bejelentést legjobb

6-8 nappal, de legalább 48 órával előbb megtenni, hogy az illetékes főbíró a szükséges törvényes rendelkezéseket meghesse és az engedélyt kikérezhesse. Szűkebb körű, helyi jellegű megbeszéléseket mindazon helyeken tarthatnak a Népszövetség tagjai, ahol megalakult helyi csoport van. Ugyanez áll azokra a megbeszélésekre, amelyek a helyi csoportok megalakítását vagy egy nyilvános gyűlés előkészítését célozzák.

Ember János

volt pécsi kir. tanfelügyelő Rákospalotán élete 76-ik évében május 1-én reggel 8 órákor meghalt. Ember János a háború előtti években került Pécsre. A törékenytestű, gyengeszerűen emberben hatalmas energiák éltek. Fáradozatlan munkása volt a tanügynek, a magyar elemiiskolai tankönyveknek újszólóiban első szerkesztője volt a legjelesebb magyar tanfolyási társaságában. Nyughatalan lélek volt, emeltélt ember, akit szociális szempontok fűtöttek. Pécs szűz megazállás alól való felszabadulása után Eszékre ment, ahonnan évek múlva nyugdíjvesztetten tért vissza. Néhány évvel ezelőtt azonban teljese rehabilitálták, visszahajlta nyugdíját, s akkor Rákospalotára költözött, ahol most rákos betegessége után elhunyt. Felesége néhány hónappal ezelőtt halt meg. Ember János halálát két testvér, öt fia és kiterjedt rokonság gyászolja. Május 3-án

délután helyesték örök pihenőre a rákospalotai temetőben.

Rósa György.

Baranya vm. kir. s. tanfelügyelője május 26-án, hosszas betegség után 57 éves korában Pécsen elhunyt. Hívaló pedagógus s hivatalának elő ember volt. Kéretlenség szerető és becsületes. Összege és két hísorú gyermeke gyászolja. Temetése Pécsen, május 28-án d. u. fél 8 órákor volt a város hatóságának, kértársának, tisztelőinek nagy részvételével. A sírnál *Berse Nagy János*, vezető kir. tanfelügyelő és *Somssich Sándor* áll. el. isk. tanító megható beszédben búcsúztatták a szerető kértársat.

Lagyi Sándor

ny. igazgatótanító 66 éves korában Bonyhádvarasdon meghalt. Temetése május 22-én volt nagy részvét mellett.

Püspöki biztosok a polgári iskoláknál. A pécsi nőzárda kir. polgári leányiskolájában a folyó tanév végén megtartandó vizsgálatokhoz Dr. Gabriel Pát, pécsi püspöki tanítóképzőintézet tanár, a siklósi és hódgyézi kir. polgári leányiskolák útlez Székely Pát pécsi püspöki tanítóképzőintézet tanár, a dombovári kir. polgári leányiskolához Magyar Béla, pápai kamarás, dombovári plébános, a bonyhádi kir. polgári leányiskolához Bauer József, bonyhádi plébános, püspöki biztos minőségben küldöttek.

A Katolikus Népszövetség Tanácsadó és Jogvédő Irodájának szervezetét Pécsen, amelyről a következő felhívást tessz közszé: Pécsen tanácsadó és jogvédő irodát létesítettünk. A Katolikus Népszövetség tagjai és barátai ügyes-bajos dolgukban bizalommal forduljanak az irodához. Hivatalos helyisége november 1-ig Pécs, Káptalan-utca 4. sz. l. emelet. November 1-től kezdve Pécs, József-ter 11. Hivatalos órák minden szerdán és minden szombaton délelőtt 11-től 1 óráig.

Biztosok a tanítóképzési vizsgálatokhoz. A pécsi püspöki tanítóképzőintézethez püspöki biztosul *Lajos Gyula*, a székesegyházi énekesiskola igazgatója, miniszteri biztosul *Olaj Ferenc* dr. miniszteri osztálytanácsos, a pécsi nőzárda kir. tanítóképzőintézetéhez püspöki biztosul *Döry László* dr. teológiai tanár, miniszteri biztosul *Janitsir Tibor* dr. miniszteri titkár, a dombovári nőzárda tanítóképzőhöz püspöki biztosul *Bencze László* dr. esp. ker. tanfelügyelő, klasszományi plébános, miniszteri biztosul *Halmos Andor* dr. Tolna vm. vezető kir. tanfelügyelője küldötték ki a folyó tanév végén megtartandó tanítóképzési vizsgálatokhoz.

Komócsy István Segélyalap. Értesítjük mindazokat, akik segély kitalása iránti folyamodványukat benyújtották, avagy még benyújtandók, hogy a segélyt csak folyó évi szeptember hó folyamán kerülhetnek kiosztás

alá azért, hogy így a folyó évben kiosztásra kerülő segélyösszeg a szükséghez mérten lehetőleg arányosan legyen szélesítendő.

Pedagógiai szeminárium bonyhád. A bonyhádi körzet tanítóképző május hó 4-én Bonyhádton tartotta e tanévben harmadik pedagógiai szemináriumát, melyet ünnepélyessé tett Dr. Perczel Béla Tolna-udvarhelyi főispánjának megjelenése, dr. Halmos Andor kir. tanfelügyelő kíséretében. A főispán és tanfelügyelő szereltesse, lelkes órákban részesítette a szeminárium hallgatóit. Dr. Perczel Béla főispán megköszönte a szülőhely időközé, örömeinek adó kifejezést, hogy szülővárosában résztvevő a pedagógiai szeminárium, melynek hivatalosa a tanítói munka köhélestése és értékelés fokozása, mely célkitűzéseinek megvalósításával egy boldogabb, szebb magyar jövő munkáját nevelni a hozának. Lelek, ünnepes hangulatban köszöntö meg a tanfelügyelőt, a főispán buzdító és gondolatokban gazdag, irányító mutató szavai és felkérte *Eicher János* nagymányoki rk. igazgatót előadásának megtartására. *Eicher János* ügyes előadásában a történelmi tanításának módszerét ismertette, míg *Szegő József* cikló rk. tanító sikerült gyakorlati tanítást mutatott be, az alkotmánytan köréből. Az előadás és gyakorlati tanítás után igen élénk eszmecsere indult meg, melynek pérszétével a kir. tanfelügyelő foglalta össze az elhangzottakat. *Dussaus Imre* bonyhádi rk. tanító szépen sikerült gyakorlati tanítást mutatott be a fogalmazás köréből. Hangulateltéte meggyőzően volt. Ünneprátalából kiindulva értekezés megbeszélést nyújtott ismét alkalmat. *Hahn József* cikló rk. igazgatójának a kamatiszámmal foglalkozó élénk és gyakorlati irányú tanítása is elismerő sikert aratott, gazdagítja a pedagógia szemponjtájból értekezés utján számát. A tanítás nagyon ügyes volt. *Uhl Emma* száihai rk. tanítónő a méhészkedésről tartott ügyes és igen hangulatos tanítást, míg *Krámer Zoltán* bonyhádi tan. tanító az egy tanerős iskolában végzendő csendes foglalkozás módját ismertette. Az előadások végén Dr. *Halmos Andor* kir. tanfelügyelő ismételt megköszönte a főispánnak megjelenését, majd a tanítószókat a nagy színdíbeben is kifejtendő éber és lelkes nevelő munkára buzdította, a magyar Híszeghgyeggel a nagytérletű pedagógiai szemináriumot berekesztette.

Internátus. Az Americanus középiskolai püspöki funeológiai intézet Pécs, pályázatot hirdet a Pécs bármelyik középiskolájára (humanisztikus u. reálgimnázium, reál, felsőbb-reshedelmi, polgári iskolák, tanítóképző) járó fiúk részére. Tágas tanuló, háló és szórakozó termek, játékterek, tornaszerek, tekepályák. Az éllagon jólléti tanulmányt és egészségügyi állásaitka. Zongora és har-

montum. Ellátást di a fiúk tanulmányi elő-
menetele, megajutele és a szülők anyagi
visszonyait szerint 45-70 P. Prospektust és a
pályázathoz szükséges nyomtatványokat ki-
váratra küld az Igazgatóság. Pályázati hatá-
ridő június 6.

A Das Gereben Irodalmi Társaság felhívása. Felhívem Tolna vármegye terü-
letén élő tanítókat és költőket, szücsked-
jének a „Das Gereben Irodalmi Társaság”
kiadásában megjelenő „Das Gereben Almag-
nach” részére saári térsékkal (novella, vers,
tanulmány) 1932. évi augusztus hó 25-ig cí-
mezzel beküldeni. *Düssius Imre* főtárh. az
életpályaszervezőbizottság elnöke, Bonyhád.

Az abaliget cseppbarlang belső ta-
karfást munkálatal ismét befejezést nyerte
és így a barlang újból megtekinthető. A be-
lépőjegy vezetővel és egy nagy harbid-lám-
pával feljutóknak 80 fillér, diákoknak, igazol-
ványos turistáknak, leventéknek 50 fillér,
diákosportolónak, leventéknek is 10 sze-
mélyen felül 30 fillér, 20 személyen felül 20
fillér. Gyertajt vagy más utlligító eszaktól
mindenként hiteles magával vinni. A barlang
este is, téli időben is megtekinthető. Cso-
portos érkezést legjobban előre „Barlangfel-
ügyelőség, Abaliget” címre bejelenteni. Vasár-
nap ünnepnapokon 33%-os „week-end” jeggyel
Abaligetbe igényelhető.

Befrisítés. Közgyűlésünk tárgysorozá-
ban annyiban történt változás, hogy Dr.
Schmidt Vilmos, a tanítószaksz. igen érdekli
előadását pótlólag belkeltatuk, mint ez lapunk
jelen számában újból közli. „Meghívó” mu-
talja.

IRODALOM

„Irángtú” beszerfonal és hisható a házas-
felek és az iskolázott szülők részére, gyer-
meküknek az óvodától kezdve ki az életbe.
Irtó: fertőszentmiklós Salifaluj János. Ára 95
fillér. Megrendelhető a szerzőnél, Budapest,
X. ker., Zsivora-utca 2. sz. l. e., 16. ajtó.

A címbeli tárgyat szerző 32 oldalon, kété-
szerűen, 73 tételben tárgyalja, magas er-
kölcsei felfogással, e mellett tárgyának egész-
ségi, társadalmi és nemzettovonathozásával.
Szemléltetőül néhány tételt leközölünk belőle.
Kíváncsok, hogy az iskolai könyvtárak több
példányban szerezzék be s iparkodjanak a
szülők kezébe juttatni az értékes füzetet.

7. tétel. A szülők beteges, túlzott szeretete, gyer-
mekük becézése, kényeztetése. A gyermek testi és
lelki egészsége, helyes nevelési irány a parano-
solja, hogy a szülő valóban szeresse gyermekét,
de ezt a kényeztetésig ne mutassa ki. A becézés
tettleg, majd becéző szavak adása, kényeztető
neveken szóllítása, cifra, a névnapárban sem

található nevekre keresztelése, túlzott, természet-
ellenes, különösen a mai nehéz viszonyok között,
ámikor az élet oly nagy követelményekkel lép elő.

14. tétel. *Eljegyzések, esküvők, lakodalmak, es-
télyek, bálók, zsúrok, halotti torok, mozi és szin-
háza jászása a szülőknek.* Ott, ahol ezt rokoni,
baráti vagy társadalmi érdek követeli, a szülők, ha
ezt nem túlzottnak, költségek napi módon cselek-
szik, mint látomán, a gyermeke nem vesztélyes.
De vesztélyes látomán és tanulmány akkor, ha
szülők ezt gyakran látja. Költséges is, fáradszó
is és nem valami hálás. A nagy általánosságban
és nem a kiváltások tehetősekről van szó. Bár-
hová a gyereket elvinni vagy elengedni iskolai
engedély nélkül lehet. Tanulás az első. A mértéktelen
szórakozás azért kell a gyermekeknek is, de nem a
sok, állandó éjelezés, mely ivással is járhat. Falu-
helyeken néhol még ma is divatos a halotti tor,
hol a halott szobájában a tanuló és kis gyer-
mek együtt virraszt, eszik, iszik a rokonság, jó-
barát és ismerősökkel. Ragályt terjesztő, egészsé-
gellenes és tiltandó.

27. tétel. A szülők, az apa és anya viszonya a
gyermekkehez és fordítva. A család feje és kor-
nája az apa, a kenyérkereső. A család dísz, fénye
és melegsége az édesanya. A szülő legyen hálás
Istennek, hogy gyermekkel áldotta meg, a gyer-
mekbe bele nevelendő, hogy Istenen kívül le-
gyenek hálásak szüleiknek, kik őket nevelik, taní-
tatják. Az ily szép család, az ily szép törzs híres
messzire. A szülők öreg korának méltó büszke-
sége.

Legszébb vizsgai ajándék az IMAKÖNYVI!

Felhívjuk a f. Plébános és t.
Tanító urak, valamint az iskolá-
fentartók figyelmét arra, hogy a
Haladás nyomda olcsó, **szállított áron** árusítja ki a
kiadásában megjelent imakönyveket,
amelyek árait lapunk hírdet-
ései között is közöljük.

Ezek a szép kötetű imakönyvek
a jó tanulók között kiosztandó
vizsgajutalmak céljaira
nagyon alkalmasak, amire
különösen is felhívjuk az érdekel-
tek figyelmét.

KATHOLIKUS ISKOLA

NEPOKTATÁSÜGYI HAVI KÖZLÖNY — A PÉCSGYHÁZMEGYEI TANHATÓSÁG HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Felölts szerkesztő: Mécsey Sándor, eh. tanfelügyelő.

Kiadótalajdonos: a „Pécsgyházmegyei Róm. Kath. Tanító-Egyesület.” — Megjelenik minden hónap elsőjén.

Előfizetési díj 1932. évre 3 pengő.

Talajt 1932. évre 3 pengő.

SZERKESZTŐSÉG: Pécs, Sachtovszky-tér 23. sz. (Püspöki Palota), hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, hírdetés és reklamációk is küldendők. Az előfizetési és tagsági díjak a 45-012. sz. postaküldeménytári bejárati-lapon küldendők be.

Pécs, 1932. július 1.

XXI. évfolyam, 7. szám.

Talpra vagy térdre!

A Pécsgyházmegyei Róm. Kath. Tanító-
egyesület 1932. július 6-án tartott közgyűlé-
sén tartott előadás.

Elmondta: **vitéz Széchy Pál**, tanítóképző-
intézet tanár.

Nagyméltóságú Püspök Úr!
Tehintéles Községül!
Hedves Tanítótestvéreim!

Az elmúlt napokban emlékeztünk meg ar-
ról a június 4-éről, melyen a sötét tudallan-
ság, a végzetes rövidlátás, sunyi marlóceok
felbujtására, halálra ítélt országunkat. Meg-
emlékeztünk a „Golgota”-járás hosszú évi-
zedének minden keserűségéről és minden
nyomorúságáról. Könnyező lélekkel néztünk
végig a magyar élet letartolt mezéjén. Lát-
tuk, hogy egy évtized minden feltörő akadása,
minden erőfeszítése lesújtó akadályokba üt-
között. Láttuk, hogy a hosszú közömbösben
napról-napra ritkulnak soraink. Láttuk ezen-
nyel-ezer vészó sebünkét, de sehol sem lát-
tuk vírágot, árnyat adó fáhat, enyhülést
nyújtó forrásokot. És egy pillanatra belere-
dült a lelkünk. Megszédültünk!... De a má-
sik pillanattal feljébredt bennünk a dac és
hangos szóval kiáltotta a világba élt aká-
runkunkat!

Ezekben az órákban arra gondoltam, hogy
a *sinár idők legdrágább éneit, napjait, talán
öröit most éljük csak igazán.* Hiszen csak
szét kell néznünk magunk körül. Csüggedt,
szomorú arcok fogadnak mindenütt, keserű
panaszok hangzanak mindenfelől.

Az értelmiség osztály, melynek tudatos
nemzetűségben, áldozatos hazaszeretében
megacélozottott tagjai eddig rendületlen
megtagadással tartották a frontot, most elér-
kezett megfeszített erőfeszítésének végső ha-
tárát. Ezután már csak a teljes kimerül-
tség, a végzetes letargia, a minden mindegy,
a semmit sem bánás katasztrófális állapota
jöhet.

Gazdátársadalmunk, nemzetiünknek ez a
becsületés, józanéleti, mérsékelt gondko-
zású, tüszálló rétege felhőrdül a végelátha-
tatlan terhek alatt. Helyzetének folyamatos
romlásában most már ellenállással próbál-
kozik és egy utolsó meklendüléssel tiltakoz-
ásra készül sorainak intézői ellen.

Gazdasági életünk szorgalmas, hevéis szavú,
szereény munkásait; iparosaink, kereskedők,
kétségbeesetten védekeznek az elmerülés
ellen.

Munkásainknak csak jajkái és panaszaik
vannak.

De panasza is elfogy annak a sok ezer
szerencsétlennek, akinek még a munkából
sem jutott. Ők már csak a mára gondolnak.
Arra, hogy még egyszer, — de még ma —
jól lakhassanak.

Es ebben a nagy sötétségben ott szorgos-
kodnak a gyujtogatók. Sötétgagy, szörö-
sötéti alakok. Égő kamóc a kezükben. És en-
nek a kamocnak végre fénybejelenő belenlág-
tanak a külvárosok sötét utcaiba, a nyomor
odúba. Herekik a szegénység, a nélkülözé-
sek, az elégedetlenség gyűnyanyagát. És gyuj-
togatnak nap-nap után...

A külvárosok utcáiból, — mint éhes jar-
hacsoroda a védtelen nyájró, úgy törnek rá
a fehér falvak, a csendes tanjak eláruult
népére. Egymás után alakulnak meg az orsz-
ági legeludogottabb falvakban is a szociál-
demokrata körök, melyeknek gyűrvilágítású
hátánysegeiben mind több és több gazdacsot
látunk feltűnni. It meghallgatják panaszait,
melyekkel máshová hiába fordul, sőt fényes
ígéreteket is adnak.

Es ott túl a demarkáción vért izadnak
testvérmilítók! Számmuk minden nappal apad,
erejük fogyobban. Most még segítségért hi-
átlanak, de ki tudja, holnap halljuk-e még
kétségbeesett kiáltásaikat?

Mindzeket látva a mi lelkünk is felakolt:
mi lesz hát? Meddig várunk? Hibben biz-

Katholikus tanítóságunk támogatását kéri a Katholikus Népszövetség szervezetei.

Személyes megbeszéléseket, referátumokat, tervekét és a lefelölések közléseit kérjük. Csatlakozások az előadók csoportjához. Kiszáradások a központi tanításai szerinti, annak segítségével. Tárgyak és szempontok megbeszélése. Megyei elnökök: dr. Vitéz Horváth Lajos Poléár. Ugyezségi: Komócsy István Pécs, Káptalan-utca 4.

zunk? Miben reménykedünk? Van-e egyáltalán hűvezetől az ebből a nagy pusztaságból? A nemzet lelke most nagyon nyugtalan. Mardosó lár, sístergő elégyületlenség havarog a mélyén.

Nagy és válságos időkhöz szokott ez előfordulni. Olyankor, mikor egy nemzet élet-halál harcát vívja a jövőért. És a nyugtalan lélek roppant érzékeny. A legkisebb érintésre is széthelhet szűrészobott hetecet és megingathatja a nemzeti társadalom sorait.

Ugy értem Kedves Testvéreim, hogy nemzetünk számára elérkezett az idő, amikor választanunk kell a talpra, vagy a férdre közzől. És ezt a választást nagyrészt mi, magyar és katolikus tanítók, fogjuk eldönteni.

Csodálatos, de megérthető jelensége a történelmek az, hogy súlyos időkhöz, nagy katasztrófák után, évszázadi bizonytalanságban, mindig a nevelőmunkától várják a segítséget. Ilyen időkhöz írta Rousseau az Emílt, ilyen időkhöz írta a Basemod, hogy az iskola a legmegbizhatóbb és leghasználatosabb intézmény, mellyel az államot boldogítani lehet. Ilyen időkhöz hirdette Kant, hogy az ember egyedül a nevelés által legyen emberre, ilyen időkhöz hirdette Foerster, hogyha nem volna itt az ifjúság, akkor az egész keresztény kultúra áldozatul esnék a modern pogányágnak.

Ma is így vagyunk. Ne ámsítsuk magunkat azzal, hogy a viszonokok majd megváltoznak s akkor magától emberebbé válik az ember. Nem! A viszonokok nekünk kell megváltoztatnunk, a viszonokok csak a mainál emberebb emberek fogják és tudják megváltoztatni. Új életet csak új emberek élhetnek. *Hatalmas megújulásnak kell tehát megindulnia, és éppen a mi munkánk nyomán.* Új, testileg, lelkileg erősebb, egészségesebb generációt kell a barikádokra állítanunk, melynek lelkében nemes szociális érzés, az öszönök felett uralkodni tudó és akaró, higgy gondolatok, erős erkölcsös akarat, lelkes munkahedű honol.

A magyar tanító mindig a nemzet ütődérén tartotta a kezét. Ha lázas volt a nemzet, vele szenvedett; ha megállt az érvetés, a sejtő vért őmszlette az elernyedt erekbe. A küzdelmekben, — a csatatereken, s itthon is, — ő járt az első sorokban. A veszteségekben az első és legnagyobb vesztes ő volt. *Végezés hibáit követniék el, ha most, — egy új világ kialakulása küszöbén, — leve�nők új-junkat az ütődérről és lógó fejjel, elernyedt áharattal, letargiába esett lélekkel állnánk a viharban, ... várva a halált.*

Kedves Testvéreim! Jól hallom, hogy a lelkünkben most felsikolt a panasz: hát minden fölünk várnak és mégis a legjobban sujtanak! Igaz! Jól tudom, hogy nagyon nehez már elhallgatni a ruhátlanságot, nagyon nehez húzni a pénztelenség robotos igáját, nagyon nehez már elhallgatni a kenyéreltség jajszeit. Jól tudom, hogy a magyar tanító, de különösen a felekezeti tanító ideális lelkeiute elő halódik a nincstelenség, a nyomorúság, a jogos, de nem orvosolt sérelmek hideg agyán, de éppen ezt a halódást kell megakadályozni! A tanítót lélekbe új erőt, új életet, még több ideálizmust kell most feekendezni. Mert kedves, jó Testvéreim *új módban, gazdaságban, kedvező körülmények között nagyon alkotni, végeredményben nem is nagy dicsőség. De szegénységben, nehéz viszonokok között nagy feladatot egy nemzet nevében egy nemzet javára jó megoldani: ez a honfiai kötelességek teljesítésének igazi próbaköve.*

A kötelességteljesítésnek ezt a módját várja most fölünk a magyar sors!

A nyugtalan lélek nemcsak érzékeny, de megvan az a tulajdonsága is, hogy a közös veszélyben egybefut, mint a karám népe, mikor szatáros felhők borítják az eget. És ilyenkor keresztény-keresi azokat, akikben bízhatik. Neve-néz és megnyugszik, ha látja, hogy vannak még erősek.

Hire nézzen a magyar falú népe, ha nem tanítójának és papjának, példájára; hibe káoszokhoz, ha nem tanítójának és papjának cserébe? De ennek az erőnek, ennek a példának akkoránékn kell lennie, hogy elbirja egy nép minden terhét!

Testvéreim! Most nincs ideje a letört reménynek, nem tehetetlen bánat kell, mely sörös-síratja a múltat s elhervasztja a jövőt, hanem feszülő akarat, az önmagunkra eszmélés örméne, a tehénny erők búska önérvetés, dalos munkahedűre van szükség. A magyar föld, mely mindig megtermette a maga védőt, most rétkor van. *Róluk vár ez a szétesseli magyar világot, hogy összehovácsolják erőt, összeszedjék értékeit.* Ma minden nyomorogó, rongyoskodó tanítónak a felekezetségi hősének, a nehérgyűlölködés, az úrközös, a le nem mondás, a meg nem alkalvás bajnokának kell lennie!

Testvéreim! Gondoljátok meg és ne feledjétek, hogy veletek áll talpra s head új ezredévet, vagy buhik férdre s onnan a sírba a magyar nemzet.

Vitéz Széchy Pál.

Tisztújító közgyűlésünk.

A Pécssegyházmegyét Róm. Kath. Tanítóegyesület 1932. június 6-án, délelőli 10 órai kezdettel tartotta meg Pécssett a Kath. Hír díszteremben tisztújító közgyűlését. A közgyűlést megelőzően a székesegyház néplótárnál Jabb Béla dr. c. prépost, pécsi püspöki tanítóképző-intézet igazgatója mondott szentmisét, amely alatt vitte Széchy Pál tanítóképző-intézet tanár orgonajátéka és vezetése mellett a tanítószeg énekel.

A közgyűlés megnyitása:

A közgyűlést Homócsy István, prépost-hanonok főtanfelügyelője, egyház elnök akadályoztatása és Erős József világi elnök lemondása folytán Schlenker Mihály egyesület elnök nyitotta meg. A gyűlés jegyzőkönyvének vezetésére Petronics Károly titkár, hitelesítésére Ruzsinszky József, bokocát és Straub János, magyarkeszli igazgató-tanítókat kért fel.

A közgyűlést Ó Nagyméltóság, Vitéz Ferenc, megpüspök Úr is megjelent, akit elnök hódolatleltés tisztelettel üdvözölt, míg a nagy számban megjelent tanítószeg Főpásztor lelkes eljénzéssel fogadta.

A Főpásztor szöfala.

A Főpásztor magas szárnyalású beszédében a hallgatóság elé állította az igazi kath. tanító lelkületét. Hármas kérdésből indult ki: mi a tanító kötelessége az egyházi hatóságokkal, az iskolával és a gyermekekkel szemben? Kijelentte, hogy csak az a tanító lehet iskolájának és községének igazi tanítója, nevelője, aki Krisztus követője, iskolafogataái alkalmával sosem mulasztja el az iskola meglátogatását. Már a belépéskor meglátja állapitani, hogy Krisztusi követő-e a tanító vagy sem. Tapasztalata szerint az egyházmegyében jó szellem uralkodik az iskolákban. Feltárta a mai nehéz gazdasági állapotok közepett a papsg és tanítószeg sanyarú anyagi helyzetét. Bejejezésül a Főpásztor kijelentette azt, hogy ha a nemzet napszámosatán már majd nem kell koplatni és jobb jövőjük lesz a Krisztus követőknek, akkor a Tábor hegyére is követhetik Krisztus.

Erős József v. elnök lemondásának bejelentése.

A Főpásztor lelket erősítő szöfata után Schlenker Mihály elnök méltatta Erős József lemondott világi elnök érdemeit, aki 10 évet meghaladó időn át állott az egyesület élen s azt bölcs, nyugodt, körültekintő gondossággal vezette s irányította.

A közgyűlés öszinte sajnálattal vette Erős József világi elnök lemondását s egyhangú határozattal érdemelt jegyzőkönyvvel megörökítte s értékes munkásságáért a lemondott világi elnöknek köszönetet szöfave.

Vendégek üdvözlése.

Buzafn szeretettel üdvözölte az elnök Baranyavármegye kir. tanfelügyelőjének képviselőben megjelent Hoffmann István dr. miniszteri titkár, kir. tanfelügyelő, valamint Berki Gyula, népművelési titkár.

Elnöki bejelentések.

Felolvasta Halmos Andor dr. Tolna vm. kir. vezetó tanfelügyelőjének, Magyar Deszó kir. s. tanfelügyelőjének és Igaz Béla dr. praetánsanonok, volt ehf. tanfelügyelőnek leveleit, amelyekben kimentik távolmaradásukat s a közgyűlést szeretettel üdvözlik.

Elnök megállapítja a közgyűlés határozatbepességét s felkéri titkár a múlt évi közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére vonatkozó bejelentés megtevére.

Múlt évi közgyűlés jegyzőkönyve.

Petronics Károly titkár bejelenti a közgyűlésnek, hogy a múlt évi közgyűlés jegyzőkönyve hitelesített és egyházközségiállag jóvá is hagyott.

A közgyűlés a bejelentést tudomásul vette.

Titkári jelentés.

Elnök felkérte titkár jelentésének megtevére.

Petronics Károly titkár jelentésében az egyesület s az esperesi tanítói körök 1931. évi működését ismertette. Jelentette, hogy az egyesület számvizsgáló bizottságának jelentése alapján a főpénztáros részére a választmány az 1931. évre a szokásos fennartással a felmentvény megadását javasolja a közgyűlésnek.

A Komócsy István segély-alap álladéka.

A Komócsy István Segélyalap pénztárosának javaslatát alapján az irkaakció révén eddig bejelt 7142 P 59 f a már tökésett 4000 P-ön felül újabb 800 P tökésítését halároza el és pedig aként, hogy e 800 P a leletőséghez mérten Haladásnyomda Rt. részvények után a részvénylársság ma 7 % jutaleköt fizet. Elhatározta a választmány azt is, hogy a Jólét 1932. évre segélyezésekre 1230 P 11 fillért irányoz elő.

A tanítóképző cserkészletemegyezesése?

A választmány elé terjesztett kérelem alapján a pécsi püspöki tanítóképzőintézet cserkészcsapata céljaira 200 P-1 megszavazott s ennek figyelembe vételével a főpénztáros által előterjesztett költségvetést 3200.90 P díszettel, 3080.00 P szűkséglettel és 120.90 P maradvánnyal a közgyűlésnek jóváhagyásra javasolja.

Főpénztáros: *Magyar Sándor*, ehm. tanfelügyelő.

Választmányi tagok: *Barabás András*, párti-igazgatótanító, *Bodó László* hörnycéki igazgatótanító, *Gaasi Teréz* bányosi tanítónő, *Utíz Simon* Simon szakszárdi igazgatótanító.

Bíróelőbírósági tagok: *Eberhardt János*, mucci-i igazgatótanító, *Gabriel Pál dr.*, pécsi püspöki tanítóképzőintézet tanár, *Jahab Béla dr.* prépost, pécsi püspöki tanítóképzőintézet igazgató, *Utíz Székly Pál*, pécsi püspöki tanítóképzőintézet tanár.

Határidő-emelekeztető.

Iskola, rajz- és hangjegyzetekre, értefőnyűpessékére és imakönyvekre vonatkozó rendelkezés és ezek a folytatásaként a 6. évfolyam 10-ig, személyi sürgéselt beírása nélkül az egyházmegyei főtanfolygólí hivatal címére megküldendők az 1933/1937. sz. ehm. főtanfolygólí rendelet (megjelent a Kátholikus Iskola 1937 június 1. számában, valamint a Kátholikus Iskola 1938. és 1939. évi április 1. számában közölt rendelkezések) alapján. **Ujéveskönyv** közzelí, hogy a következó irók állomány rendelkezésre: a) négyonalas magyar írkából 12, 6 és 4 filléres, b) egyonalas (átküldő) számlási és német írkából 4 és 6 filléres, csajsziet 30 filléres és hangjegyzet 16 filléres árban. — **Polgári iskolai Értefőnyűpesséké** a 2193/1938. sz. főtanfolygólí rendelet alapján az igazgatóságok által július 15-ig a vármegyei kir. tanfelügyelő hivatalokhoz meg-

Számviszagalobizottsági tagok: *Petrovits Károly* mohácsi, *Parll József* dobóvári és *Zábori Aajos* püspökbagádl igazgatótanítók. „Komócsy István Segéligalap” bizottságba a közgyűlés elnök javaslatára *Petrovits Károly* mohácsi, *Barabás András* párti- és *Lassányi János* tótfajulai igazgatótanítók küldötte ki.

A választás eredményének hírdetése után elnök a közgyűlést lelkes szavakkal berekesztette.

küldendők. — **Az elemi népiskolai tanulók tanítóélettségének meghosszabításá** tárgyában a tanítók a 12 évét betöltött s az elemi iskola 10. osztályát el nem végzett összes tanulóit kimutatású az iskolaszék útján kötelesek július 10-ig a kir. tanfelügyelőszékhez bejelenteni. Nemleges jelentés is bejertetésüldő (lásd Hivatalos Közlöny 1938. számában közölt 63.577/1938. VIII. a sz. rendelet). — **Iskolafelügyelők tegezőbűnöké** és évi iskolai jelentések a kerületi tanfelügyelő által július 31-ig az ehm. főtanfolygólí hivatalhoz bejertetésüldő. **Tegüldők** az új alapszabályok értelmezés most már személyi sürgéselt beírása nélkül a körí pénzártsók által a rendelkezésre bocsátott postai bejertetőlap felhasználásánál haladéktalanul beküldendők kimutatás kíséretében.

Főtanfolygólí rendelet.

1006/1932. sz. **Iskolai filmoktatás**. Tudomásulvétel és mihetártás végett közlöm a felügyeletem által tartozó összes iskolai igazgatóságokhoz, hogy a m. kir. nallás és közoktatásügyi miniszter úr f. évi május 17-én 63.768. VIII. f. sz. rendelete értelmében az 1932/33. iskolat évre az elemi népiskolákban és az alsófokú szakiskolákban filmoktatási

díjakat szedni nem szabad. Hasonlókép a felügyeletem által álló tanító- és tanítóképző-intézetekben, valamint a polgári iskolákban is a filmoktatásba való bekapcsolódás kérdését függőben kell tartani s így újabb egyháztársasági intézkedésig ez intézetekben és iskolákban sem kell az 1932/33. tanévi filmoktatási díjat szedni.

HIREK.

ÉRTESÍTÉS. A Pécsygházmegyei Főtanfolygólí Hivatal f. évi július 1-től kezdődőleg eddigi (Pécs, Káptalan-utca 4. sz.) helyiségéből kiköltözködött s a pécsi püspöki palotában (Sztiovszky-tér 23) nyert elhelyezést a f. püspöki iroda helyiségei mellett levő két szobában. Ezentel tehát a pécsygházmegyei Főtanfolygólí Hivatali illető levelek s más egyéb küldemények Pécsygházmegyei Főtanfolygólí Hivatal Pécs, Sztiovszky-tér 23. sz., püspöki palota, küldendők.

A nyugalomba vonuló velényi igazgatótanító ünneplése. Velény és Pécs-bagota községek iskolájának ritka, szép ünneppésgében volt része a napokban. 42 esztendő átadásos tanítói munkásság után *Varga Lajos* nk. íg. tanító, e községek iskolájának elnök tanítója vett búcsút nyugalomba vonu-

lentették és lőneszek nevében, *Tollas Géza*, a tőszőlők parancsnoka, *Harha Sándor* és *Kiss Lejos* tanítók és az esperesi kerület nevében mondották szeretetlőt áthattolt szavakat, az átadás mőküldési teret elhagyó s mindenkilőt szeretelt Lejos bácsinak, *Kiss Lejos* banfal tanító az esperesi kerület nevében egy ezüst fogantony, szép sétatöböt nyugtolt át az ünneplének. *Simon Lejos* háplán búcsúbeszédében kiemelte a nyugalomba vonuló igazgató érdemeit a szent Antal szobor és a hősi emlékmű létesítését hírtől. A hősi szobor a tanító igazgató két hősi halált halt fának emléket ís órti. Ramutattott még az ünneplét jótékonyágára, önzetlen társadalmi mőküldésére, amelyekkel fejlethetetlenül beirta nevet a község történetébe. *Tollas Géza* indítványára elhatározott, hogy mint az iskola első tanítójának emléket egy az iskolában elhelyezendő arcképpel örökítik meg.

Igazgatótanító kinévezés. *Resch József*, apátvárosi híj. hántortantitó Virág Ferenc, meggyéspüspök úr a Nagyméltósága, igazgatótanítólí kinevezte.

Emléktábla leleplezés Mohácson. Június 5-én leplezte le mohácsi római kátholikus iskola a hőst halált halt Eggerszeghy Árpád tanító emléktábláját, amelyet Martelli Jenő szobrász alkotott és az iskola falában helyezték el. Az ünneppészt a tenente zenekar nyitotta meg a Hírszekéyyel, Bahó György szavalat, majd Petrovits Károly igazgatótanító tartotta meg emlékbeszédét, amely után lezuholt a lepel. Képlónai Zsigmond dr. esperes-plébános átadta az emlékművet Bróss József iskolagigazgatónak megörzés végett. A koszorúk elhelyezése után a Ceclilla énekkar énekel igen szépen. Az ünneppészt a Himnusz zárta be, mely után az iskolák cserkész és apródcsapatai, a leventék a hősi halált halt Eggerszeghy Árpád családja előtt díszmenetben vonultak el. Este ugyancsak Eggerszeghy Árpád emlékeztetőre díszelőadás volt a városi szinkórben, amelyen a hősi halált halt tanítólí utíz Marosy Gyula tartott magasszárnyalású beszédét, majd pedig a műkedvelő gárdó adta elő Böszörmény Béla „Mét fakereksz” című legendáját, amelyben Gsónagy Béla, Detkó Károly, Ferenczy Klement, Csalkóhözty Baba, Sepczk Bözsi, Szász Árpád, Zeitfogel Antal alakították pompásan a főszenepéket, míg a krónika szerepét Szkladányi László föltötte be precizen.

Felhívás! A „Nyaraljunk Baranyában!” akció intézőbizottsága felhíri Baranya vármegye igen tisztelt plébánosait és tanítóit, hogy a propagandafüzetebe szánt közleményeket a legsürgősébeben saiveshűdenek beüldélen, mert a füzét pár nap múlva megjelenik. — A bizottság címe: Pécs, Főposta, 51. sz. fiók.

Hűsz- és harmineceves iskolatársi találkozó. A Régi Sörház árnyas kertjében június 23-án a „Gaudemus Igitur” vidám, majd a „Ballag már a vén diák” edes-bús melódiát csendüldék jel: a pécsi püspöki tanítóképzőintézet 1903-ben és 1912-ben végzett növendékéi látorták hűsz, illetve harmineceves találkozójukat. A háború által megrettitott sorokban a két érfolyam által harminec tanítólí volt képviselve. A találkozó részvétel, reggel szentmisét hallgattak, majd a feterőben az elhúnyt tanórok és kollégák srtjalt keresték fel. Délben lársák ebéd volt, amelyen a harmineceves tanítók közül a közlekedző jelenléte meg: Nemcsy József (Magyarregg), Kiss Ernő (Pécs), Mied Ágoston (Temesvár), Schuchs Károly (Pécs), Eberhardt János (Mucci), Puntschert Aajos (Deszk), Vetek János dr. (Pécs), Koleszárts Károly (Mészáros), Harsányi Gáspár (Gyümölcsény), Parragi János (Nagyberki), és Albuvar József (Nagyárpád). Az 1912-ben képesítettek közül: utíz Székly Pál (Pécs), Szesztár János (Mecsehrákos), Farkas Jenő (Vásárosombó), Bálvn István (Lovászheétény), Nemes János (Hószszűhetény), utíz Hegyháti Aajos (Kőnyge), Wellomssy Ernő (Zalaszentlőrinc), Szász Jenő (Kapospala), Kaszás József (Geresd), Csász Ferenc (Balatonszemes), Csopf Ádám (Hásságy), Szijács Sándor (Becsefa), Gsónka András (Híshajmás) és Császár Géza. A meghitt hangulatú találkozó megjelent Komócsy István prépostkanonok, egyházmegyei főtanfolygólí és Gabriel Pál dr. tanítóképzőintézet h. igazgató ís. A megjelentek és Komócsy István főtanfolygólí Eberhard János, igazgató közsótörté, majd Komócsy István, a püspöki tanítóképző volt tanáro emlékezett vissza nyughalású hosszabb beszédében a tanítóképző három évtizeddel ezelőt lezartott eseményeire. Gabriel Pál dr. a magyar tanító munkájának jelentőségét méltatta, majd Koleszárts Károly íg. tanító beszélt a régi pécsi tanítóképző eléről.

Gründiner Simon nyug. godisár v. kat. tanító élelte 89. évében pénteken Godisán elhúnyt. A pártlárka

Nyaraljunk Baranyában!

Mindenki támogassa a „Nyaraljunk Baranyában!” akció! Egy-egy nyaraló három hónapig **hív 100-150 P** bevételt jelent annak, aki nyaralót fogad házába. Pénz, színt, elvetséget vész a falu életébe a nyaraló. Kiadó lakásokra és ellátásra ajánlatokat jelentsük a „Nyaraljunk Baranyában!” akciónak, Pécs, postafiók 51. sz.

hort értderék tanító 1843-ban Kurdon született, 47 évig volt működő tanító és 39 évig tanított Godisán. Nyugalomba vonulásakor koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki a király, mint mintatanítót. Vasárnap délután temették Godisán. Az egész község, a környék tanítótsága kísérete utolsó újtára. Ruzsinszky József bátkóczi ig. hántorantó a gödret esperesi tanító kör nevében, Barabás András pári ig. kitanító pedig tanítványai nevében búcsuztatást az érdemes tanító.

Új tanítók és tanítónők. A pécsi püspöki tanítóképző intézetben a folyó tanév végén megtartott tanítóképzőtörzsgyakorlat alkalmával a következők nyertek tanítói oklevelet: Bajor Dezso, Boljtor Lajos, Csahor Antal, Eberhardt Nándor, Eichhorn Jenő, Ermenyi Imre, Farkas György, Fazekas István, Gerszó Géza, Gyermát László, Halmos Dezso, Lakner Géza, Müller Antal, Nemeth József, Pálnéks József, Regös Kálmán, Solyom András, Somogyi Elek, Szabó József, Szijártó László, Szilbási Jakab, Vattay Gyula. Német képzésűt nyertek: Eberhardt Nándor, Ermenyi Imre, Solyom András. — A pécsi Misszionáriusok nevezett tanítóképzőintézetben tanítónői oklevelet nyertek: Adler Stefánia, Aigner Margit, Ambrus Erzsébet, Balázs Mária, Baumgärtel Anna, Blazsek Erzsébet, Drenda Margit, Eicher Erzsébet, Farkas Margit, Farkas Mária, Fricker Magdolna, Gabb Anna, Garai Erzsébet, Halász Viktória, Heszéri Julia, Kiss Mária, Klímó Ilona, Kolonich Erzsébet, Kressz Irén, Krómy Marianne, Krómy Solyta, Eützenburger Anna, Magyar Mária, Nagy Rozina, Nagy Katalin, Pápa Emília, Reich Ilona, Resser Mária, Rothardt Mária, Saaghy Aranka, Simon Judit, Szentpétery Margit, Szentpétery Erzsébet, Szabó Katalin, Székely Piroksa, Thassy Rozália, Varga Eszter, Vogl György. — A dombóvári sz. Orsolya-rendi róm. kath. tanítóképző intézetben a következők vették a tanítónői oklevelet: Adler Edit, Balogh Mária, Baumann Mária, Braun Ilona, Dani Ilona, Dittlich Emma, Dubniczky Ilma, Eöri Szabó Edit, Fröhlich Mária, Fuchs Sarolta, Füzi Eleonóra, Geszt Eszter Gabriella, Geszt Katalin Angéla, Holász Vilma, Harrai Mária, Hábel Borbála, Hegyi Irén, Hertelendy Anna, Hlilfreich Magda, Hipp Gizella, Hollós Mária, Horváth Ágnes, Jank Mária Magdolna, Jehn Iolyka, Kászdorf Anna, Kelemen Margit, Klatcs Katalin Hildegard, Lőrincz Mária Magdolna, Marczell Györgyné, Marton Erzsébet, Mennel Katalin, Pázmány Olga, Pintér Kornélia, Pribay Veronika, Radostis Irén, Ragó János, Schröder Sarolta, Simon Julanna, Sipos Mária, Stimpfi Irén, Stimpfi Vilma, Szabó Róza, Tam Mária és Tóth Julia. Munkamesterőri oklevelet szereztek: Ambrus Anna és Márkus Piroksa.

Nyilbánossági jog. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter a hűgységet rk. polgári jog- és leányiskola részére a nyilbánossági jogot végelesen megszadta.

Nyári iskola. Minden szülő óhajtja, hogy gyermeke a hosszú iskolában tanul s ezért még a szünidő jätékos idejében is végezzen naponta 1/2-1 óráig tartó olyan szellemi munkát, mellyel az elkövető tanultakat átisméltelt. A szünidőnek és nevelőnek ezt a régi vágást teljesíti az a szép kiállítás, képekkel gazdagon díszített, — a budapesti Paedagógiai Szemináriummal kapcsolatos mintaiskola tanítóinak közreműködésével szerkesztett — „Nyári iskola” c. az elemi iskola I. III. és IV. osztályát végzett tanuló számára készített könyvsorozat, melyet a kultuszminiszter 59.511—1932, VIII. d. sz. rendeletével taneszközzel engedélyezett. A nagy nevelői értekeléssel összeállított, az elemi iskolai új tanterv követelményeinek minden tekintetben megfelelő könyvek a nagy szünidő július és augusztus hónapjainak nyolc hetére — (hetenként 6. összenap 48.) rendkívül változatos — számtan, írás, olvasás, rajz, fogalmazás, kézimunka — feladatot, adnak, melyeknek elvégzése közben a gyermek szórakozva, játékosan átismélteti, amit előzőben tanult. Nagy előnye a füzeteknek, hogy nemcsak feladatot, hanem, a megoldásra helyet is adnak a gyerekeknek, tehát „hüny és írka egyben.) A Nyári iskola nagy hiányt tölt be a paedagógiai szakirodalomban és fontos nevelési missziót teljesít, mikor felveszi a harcot azaz az értelmű és erkölcsi veszteséggel szemben, mely a gyermekeket az új nagy szünidőben, fenegette. A kitünő könyvsorozatban még a szegény gyermekek is hozzájuthatnak, mert rendkívül olcsón — 60 fill.-ért minden könyvkereskedésben és trafikban kaphatók.

A pécsi tanítóképző cserkészek ünneplése Nagykantánán. A pécsi tanítóképző cserkészcsapat vasárnap indult el Pécsről a zágvári nyári táborozásra. A 27 tagú cserkészgárdát vezette Székely Pál parancsnok vezetésével Nagykantánán meleg ünnepléssel fogadták. A cserkészek csüftörtökig Nagykantánán vendégszeretetét élvezték és egyik iskolában vettek ideiglenesen tábort, ahol hangulatos estli táborújszakkal gyönyörködtették a közönséget. Hétfőn este a Pécsi cserkészek a színházban előadták a Pécsi diákok című regényes színjátékát, amellyel már Pécsről is frenetikus sikert arattak. A kitünő cserkészszakművelőik Danis Jenő irányítása mellett valósgalag meghódították a színházat megöltő közönséget. A nagy sikerre való tekintettel az előadást szerdán délután megismélték a pécsi fiúk.

KATHOLIKUS ISKOLA

NÉPOKTRATÁSÜGYI HAVI KÖZLÖNY — A PÉCSEGHÁZMEGYEI TANHATÓSÁG HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Felétős szerkesztő: Magyar Sándor, ehm. tanfelügyelő.

Kiadótulajdonos: „Pécssegházmegyei Róm. Kath. Tanító-Egyesület.” — Megjelenik minden hónap elsőjén. Előfizetési díj 1932. évre 3 pengő.

Találj 1932. évre 3 pengő.

SZERKESZTŐSÉG: Pécs, Sztolovszky-ter. 23. sz. (Püspöki Palota), honv a lap szemeli részét illető minden közlemény, hirdetés és reklámújsák is küldendők. Az előfizetési és tagdíjak a 45.612. sz. postaküldeménytárgyú bejelentő-lapon küldendők be.

Pécs, 1932. augusztus 1.

XXI. évfolyam, 8. szám.

Mentsük meg a családot!

A szörnyű világégés, a háború s az azt követő lelti felfordulás megölték az emberekben az ideáltamst, kitélték az emberek ből a szép, a jó s nemes iránti érdeklődést s lelkesedést. A romok eltarthatása után jött azután a gazdasági romlás, mely még ma is teljes súlyával nehezíti reánk s mindazek a legszembetűnőbb jezeket, a családok átmentették meg, mint a legfontosabb társadalmi tényezőt.

Napjainkban minden oldalról halljuk, de magunk is észleljük bizonyos áramlatok és irányzatok elhatárolását, melyek a család régi méltósága, tekintélye, harmóniája, sőt a tüzehly fönnmaradása ellen irányulnak. E családellenes törekvések okát különböző körülményekben kereshetjük; ú. m. a megélhetlés fokozódó terhel, az ipar és művelés rohamos fejlődése következtében folyó emelkedő igények kielégíthetlensége, régi jog polgári erkölcsök hanyatlása, s a nőnek gazdasági életben való részvételének teljes improduktív életmódja, új társadalmi viszonyok elterjedése, ezek a legnagyobb jelenségek, melyeknek terjedését mind nagyobb aggodalommal nézzük.

És hiszem, ezen modern áramlatok jelentőségét mindnyájan ismerjük, oltakra nézve is mindgyűlönknek meg lehet a magga véleménye.

Most azonban arra a magatartásra fordítsuk figyelmünket, melyet a család, mint a társadalom östényezője ezekkel, az ő léte ellen forró, pusztító áramlatokkal szemben tanúsít. Vajjon hogyan védelmezt és őstényezte? Hogyan használja ma azokat a páratlan és hasonlíthatatlan eszközöket, melyekkel évezredekkel át csupán csak ő tudta igazán megvédelmezni az egyén boldogságát és a földjén?

És itt meglerpő jelenségek tárulnak eléink, melyeket méltó megütőzéssel szemlélnünk:

azt látjuk ugyanis, hogy a család ma nem küzd önmagához méltóan e romboló áramlatok ellen, nem is száll velők szembe, hanem legbesszebb jezeivel öntudatlanul, vagy önként adja ki kezéből, úgy, hogy ma holnap minden hatalmából, minden dicsőségéből, minden magasztos szeszességéből kifosztja úgy áll majd előttiink, mint a modern társadalom léha szeszégyének, az élet adás kényének, a divat és a korszellem feltelen túlzásainak tehetetlen és számandó martaléka.

Hogyan soroljam fel mindazt az alkalmat, mindazt a számtalan esetet, melyekben oly szembeszökő gyvadáságot hunyászkodik meg a család, a divat és a korszellem zarnoka önkénye előtt?

Említsém-e a súlyos megélhetési viszonyok s a nehéz gazdasági állapotok dacára a szeretlen fényűzés lakásban, öltözésben, életmódban, melyet a divat megkövetel, de amely immár országot pusztító veszedelem-mű kezd jövelni? Vagy a végtelen élvezeti, szórakoztatás, mely az otthon elhanyagolására vezet, míg utakat, kávéházakat, mozit, mulatóhelyeket mindig tele vannak a henye élvezethajhászók tömegével? Avagy súlyosabb bajnak nézzem-e a nők dolgotalan életmódját, amint fokozott igényekkel ma már jóformán semmit sem tudnak, sőt nem is akarnak produkálni a család jólétének előmozdítására? Említsém ezel kapcsolatban a nemzett és család hagyományok könnyelmű elhanyagolását, idegen, modern nézetek és szokások hajhászását, melyek a mi viszonyainkkal sehogyan egyeznek vagy tisztán az életnek való teljes ártóhatását? Vagy azt a léha és túlfeszíten éntérkezési módot, melynek és nők között, mely ellen mindtöbb jószólamlás hangzik immár a komolyabbak ajkán?

Hogy lehet az, hogy mindezek a veszthozó

áramlatok nyílt ajtón, feltartóztatlanul hatolhatnak be a család bensejébe, ahol már-már nemzeti létünk gyökereit fenyegetik?

Hogy lehet, hogy sem komoly családapák okos szigorúsága, sem övéik boldogságát feltételező családanyák finom óvatlona őrt nem áll a szentély előtt, hogy annak küszöbéről kerülhetetlenül elutasítsa mindazt, ami a modern eszmémarulatok közül a családnak javára nem szolgál?

Pedig mégis úgy van! A család a minden téren való rohamos haladással, a megfélelítő intézményekkel, tudományos és technikai vívmányokkal, az új eszmékkel, új törekvésekkel szemben tájekozatlanul és bátoriatlanul áll, mintha önbizalmát teljesen elvesztette volna. Űkszerű bírálatot, jogos ellenőrzést velük szemben gyakorolni nem mer: elfogadja, rosszat válogatás nélkül, amit a korszellem vagy a diótól neá tükmál.

Nem hiszem pedig, hogy sikerrel szembe ne szállhatna, sőt ellentárlni ne tudna a bomlasztó befolyásoknak a család, ez a hatalmas, erős erkölcsi szervezet, mely magában is teljes egész, dús-gazdag világ, mely kimeríthetetlen kincsetel ómágában is kárpótolhatja tagjait minden lemondásukért, minden veszteségükért. Ima mily fundamentum, mily erősség, mily hatalom és mégis mily nagyfóhó télenségy, mily vétkes közöny!

Szomorú és visszatelesző látvány az, amint egymásután rakja le fejvervrel, kipróbált hatalmi eszközöket: az őst jó szokást, az őst erkölcsöt, a gyakorlati termelést, a gyermeknevelést, mindent, mindent, amí hajdan erejét, büszkeségét, tekintélyét alkotta és mindent átírhatja a társadalomra, az államra, a közre; s végezte az, lássa el ahogy tudja a nagy, a szent feladatokat: a silány és folyvást silányabb eredményekért, a jólét, az erény és boldogság hanyatlásáért a felelősséget ő nem isvli, ő nem vállalja.

A család legulsúlyosabb, legvégzetesebb és legmesszebb kiható mulasztásait ma a gyermeknevelés terén észleljük. Vizsgáljuk meg tüzetesebben, hogyan érvényesíti itt a család a maga befolyását.

Folyvást hangzik felénk a sok panasz arról, hogy a mostani nemzedékben kevés a magasztos eszmék iránti lelkesedés, csekély a munkakedv, a büszkelemre való készség, a hitartás, az életrevalóság, sűrűn a hedély, sőt az életkedv is nem ritkán lankadt. Ahe-lyett, hogy e súlyos bajok, e komoly tünetek okait egész elszántással mélyebben kutatóink, igen kényelemen megnyugtattuk lelkiismeretünk aztal, hogy mindenért csupán a mai nyilvános oktatásrendszer, az az iskolát tüntelhesd, vagy a tanítás módszereit, szóval csakis az iskolát kell okolni; okvetlen óbenne kell lennie annak a főbenjáró hibának, mely mindent a nemkívánt eredményt okozza. Sőt, kormányzó szakembe-

retinknek is úgy látszik ez lehet a főfőgásuk erről a dolgról, mert egymást követik a tantervjavítások, átdolgozások, böles és részletek utasítások, sőt újabb iskolatípusok készítése is napirenden van; anélkül azonban, hogy a sok buzgó ügykezetnek, a rengeteg anyagi áldozatnak, tanácskozásnak és fejtegetésnek meg lenne az óhajtott eredménye. Ez az eredmény azonban nincs meg; de így nem is lesz meg soha, mert ezen az úton el nem érhető. Mindhiába a legjobban hiszszel tantervek, a legkényelmesebb épületek és tantermek, a legújabb és legcélszerűbb felszerelések, sőt a leghézszebb, legkiválóbb tanerők; a jellemképzésben, a szívet és kedélynek kiművelésben, vagy a gyakorlati ügyességék, életrevalóság megszerzésében az iskola soha elsőrendű tényező nem lesz és nem lehet.

Hába tette a mai társadalom az iskolát a nevelés dolgában első és legfőbb helyre; hába foglat az iskola ok nagy fért mindennapj ántánban, hogy jóformán minden dolgnak kénytelenek vagyunk hozzá alkalmasodni, utána igazodni; hába fátaszunk az iskolánál szemben magunk is mind több és nagyobb követeléseket, pl. ad kívánjuk től, hogy ő tanítson helyesen gondolkokat, írteli és következtetni, lelkesedni, gyönyörködni, játszani, sünti-főzti, vörni, foltozni; fejlessze ki lzanalnak, művelje ki izlésűntek, edze meg akaratunkat stb. mindent tőle várunk; ánde mindaz hátsóval, erőltetett dolog és ónámítás. Az iskola ezeket a feladatokat meg oldhatja, mert azok az elsőrendű nevelési eszközök, melyekkel ilyen feladatokat megoldani egyedül lehetséges, nincsenek az iskola hatálmában; ezek a legfőbb nevelőeszközök kizárólag a család birtokában vannak, csak ő neki áll hatalmában ezek alkalmazása és általluk ma magában csak másodrendű faktor lehet, mely a családot nevelő törekvésében elsősegítheti, de nem helyettesítheti. Mert bámmennyire iparkodik is az iskola, hogy tantervét a legszelebb körültekintéssel, az élet szükségleteivel legmegfelelőbben s a legújabb tudományos kutatással állapítsa meg; hogy művészi tőklétre vitt tanítási módszerrel közölje az ismereteket jó nagy mennyiséget; mindezzel az egész életre kiható, kitörőhetetlen hatással elérni nem tud. Az ő földírtéséit, jóhívását, buzdításait csak lelkes szavak; de vajjon ki tudná megmondani, hogy ezek melyike, hánymilliomodika válhat az életben nemese fettek rugójává?!

Ellenben a családnak nincs szüksége ilyen mesterkedésre, se művészi, hiszszel módszerre. Az ismeretanyagot, melyet ő naponta a legtermészetesebb módon saját példázásával közölheti, maga az élet adja; s minden mesterséges módszernél biztosabb nevelő-

eszköz a szeretetnek az a benső kapcsolata, meg az őst szokás, a családi hagyomány, és ezek közül példája; ekekkel a család a legzsébb célt, melyet a gyermeknevelésben maga elé tűzött, teljes bizonyossággal elérheti: mert amit a gyermek otthon a családban lát, megtanul, végze, azt az életben, igen kevés kivétellel, bizonyára mind megvalósítja, annak is inkább, mivel az erre való hajlam és készség szinte bele van nőve szerzeszébe. A rohamosan fejlődő lélektan az utóbbi évtizedek alatt sok új igazságot állapított meg, de ennek a régi igazságnak hitélet meg nem ingatta, sőt újabb adatokkal megerősítette.

Ime így aránylik egymáshoz a család és az iskola nevelőeszközének hatékonyasága. Nagy tévedés tehát a mai társadalomnak, hogy az iskolát a nevelésben első helyre tette a neki oly széles működési tért engedte, mely őt meg nem illeti. Viszont kárhözhatnunk kell a családot, amiért legzsébb kötelességét, a gyermeknevelést magától, minden lelkifurdalás nélkül már csáisenem teljesen elhárította és az iskolának a lehetetlen követelményekkel szemben sikertelen erőfeszítését lelkiismeretlen közönyvel nézi, sőt frívól kritikával kíséri. Sokszor halljuk, hogy hajdan az iskola jobban betöltötte feladatát, ideális eredményeket tudott elérni a szív és ész harmónikus kiművelésében, akarat- és jellemfejlesztésben. Vizsgáljuk csak meg, mit kívánt a társadalom akkor az iskolától és mit végzett maga a család a nevelés munkájából és mindajrt világos lesz közöttük, miben rejlett ama jeles eredmények titka. Amint helyreáll a természetes viszony, u. i. a család mint másodrendű segítő és kiegészítő, azonnal jelentkezni fognak ismét a jeles nevelési eredmények. Mindaddig azonban hába számtunkan reájuk.

De más téren is ép ily passzív megaluvást tanúsít a család az ellene törő modern szociális áramlatokkal szemben. Vessünk csak egy pillantást a háztűzhely téjéjára. A régi világlában szentség volt maga a tűzhely, az otthonnak középpontja, a családnak gyülekezőhelye és oly ószertartó kapcsolata, mely szinte legjözhetőletlen varázssal jűzte egymáshoz a család tagjait. Ma azon ügyességek a társadalom, hogy ezt a hajdani szentélyt, a ház falain kívül, valamí jó távoleső központba helyezze el. Mit bánja ő, ha ezzel a családnak, az otthonnak alapját ingatta meg, ha a család nem védekezik ellene, hanem a korszellemnek ezt az ő ellene irányuló romboló munkáját tőlen egykedűséggel, sőt ebben az esetben talán még kősz örömmel is üdözl.

Valamint kihűlték tüzhelyeink, éppoly hűtelen állanak ma-holnap velemezeink kertjünk, baromfjudaraink, tejhamaraink, zöldséges-gyümölcsösök-pincéink, mert a család az anya-

gi termelés terét is mindjobban elhanyagolja, életlenmondás nélkül fogadja el a modern szocializmus gazdasági elveit, melyek azt hirdetik, hogy az egyes parták kincsigyben való termelése hasznat nem hajt és hogy korunkban csakis a nagybanvaló, üzemszerű termelésnek van immár jogosultsága. A rideg társadalom számba nem veszi azokat az erkölcsi javokat, melyek itt a családra nézve vesszendőbó mennek. Pedig mennyi örömeink, testi léti üdülésnek, jólétnek, meglegedésnek forrásai voltak egykor a családtagokra nézve ezek a házi és házkörül foglalkozások, melyekben a közös munka, a közös érdekl, az együttesen kivívott siker hegedes érzelmekben egyesítette a szíveket. Bizony ezeket az egyesítő erkölcsi javokat hár számmokkal mértek; értékük megbecsülhetetlen volt mindenkör a családok életében. Rosszul lesz a család teljesen ha ezt is kiejti a legzsébb, mert ezeknek örömeit, áldásait a helyüket elfoglaló sportok soha pótolni nem fogják.

Vagy igazuk van már most azoknak, akik ezekben a tünetekben máris a legzsébb szociálisizmus eszmék diadalát látják és a család végleges felbomlását, az emberi társadalomnak teljesen új alapokon való berendezkedését jósolják, vagy jónak kell melióbb egy hatalmas renaissancának, mely a család erejének megújodását, a régi erények jőtámadását hozza meg.

Szerintem ez a renaissance el is fog következni és pedig én így képezem azt a fejlődési folyamatot: a XX. században a természettudományok óriási haladása, a technika csodálatos határos vívmányai, a közlekedési eszközök meglepő fejlődése, szóval a szűk, elterahamos haladás teljesen feljorgatta a régi életmódot, régi eszközöket, régi berendezéseket, tarthatatlanná váltak, az újat, a célserűbbet óbavetelni bele kellett az életmódukba, hogy elezethet legyen szemmel diadalnyöket, melyeket az emberiség jávára. Most há ezzel a minden téren való új berendezéssel van a társadalom elfoglola; innen van a kaphadás, innen a lázas sietység. Nagy, igen nagy munkát kell elégezni; ez köit le a család egész energiáját, ezért hanyagolja el régi feladatait.

De a nagy munka be lesz végezve; a most lekötött erők felszabadulnak és újra a régi szent feladatok szolgálatába állanak, a család is újabb lelkes és óntudatos küzdelemre vállalkozik majd ismét az emberiség jójéjlatnak elérésére. S ez a felújodás fogja meghozni, megteremteni a régi erkölcsök diadalát vele a várova vartt magyartámadást.

H . . .

Haladás Nyomda Rt. Pécs, Hír- és Szil. Műr.-alás sarok
Izléses nyomtatványok olcsó árakon!

Határidő-emlékeztető.

Irkákra, rajz- és hangjegyzetekre, értekezési jegyzetekre és imakönyvekre vonatkozó rendelkezések a ezek a jótudományosan, de legközelebb szeptember 10-ig személyi sürgelme kezűvel a legközelebbi egyházmegyei főtanfelügyelői hivatal címére megküldendőek az 1939. szept. 27. sz. eh. m. főtanfelügyelői rendelet (megjelent a Katholikus Iskola 1937. jún. 1. számában, valamint a Katholikus Iskola 1939. és 1940. évi április 1. számában közölt rendelkezések) alapján. Tájékoztatóul közöljük, hogy a következő irkák állanak

rendelkezésre: a) négyvonalas magyar irkából 12, 8 és 4 fülleres; b) egyvonalas (általánosan); c) szám- és 4/4 német irkából 4 és 6 fülleres árban; **és** **Iskolafelügyelői jegyzőkönyvek és új iskolai jelentések** az egyházmegyei főtanfelügyelői hivatalhoz személyi sürgelme bevéására nélkül beleteszendők. **Tegyük fel** meg hatalmukos **Katholikus Iskola előzetési díjak** a már előzetesen rendelkezésre bocsajtott postai befizetések felismerésével haladéktalanul beküldendőek.

EGYESÜLETI ÉLET.

Hérem. A Pécsi egyházmegyei Róm. Kath. Tanítóegyesület esperes tanítói körrel a folyó 1933. évben alapszabályszerűen tisztújító közgyűléseket tartanak. Felkerjük az újonnan megválasztott esperestanítói körök jegyzőit, hogy az új tisztikar (egyházi elnök, világi elnök, alelnök, jegyző, pénztáros, három tagból álló számvizsgáló bizottság) névsorát a tisztújító közgyűlés után nyomban közöljék az egyesület hítkárúval és a Katholikus Iskola szerkesztőségével.

A „**GÖDRÉI ESPERESKÉRI ELNÖK TANÍTÓI KÖRE**” j. é. május 24-én tartotta rendes tavaszi közgyűlését. Ruzsinszky József világi elnök bevezető beszédében foglalkozott a rádión közzétett enciklikával. Ismertette a Szent Atya parancsát, szózatát és részleteket olvasott fel belőle. Június hó 10-től nyolc nap az imádság és a lemondás napjai legyenek. Kért a tanítókat, szivleljék meg a fenéket. Foglalkozott a társadalmi rendet fenntartó akciók munkájával és megállapítja, hogy már a Jalu népet is megakarnák szervezni bűnös munkájuknak. Megható szavakkal emlékeztet meg Endrész György súlyos katasztrófájáról és kérte a közgyűlést, hogy összeegyezzék táviratban jelezze a tanítói kör tagjainak, együttműködő részvételét. Ruzsinszky József világi elnök után Dr. Nagy József helyettes hántortanító tartotta meg szépen sikerült gyakorlati tanítást. Címe: „Az első segélynyújtás”. A gyakorlati tanítás után elnök bejelentések közzétették és több aktuális kérdéssel foglalkozott a közgyűlés. A pénztáros jelentése kapcsán azt kérte, hogy tagdíját mindenki pontosan fizesse be, hogy a befizetett összegeket ő is pontosan tovább adhassa. A közgyűlés segélyben részesítette két többgyermekes tagját, akik a mai súlyos időkben gyermeküket csak igen nagy áldozatok árán tudják taníttatni. A közgyűlésen megjelent Pápa Nándor, a járás testnevelési vezetője is. Kérte a tanítókat, tartsák fenn az összeköttetést a járás testnevelési vezetőjével, hogy együtt dolgozva kiűzhessék azon árdalokat szemben, amelyek a mai nehéz időben a Jalu népet sem kímélik meg. Zabányi Alejos tartott nagyon érdekes fel-

vasást. Címe: „Mese halásza a nevelésben”. Ruzsinszky József világi elnök, a nyugdíjterhelést csökkentéséről beszélt. He helene szállított a késedelmi kamatot a törvényes határlába, a kezelést költséget pedig előtről, mert az igen nagy teher. Erre vonatkozólag indítvány is tett, amit a közgyűlés egyhangúlag elfogadott. A közgyűlés délután egy órakor véget ért.

A **MÁGOCI Szent Imre** tanítói kör máj. 30-án Szászváron tartotta tavaszi közgyűlését. A közgyűlés előtt személyi volt, melyen a számvizsgáló elnök szerepét szóp sikerrel. Kósa József jt. tanító, vil. elnök megvitte beszéde vezette be a közgyűlést. A vil. elnök a tanítókat, főleg a hántortanítókat ért sérelméről: a háromszoros fizetéscsökkenésről szólt. Az elkecsereztet tanítókat már nem sokáig bírja a rendületlen óráltást, pedig fokozott éberségre van ma szükség, nehogy a gazdasági leromlás folytán ellenálló képességében gyengülő polgárság a feljogott eszmék talaján váljék. Az elnök előterjesztése után a közgyűlés elfogadta a vil. elnök azon indítványát, hogy jelezze ki őszinte részvétel a Kőr Róza György kir. s. tanfelügyelő özvegyének férje elhunja alkalmával. Róza György emléket a mágocsi kerület minden tanítója kegyelettel érzi. Nyugdíjkor bekében Eszton Molnár Gizella magán tanítónő gyakorlati tanítása közzétették a beszéd és ért. gyak. köréből, a „műhelyek munkája” címmel. A szabatos feleletek, az énekek kísért ritmusk gyakorlatok, a tanítónő rátermettsége teljes sikerrel tették a tanítást. A közgyűlés elismerése jegyzőkönyvi közzétételben nyilvánult meg. A másik gyak. tanítást Sámson Imre mágocsi tanító tartotta. „E rabjól mind az én hazám” c. költ. tárgyalása hálás témának bizonyult, mert a költemény minden magas szon gondolat felismerték és megértették a gyerekek. A végén elhangzott lelkes „Nem, nem, soha” mutató, hogy a nemes mag jó talajba kerül. Az előadó jegyzőkönyvi elismerésben részesült. Pápa Nándor testnev. vezető a tanítótag támogatását kérte, hogy a lev. oktatókkal karöltve ellensúlyozzák a kommunisták nemzetrontó munkáját. A pénztáros jelentése után a közgyűlés véget ért.

Püspöki rendeletek.

1932/1933. **Iskolai költségvetések és zárszámadások bemutatása a politikai község előjáróságának.** A m. kir. vallás- és köznevelésiügyi miniszter úr a belügyminiszter úrral egyetértéssel azt kívánja, hogy mindenütt, ahol akár de ture, akár de facto a politikai község viselt az összes iskolát kiadásoknál, mind a költségvetéseket, mind a zárszámadásokat hozzájárulás végett a politikai község előjáróságának a r. kath. egyházközségek bemutatás. Ezt kívánja ott is, ahol a politikai község az egyházközségeknek csak segélt ad. A m. magyar püspöki kör 1932. évi tavaszi értekezletén hozott határozatával hozzájárult a kormány ezen óhajához s ez alapon erndelem, hogy a főhatóságom alá tartozó összes egyházközségek, ahol a politikai községek viselték az összes iskolát kiadásokat, vagy lényeges összeggel járulnak hozzá az iskolafenntartási költségekhez, a költségvetéseket és a zárszámadásokat az iskolafenntartási költségvetés, avagy az iskolát segélyező politikai községek vezetőségének tudomásáért és hozzájárulás végett mutassák be.

Azon egyházközségekben, ahol a politikai község iskolát hozzájárulásul kevésbé jelentősek, az látszik célravezetőnek, amit a m. püspöki kör az iskolát bizottság előterjesztésére határozatlag el is fogadott, hogy az egyházközségeknek a költségvetést és zárszámadást tárgyaló gyűlésére a politikai község előjáróságának egy r. kath. pap által megbízottja bírásság meg, aht a költségvetés és zárszámadásba ezen uton beemeltetés nyerhet és a takarékos szemmeltartásáról meggyőződhethet.

Félt rendeltetés kiadására és ennek egyebeképpen szükség van azért, mert az egyházközségek rendszerint nem nyújthat meg az általuk összeállított iskolai költségvetést a községi képviselőtestületnek, hanem egyszerűen közlik a költségvetést az összeget, amely a politikai községek iskolafenntartás címén terhel és kéri ennek az összegnek a községi költségvetésbe való beállítását. A község tehát egyáltalán nincs abban a helyzetben, hogy az iskolát költségvetésbe betekintést nyerjen és meggyőződjék arról, vajjon a takarékossg az elvet abban ép oly szigorúan figyelembe vannah-e véve, mint a községi költségvetésben. Megtörténik, hogy az egyházközség iskolát épít, kölcsönt vesz fel, új állásokat szervez anélkül, hogy erről a községi képviselőtestületnek tudomása volna és a vagyonfelügyelő hatóság ahhoz hozzájárult volna. A belügyminiszter úrnak

erre vonatkozó azon állásfoglalása, mely szerint a politikai községeknek akár de ture, akár de facto alapon vett iskolafenntartási mivósságból kifolyólag, hogy ha köteles az iskolát fenntartani avagy nagyobb mértékben segélyezni, akkor abban a kérdésben is határozhat, hogy az általa adott összeg tényleg mire fordították és hogy az iskolát hatóság által terube vett építkezés, kölcsön, állászerzés stb. tényleg szükséges és cél szerű, helytálló-e? Azt is hangsúlyozta a belügyminiszter úr, hogy az iskolai költségvetésnek a vármegyei köznevelési bizottság, mint iskola-felügyelő hatóság által való jóváhagyása nem pótolja a község képviselőtestületének, illetve a vármegye alispánjának, vagy hisgyűlésének, mint a községek vagyonfelügyelő hatóságának jóváhagyását.

Felhívom tehát a főhatóságom alá tartozó összes plébános, egyházközségi elnököket, hogy fennték szigorú betartásának intézkedjenek a költségvetések és számadások ügyében, mert ez esetben elkerülhető lesz az, hogy a r. kath. egyházközségek iskolafenntartási költségvetés az iskolafenntartó avagy segélyező politikai község költségvetésébe beállított összegek az úgynevezett miniszterköz bizottságok egészen vagy részben töröljék, minek következtében az egyházközségi iskolák nehéz helyzetbe jutnak, sőt fenntartásuk helyenkint lehetetlenné válnak.

1933/1932. **Szent Imre és Szent Brzsebet napján iskolai színet engedélyzése.** A m. püspöki kör folyó évi tavaszi értekezletén hozott határozata alapján elndelem, hogy a főhatóságom alá tartozó összes intézetekben és iskolákban és pedig a katolikus fiúiskolákban november 5-én, Szent Imre napján, a leányiskolákban pedig november 19-én, Szent Brzsebet napján, színet tartassék. Ugyanezen napon a tanulóifjúság tandrák, tanítók részén megjelent, Szentimre után pedig a tanfésület a tanulóifjúsággal gondosan előkészített ünneppelt tartant köntöses. Osztatlan iskolákban mindkét napon színetet a tanítás.

1934/1933. **Állami és községi elmeti népiskolákban egyházi énekek tanítása.** A m. püspöki kör 1932. évi tavaszi értekezletén hozott határozata alapján az egyházi főhatóságom, hogy az állami és községi jellegű elemi népiskolák három fős osztályának r. kath. vallású tanulóit is közös egyházi énekoktatásban részesítsék. E rendelkezésem végrehajtása érdekében felhívom

Az összes egyházmegyei nyomtatványok kaphatók a Haladás nyomdában, Pécs

a plébános, egyházközségi elnököket, lépjenek érintkezésre a helybeli állami vagy községi elemi népskola igazgatóságával, hogy a most elrendelt egyházi énekoktatás az iskola tantervében, a rendes tanítást időn kívül, a hántor által eszközölhető legyen. Utólatom az illetékes plébános, egyházközségi elnökök, hogy hántorváltás esetében az újonnan alkalmazott hántor részére kitöltött díjfelvéle ezen kötelezettség is bevétele.

1975/1983. Az „Élet”, „Zászlónk”, „Naggyaszonjunk”, „His Pajtás” c. lapok ajánlása. A nm. püspöki kar. f. évi tavaszi értekezletén 1974. évi március hó 18-iki püspökhári következő határozatát: „A püspöki kar óhajja, hogy a kath. intézetek tanítói és tanári könyvtárára az „Élet” című heti folyóiratot járassák. A „Zászlónk” és a „Naggyaszonjunk” terjesztését a közsépliskolai hittanároktól és a zárdák előljárótól elvárja s azokat a tárgyban jelentés-tétellel sújtja fel. A „His Pajtás” minden kath. elemi iskola könyvtára részére az 50 f. könyvtárat illeték terhére megrendelendő”, megújultta azzal, hogy a „His Pajtás” a tan-könyv kölcsön-könyvtári 50 fillérek terhére is beszerzendő.

Az idézett püspökhári határozat alapján felhívom a fohátóságom alá tartozó összes intézetek és iskolák igazgatóságát, hittanár-ral és hitelítőit, valamint tanárokat és tanítóit, hogy a szóban forgó ifjúsági lapokat a vezetésekre bízott ifjúsági és gyermekek közt minél szélesebb körben lelkiismeretes ügy-buzgalommal terjesztjen elősoronug kötele-ségüknek tekintésük. Szükséges eszenkiül az is, hogy ezek a lapok az intézetek és isko-lák könyvtárára részére külön is megrendel-tessenek. A „His Pajtás” című lap a beira-tás díjaknak a tankönyv kölcsön-könyvtá-akra eső részéből a szükségeshez képest több példányban is megrendelendő, hogy ekként a szegénysorsú tanulók is hozzájut-hassanak a lelkükre csak jóhatással lévő ol-vasmányokhoz.

670/1983. Ish. sz. Építkezési és kölcsön-ügyletek szabályozása. A m. kir. vallás-és közoktatásiügyi miniszter úrnak hozzá-

intézett 527/1983. l. ü. o. sz. átrólából is arról szereztem tudomást, hogy az országban egyes egyházközségei kellő anyagi fedezet nélkül közhatalos kölcsönügyletek, vérmes pénzügyi tervezetek alapján nagyon sokszor egyházközségi előzetes engedély kikérése nélkül oly templomi, plébániai, iskolai, kulturális vagy egyéb építkezéseket, tartarozásokat jo-ganatosították, melyeknek költségeit később viselni nem tudták. Az építkezést vállalkozók bízva az egyházközség egyházi jellegében, saját pénzükből előlegezték az építési költségeket, sokszor súlyos feltételű kölcsönökhöz vettek fel abban a reményben, hogy az épít-kezés befejeztével pénzüket az egyházközség-ektől megkapják. Az egyházközségek igen sok ilyen esetben fizetési képtelenséggel jelle-zették be és sokszor a legesélyesebb jelle-geket sem mutatták fel az ekként származott adósságok rendezésére, miáltal az építést vállalkozókat a leg súlyosabb pénzügyi válsá-gba, sőt anyagi tönk séltére taszították.

Mint ahogy a kellő fedezet és óvatosság nélkül elrendelt s meg nem fizetett építke-zésekből kifolyólag nemcsak anyagi kár származik a jöhívszemű építést vállalkozókra, ha-nem nagy erkölcsi kár az egyházközségi in-tézményre s magára az egyházra is, ezért utasítom a fohátóságom alá tartozó mindazon egyházközségeket, amelyek talán a fentiekben vázolt építkezések költségeivel a vállalko-zóknak tartoznak, hogy adósságalkat akár az egyházközségi adók lekötésével, akár adománnyal, akár kölcsön felvéte-lével, akár egyéb alkalmas módon rendezzék.

A jövőre nézve pedig felhívom a fohátó-ságom alá tartozó összes egyházközségeket, hogy minden új építkezési ügynél jöhözött óvatossággal tanulsanak, semmiféle építke-zési előzetes egyházközségi engedély és kellő fedezet nélkül ne kezdeményezzenek és általában tartózkodjanak oly ügylethö-tésektől, melyekre kellő fedezet előre biztosítva nincs. Mielve pedig esetben az esetleges jelzálogkölcsön telekönnyű bejegyzése stá-banban lebonyolítható, ha feljutják mutatni a vallás-és közoktatásiügyi miniszter hozzá-járulását is, tanácsos ezt is az egyházhá-tóság úján kikérni.

Főtanfelügyelői rendeletek.

1085/1983. sz. Tankönyvváltozások kor-látósa. A m. kir. vallás-és közoktatásiügyi miniszter úrnak a Magyar Könyvtudók Egye-sületéhez intézett leveletét a felügyeletem alá tartozó összes iskolai igazgatóságokkal, tanárokkal és tanítókkal tudomásúvétel és mihezartás végett alábbiakban egész terje-delmében közlöm:

Mihezartás és az érdeklelt kiadók értesítése végett

közlöm a tek. Elnökséggel, hogy 1180/833. sz. ren-deletem azon általános rendelkezése alól, amely szerint a már bevezetett tankönyvek és segédkönyvek a rendelt kieltől számítottól öt éven át nem változ-tathatók meg, illetőleg nem cserélhetőek fel más köny-vekkel, a következő kivételek esetében nem helye: 1. Az új tantervek fokozatos elreléltetésével, vagy a tantervek esetleges megváltoztatásából kapcsolat-ban megjelent új könyvek — az ötévi korlátozást időn belül is — használatba vehetők. 2. Ungancsak

új könyvek vezethetők be, — az öt évi korlátozást időn belül is — olyan könyvek helyett, amelyek engedélyt a miniszterem megvonja, illetve az iskolai használatból azokat kionja. 3. Azon tankönyvsorozat-ot, amelyeknek egyes kötetét már bevezették, folytatásos kötetek bevezetésével — az öt évi kor-látást időn belül is — kiegészíthetők, illetőleg új sorozatok végigvezetéséhez az eddig használt régi könyvek kiküszöbölése mellett. Egyébként pedig új, már teljesen kiépített sorozatok megfogalmazása, más sorozattal való kicserélése, az öt évi korlátozást időn túl feltétlenül kerülendő. 4. Nem tekinthető tankönyv-altoztatásnak valamely már használatban levő tankönyv újabb, olcsóbb, lényegileg változatlan kiadásának a bevezetése, amely esetben azonban a könyv régebbi, korábbi kiadás is használatban hagyandó. Az új kiadás beszerzésére a tanulók nem kötelezhetők. Az időközben kiütelese sen bevezethető tan-és segédkönyvek bevezetésük keltétől szá-mítottól öt éven át nem változathatók meg. Ungancsak az érdekl kiadók értesítése végett közl-öm az Elnökséggel, hogy intézkedtem aszrnt, hogy a tanárok, tanítók, tanári, tanítói testületek, igazgatók stb. úgynevezett tankönyvintézetpeldánog kérelmétől esztlő szigoruan tartózkodjanak s csak amennyiben valamely tantárgy előadó szaktanárának, tanítójának a tantárgyá érntő könyvre okvetlenül szükséges volna, tartom megengedhetőnek, hogy tanár, tanító ilyen tanulmányi könyvpeldánogt, indokolt esetben (1) könyv bevezetésé, tankönyvpeldánogtás esetében, vagy ha bevezetett könyv késpeldánogtával nem rendelkezik) igazgatja úján — a kiadóhoz fordulhasson. Intézked-tem egyúttal aszrnt is, hogy ingyen tankönyvet a kiadótól esztlő senk semmiféle címen sem igényelhet.

1146/1983. sz. Pedagógiai szemináriumi könyvtár igénybevétele. Baranya vm. kir. tanfelügyelőjének a pedagógiai szemináriumi könyvtár igénybevétele tárgyában 1447/1983. sz. alatt kiadott köriratát a felügyeletem alá tartozó baranyavármegyei összes tr. iskola-igazgatóságokkal és tanítókkal tudomásúvétel és mihezartás végett alább közlöm:

A vall-és közokt. miniszter új 50.015/1983. VIII. d. sz. rendeletéből (megjelent a Hiv. Közl. 8. sz.) és az újab-ban megjelent 50.440/1982. VIII. d. sz. rendeletével kapcsolatban tudomás és mihezartás végett értesítem a tek. Címet, hogy a hivatalomban létező Baranya-vármegyei Tanítói Pedagógiai Szemináriumi Könyv-tárban a következő művek kölcsönözhetőek ki:

1. Wessely Ödön: Bevezetés a neveléstudományba (bolti ára 9 P).
2. Dárkányi Hildebrand: A pszichologia alapvetése (bolti ára 2 P 80 f).
3. Molnár Oszkár: A tanítási módszer történeti fejlődése (bolti ára 3 P).
4. Quint-Dródy: Besséd-és értelemgyakorlatok as l. oszt.-ban (9 P 20 f).
5. Quint-Dródy: Besséd és ért. gyak. a II. oszt.-ban (10 P).
6. Dródy Gyula: Besséd és ért. gyak. a III. oszt.-ban (10 P).
7. Háros-Hörösti: A magyar fogalomtárs vezer-könyv (4 P 40 f).

8. Fodor Ferenc: A magyar el. népskolai földrajzi oktatás (4 P).

9. Quint-Stellj-Stolmar: A természeti és gazdasági ismeretek tanítása a III.-IV. oszt.-ban (8 P 40 f).

10. Bernadskij-Fscheik: A rajksajtás vezer-könyv (16 P).

11. Straub-Vadász: A számolás és mérés tanításhá-nak vezer-könyv (4 P 80 f).

12. Frank-Dródy: Magyar tanítunk a népskolában (8 P).

13. Dródy Gyula: Elméleti feltegetések és gyakorlati tanítások (10 P).

14. Imre Sándor: Nevelésben. Bevezetés az iskolai nevelés munkájába (16 P).

15. Horn József: Közneveléságtan (8 P)

16. Hehrer-Krengyal: Pedagógiai szemináriumból (12 P).

17. Hognutovics K.: Dunántúl és Hissalföld írásban és képpben l.

18. „Pedagógiai Szeminárium” (szerkesztő Orcsai Frigyes, 1932. évf.).

A ped. szem. előadóknak, valamint a hozzászólóknak a megfelelő tárgyú művek megküldéséről hivatalból fogok intézkedni.

A könyvek csak átvételi elismerőny ellenében s rendszertint 1 hónapra adhatók ki. A késedelmes visszaszállgatás esetén a kölcsönözés kötetenként és naponta 2 fillért tartozik elre fizetni.

A könyv épségéről és megszaott határidőben való visszaszállgatásáról a kölcsönözés teljes anyagi felelősséggel tartozik. Ha a könyvet elveszt, vagy használhatatlan állapotban szolgáltatja vissza, a könyvet a kölcsön részére megvonni tartozik. A könyv megvonásán esetén az újratöltés költségét köteles a könyvtárnak megtéríteni.

Miután a fentelrölt postai szállítási költségek lehető elterelésre nem elrendelők, felkérem tekintetes Címet, hogy a könyveket lehetőleg alkalomszeren személyesen vagy megbízottja úján vigye el.

Egy-egy község vagy több egyesülés község tanító részére több könyv is kiadható egy megbízott igazgató (tanító) kezéhez, aki azokat jelöléssé mellett a megállapított határidőre beszállgatja.

Hisszem, hogy a tanítók továbbképzésének megkönyvítését szolgáló könyvtár igénybevételelén ugyan-azt a buszágosást és megértést fogom tapasztalni, mint azt a ped. szemináriumból már eddig is ör-vevenden tapasztaltam.

1178/1983. Iltelménykimutatási törz-számok nyilvántartása. Az 1841/1982. eln. sz. m. kir. vallás-és közoktatásiügyi miniszter rendelet (megjelent a Hivatalos Közlöny 1982. évf. 10. számában) a fizetés-kiegészítő állásmegjelölés részesül, nem ál-mati tanügyi alkalmazott **iltelménykimutatási törzsszámát** nyilván kell a kir. tanfelügyelői hivatalokban tartatni. Ezért felhívom a fel-ügyeletem alá tartozó összes plébános, is-kolai igazgatókat, igazgatótanítókat, tanítókat és óvodásokat, hogy iltelménykimutatási törz-számukat az illetékes vármegyei kir. tanfel-ügyelői hivatalal haladéktalanul közöljék és pedig személyi sürgetés bevérdása nélkül.

1194/1932. **Tanítói és óvodónői illetmények újabb szabályozása.** A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 1932. évi 81.000. sz. rendeletére, (megjelent a Néptanítók Lapja 1932. évi július 1. számában) a nem állami elemi iskolai tanítók, tanítónők, óvodónők és állandó gyermekmenedékházvezetők illetményeinek újabb szabályozása tárgyában azzal hivom fel a felügyeletet alá tartozó összes egyházhoz tartozó képviselőtestületek, tanácsok, plébániák, elnökök, iskolafelügyelők, tanítók, tanítónők, óvodónők és menedékházvezetők figyelmét, hogy a rendeletet tanulmányozzák s ennek előírásait szigorúan tartják meg.

HIREK.

Krisztof József felsőmindszenti esperes aranyismeréje. *Krisztof József* esperes aranyismeréjét tartotta július 3-án Felsőmindszenten. A nagy papi segédlettel tartott aranyismerés *Gálos László* teológiai tanár, volt kaplányja mondta a szentbeszédet. Aranyismerés után a plébánia községet ünnepelték *Krisztof József* aranyismerés esperest. Elsőnek a tanulóiúság — községenként egy-egy tanulóval — köszöntötte őszahaj hittanárját, jó plébániasát bíróságokorra, majd *Penke* Ignác dr. országgy. képvis. a járás, polgárm. községek nevében emelkedett szólásra és melyen járó szavakkal ecsettelt 50 esztendő áldásos lelkipásztornói munkáját, mely gyümölcsösein mindig annyira gazdag volt, hogy népréplő hatását a hatóságok is érezték, mert munkájától ott, hol a — most már aranyismerés esperes — működött, mindig könnyebben tudták megoldani. Majd a Felsőmindszenti Társasok nevében *Paál Lajos* körjegyző, *László Antal* jegyző a gazdátársadalom nevében, *Wolf Emil* a lövészegyesület, *Neubauer Gyula* a Felsőmindszenti Hitelközösséget, *Schumann Jakab* az önk. tüdőbetegesület, *Schneider Tibor* volt diákja, *Horhammer János* a leventefejűség nevében köszöntötte a jubiláló esperest. Meghatott hangon mondott köszönetet *Krisztof József* aranyismerés esperes a nem várt ünneplésért. Válaszában hangoztatta, hogy mikor 50 esztendeje *Pécs*et, a sárda templomából — mint misés áldozópap — elindult az életbe, az volt a célkitűzése, hogy azokon az úton jár, melyeken a csöndes, felülmúlt német hettől munka vezett az ember. Ez 50 esztendő az sílherült is német és most, mikor a hatóságok, egyesületek és jóbarátai ilyen melegen ünneplik, ő ősz fejevel ígéri, hogy a hátréplő napjait is az istennek és a munkának fogja továbbra is szentelni.

Igazgatótanítói kinevezés. *Pál István* tolnanémédeli rk. tanítót Ó Nagyméltósága, a Meggyesújszók Úr igazg.-tanítóvá kinevezte.

Nyilvánosság jog. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr a dombóvári Szent Orszolyarend r. kath. tanítóképző-intézetére a nyilvánosság jogot véglegesen megadta.

Berze Nagy János dr. munkája Magyar szolásokról és folklorról. Rendkívüli előtanulmány igénylő értekezés munka jelent meg most *Berze Nagy János* dr. pécsi kir. tanfelügyelő tollából. Az Ethnographia-Népelet folyóirat számára írt tanulmányt különnyomat formájában került most a nyilvánosság elé. A munka tizenhat magyar szolás eredetét és történetét adja vissza nem csupán érdekes és figyelmet lekötő olvasmányként, hanem bevilágít egyúttal a magyar népiéletbe is. *Berze Nagy János* e legújabb művében a tudomány és irodalom nyugt rendkívüli érdekességet, amely tudósoknak és laikusoknak egyformán élvezetes olvasmány.

A Magyar Hórus legújabb száma most jelent meg, két és három szolámú magyar misénekekkel, mely úgy az egyenmű, mint a vegyeskaroknak kitűnő anyagot adnak az egyházi német műveléséhez. A könnyen be tanítható és művészi letételek *Brandl Ernő*, *Vizit János*, *Herzess Gyula* és *Bárdos Lajos* írták. Néhány klasszikus vegyeskari motettán kívül (Mozart, Arcazzelli művei) még az országzserte egyre többféle énekelte gregorján Missa de Angelis misének orononkiserét is tartalmazza az értekezés karolyfenné. A harmóniumon is játszható praktikus kísérlet *Halmos László* győri székesegyházi karnagy írta. A szoktatni gazdagabb szövegrész az Orsz. Magyar. Cecilia Egyesület esztergomi vándorgyűléséről ad tudósítást, melyből az egyházi zene művelésére alakult egyesületek sokoldalú tört. munkásságáról kapunk lelkesítő képet. Teljes egészében közli dr. *Seređi Jusztinán* bibornok-herceprimis felülmúltelt szöveget is az egyházi zenével szemben való közelekedésekről. A *Bárdos Lajos* és *Hertész Gyula* szerkesztésében megjelent folyóirat, legújabb száma kapható 2.40 P-ért a kiadóhivatalnál (Budapest, I. Ferj. Oszkár-utca 55. Telefon 55-6-66), mely díjtalanul küldi mutatványszámra.

A Néptanítók Lapja új kiadóhivatala. A vallás- és közoktatásügyi minisztérium helybeli szétosztányma, a határvidéki újságolyamban megjelenő *Néptanítók Lapja* új kiadóhivatalát teendőknek ellátásával a vallás- és közoktatásügyi miniszter július hó 1-től a *Franklin-Társulat*-ot birta meg. A *Néptanítók Lapja* kiadóhivatalának új címe: Budapest, IV., Egyetem-utca 4., *Franklin-Társulat*. A lap adminisztrációjával kapcsolatban mindennemű levelezés ide intézendő.

KATHOLIKUS ISKOLA

NEPOKTATÁSÜGYI HAVI KÖZLÖNY — A PÉCSGYHÁZMEGYEI TANHATÓSÁG HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Felétles szerkesztő: Magyar Sándor, eh. tanfelügyelő.

Kiadótulajdonos: a „Pécsgyházmegyei Róm. Kath. Tanító-Egyesület.” — Megjelent minden hónap elsőjén.

Előfizetési ár: 1932. évre 3 pengő.

SZERKESZTŐSÉG: Pécs, Szatovszky-ter. 23. sz. (Püspöki Palota), hová a lap szemléti részét illető minden közlemény, hirdetések és reklamációk is küldendők. Az előfizetési és tagsági díjak a 45.612. sz. postatakarékpénztári bejelölt-lapon küldendők be.

Pécs, 1932. szeptember 1.

XXI. évfolyam, 9. szám.

Nem szabad elkésnünk!

~ Az ifjú katholikus politika jelene és jövője ~

A Pécsgyházmegyei Róm. Kath. Tanítóegyesület 1932. évi rendes közgyűlését elmondotta dr. *Schmidt Vilmos* ügyvéd, a Katholikus Népszövetség pécsi és baranyamegyei szervezeteinek ügyésze és jogtanácsosa.

Ki ment meg a nemzetet?

Nagyméltóságú Püspök Ur!
Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uram!

Izso hangulatú, lármás képet szeretnék beszédem bevezetőjében Önök elé parázsolni. Tavaly télen történt. A hó demokratikus egységességgel vonta be a világúras ezer fényét, a vashancellár szobrárt, a Brandenburi Kaput, Berlint. Csak a parlament üléstermében nem volt nyoma a fél nyugalmi helyzetének. Költészetes tárgyalások folytak és pont a hadügyi tárca nyílt volt; a különböző nagyméret, acélsírhakos, katonás pártok a hazafasság harci szekereán a háború trombitáit harsogtatóra vonultak fel és botrányt botrányra rendeztek. Több hadhajót, nagyobb fegyverkezést, háborút kiáltottak a ridegen kormányközött centrum felé és alkalmasnak látták a pillanatot, hogy a kath. párt hajóját itt torpedózzák agyon. — E centrum szónoka nyugodtan magyarózta a párt álláspontját. Hivatkozott a nemzetközi szerződésekre, az állam elsőleges kötelességét közli kiemelve a gyermekhalandóság megszüntetését, a tudóbaj terjedésének megállítását, a munkanélküliség támogatását. De a folyton feljúló viharok zúgó szele elfolytató hangját. S alig ült el a vihar, alig szavazták meg a hadügyi költségkelet, egy éles hang üvöltött a centrum felé és kérdezte: — Hát akkor ki teszi Nemzettségöt ismét nagygya? Erre egy papos vonású, szemüveges arc felelt a miniszteri sorból keményen: a tanítók!

Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uram! Egy utlagbirodalom roskadó hajójának Európa-

szerte elismert kormányosa, a világlólitikai csaták győztese, a féllg forradalmasított Németország hidegfejű ura, kínál nagyobb Bismarck óta nem ült a hancellári székhben, a kibontakozást, népe jöbőjét, állama nagyságát a tanító kezében vélt letetnek.

Méltóztassék megengedni, hogy ezt az igazságot egy eszaka országba is átültessem, higgyem ezt mi magunkról és akkor nem lesz fölösleges a Hölgyék és Uram előtt pár percel beszélnem a magyar katholicizmus kulturális és gazdasági főnekeisel, tehát a magyar jöbű és a magyar tanítóság közötti összefüggésről.

Beszédbem röviden rá szeretnék világítani az aktív katholicizmus céljaira, szólni fogok a celokhoz vezető útról, végül rámutatni a tanítóság szerepére ezen celkítüésekhben.

A közelmúltak eredendő bűne

Le Bon francia szociológus azt mondja, hogy az állam fejlődése szempontjából az az egészséges állapot, hogy ha a falu intelligenciájára hirdetője a kifejezésételen néphangulatnak. Ha ez a féttel igaz, akkor az Önök ünneplő ruhája alatt a magyar falu fájdalma, mérhetetlen szenvedése húzódik meg. Ma a magyar paraszt, ez a 4 millió holdus lelke melyé búgó orgonájának klavirjátúrja ma a gazdasági válság, a nyomor és a felkelő igatás jászta kétségbeesett, majd vörösen izzó szímföntött.

A tragédiák hőse, a magyarság sorstragédiája első két felbonászt végigjászotta; az első volt a világháború és a békeszerző-

dés; a második volt a tízeves kormányzás fidesjébe és a gazdasági válság talákozása és most izgatottan és remegve és magunk, családunk, falunk, országunk jövőjét félve állunk a harmadik felvonás, a vég előtt...

A katolicizmus, mely ezer éve vezetője és megmentője ennek az országnak; kell, hogy ma, midőn a vörös rém kijött a gyárvarosok hormos levegőjéből a falu fehér házaik közé és ott bujkál a pincék és istállók tövében; kell, hogy megtalálja kulturális és gazdasági feladatainak megoldására szolgáló eszközöket, vezetői akaratát törvényes kifejezőjét: az élő, öntudatos kath. politikát.

Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uram! Tudom, hogy feladatomból nehéz. 1933-ban katolikus politikáról beszéltem. Hísz az utolsó 10 évben uralkodó rendszer, melyet a mai helyzetet akar igazságosan, akár igaztalanul most a politikát péld padjára ültetünk, valami formában a keresztény szót mindig címéltáján hordotta. Csőbehajtott bolt táblájával meg nehéz hitelképességet szuggérálni...

Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uram!

A muli születési hibája az volt, hogy a forradalmak leverése után máriólnapra fényes konjunktúra lelt kereszténynek lenni és a vezérek nem a régi csaták kipróbált harcosaiból, a jogi, politikai, szociológiai, nyelvi, diplomáciai, közgazdaságtudományokkal vértelvet és mély hűtellel élő kath. politikusokból kerültek ki, hanem a konjunktúra nagyszájú lovagjaiból, az ügyészekből, kiknek az uralkodó hatalom az egyik 5 percében a kereszténység csak annyit jelentett, hogy nem zsidó, felszóló süllyedni a legmélyebb erkölcsben, a legigazságosabb törvény és a legegészségesebb szociológia és a felszón túl: kapitalizmus, adók, kamatok, panamák hűzödtek meg. Lefelé áldozatos hazaszeretet - fölfelé üzlet! Semmi sem volt Leo pápa tanításából, XI. Pius infelméből, Krisztus szeretetéből!

Ezt a politikát a katolicizmus sosem változtatta meg, ez nem az ő politikát műve, ennek felelőségében sem osztozik.

A Keresztény Párt szerepe.

A kath. érdekeket csak számarányának megfelelő súlyal képviselő ker. soc. és gazdasági pártról mit is mondjak?

Egyszer egy hosszabb hajókirándulásom voltam a La Manche-on. A hajó óriási vihart élt át utjában. A tenger zúgó árja órákon át dobálta a hajót és perceről-percre az elsőlyedés veszélyével fenyegette. De a kapitány keményen állta az orkánt. A bömbölő viha-

ron, a süvítő szeleken át a biztos réube hozta a hajót. Természetes, a vihar az utasokon sem mulott el nyom nélkül. Egyesek megpöcselten, betegen súlyos szemrehányásokkal tettek a kapitánynak, ki azt felelte: A vihart, az orkánt nem én idéztem föl, offlított nem uralkodom, de ezen retentet út minden percben a kormányon állottam, hogy Önöknek bajuk ne essék.

Ez a ker. soc. és gazdasági párt politikája! Trianon, a világpálság, az egységseparátort nem ő csinálta, de minden viharban állt a helyén, hogy a kath. érdekeket a parti sztrlekhöz ne vágassa a mai idők retentet-etes válságai...

Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uram! Van nek, kik az eddigi kath. politikával teljesen meg vannak elégedve és nyugodtan hagyják előregedni a mai helyzetet, nem történőve a holnapra.

De nem így mi fiatalok!

A katolikus politika feladatai.

Nekünk a kath. politika mai formája, hol az egy ellenőrző csap csak, kevés, rossz és öngyérzünket sértő...

Hát nem lealázó szerep a katolicizmusra ellenőrnék lenni egy vlcinális képességy parlament életében? Így a kath. politika a saját törvény pozitív formájában sosem nyulhat az élet rendezésébe! Keveset, majdnem semmit sem tud ma a kath. politika a maga erkölcsstanából, szociológiájából, demokraciájából, igazságosságából, ember szeretetéből törvényi formában valóra váltant, hogy így a kapitalizmus páncélszerényes karteles, bankos önzéselőt megvedjen bennünk. Ma az idealizmus és a materializmusnak, — a sochtális igazság és az üzleti érdekek, — a felebaráti szeretet és egyéni önzésnek a világtörténelemben nem látott harcában, ma a kath. politikának nincsenek meg meghőzöttellen sem olyan politikát és törvényhozóit erődtései, fejgyerrel, mint amilyeneket a harc tönusa megkíván... Pedig az új szirma, az új szakadás, a socialelmokracia és humanizmus elleni hüzelelem sliere áll vagy bukik azon, hogy a katolicizmus a politikát hatalomból mennyit tud megszerezni és ezen keresztül mennyire tudja a tulkapó kapitalizmust letörni, mennyire tudja „szerezni felebarátot” — szellemi törvényetel a vér és arany csatáiból feljutni Föld sátmé megjutlani és a háborútl, pálsághótl agyonbunkozott szégyéneget a bibliai szamaritanus socialis erejével talpraállítani...

A fiatal katolikus politika.

Mi a fiatal katolikus politika?

Az önzés letörése, a kapitalizmus megfékezése, a Quadragesimo anno szellemének törvényekben való átviétele, a szegénység,

ennek a retentet heritónék világmálmának megdöntése, a keresztényszocialista társadalom felépítése — ez a fiatal kath. politika. — Ezt akarja a most újonnan szervezkedő néppárt, melynek kiptetésében a tanítódság nagy és áldozatos szerep vár!

Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uram! Eddigi beszédemben elvi igazságokat tisztáztam, a teóriák mezeit feluttam, de méltóastaszé azonban megengedni, hogy az új kath. politika praktikuss és közvetlen programjából is adjak pár gondolatot, nehozy azt higgýék, hogy a fiatal kath. politika is csak örök igazságokat vetl a félhőkre, miközben itt, ezen a sáros földgolyón minden maradhat a régi!

Nekünk katolikusoknak régi és nagy sérelmünk a házassági törvény, melynek „negyszerű” hatását napról napra jobban bontakoznak ki a válsás statisztikai számszólpalóból és a gyermektelen házasságok számából. Ennek reformja elengedhetetlen... Sérelmünk, hogy a büntetőférvénykönyv minden fiharc ígétást súlyosan büntet, de a katolikus nagyon elleni szolós és ígétást megortást nem talál... De újabbk is vannak! Közvetl a kath. politika, hogy a nemzet vertikebőből, a haza termő erejéből, a magyar konjunkturából születteit arany, a magyar tőke visszaparancsolassék az országba, hogy a nemzet gazdasági feladatok megoldásában kivége részét. Közvetlők, hogy amig 1000... P-ön felüli állami fizetések vannak, addig az 500... P-ön alulakhoz ne lehessen nyulni és azokat csökkenten... E két utóbli törvény a költségvetési egyensúlyt és a valutáris stabilitást van hivatoa biztosítani. Probáljon mindenki a nagyokból „szerezni” 1000... P-ből megélni havonta. Így egy csapásra az álláshalmozás is megszünné, mert fizetés híján belánák azok, hogy nincs reájuk feltétlen szükség! Mert kifizetésekét csökkenten nemcsak erkölcsstelen dolog, de ostobaság is. Ebből él a kispár és kereskedelem... A leditott nagyfizetésekiből legfőljebb kevesebb jut luxusra, sokan nem látják a ritueral februárt, az olasz tavaszt, a tulpánnyalást Hollandiában, az áféli napot a norvég fjordokban, nyaranta nem élszének telet a havasokban, lenn hánkülak a luxori piramisokból szomszédos hotelekben... De lesz kenyér, cfpk, höngy sok ezer kistisztviselőnél, lesz munka a kispárban és jogalom a kihalt üzletekben és lesz utazás — a magyar vonalakban.

A katolikus tanítódság nagy sérelme.

De vannak más sérelmeink is, melyekből csak egyet rogadok ki. Micsoda súlyos méltánytalanság, mely a kath. iskolát és tanítót éri, midőn fizetésben, élömetelben és államiak móglói áll. A modern matematika heresztörvénye: tanítóskodni kántori fizetésért —

vagy kántorizálni tanítói fizetésért vagy mindkettőt egysekegért. Mivel érdemelte ki a kath. iskola és tanítódság ezt a mostoha elbánást. Azzal-e, hogy tanít — kath. szellemeg? Avagy azzal-e, hogy a vörös forradalmak idejében lényegesen jobban állotta a sarat?... El kell jönni annak a kath. politikanak, mely ezehek fennen hangoztatja és a bajokat oroszolja!

A kath. tanító sosem kért dügegyéit, sem potyaautót, — igazságot kért! Nem kért konjunkturát, vagyont, dupla fizetést, nem; kért azonban: kultüremberi életvitöl magának, hisz ösztöne megbecsülést munkájának, polgári megéltetést családjának és iskolázatási lehetőségeket gyermekeinek. Mert letehtelen, hogy azért, mert valaki az első vasúttól 5 órányira meg kultúrát terjesztett, ezért aznál legyen büntetve, hogy saját gyermekeit középiskolákba tanulmányt — saját szellemi utóját — ne biztosíthassa azoknak. Magam is tanító gyerekek vagyok, ismerem ezeket a nehézségeket!

Ezért is küzd a fiatal kath. politika, mely fiatal hüvel, fiatal akarással, fiatal szívóssággal törtet saját céljai felé.

De tővedtem Hölgyeim és Uram, nem a tanítódság sérelmeit is, hanem elsősorban ezért küzd a fiatal kath. politika, mert meg van győződve, hogy szervezkedésében, életben, akarásaitban a leghűbb, legodaadóbb társait és barátot fogja minden tantóban kapni. — Ez kölcsönös kötelezettségletítés lesz.

Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uram! Az elsoroltak a fiatal kath. politika céljai. Céljaink elérésére az új kath. politika a Katolikus Népszövetség, a régi néppárt kontőnsében fog Önök előtt megjelenni. A régi zászlót új emberek, fiatal izmok tartják. A körötte sorakozók új fejgyerrel új csaták készek megvontni. A katolizizmus ezen új lovagait kerik az Önök kftio propagandájukat, hatátoa bejelgyásukat, lámogatósukat, politikát intelligenciájukat és a magyar jővőt akáro szívósságukat.

Nem szabad elkélnünk.

Hol és mikor vezetlünk el a világháborút?

A belga hadseregnek volt egy tiszteje, kit úgy emlegetnek, hogy ez nyerte meg a háborút. De Vix kapitány ez! Hogyan? A belga várak eleste után a német hadsereg feltaratóhatalmával nyomult Páris felé. A győzelem biztosnak látszott. A német hadosztályok az arden-i és Charroiy-i vonalakon nyomultak fel. Ez utóbli vonalon azonban váratlanul fennakadt a felvonulás. Egy belga kapitány helyőrsége — nem engedelmekedti az általános visszavonulási parancsok. Nem vonult francia területre. Megkötözték. Hiába kapta a parancsot: visszavonulni! Csak azt felelte: 'J'y suis, j'y rest!' Itt vagyok és itt maradok! Alantasi hiába lázongtak,

hogy a német haderő előtt megállni nem lehet, az a pár száz ember vagy megfut, vagy meghal, erre csak azt felelte: j'y suis, j'y mourr! Itt vagyok és itt halok! — És a német felvonulás másfél napra fennakadt. Megállott, megütözködött. És mind holtan maradtak ott a belga helyőrségből! Ezzel a másfél napi késséssel azonban elvesztettük a háborút. A német hadak ezen része később érkezett a marne-i csatába, Páris előtt megört a nagy roham és kezdődött az a harc, melyben Járdatán bukkant ki 1918-ban!

A város rémélvő vívandó jövő esztendőnkben mindégülünknek De Vix kapitányunk kell lennünk, ahik falusi elhagyatottságunkban azzal az elszánttsággal álljuk a harcot, mintha a mi állásfoglalásunkkal, a mi falunk szavaival állna vagy dölne a katolikus front győzelméi!

Lassányi János, igazgatótanító, egyesületi alelnök pápai kitüntetésé

Mai, modernségben ngvagyó életünk tele van ünnepekkel. Ezernyi-ezer rakéta suhog, bombaszt pukkad, melyekkel szinte huszonnégyóránként ünnepli, egy válságról-válságra lobbanó civilizáció a maga aprócsoppórlóit, a sport, a technika, a film, a színház mondva csintán bajnokait.

A sok ünneplés lelohasztotta már érdeklődésünket. És mégis ünneplő sorok írására fogom tollamat!

Akit ünnepeket akarunk, az nem döntött rekordokat, az nem a filmvilág sztárja, nem a színház ipar fenomenja. A lélek egyszerű munkása ő, akit a fogdos, a kádár, a madár, a gőnyben hitos kézzel támogatja a szellem tiltott, céltudatos gondossággal ápolta a lelkek virágoskertjét. Nem a reklám feynőrső, nem a közönség tapsviharait emelték az ünneplés polcára, hanem *hite, munkája, kitar-tása*.

Lassányi János, igazgatótanító már 35 éve teljes odaadással szolgálja az iskolában és az iskolán kívüli Egyháza ügyét. Erős, szilárd katolikus érzését sohasem titkolta. — Harmincöt év minden cselekedete, minden be-zedése, minden írása, igazán katolikus ta-nítói lélek benső meggyőződésének credo-ja volt. *Lassányi János a Hittel győzött!*

Kiváló pedagógus. Példaképe és oktatója

Hölgyeim és Uraim! Milliók nyomorognak, hogy páran dözsölhessenek. Milliók, éheznek, mikor Brazíliában a kávé a tengerbe öntik, Canadában buzavál futenek, mi meg fűrdünk a borban. Milliók a bizonytalan hol-nap gyöttrő gondjában a moskvai csillag felkelését várják. Milliók szegényegének egyetlen vígasza a szovjet-várás. Ma — Hölgyeim és Uraim! — kell, hogy Krisztus a szovjet előtt érjen erre a beteg világra és a kath. politika az isteni Mester socialis igaz-ságával, emberszeretetével és békejével meggyógyítsa a farsadalmat.

Értnünk kell igazsá van: a tanító tessz nagy-gyú az államot. A magyar tanító tessz nagy-gyú Magyarországot! Mert a magyar tanító a kath. politika alappillére és a kath. politika az igaz jövő építője.

Dr. Schmidt Vilmos

a fiatságnak. Úgy érzik, hogy a *Haza ügye* fogor kockán a kis falusi iskola göröcsös, bütykös padjában. Ezért az iskola a mi-nedne. Nem ismer más kötelességet, csak az iskolával szemben. De ott azian pontos, lelkiismeres, mindig újrakezdő, sohasem csüggedő. Tudásának gazdag tárházából igaz jelebaráti szeretettel osztogat kisinynek, nagynak egyaránt. Imár harmincöt esztendő óta *Lassányi János a Munkával és Hittaralással győzött!*

A hit, munka és kitarás győzelmét ünne-peleltek tehát, mikor szeretettel álluk körül Lassányi János igazgatótanítót, egyesületi alelnökét és őszinte lélekkel köszöntjük a „Pro Ecclesia et Pontifice” érdemkeresztjével való kitüntetésé alkalmával. Ünneplésünk nem a modern világ szokásos szohalmazsa, hanem együttrészes, lelki büszkeség, mert látjuk, hogy a csendes, szerény tanítói munka is eljut a jutalmazás, az ünneplés polcára. És ebben az ünnepléses világban jólesik a hit, a munka, a kitarás napzamosását ünnepe-lnünk.

Mikor ünneplő ruhában, ünneplő lélekkel köszöntjük 35 robotos esztendő faredhatatlan bajnokait, egyetlen kivánságunk van:

Sok ilyen munkást adj Uram a katolikus magyar tanügynek! *Vitész Székely Pál.*

Aktualitások

A VALLASOKTATÁS MEGROVIDITÉSÉT tartalmazza a vallás- és közoktatásügyi miniszter 48.740/1932 számú rendelete, mely július 1-én jelent meg. A rendelet megosztja a gazdasági irányú továbbképző népiskolák-nak az 1921. XXX. t. c.-ben megállapított ta-nítást óráit és a 2. pont 2. bekezdésében ezt

mondja: „A nyári félében a kötelező heti 4 órából 3 óra a gazdasági tárgyak, 1 óra pedig a közsmereti tárgyak tanítására fo-rditendő.” Vallásoktatásra tehát a nyári fél-ében nem ad órát a rendelet. 1921 előtt ezen iskolának a nyári félében 3—4 órája volt s a harmadik, esetleg a negyedik hit-

tanóra volt. Amikor életbelépett az 1921. XXX. törvény, mint magától értetődő dolgot — az hiszem mindenütt — a 4 órából egyet hittanra fordítottunk, minthogy a nyári fél-ében azelőtt sem tanítottunk közsmereteket. Ezt az így kialakult s máig érvényben volt állapotot a rendelet most megszünteti. Így azonban nem lesz egyöntetűség. Mert a kath. püspöki kar bizonyára nem fog lemondani erről a hittanóráról s akkor a kath. gazda-sági népiskolákban vagy nem lesz a nyári hónapokban közsmereti, ami e rendelettel ellenkezik, vagy lesz egy 5. óra hittanra, aminek meg nincs törvényes alapja. Viszont a népiskolai alaptörvény 57. §-a nemcsak, hogy jogot ad az ismétlődőkhöz vallásokta-tásra, hanem erre egyenesen kötelezi a hit-felezeket.

De mondjuk meg őszintén, mi ér többet, heti 1 óra közsmereti, vagy hitoktatás? Azt hiszem, egyhangulag a hitoktatás mellett dön-tünk. Mit lehet tanítani és *főleg csak tanítani* heti egy órában a közsmeretiek széles tárgyköreiből? Nem ér-e ennél többet egy óra vallásoktatás, tehát *főleg vallásértekes nevelés*? Szeretnők tövedésnek minősíteni a rendeletnek ezen kifogásolt intézkedését és ha az egyházi főhatóságok a jelzett körülményekre a hulluszminisztérium figyelmét felhívják, hisszük, hogy a rendeletet meg-másítja.

A HÖSI EMLÉKFÁK, A VIRÁGOK KULTUSZÁT szolgálja gyakorlati érzéki hullusz-taniszterünknek július 8-án 59.963 sz. alatt kelt rendelete. Hogy úgy nemzetgaz-dasági, mint nevelési szempontból milyen nagy horderejű a hős emlékhely kitetésének mozgalma és azt miképpen kell szorgalmat a népiskolában, azt *Halmos Andor* dr. Tolna mv. kir. vezető tanfelügyelőjének lapunk 4. száma irásában a kövölt rendelettel fejt ki és essz és stán érveivel. Hogy milyen eredményekre főrehedünk a gyakorlati nevelés során a virágkultusz terén, azt a sorok ír-ja pedagógiai szemnartum előadásában mondja el. A jelzett rendelet hullusztanisz-terünknek a gyakorlati irányú nevelés meg-fogalmazására irányuló programjának egy jól beálló láncazeme. Ha a zöldasztal mellett megfogalmazott rendelet ennyire egybevág a tanfelügyelet tapasztalatai, s a működő tanítóknak directe az elétből merített kíván-ságaival, akkor annak értéke abszolút biztos.

Legújabb, augusztus 2-án 49.887. sz. alatt kelt rendeletében a miniszter részletesen intézkedik a facsemetek termeléséről, ki-ültetésre alkalmas csemetek igényléséről (ha a községeben nem termelhetők), továbbá be-fásítandó területeiről is. Így már misem áll út-jában az iskolák munkájának. Az ősszel bi-zonyára megindul majd mindenütt a magve-

tés a fajsoklákban, meglevő csemeteké ki-ültetése a hős emlékhelynek kijelölt területre és egyéb gyümölcs- és haszonfaj kiültetésre csoportokba vagy egyenkint. Az idei tavasz erre nem volt alkalmas, de a szép gondolat megvalósítása nem egy évszak, nem egy év munkája, hanem állandó programja lesz az iskoláknak.

A rendelet sorozatban azonban még egy rendeletet várunk. Hogy ez a szép program és általában a gyakorlati nevelés megvalósul-hasson, szükséges lesz a *természetrajz-gazda-ságtan helyi országos felemelése* a falusi, tanult és kisvárosi népiskolákban. Az idő minden munkának alapfeltételét képezi s a sok egy és kétfaltitós iskoláknak a jelenlegi óraterv szerint nincs elegendő ideje a gyakorlati munka irányában való haladásra. A gyakorlati irányú nevelés *elvre* megmondja, mely „tanítványok” rováására emelhetők azon órák, melyeken e munkának elsősorban folytata kell. Mindenesetre foglalkozniunk kell e kérdéssel.

LEGÚJABB ÁRAMLATOK A NEVELESTUDOMÁNY TERÉN címén a Kir. Magy. Egyetemen Nyomda kiadta *Weszely* Ödön dr.-nak, a pécsi egyetem tudos professzorának azt a hosszabb beszédét, melyet a Magyar Pedagógiai Társaság mult évi naggyűlését megnyitotta, *Weszely* a magyar pedagógiának egyik büszkesége. Az új pedagógiai áramlatokat néhány éve ismertette már egész tö-mören „Pedagógiai alapfogalmak változása” c. füzetében. Most részletesebben foglalkozik ezen áramlatokkal 30 oldalas füzettel ki-vele megnyitókészében. Világosságot vet ebben a szociális és individuális pedagógiai korában hangzatosított ellentétre, ismerteti a munkaiskola változásait, kifejti az öntevékenység fogalmát, felsorakoztatja a demok-rata iskolát, megállapítja a szoros összefüggést elmélet és gyakorlat között. Kitelveli a vallásos nevelés új föllendítését és bátran megállapítja, hogy a vallásos nevelésnek valóságos renaissance-a keletkezett. Külön ismerteti a katolikus pedagógia új tudományos intézményeit és műveit, külön a protestáns pedagógusokat és egyesületeket. Foglalkozik továbbá a nevelés filozófiájával, a pedagógia önállóságával és öntörvényeserű-ségével, a nevelő-hatás és a reformtörésveték határával. Végül azt az egyedül helyes álláspontot foglalja el, hogy meg kell tartanunk a régtől azt, ami értékes, de el kell fogad-nunk az újból azt, ami helyes és célravezető.

A füzetet ajánljuk úgy azoknak, akik az új áramlatokkal már egyenkint is részlete-sebben foglalkoztak, mint azoknak, akik be-létele ohtajtanak tájékoszónai az új eszmék sűrű érdejléne, mert *Weszely* az új áramlatok ismertetését azok történetét és életserűi kifejldésükben adja. *Barabás Andrá*s.

Gyakorlati esetek — gyakorlati megoldások.

Az egyházközségek megalakulása alkalmasul a nagymélt. magyar Püspöki Kar által kiadott egyházközségi közigazgatási szabályzat alapján egyházmegyénkben különféle igazgatási szabályzatokat fogadtak el az egyes egyházközségek. Ezért a szabályzat egyes szakaszaira való hivatkozás esetén félreértések, zavarok keletkeznek. Kivánatos, sőt szükséges lenne tehát az, hogy az egyházközségek egyházmegyénkben mind egyforma közzegű igazgatási szabályzatot fogadjanak el és vezessenek be. Egyházmegyénkben általánosan a pécsi egyházmegyei hatóság által 2664/1932. sz. alatt engedélyezett szabályzat van elfelve. (Beszeresethető a Hatásmegmondási Pécsett), így mindenütt a szabályzatot kellene bevezetni, amikor is a szabályzat egyes szakaszaira történő hivatkozás esetén félreértések nem támadnának. Amennyiben valamelyik egyházközség nem ezen normál-sabályzat alapján működik, amhez joga van, olyan ügyekben, amikor a főtanfelügyelőségnek egyházközségi igazgatási szabályaira hivatkoznak csak küldjék be annak egy-egy példányát. Esetleg helyezzék át állandóan a főtanfelügyelőség irattárába. Ez esetben egyszerű hivatkozással lehet az ügyeket elintézni.

Az egyh. közs. költségvetések körül újabb panaszok merültek fel aziránt, hogy a jóváhagyás elnyerése hosszabb időt vesz igénybe s emiatt egyes egyházközségek nem képesek a politika községhez átteni rendes időben a költségvetéseket. A költségvetések felülvizsgálása, az újonnan szervezett taha-

réhozzágit bizottság által történő letérnyalása előtt az ehm. főtanfelügyelői hivatal a jóváhagyás kérdésében nem határozhat s így nem is hagyhatja jóvá a költségvetést. A késedelmes elintézés folytán előálló kellemetlenségnek azonban nagyobb részben az az oka, hogy az érdektelt hitközségek későn állják össze és elküvve küldik be költségvetéseiket és zárszámadásait.

Ha az egyházközségek szemelől tartanak az egyházközségi igazgatási szabályzat 23. §-ának előírásait, melyek szerint az egyházközségi képviselőtestületek hitelesnek minden év november havában a következő évi költségvetés letérnyalása végett ítéletet kövben nemcsak a költségvetést november hónap megtrtőnté után a felelősségi határidő leteltele nyomban, de legkésőbb minden év december havában az egyházmegyei főtanfelügyelői hivatalhoz is küldenek, a költségvetések egyházház-szagtal rendes időben jóváhagyható lennének. Így eljárás mellett a mult évi pénztárt maradvány, mint fedezet, a költségvetésbe ugyan nem lenne felelhető. Ez azonban nem is feltétlenül szükséges, mert a mult évi pénztárt maradvány a követkés évben bevetélnék szerepelne s így nyerne elszámolást a követkés évben. Szükséges tehát ez, hogy az egyházközségek a költségvetést minden év november havában elkészítsék, letérnyalják s nyomban be is küldjék jóváhagyás végett. A zárszámadások pedig ugyancsak fenntebb hivatkozott 23. § értelmében minden év január végére küldessenek be.

Határidő-émlékeztető.

Irkátara, rajz- és hangjegyzetek, érteftőkönyvekre és imakönyvekre vonatkozó rendelkezés s ezek adatai jolytatólagosan, de legkésőbb szeptember 30-ig szemelől sürgősen az egyházmegyei főtanfelügyelői hivatal címez megküldendő az 1093/1927. sz. ehm. főtanfelügyelői rendelet (megjelent a Katholikus Iskola 1927. jun. 1. számában), valamint a Katholikus Iskola 1929. és 1930. évi április 1. számában közzét rendelkezések alapján. Tájékoztató közöljük, hogy a követkés irók állanak rendelkezésre: *a)* négyolttal magyar irakból 12, *b)* 8 filléres *b)* egyolttal (diktáló) irakból, *c)* számtani és *d)* német irakból 4 és 6 filléres, rajzvet 20 filléres és hangjegyzet 16 filléres árban. Ezenkívül az irók céljaira rendelkezésre állanak a Katholikus Iskola 1931. aug. 1. számában ismertetett hatá-

papírok darabonként egy filléres árban. — **Beíratási díjak** tárgyában az 1247/1932. sz. püspöki rendelet (megjelent a Kath. Iskola 1932. szept. számában) alapján az iskolai igazgatóságoknál az egyházmegyei főtanfelügyelői hivatalhoz szeptember 30-ig jelentést kell tenitök. — **Póbeírások után** a tanulóknak egynél lapja a községi előjárósághoz küldendő három nap alatt. — **Tanuló keszetei**, valamint a heti és előbbi szünetek a hit. tanfelügyelői hivatalnak bejelentendő. — **Tanuló elején** fél hónapig az igazolattalun mulasztók kimutatása hetenként küldendő meg a községi előjárósághoz. **Tanulók** a kóri pénztárosok által a 428/32. sz. postai bejelentőlap legkésőbb ötödik-ber 1-ig sürgetes beadása nélkül beküldendő. Ezért a hivatkozó levő tagok tagdíjait haladéktalanul küldjék meg a kóri pénztárosnak.

Püspöki rendelet.

1247/1932. Isk. szám. **A beíratási díjak fele Katholikus Tanítói Internatusi Alap címen hivatkozók be.** Hosszab tárgyalások után megnyugodott eredményképpen megjelent a magy. kir. Vallás- és Főoktatásügyi miniszter úrnak 63.888/1932. VIII. F. számú

rendelete, amelynek értelmében a katolikus iskolák részéről beszedett és beküldött összegében Katholikus Tanítói Internatusok Alapja címen alap létesül s ezen alpból katolikus tanítóságunk közül azoknak gyermekei, akik tanán és faluhelyeken laknak,

ahol tehát gyermekek részére középjoku iskoláztatásra nagy egyetemi kiképzésre helyi lehetőség sem nyílik, internatusi nevelés és középjoku, illetve egyetemi tanítatás lesz biztosítható. Ámídon a püspökhöz beelevezéses kiadott rendeletr a főnhatóságom alatt álló elemi iskolák igazgatóságának figyelmét fölívom (megjelent a Neplátólti Lapjában 1932. július 15-14. számában) kövlezem öket, hogy ezentúl az alaprendeletek által előírt

és minden beíratkozott tanuló után beszedett elemi népiskolai beíratási összegnek feljelt, a beíratásához követo 8 napon belül a Katholikus Tanítói Internatusok Alapja postaküldeményként csekszámláján 63.895 számon hivatny nélkül küldjék be. A jölküldött összegekről az iskola igazgatósága iskolaszéki elnök útján kövlesek lesz minden év szeptember végéig jelentést küldeni a Pécs egyházmegyei Főtanfelügyelőséghez.

Főtanfelügyelői rendeletek.

1279/1932. sz. „Igazságot Magyarországnak” A Magyar Reíratós Liga pécsi osztálya a Pest Hirlap kiadásában megjelent híradatára tértékpőbl 370 darabot oly célból becsődzött rendelkezésre, hogy a felügyelem által tartozó iskolák közl szétösszen. Tekintettel a Magyar Reíratós Liga nem célkitűzéseire s arra, hogy a tanulóifjúság hazafias nevelésénél kiadó szemléletűessékhöz bépez a tanító kezében, ezért jelen lapszámunk mindégülteleg 1-1 darab térképet mellékeltek azzal, hogy az iskola tantermben kifjűgesszessék s a trionon béhe aláírásának napján a tanulóifjúság előtt, ann értelemi fejlettséghez mérten, minden osztályban külön-külön dolgoztassék fel. Több tanítos iskolában a térkép a tantermben számozh mérten hononként, kéha vononként ugyan negyedévenként más-más tanteremben fjűgesszessék ki.

1347/1932. sz. **Tolnavármegyei tanítók pedagógiai szemínáriumi könyvtára.** Tolnavármegyei hit. tanfelügyelőjének az élm., községi, tár. és magán elemi népiskola igazgatóságához 2252/1932. sz. alatt írtazott érendeletét a pedagógiai szemínáriumi könyvtár használatra tárgyában alább egész terjedelmében azzal közölöm, hogy a felügyelem által tartozó tanítók és tanítónők is a könyvtárt vegyék igénybe.

A V. K. M. úr 59015/1932. VIII. d. rendeletéből (megjelent a Neplátólti Lapja 65. évf. 8. sz. és a Hivatalos Közlöny 1932. évi 8. számában) és az újabbán megjelent 59440/1932. VIII. d. z. rendeletével kapcsolatban tudomás s mihaztatás végett értesítem a Tek. Címet, hogy a hivatalomban létesült Tolnavármegyei Tanítók Pedagógiai Szemínáriumi Könyvtárból a követkés művek kölcsönözhetőek ki:

1. Wesely Ödön: Bevezetés és nevelés tudományba,
2. Várkonyi Hildebrand: A pszichológia alapvetése,
3. Molnár Oszkár: A tanítási módszer történeti fejlődése,
4. Quint-Drózdy: Beszéd- és értelemgyakorlatok az első osztályban,
5. Quint-Drózdy: Beszéd- és értelemgyakorlatok a második osztályban,

6. Quint-Drózdy: Beszéd- és értelemgyakorlatok a harmadik osztályban,
7. Háros-Körösi: A magyar fogalmazás vezérkönyve,
8. Fodor Ferenc: A magyar elemi népiskolai földrajzi oktatás,
9. Quint-Stelly-Stolmár: A természeti és gazdasági ismeretek tanítása a III-VI. osztályban,
10. Berwaldsky-Tscheik: A rajzoktatás vezérkönyve,
11. Straub-Vadász: A számlás és mérés tanításának vezérkönyve,
12. Frank-Drózdy: Hogyan tanítsunk a népiskolában,
13. Drózy Gyula: Elméleti fejtegetések és gyakorlati tanítások,
14. Imre Sándor: Neveléstan. Bevezetés az iskolai nevelés munkájába,
15. Horn József: Közgyásdagatan,
16. Kehrer: Kreinjai: Pedagógiai szemínáriumok 2 kötet,
17. Kogutovics K. Dunántúl és Kisalföld írásban és képen. Első kötet,
18. Pedagógiai szemínárium (szerk. Ozorai Frigyes) 1932 évfolyam.

A pedagógiai szemínáriumi előadókak valamint a hozzászólóknak a megfelelő tárgyú művek megküldéséről hivatalból fogok intézkedni. A könyvek csak átvételi elismervény ellenében és rendszerint csak egy hóra adhatók ki. A késedelmes visszaszolgáltatás esetén a kölcsönvevő kötetenként és naponként 2 fillért tartozókide fizetni. A könyv épségét és a visszaszolgáltatásról a kölcsönvevő teljes anyagi felelősséget tartozik.

Miután a felmerülő postai szállítási költségek lehető elkerülése rendeltetett el, felkértem tek. Címet, hogy a könyveket lehetőleg alkalomszerien személyesen, vagy megbízottja útján vegye el. Egy-egy község vagy több szomszédos község tanítói részére több könyv is kiadható egy megbízott igazgató (tanító) kezébe, aki azokat felelősség mellett a megállapított határidőre beszoztatja.

Hiszem, hogy a tanítók továbbképzésnek könnyítését szolgáló könyvtár igénybevetelénél ugyanazt a buzgóságot és megértést fogom tapasztalni, mint azt a pedagógiai szemínáriumoknál már eddig is örvendetesen tapasztaltam.

Br délyi Károly c. kanonok, lakócsal apát-plebánus, a politikai hatóság nevében K a p i o l o v i c s József körjegyző, a község nevében P o s z o v á c Márk, községi bíró, a kerület papsága nevében S c h l a c h t e r Ferenc, esp. plebánus, a tanítói kör nevében V a r g a Ferenc alelnök, a tanítónők nevében K e r t é s z Mária, a leventék nevében V i r o v á c Pál oktató és I n k o v i c s József s. oktató; az iskolások nevében V e l t i g a Vince, P o t k o v á c Mária és K e c s k é s Ilona köszöntötték az ünnepeket. Végül B e n c z e Ernő, szigetvári plebá-

nus tolmácsolta báró B l e d e r m a n n Rezső, a ker. orsz. képviselőjének üdvözlését.

A szép ünnepség a pápai himnussal ért véget. Utána mintegy 80 terítékes közös ebéd volt, melyen számos felkészítőt hangzott el a Szentatya, a Hormányzóra, a Megépsüspökre, a Főtanfelügyelőre és az ünnepekre.

Töufutalú népe látható, hogy tanítójukat sokan szeretik, sokan tisztelik és munkáját a legnagyobb fórumon is nagyon értékelik. És talán ez volt az ünnepség legnagyobb nevelőértéke.

v. Székly.

Pályafételeink.

Egyesületünk az 1932/33. évre a következő pályafételeket tűzi ki:

1) A mese és elbeszélés a képzelet nevelésének szolgálatában. (Az elméleti elgondolásra gyakorlati kiépítés módszeresen feldolgozott mintákkal szemeltetendő be.)

2) Hogyan keltheti fel a tanító a gyermekek tanulási kedvét? (Általánosságok helyett konkrét módszerek tárgyalások, utasítások és tapasztalatok, melyek közkincsé tehetőek.)

3) Pesszimizmuson vagy optimizmuson neveljünk-e?

4) Irassék az iskolai munkában is felhasználható irrendata elbeszélés, vagy költemény s a szerző mutassa be annak módszeres feldolgozását is.

A pályázat fittok. A jelzés pályaműveket s a szerző nevét rejtő jelzés borítékol 1933. évi március 1-ig kell az egyesület titkárához (v. Székly Pál, Pécs, Papnövelde-utca 2. sz.) küldeni.

Pályadíj tételenként 50 pengő.

A Katholikus Népszövetség szervező munkája Baranyamegyében.

A Kath. Népszövetség szervező munkája, mint a katolikus akció egyik legéletképesebb megnyilvánulása, állandóan folyik Baranyában. A szervezet jogvédő- és tanácsadó irodája Pécselt véglegesen Munkácsy Mihály-utca 9. sz. alatt helyezkedett el, ahol a Kath. Népszövetség egyik jogtanácsosa, Dr. Schmidt Vilmos ügyvéd, maga is tanító fia, a fiatal jogásznemzedék egyik legkiválóbbja, állandóan rendelkezésére áll a Kath. Népszövetség részéről az irodához fordulók. A helyi vezetőség ezúton is fölkhéri a főtiszteletadó papságot és a tanítószágot, valamint a népszövetségi csoportok helyi vezetőit, hogy bizalommal forduljanak a tanácsadó és a jogvédő irodához, de mindeneséges esetben kifejezetten is hivalkozzanak arra, hogy melyik népszövetségi csoport részéről jelentkeznek, ami leghehlyesebben úgy történik, hogy a főtiszteltandó tagsági jegy mellé a tanácsot vagy jogvédelmet igénylő a helyi csoport vezetőjétől a plebánostól, segédlehetősítől vagy tanítóktól néhány tájékoztató vagy ajánló sort is hoz magánál.

A Baranyai szerveződéssel párhuzamosan indult meg a népszövetségi tolmáccsal szer-

vezése is, amelyet a szeptember 11-iki csisói Kath. Nap vezetett fel. Ezt Braulting Ferenc szakadattól és Eberhardt József högyesszi plebánusok kezdeményezésére a pülségi pletánusok kerület rendezte. Tolnámegye mintegy 40 kzséből 6 ezer hívó vett részt. A Baranyai szervezőlet Komócsy István prépostkanonok ügyvezető, Dr. Krebsz András orvos és Dr. Schmidt Vilmos ügyvéd képviselték. A központ részéről Dr. Ötös Lajos országgyűlési képviselő, Horcsán Károly országgyűlési képviselő, Dr. Fitz Arthur országgyűlési képviselő és Komócsy István prépostkanonok beszéltek.

Október 2-án kezdődnek meg a Baranyai állandó kiszállások. Így Október 2-án Tésényben és Kisasszonyfán, okt. 9-én Lippón és Bezedeiken, okt. 16-án Nagybicsérdén, okt. 23-án Abaligetben vannak ferube véve kiszállások.

A Baranyai központ igen kéri a helyi vezetőségeket, hogy a népszövetségi helyi értekezletek megtartására meghívásukat 2-3 héttel megelőzőleg Komócsy István prépostkanonokhoz, Pécs, püspöki palota, szüveskedjenek intézni.

Komócsy István főtanfelügyelőnk nyilatkozik köri gyűléseinken szerzett benyomásairól.

Főtanfelügyelőnk és a Katolikus iskola szerkesztője közötti viszony megengedett, hogy kérdést intézzek Komócsy István főtanfelügyelőnkhez, milyen benyomásokat szerzett azon látogatásából, amellyel eddigi Baranyamegyéi elterjedleg gyors egymásután három espereskörti tanítói gyűléseken vett részt.

A főtanfelügyelő úr a következőkben volt szüves választott:

A Dunántúl, közelebből szűkebb hazánk Baranya felett kultúreletének mindenkor alaprahoi és előharcosai voltak tanítóink. Ezt mindig is tudtuk, mindig is hangzottaltuk, de soha olyan eleven erővel nem élt bennem ez a tudat mint most, amikor egymásután három különböző helyen vettem részt a köri gyűléseken. Töltyfalu, Villány, Bükkszőlcs messze esnek egymástól, de mindenütt ugyanaz a lelkiiség. Csak a tanítók, általában a pedagógusok között tapasztalható ilyen elpusztíthatatlan idealizmus, azután a pozitív katolikus élet-felfogás, előadóikban a megfogás sok tudás. Itt-ott olyan előadói készség, amit akárhányszor magasabb kathedrákon hiában keresünk.

Nemek nem említek, mert a tanítók is embernek. Félek, hogy hozzájuk férhet a

hiúság vagy a sértődöttség. Hiúság azokban, akiknek nagy érteleit szerkesztő úr kiírta. Sértődöttség azokban, akiket nem nevezek meg, akiket talán nem ismerhettem meg s akik amazokkal egyértékűek.

Iól esik megmondanom, hogy sohat láttam, sohat tapasztaltam és sohat vígasszaltaltam. Pedig én akarlam vígasszaltalni a hífelvezető tanítószágot suljó hármass sérelem, az elmaradt helyi járandóságok, a 21 pengővel számított búzaegységek és hántoraink megérdemelt díjazásuk hiánya miatt.

Megmondottam mind a három helyen, hogy a kormányválságot megelőzően Karafiáth miniszter úrnak már késs törvényjavaslata volt, hogy a legfőbb hiányosságokon segítsen. De ez még nem a Lex Horváth. Hogy ezt elérhessük, még nagyon sohat kell dolgozunk. Első sorban teljesen egységes tanítói közvéleményt s egységes közéleti állásfoglalást kell biztosítanunk. Az ilyen egység étül labilis állapotaink közepett, sőt épen e miatt az illetékesek sem térhetnek ki sohatig.

Magyar Ándor,
szerkesztő.

EGYSZÉBLETI ÉBÉLT.

A TOLNAI ROM. KATH. ESPERESKÖRÜLET TANÍTÓI HÖRE június hó 2-án Apátipusztán tartotta tanítószágyűlést. A 9 órát szentmise után a tanításig Br. Fiáth Tibor, Dr. Halmas Ándor ktr. tanfelügyelő és más illusztris vendégek az uradalmi iskolába vonult, ahol Hága Ferenc tonai ig. tanító, vil. elnök a munkásságról emlékdő magasrópót megnitujóval kapcsolatban meleg ünneplésben részeltette a munkásságuk 25. évét jubilálók közül elsőknek Koch Alajos szeretet esperesünket, majd Rochi János tonai- és Werner Ádám mözsi ig. tanítókat. Mártinek József tonai tanító „A fényképezés és vetítésről” oly szép és eredményes gyakorlati tanítást mutatott be, hogy ezért jegyzőkönyvi elismerésben részesült. A tanítást követőleg Reiter Antal tonai tanító „A cserkészélet mozgalom célja” című mély gondolatokkal telt aktualis értekezése keretében utázk Mátrai Lajos kamarás, a vármegyei cserkészlet elnöke külön előadásnak beillő nagyvételű propagál beszédet mondott. A pénztárnak jelentésében 53 Ft 41 f. jelenlegi pénzállománnyal elszámolta, elnök Szántó Mihály és Györfly Nándor faddi tanítóknak 12-12 P-t

utalványoz a Manrézában megtartandó lelki gyakorlati részvételére. Az idűtűnyok kégyében a kath. sajtó érdekében kifejtett munkáról minden község igen eredményesen számolt be. A megjelölt tisztújítással egyhangúlag választottat az új tisztelnök Világó elnök: Medgyesi György kölesdi ig. tanító, Alenők: Werner Ádám mözsi ig. tanító. Jegyző: Mártinek József tonai tanító. Pénztárnok: Schád István Győr. Bíráló bizottság tagjai: Hága Antal, Molnár lonka és Pekár Béla tanítók. Előkézsítő bizottság tagjai: Rochi János, Horváth István és Mandács József tanítók. A gyűlés a magyar „Hiszekegy” hangjattal befejeződött. Br. Fiáth Tibor földbírtokos, a tanítószágy nagy barátja az összes megjelenteket nagy szeretettel látta asztalánál, ahol a háziaszonyi tisztelt Pekáry Gézáné pusztai tanítóno látta el.

Haladás Nyomda Rt. Pécs, Király-és Sz. Mor-utca 56/h
Izléses nyomtatványok olcsó árakon!

Határidő- emlékeztető.

Mulasztási kimutatások október hóra hetenként adandók ki.

A 130.700 1922. vkm. rendelet 12. §-ában előírt 15. sz. kimutatás és amennyiben illető esetben a törzsszámban szereplő bevételről előírásainál is meg van bízva, a hibajelölést október 14. számban előírt 17. sz. kimutatás J. évi október 20-ig minden sürgetes beadványa nélkül a hir. tanfelügyelőséghez beadványtételben. **Küli pénztárosok** a határlékos és folyó évi tagdíjakat, újabb személyi sürgetes beadványa nélkül, a rendelkezésre bocsátott postai befizetési felhasználásnál haladéktalanul küldjék be kimutatás kíséretében.

Takaréklóssági nap tartandó a 2069.1930. sz. rendelet (megjelenik a Katolikus Iskola 1930. dec. 1. számában) alapján.

Lehák, fizetek stb. ére az adott határidőre pontosan beküldendő, nehogy ennek elmulasztása a költséget okozó személyi sürgetes beadványa miatt.

É. f. inn, észét és magyar rokoni költséglehről okt. 17-én az utolsó tanítási óra alatt meg kell emlékezni és tájékoztatni kell a tanulókat ennek a rokoni költ. eszméjéről és műveiről (Hath. Iskola 1931. október 1. számában közölt 2034.1931. sz. főtanf. rend.)

Gyakorlati esetek — gyakorlati megoldások.

Tanítói avagy kántortanítói állás betöltéséhez szükséges az, hogy a megválasztott kántortanító, avagy tanító részére az egyházközségi képviselőtestület az érvényben levő jogszabályok alapján névre szóló díjlevelet állítson ki. A díjleveleket a jogszabályok alapján minden egyes tételre végezni kell. Felmerülhet eset kapcsán, amikor a megválasztott tanító a fennálló törvényes rendelkezés értelmében egyelőre csak segédtanítói minőségben volt alkalmazható, a plébános, egyházközségi képviselőtestület melyek kérdést intézett aziránt, hogy miképpen állítandó ki a segédtanító részére a díjlevelet, mennyi a fizetése, lakbéré, nyugdíjajutalma, iskolai kötelezettsége? Miután a fellelt kérdéseket s arra adott válaszok tájékoztatást nyújtanak a szabályszerű eljárásra, ezekből fellelt kérdéseket s az arra adott válaszokat előbb közölniük:

1. Mi a segédtanító évi fizetése?
Havi 103.50 P.
2. Mi a %-os levonás?
A havi 103.50 P.-ből levonás nem eszközlhető.
3. Mi a segédtanító lörvényes lakbéré?
A közpénshatár kértességi gyakorlatokhoz részére megállapított (Dl) lakbérössztály szerinti lakásné, évenkéntként: 71.50 P.; ebből 8 % (levonás 5.72 P.) tényleg ki fizetendő a segédtanító kezéhez negyedévenként 65.78 P.
4. Mennyi a segédtanító után fizetendő nyugdíjajutalék?
Havi 17.68 P. fizetendő az iskolafenntartó által, ebből azonban 3^{1/2}-ad részt a segédtanító tartozik utatni.
5. A helyi javadalomra a kezdő illetmény 20 %-ában alapított meg. Mily összegeket köteles ez alapon az iskolafenntartó ki szolgáltatni?
A segédtanítónál — 1 % havi 1.04 P. nek felel meg. Tehát 20 % havi 20.80 P. tesz ki. Ezt az iskolafenntartó fizeti a segédtanítónak s ezt az összeget egészíti ki az

állam a segédtanítót megillető havi 103.50 P.-re, az államsegély tehát havi 82.70 P.

6. A községi gazd. ism. iskolában a közséremelt tárgyakat a róm. kath. tanítók tanítják. Mennyi az óradíjuk e minőségben?
A közséremelt tárgyakat minden tanórán külföldi díjazás nélkül tartozik elvinni a továbbképző (ismételt) iskolában.

A kántortanítói és tanítói állások betöltése körül az egyházközségi képviselőtestületnek, mint iskolaszerveletnek saját jól jellegű anyagi érdeklődés napra ügyelni kellene arra, hogy az érvényben levő törvényes előírásokat pontosan betartsák. Ennek elmulasztása az államsegély kitalálásának megvonásához járhat, de e mellett a megválasztott tanító egyházközségi kinevezése is késedelmet szenved. Ennek következménye pedig az, hogy a megválasztott tanító állását nem foglalhatja el s így a tanítás sem kezdhető meg. A dolog fontos voltára való tekintettel felhívjuk tehát az egyházközségi képviselőtestületi elnököknek figyelmét arra, hogy az 1931. nov. 20-án 865-1/153-1931. sz. vkm. rendelet. (lásd Katolikus Iskola 1932. január 1. sz.), szabályozza és megállapítja azt, hogy mikor tilthető be egy megválasztott állás előzetes engedély kikérése nélkül is mikor nem? Megtörtént ugyanis, hogy egy állást betöltöttek s a választási iratokat kinevezés végett felterjesztették az egyházmegyei hatóságokhoz anélkül, hogy az iratokhoz csatolták volna fentebb idézett vkm. rendeletek megfelelő azon kimutatást, amelyből a tanítólétszám, a tanítók száma, a községben létező esetleg más jellegű iskolák tanítólétszámát és tanítónak száma megállapítható lett volna. Így természetesen a kinevezés eszközlhető nem volt.

A tanítófeladásoknál fontos körülmény a díjlevelek megfelelő kiállítása. Ugyanis a díjleveleket mindenkor a legutóbb felvett s érvényben levő jogszabályok alapján kell az újton megválasztott tanító nevére, az előírt úrlapnyomtatványon négy ere-

deli példányban kiállítani. Az így kiállított díjleveleket a jogszabályok minden egyes tételére meg kell egyeztetni, csupán az értekezés szenvedhet változást annyiban, hogy ha a javadalmi jegyzőkönyvben az értekezés koronáertében történt, a díjleveleket értelmére átszámítva kell feljuttatni. Azért hívjuk fel eme körülményre a figyelmet, mert megtörtént, hogy egy 1915. ében egyházközségileg jóváhagyott díjlevelet másolatot terjesztették be 4 példányban akkor, amikor a javadalmi jegyzőkönyv 1908-ban vették fel. Így szabálytalan eljárások természetesen indokolatlan munkát, költséget okoznak, de az ügy végleges elintézését is késleltetik.

Az egyházközségi és iskolai költségvetések és ezekre vonatkozó egyházközségi képviselőtestületi határozatokról kiállított jegyzőkönyvek, bár a 8/1932. sz. főtanf. felügyelői rendelet (megjelenik a Katolikus Iskola 1932. február 1. számában) részletes utatutalás szolgál, mégis ismétellen érkezik be oly költségvetések és jegyzőkönyvek, amelyek nem felelnek meg a helyesbítés végett vissza kellett száraztatni. Pólg a költségvetésekre vonatkozó jegyzőkönyvek szerkesztettek meg helytelenül. Ezért célszerűnek véljük, ha egyik egyházközségből beérkezett egyházközségi képviselőtestületi jegyzőkönyv szövegét előbb közöljük tájékoztatás végett:

„Elnök jeltenti, hogy az egyházmegyei főhatóság 752/1932. sz. leiratában felhívja a képviselőtestületet, hogy az 1932. évi költségvetéshez pótlólag közlön jelentést arról, hogy mely állami adók szolgálnak az egyházi adózás alapjául? Egyben azt is hangsúlyozza a főhatóság, hogy be hajthatatlan adóakra a szükségesi tételhez közt 160 pengőt fölvenni nem lehet, mert a behajthatatlan adók az évrégi számadásba vonndók fel. — Elnök ezután a vonatkozó 1932. évi költségvetés tervezéssel betérjeszi az 1932. évi költségvetés tervezését és egyúttal felsorolja mindazon évről-évre ismétlődő szükségesi tetteket, melyeknek fedeztető gondoskodni kell.

A lelkesi járandóság szokásos átalánya címén 700 pengő, a kántor évi honorárium fejében pedig a szokott 360 pengő vendő fel.

A hitoktatás és szent misékkal kapcsolatos fuvarozások évi költsége a fuvarossal kötött megállapodás szerint egész évré 250 pengő.

Egyházmegyei főtanfelügyelői rendeletek.

1128/1932. sz. Pedagógiai szeminariumi előadások. Baranya vm. hir. tanfelügyelőjének 900/1932. sz. alatt kelt átirata kapcsán az 1932/33. tenében, Baranyamegyében tartandó pedagógiai szeminariumi előadások ügyrendjét alábbiakkban tudomásulétel és mheztartás végett azzal közlöm,

Katolikus közművelődési adóra 1425 lélek után fejenként 4 fillérel 57 pengő állandó be.

A kápolna évi bérlete, mint eddig is volt 30 pengő.

Az egyházközségi tanácssterem a jelen gyűlés keletében hozott határozat alapján 40 pengő.

A kápolna szolgálja évi átalánydíjazása 40 pengő, ami szintén a jelen gyűlés keretében állapított meg.

A kápolna részére a legszükségesebb felszerelések részben beszerzésre 110 pengő vendő fel. Végül előre nem látható kiadásokra 48.92 pengő állítatik be a költségvetésbe.

Mindezen szükségesi tettek fedeztetése 3 pengő páronkénti adó, ami 268 pár után 804 pengőt tesz ki; továbbá 5748.63 pengő földadó 10^{0/0}-a, amely 574.86 pengőt tesz ki; ezenkívül 1627.87 pengő házadó 10^{0/0}-a, amely 162.79 pengőt tesz ki; úgyszintén 753.50 pengő kereseti adó 10^{0/0}-a, amely 75.35 pengőt tesz ki és végül 18.92 pengő mult évi penztári maradvány szolgálat.

Ezen minden részleteiben körülírt előterjesztések után kimondattat a következő

v e g h a t á r o z a t :

képviselőtestület plébános-elnökök részletes előterjesztését minden pontban magává teszi s a költségvetés ismertetett tetteinek fedeztető az előadottak alapján határozattal gondoskodik. Így tehát az 1932. évi költségvetésben

- a bevetelerek . . 1635.92 pengőben
- a kiadásokat . . 1635.92 pengőben megállapítja.

Ezen egyházi adók alapjául az 1931. évi föld-, ház- és kereseti adók szolgálnak, mert ezek — ma már nem lévén megfellebbezhető — biztos alapot adnak.

Mint a jegyzőkönyv fentebb idézett szövegéből kitűnik, az egyházközségi képviselőtestület minden egyes tétel a 8/1932. sz. főtanf. felügyelői rendeletek megfelelő módon felemelttel és meg a szükségesi tételhez közt 160 pengőt fölvenni nem lehet, mert a behajthatatlan adók az évrégi számadásba vonndók fel. — Elnök ezután a vonatkozó 1932. évi költségvetés tervezéssel betérjeszi az 1932. évi költségvetés tervezését és egyúttal felsorolja mindazon évről-évre ismétlődő szükségesi tetteket, melyeknek fedeztető gondoskodni kell.

A lelkesi járandóság szokásos átalánya címén 700 pengő, a kántor évi honorárium fejében pedig a szokott 360 pengő vendő fel.

A hitoktatás és szent misékkal kapcsolatos fuvarozások évi költsége a fuvarossal kötött megállapodás szerint egész évré 250 pengő.

Az egyházmegyei főtanfelügyelői rendeletek. 1932. évi október 1. sz. főtanf. felügyelői rendelet. Baranya vm. hir. tanfelügyelőjének 900/1932. sz. alatt kelt átirata kapcsán az 1932/33. tenében, Baranyamegyében tartandó pedagógiai szeminariumi előadások ügyrendjét alábbiakkban tudomásulétel és mheztartás végett azzal közlöm,

1932. évi október 1. sz. főtanf. felügyelői rendelet. Baranya vm. hir. tanfelügyelőjének 900/1932. sz. alatt kelt átirata kapcsán az 1932/33. tenében, Baranyamegyében tartandó pedagógiai szeminariumi előadások ügyrendjét alábbiakkban tudomásulétel és mheztartás végett azzal közlöm,

méleti és gyakorlati előadás. Tanítási idő: félóra. II. Szántán-mértán. Elméleti előadás általános-ságban. Gyakorlati előadás: osztatlan iskola IV. osztály. Osztatás. Az ország vagy község gazdasági viszonyainak gyakorlati példákban leendő feltüntetéseivel.

III. Gyakorlati tapasztalatok.

IV. Pedagógiai mű ismertetése.

A szeminariumi előadás helye és ideje:

A pécsvidéki körzetben 1932 október 8-án a pécsi belvárosi állami elemi fiúiskolában.

A villányi körzetben október 10-én, r. kath. elemi népiskolában.

A mohácsi körzetben október 11-én, a külvárosi róm. kath. elemi iskolában.

A pécsváradai körzetben október hó 12-én, a róm. kath. elemi iskolában.

A sádsi körzetben október hó 13-án, a róm. kath. elemi népiskolában.

A szentlőrinci körzetben október hó 14-én, a róm. kath. iskolában.

A siklósi körzetben október hó 15-én, a róm. kath. elemi fiúiskolában.

2. 1933. év április havában.

I. Oszatlan iskola III—IV. osztályban: a beszéd- és értelemgyakorlatból gyakorlati tanítás: a szóbeli növények tárgykörből. Tanítási idő: félóra. Ehhez emellett előadás: Az esztétikai nevelés a népiskolában.

II. Oszatlan iskola V—VI. osztályban történelemből. „Zrinyi Miklós” tételek elméleti és gyakorlati előadásai.

III. Gyakorlati tapasztalatok.

IV. Pedagógiai mű ismertetése.

V. Ifjúsági Vöröskereszt hatása a tanterv végrehajtásában.

Az előadás helye: mint október havában.

3. 1933. év május havában:

I. Oszatlan iskola a III—IV. osztályban. Gazdaságtani ismeretek. Gyomlálás. A tanítás a gyakorlóterületen került bemutatásra. Ezt megelőzőleg a tárgykör elméleti feldolgozása.

II. Oszatlan iskola III—IV. osztályban testgyakorlás, főtárgy: céldobás kislabdával, mellette megfelelő játék. Ennek a tanítási egységnek elméleti és gyakorlati feldolgozása.

III. Gyakorlati tapasztalatok.

IV. Pedagógiai mű ismertetése.

V. A cserkész-aprórd intézmény hatása a tanterv végrehajtásában.

Az előadás helye a pécsvidéki körzethe névze a pécsi Egyetem-utcai állami iskola épülete és kertje, a pécsváradai körzethe névze a református elemi iskola épülete és kertje. — Siklóson a zárdai róm. kath. iskola épülete és a gazdasági ismételő iskola gyakorlóterülete, a többi körzetben mint előbb s az iskola gyakorlóterületén. A pécsvidéki körzet testgyakorlási gyakorlati tanítása a Mór-kollegium előtti tere.

Az 1933. évi április és május havi szeminariumi előadások idejét külön iratban fogjuk közölni.

1508/1932. sz. **Kisebbségi német iskolák részére hitán tankönyv bevezetése.** A Szent István Társulat kiadásában megjelent: „Kuragejasste Kath. Kirchengeschichte Für Die Volksschulen” ára 50 fillér és „Katholische Liturgik Für Die Volksschulen” ára 70 fillér, című tankönyvek a felügyelet alá tartozó összes kisebbségi németnyelvű iskolák részére kötelezőleg előírom s e tankönyvek bevezetését már a folyó 1932/33. tanévtől kezdődőleg elrendelem. Mindkét tankönyvet Dr. Demkóutis Ágoston szerkesztette s megrendelhető a Szent István Társulattal.

1523/1932. sz. **Népiskolai Tanterv részletes Ulasításának életbevitelése.** A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 2995/1932. eln. sz. és 60.139/1932. VIII. d. sz. rendeletre (megjelent a Hivatalos Közlöny 1932. szept. 1. számában) azzal hivatkozva fel a felügyelet alá tartozó összes iskolaigazgatóságok és tanítók figyelmét, hogy szövegben forgó Ulasítást, amely a Kir. Magyar Egyetemi Nyomdánál (Budapest, VII. Múzeum-hőrtűt 6. sz.) rendelhető meg példánként 2.30 P-ert, a tanítói könyvtárhoz részére minden egyes iskola 1—1 példányban feltétlenül szerezzék be addig is, míg a tárgyban esetleg a meggyar nagym. Püspöki Kar rendelkezése is megérkezik. Szükségesnek tartom a szóban forgó utasításnak minden egyes iskola részére beszerzését, mert e nélkül a tanítók elfogadható eredményt elérni képesek alig lesznek. Ezért tanulmányozzák az utasítást s a tanítói tanácskozányokban, esp. tanítói köri ülésekben beszéljék és tárgyalják meg, hogy ehként eredményesen is használhassák.

Megjegyzem, hogy a szóban forgó utasítást a hivatalos 2.30 P áron csakis **központilag megrendelésre és a pénz előzetes behúldése mellett** szállíthatja az Egyetemi Nyomda bérmentesen csomagolást, posta- és utánvételzési díj felszámlítása nélkül. A pénz behúldéhoz postautalányon, vagy befizethető a Kir. Magyar Egyetemi Nyomda 37.473. sz. postakontoképzeletzi csekk számlájára javára.

1524/1932. sz. **A Központi Illetmény Hivatal hatásköre és működése.** A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 1932. évi 1641. eln. sz. rendeletre (megjelent a Hivatalos Közlöny j. é. szept. 1. számában) a Központi Illetmény Hivatal hatásköre és működése tárgyában azzal hivatkozva fel a felügyelet alá tartozó összes egyházhoz tartozó képviselőtestületek, egyházhoz tartozó tanácsok, iskolaigazgatóságok és tanítók figyelmét, hogy e rendelet előírásait alapján intézkedjenek.

1546/1932. sz. **Benépesedési kimutatók.** Baranya vm. kir. tanfelügyelőjének 1932. szeptember 3-án 2180/1932. sz. alatt kelt átirata kapcsán felhívom a felügyeletet alá tartozó összes egyházhoz tartozó tanácsok-

kat, mint iskolaszékeket, hogy az 1921. évi XXX. t.-e. értelmében a 130.700/922. sz. rendelettel kiadott utasítás alapján készítenőd 15. sz. benépesedési kimutatót szabály szerűen elkészítse, személyi sürgetést bevására nélkül j. évi október 20-ig a vármegyei kir. tanfelügyelői hivatalhoz küldjék be.

1547/1932. sz. **Külföldi származású vetítőkép mellőzése.** A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 64.100/1932. IX. sz. alatt (megjelent a Neptanító Könyv 1932. szeptember 15. számában) a külföldi származású vetítőkép beszerzésének mellőzése tárgyában kiadott rendeletre, azzal hivatkozva fel a felügyeletet alá tartozó összes egyházhoz tartozó, isk. igazgatóságok és tanítók figyelmét, hogy e rendelet értelmében járjanak el.

1572/1932. sz. **Népművelési tanácsközmányok tanfelügyelők keretében.** Baranya vármegyei Törvényhatósági Iskolai Tanács Népművelési Bizottsága j. évi július kelttel 4/1932. sz. alatt a követelkző megnevezést intézte Meggyépsüspök Úr Öngyművelőszághoz:

A népművelési tevékenység elterjedtsége és fejlettsége folytán sürgös feladattá vált a népművelők egységes irányítása és képzése. E célból már a múltban is rendezeték úgynevezett népművelési előadókat képző tanfolyamokat.

Az ilyen nyári tanfolyamokkal azonban a népművelők egységes irányításának és képzésének fontos feladatát nem lehet megoldani főleg azért, mivel nem alkalmazkodhattak kellően a helyi népművelési szükségletekhez.

Szükségesnek mutatkozik tehát, hogy a népművelési gyakorlati munkái összejelvitelük, gyűléseik alkalmával megbeszéljék a népművelési ismerősrü konkrét kérdéseit és feladatait.

Mivel vármegyénkben is a népművelők nagy százaléka a tanítósz. köröböl kerül ki, a fenti cél elérése érdekében megoldhatónak látszik az előadók továbbképzésének kérdése olyan formán, hogyha vagy a tavaszi vagy az őszi eszperki kerületi tanítói gyűlések alkalmával a népművelésnek főleg pedagógiai és gyakorlati kérdéseit megbeszélés tárgyává tételének.

Epen ezért van szerencsém felkérni Nagyművelőszághoz, méltóztassék intézkedni, hogy a kerületi tanítógyűlések tárgysorozatában erre a célra megfelelő idő (30—40 perc) biztosítsassék.

Amennyiben Nagyművelőszághoz kéremet magává tenni méltóztatik, intézkedni fogok, hogy a vármegyei népművelési bizottság előadója, a népművelési titkár a gyűléseken előzetesen kidolgozott, tervezési program szerint vezesse le a rendelkezésre bocsátott idő keretében e népművelési tanácskozmányokat és egyben aziránt is rendelkezni méltóztassék, hogy a gyűlések helyét és időpontját az elnökség a vármegyei népművelési bizottsággal idejében közölje.

Felhívom a felügyeletet alá tartozó baranyamegyei összes esp. ker. tanítói körök elnökségeit, hogy fentebb közölteken megjelölt módon intézkedjenek. A tavaszi vagy őszi esp. ker. tanítógyűlések tárgysorozatába szóbanforgó tárgyban 30—40 percet illesztészenek be s a gyűlések helyét és időpontját megfelelő időben a vármegyei népművelési bizottsággal közöljék.

1578/1932. sz. **Hazai gyártmányú kézimunkafonalak használata.** Vonathozással 895/1932. sz. (megjelent a Kath. Isk. 1932. máj. 1. számában) és 1930/1931. sz. (megjelent a Kath. Isk. 1931. október 1. számában) alatt kiadott rendeleteimre, a „Mez. R. T. Budapest” újabb kérelme alapján ismételen felhívom a felügyeletet alá tartozó összes iskolaigazgatóságokat, hogy az iskolai kézimunka tanítás anyagához bizárolják hazai gyártmányú fonalak használatát engedélyezsék az iskolában.

HIRK.

Miniszteri elismerés. Erös József, mohácsi róm. kath. elemi iskola igazgatótanítója nemugyolombauomlása alkalmából a népoktatás terén hosszú időn át kifejtett buzgósága és eredményes munkásságáért a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr elismerését fejezte ki.

Plebánosi kinevezés. Az önálló lelkeséggel alakított ösényli plebánátára vasárnap, szeptember 25-én tartották be Pulay János plebánost. A belkeltát Hiss Lajos szekszárdi opátilebános, felsőházi tag végezte.

Igazgatótanítói kinevezés. Galló József gyulaí tanítói Meggyépsüspök Úr Öngyművelőszághoz a gyulaíri kir. iskola igazgatótanítójának kinevezése.

Takács Ferenc id. nyug. simontornyal róm. kath. igazgatótanító életének 71. évében, 46 évi tanítói működés után, szeptember 18-án Budapesten elhunyt. Szeptember 21-én temették Simontornyán, 46 évig tanított. Hogy jól végezte munkáját, megmutatta az szeretet, mely utolsó útjára kísérte. Koszorúk sokasága borította koporsóját. A község és környék egész lakossága ott volt temetésén. Az Egyházhoz tartozó nevében P. Szencsár Péter házfőnök, a tanfésztület s eszperki kerület tanácsága nevében Kosztolányi István tanító búcsúztatta s helyszelte el az eszperki kerület koszorúját.

Zábori Alajos püspökhagyódi romkath. igazgatótanító, hosszas szenedés után életének 47. évében szeptember 22-án elhunyt. Temetése szept. 23-án délután 4 órakor volt Püspökhagyódon, általános nagy részvét mellett. Kora halál özvegye, gyermekei, a rokonság, tenitö-

tevénei és tanítványai gyászolják. A temetést szertartással *Szeitz József* esperes-ker. tanfelügyelő, plébános végezte. Közel negyven tagból álló tanítói dalárda búcsuzott szeretett hártársától igen szép gyászzenékkel. A beszentelés után *Szeitz József* mondta beszédet, míg a sárnál *Koleszáritis* Károly igazgatótanító mondott utolsó istenhözadót szeretett kollegáinak.

Csendes Mihály bedegi r. kath. hántortanító szeptember 29-én d. e. fél 10 órakor tüdőgyulladásban és hasifűszában 30 éves korában elhunyt. Halálával súlyos veszteség érte a tanítói kart, különösen pedig Bedeg egyházközséget, mert benne híváló tanítóját és nevelőjét veszítette el. Az elhunytat hozzátartozói szülőfalujába, a somogy megyei Mennyére szállították s ott helyezték örök nyugalomra. Bedegen a beszentelési szertartást Schäfer József esperes-kerületi tanfelügyelő végezte a kerületi pap-ság, tanítóság és az egész község részvételével.

Tanfjűgyelűi áthelyezés. A vallás-és köznevelésügyi miniszter *Hoffmann H.* István dr. kir. tanfelügyelő a pécsi kir. tanfelügyelőségétől a keckesméti kir. tanfelügyelőséghez helyezte át és az ottani kir. tanfelügyelői hivatal vezetésével bízta meg.

Tanítói kinevezések. *Steiner József* a berkesdi, *Ulrich Károly* a pálfai róm. kath. hántortanítói és *Hámor András* a németbolyi tanítói állásra egyházhatóságilag kinevezettek.

Buzsák: Kis Lelkibiztosító, egyházhatóságilag engedélyezett imádságos és énekeskönyv leszállítási ára 2 pengő. Megrendelhető az egyházmegegy fűtanfelügyelői hivatalban.

Álláscsere. Amennyiben a pécs egyházmegye területén levő, róm. kath. iskoláknál működő tanítónak, avagy tanító hajlandó lenne teljesen osztatlan, magyar nyelvű egy tanítási iskolához, cseve útfű állást változtatni, ebbel elhatározásait jelentse be a pécs egyházmegyei fűtanfelügyelői hivatalnál (*Dess.* Püspöki Palota), ahol bővebb felvilágosítást kaphat.

IRODALOM

„Kis Hittérjesztő.” A „Kis Hittérjesztő” a „Jézus Gyermekesége Művének”, az egyik legfontosabb pápai hittérjesztési egyesületnek, magyarországi orgánuma. E gyermekfolyóiratot kidája a „Názáret-Missziosház”, Budapestén. Szerkeszti: P. Zimtis Mihály S. V. D. A lapnak országosan elismert írók a munkatársai: Dr. Ajtai-Ackermann Kálmán, Finta Sándor, Mihály László, Székely József, Jézus-Társasági kínai magyar hírhírdető, Dr. Székely László stb. A „Kis Hittérjesztő” 1932. szeptemberi száma oly gazdag tartalommal jelent meg, hogy a gyermekserveg

nygu örömmel, lelkesedéssel, de egyben haszonnal is fogja olvasni. Érdekes mesék, regények, versikék, tréfák, szerkesztői üzenetek, rejtűeny-pályázatok tarkítják a tessék érdeklésbe e lapocskákat. Így „A mandarinja” című mese, valamint a folytatásokban közölt „A fekete halóz” regény, valamint ugyancsak folytatásokban közölt „Petti-Pai kalandjai” érdekfeszítők, szórakoztatók, de egyben tanulások is. A kis folyóirat előkészítési árára egész évre 1 P 60 f.; egyéves száma ára: 16 fillér. Amennyiben iskolánként csoportosan történik rendelés, a lap 20 példánytól kezdve példányonként 14 fillér, 100 példánytól csak 12 fillér. Megrendelhető: „Názáret-Missziosház” Budapestén. Csekszámla száma: 33.275.

Tekintettel a hírhírdetés fontosságára, felhívjuk a pécs egyházmegyei pap-ság és tanítóság figyelmét e lapra, hogy a tanulófűszág közt minél szélesebb körben terjesszék.

A fűzözenekar és hangszerai. Ez a címe *Hermann László* a gyűri zeneiskola igazgatója és *Körök János Dessó* a gyűri honfűzözenekar karnagyának tollából megjelent értekezés és kitűnően megírt műnek. Városi, falusi, levante és cserkész fűzözenekarok öröndetes szaporodása után, szükség volt lépnmű kézikönyvre, melyet meggyűzük eléggé ajánlani nemcsak az illeto zenekehar vezetőknek, de maguknak a hangszerjátékosoknak is. Zeneművészeti Fűiskolánk fűgazaatója Dr. *Habay Jenő*, a könyvhöz írt bevezető sorokban megállapítja, hogy a könyv „szakszerűsége és gyakorlati hasznavehetősége szempontjából kifűgázatalan s tekintettel arra, hogy a magyar szakirodalomban hasonló mű eddig nem jelent meg, azt úgy gyakorlati mint pedagógiai használatra melegen ajánlja”. A könyv a budapesti Rűszavölgyt és Tűrsa cég (Szeruitta-fűr) kiadásában jelent meg s ára csak 4 pengő. A mű megértéséhez csak elemi zenei alapismeretekre van szükség, egybűnként népszerű műdoborban tárgyaltja a fűzhangszerek alaphangjait, a fűzhangokat, a transzponálást és különösen részletesen a fűzsmének technikai kivűtelésnek fűjait. Ismerteti az egyes hangszeres részletek leírása után azok helyes tartását, megszólaltatásának technikáját, hangterjedelmét, a transzponálás módját. Foglalkozik a mű az ütűhangszerekkel is. A könyvhöz számos hangjegypeldő, ábra s fogasztáblázat van mellékelve. A hangszeresker fűrűtöléséit is megemlíti s fűggelékül adja a fűzözenekarok különböző típusainak összeállítását.

Szerkesztői üzenetek.

Sz. J. Magyarbűly és M. I. Siklós. A kéziratokat köszönettel vettük. Mielőbb közölmi is fogjuk.

KATHOLIKUS ISKOLA

NÉPOKTATÁSÜGYI HAVI KÖZLÖNY — A PÉCSGYHÁZMEGYEI TANHATÓSÁG HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Felolés szerkesztő: Magyar Sándor, ehm. tanfelügyelő.

Kiadatlájdonos: a „Pécsgyházmegyei Róm. Kath. Tanító-Egyesület.” — Megjelenik minden hónap elsőjén.

Előfizetési díj 1932. évre 3 pengő.

Tagdíj 1932. évre 3 pengő.

SZERKESZTŐSÉG: Pecs, Saciouvszky-tér 23. sz. (Püspöki Palota), hová a lap szellemi részét illető minden közlésem, hírhírdetés és reklamációk is küldendők. Az előfizetési és tagsági díjak a 45.612. sz. postakártyaképtűrtűri, befűzetű-lapon küldendők be.

Pécs, 1932. november 1.

XXI. évfolyam, 11. szám.

A kűszegűri falak tanítása.

Harcolatok az Országos Szűövetség közgyűléséről.

A Szent István Társulat szűbházának klaszikus szépségű díszterme. Ószi napsgűr. Komoly, ünnepléses hangulat. Fél kilenc. Lassan gyűlekeznek a résztvevők. Püspöki és főpapi találkozó, ünneplőbe öltűzött hölgyek és urak. Kitűntetések, vítezi jelvények a mellesen.

Ismerűsűket keresek. Bizony kevesen voltak. Egyházmegyeként *Koműcsy István*, préposthánonok, ehm. fűtanfelügyelő, *Ráthay Géza*án, dunafűldűvűri tanítónő, *Borabűs András* párl, *Koudela Gyula*, dunafűldűvűri, *Rűszavölgy Jűzsef* bakocsi igazgató-tanítók és csekűbűlyesegem, mint egyűsűletűnkű titkára, képviseltek. A többi egyűsűletűnkű többen voltak, de meg mindig őrösen maradt szűkek a tanítói nincstelenségtűl beszűletek.

Bizonyosan sokan voltak meg szerte az országban, akik csak „lélekben” lehettek ott.

Az elűnkt emelűvűnyen *Horvath Gyűzű* dr. felszentelt pűsűpűk, mellett *Finta Sándor*, országos elűnkt és *Hűcsűsán Károly*, országos fűtűlktűr. Az elűs szűksűrűkban *Rűtű Sándor* dr. vesprűmrt meggyűsűpűk, az egyházmegyekű fűtanfelügyelűl és a tanítói közűlet vezetűk.

Finta Sándor szűlűsára emelűdk. Tekintete lűgűn simogatt. — Csend.

Vasi ember vagyok — mondja — és nem tudok ma szűbb példát életék hozni, mint a kűszegűri példájút. Négyszűz évvel ezeltűt súlyos helyzetbe került a vűr. A törűk műhetetlen hada vette hűrűl. A vűrban alig néhány fűgyverűs, pár száz fűgyvertelen paraszt és a vezűr: Jurisich Mihlűs. Szűtűbűben nincsen fűelem, csak bizakűdás, mert lelkűbűben ott él a hit. Tudjuk, hogy a Hűrűsűtűs hitűt kell megűdentűkűt a pogány ellen. Rendűlleten a hitűk, hogy velűk az isten. És ez a tűrhetetlen hit gyűzű.

Mikor Kűszeg hűstes felszabadtűsának nűgűszűszűves fordulóján az ősi falak tűbűben ünneplert az egész ország, akkor a hit erejűt ismertete el.

A mi Hazánk most körülűtelt, ostromlott vűr. A falak tűvűt a vűrűs áradat nyaldossza s betűrűes készűl. A vűrban alig néhány fűgyverűs és néhány őrű fűgyvertelen. A vűdűk mi vagyunk, katholicus tanítűk. Nincs műs fűgyverűnk, csak az élő hit, de vesűrűnk a Hűrűsűtűs. Ezt a hitet, Hűrűsűtűs tanítűsát, kell belepűntűdűnkű elsűsűrűben a magunk lelkűbűbe. A mi lelkűnk nagy hitűt kell átűtűlűnkűt a gyermekek, s azokon keresztűl a nép lelkűbe.

Erre tanítanak, erre buzdítanak a kűszegűri vűr mofos falai.

Fűtűlktűr jelentés. Hűcsűsán Károly, országos fűtűlktűr, igazi diplomata. Simán szinte dicsűrűsű szavakkal ostromoz. A Szűövetség 10 éves műkűdésűbűl leszűrt tapasztalatok alapjűn terjeszt el mondantűlűl.

Az egyházmegyekűben és a tanítói hűrűkben — mondja dicsűretreműlűtű, szűp élet és munka folyik. Gyűlések nűtsűk. Alkotnak is. De csak maguknak. Egy kicsiny hűrű száműrűra. Az általános katholicus tanítűi érdekek, mintha kűvűl maradnának. Pedig ha összefűgnánk, de sokat tudnánk alkotni. Balatonlelle, Hűvűz, Hajdűbűszűrműny kevesek összefűjűgű munkájának eredménye. Akik ott voltak, akik elűvetűk jűtűtelmenyűket — bár lűtrehozásűbűben talán nem is volt részűk, — azok bizakűsűgűt tehetnek.

Az a bajunk, hogy kevesen akarnak tennt, de munkájűk gyűműlcsűstűt sokan akarnak élvezni.

Tenntűlűt volna meg elég! Sem Budapesten, sem hűrűyűkben nincsen egyetlen katholicus elemi iskola. [Eszattűs a nűl szerzetesrendek 1—2 el. leányiskolájút.] Buda-

pesten még mindig nincs a katolikus tanító-ságnak otthona s így még mindig mások — sokszor kénszerű — vendégszeretetét kell igénybe venniük.

Az egész jelentés azt akarta felénk döngölni: összefogásban az erő.

Pénztári jelentés. Csak egy adat. Tagdíjakból bejött összesen 6000 pengő. Őt pengő-jével számolta, ez 1200 tanítót jelent.

Hol van a többi 4800?

A pénztáros, jelentésével kapcsolatban más érdekes jelenségre is felhívta a figyelmet. Így elárasztotta, hogy más tanítói közösségek bizonyos helyekről milyen támogatásban részesültek. Számszerű adatokat hozott, hogy a Kalász R. T., a Rigler, a Szénási, stb. cégek mennyit adnak tanítói célokra a náluk vásárolt tanszerek fejében. Nagy összegek.

Ezzel szemben a katolikus tanítószeg egyeteme semmit sem kap. Oka: a katolikus tanítószeg által vásárolt tanszerek filléret is más közösségek kapják, mert az illető cégeknek nem érdeke a katolikus tanítómozgalom elősegítése.

Roppant lehitó volt az a bejelentés, hogy a Rigler cég az Est lapok érdeklődésébe tartozik, a Szénási cég pedig szűdő érdeklődés. Természetes, hogy ezekről a katolikus tanítószeg nem várhat semmit.

Kétségtelen, hogy nekünk is jól esnék, ha egy-egy nagyobb adományt könyvelhetnénk el éveinket, de a sült galambot hiába várjuk — magától nem jön.

Gondoljunk — és keressük a megoldást.

A hivatalos rész után előadások következtek, melyek a tanítói munka mindennapi problémáit foglalkozták. Tartalmasak, szépek, léleklábó, hivatás-szeretettel fakadtak voltak. Mégis a legjobban tetszett *Csik József*, v. országgyűlési képviselő előadása, aki a tanítói szerelmelet tárgyalta a maguk meztelességében. Nyíltan, őszintén, az igaz-

ság erejével. Zúgó laps, viharos éljenzés szabította meg majdnem minden mondatát.

Hiába jól esik, ha megünk igazat másoktól is halljuk. Ha nem is ad nagyobb kegyeret, de vigasztal.

Csak József képviselősege idején is bátor harcos volt a tanítói ügyeknek. Vissza kell őt vinnünk a parlamentbe.

A gyűlés folyamán többször szóba került a „Lex Horváth”. Mindannyiszor lelkesen ünnepezték a jelenlevő Horváth Győző dr. felszentelt püspököt. Ez az őszinte lelkesedés azt mutatja, hogy az egész tanítói közvélemény a Horváth-féle terv megvalósításában látja a katolikus iskolák és tanítók ügyének végleges rendezését.

Rajunk is mulik azonban, hogy ebből a tervből fényleg leg, törvény legyen. Annakidején olyan emberek mellé állunk, azok mellé állítsuk a közösségek népét, akik törvényt tudnak és akarnak majd csinálni a Horváth-féle tervből.

A mi feladatunk megnevelni népünket úgy, hogy mikor majd véleményét titkosan nyilváníthatja, ezen jogával okosan tudjon élni. Erről is szó volt...

Nem tudom elhallgatni, — bár talán jobb volna —, hogy amilyen szép, lélekelmő foglalkozást volt az egész gyűlés, olyan csúnyán marokolt belém a végén egy kis jelenet. A himnuszt énekeltek. Mellettem — a folyosón — állott egy nagyhajú, erőseghangú kártyásom. Tele tudóval énekelte nemzeti imádságunkat, de... a kalap a fején maradt. Ránéztem, ő visszanézett, de a kalap csak ott maradt a dus fűrthőhöz.

Kitől várjuk nemzeti dolgaink megbecsülését, ha mi is csak a k i v i s e l k e d n k v e l k i z s z e m b e n ? M e g a z i s d o k n e l i s c s a k a z u t l a n t a r t a j a t t e m b o r f e j e n a k a l o p o t, v a l l a s t s z o k s a s i t a r t a h i v a t o s z a.

Később megjuttam, hogy az illető kártyás a Bakonyból való. — De még akkor is...

vitéz Székely Pál.

Steiner Ferenc szókédi igazgató-tanítót a Hormányzó a Signum Laudis-szal tüntette ki.

Szókédi község igazgatótanítója, Steiner Ferenc mintaképe a csendben dolgozó és áldásosan működő katolikus tanítónak. Harmincöt éve van kezében a tanítói diploma és ebből a 35 évből 31 évet töltött a vegyes-iskolák, mégis nagyobbára horvát és német s csak kisebb részben magyar nyelvű közösségekben, ahol pap és jegyző nélkül a jóindulatú, de mégis csak magára hagyott népek papja helyett papja, jegyzője helyett jegyzője lett, mindenképpőt pedig az élet minden kö-

rülménye között iskolában és iskolán kívüli tanítómasterre maradt. Nem a szavak, hanem a szolgálat embere, aki most, midőn a Pápa Ő szentsége öt évvelkel ezélt őt legmagasabb kitüntetésére, a Pro Ecclesia et Pontifice érdemrend után, a Hormányzó Öfomeltságtól a Signum Laudis-t is megkapta, amikor a közigazgatás, a kir. tanfelügyelőség és az egyházmegyei főtanfolygóló, a kerület papdája és a plébánia tanítósdága és Szókéd község hálás közönsége őt az elismerés,

a megbecsülés és az ünneplés könnyeket indító melegségével veték körül, akkor is csak néman, szólanul, úgyszólván válaszcadás nélkül csodálatos szerénységgel, de egyben férfias önzetlennel hajolt meg az őt ünneplők akaratá elé.

Steiner Ferenc magas hittitetését, amint magas állású közfunkcionáriusok is csak kivételesen kapnak és szivesen fogadnak, dr. gróf Szapary Lajos főispán megbízásából 1932. október 24-én adta át dr. Szivér

a Katolikus Népszövetség baranyai szervezkedése.

Az az akció, amely a katolikus tömegek szervezését tömörülését, felkarolását és támogatását célozza és amelyet meg a békeüvegben kezdett meg országosan a Katolikus Népszövetség, a háború idején ellenyhult, hogy most újabb erővel induljon meg és pótolja az elmulasztottakat. A politikától ment népszövetség pécsi és baranyai szervezeteinek vezetősége szorgos munkát fejt ki és úgyszólván hétről-hétre kiszáll kisebb falvákba is, hogy előadásokat a katolikus öntudatot mélyítse és tanácsokkal, felvilágosításokkal segítse legyen a tagoknál.

Október 23-án Szabadszentkirály községben Gerde, Velény és Pécsbagota bevonású Katolikus Népszövetség és Leánydró Ferenc tartottak értekezletet, melyen felszólaltak Ho-

lván, pécsi főtanfolygóból. Az egyházat hatóság részéről Komócsy István főtanfolygóló mellátta az igazgatótanító érdemét, míg a kir. tanfelügyelőség részéről Dr. Berse Nagy János, a papság részéről Ujváry Géza esperes, a tanítószeg részéről Balog István, a főtanfolygóló, Gász József, a falu bíróját, Strigencza János a szókédi iskolások v. élönke s a hálás tanítványok bájos, kedves, hosszú sora üdvözölte.

vás Gábor főjegyző, Bor Sándor lelkes, legfi, Farkas Gyula gazdálkodó és Gertig Károly bodai kántor-tanító. Okt. 30-án Sumony, Bánja, nov. 6-án Lángoskő, nov. 13-án Abaliget és nov. 20-án Majs kerül sorra.

További kiküldetés megkezdésére az érdeklődő vezetők sziveskedjenek Komócsy István ügyvezető, Pécs, Káptalan-u. 4. sz. alatt megkeresni.

A Katolikus Népszövetség napitárol 60 fillérért kaphatók a tanácsadó és jogvédő irodában, Pécs, Munkácsy Mihály u. 9. sz. és a keresztény-socialista titkárságnál, Pécs, József u. 15. sz. alatt. Ennek a hitván meg szerkesztett napitárol egy katolikus családból sem volna szabad hiányozni.

Előmkálátok folynak a nem állami tanítók fizetésének rendezésére.

— A pécsvári kerületben is megindul a kath. népszövetségi rendszeres munka. —

A PÉCSVÁRI ESPERES KERÜLET TANÍTÓ KÖRE október 28-án tartotta öszil ülést Kirschchen Ödön pécsvári Szent Benedek rendi c. apát és Hahmann Márton pécsvári igazgató-tanító előnkölete alatt. Az ülésen megjelent Komócsy István prépostkanonok, egyházmegyei főtanfolygóló is, aki részletesen tárgyalta a tanítószeg azon előkészítési mozzanatairól, amely a nem állami tanítószeg javadalmozása érdekében történtek. A katolikus tanítószeg még távol van attól, hogy a dr. Horváth Győző-féle javadalom rendezés törvénybe iktatassék, bár nemcsak biztató, hanem kezdeményező lépések is megtörténtek ez irányban. Hogy a javaslat törvénybe vailjon, föltilten szükség az egységes és tevékeny tanítói közvélemény, amely mögött egy helyesen alakított faluközvélemény álljon. Csak a szolgálat által tekintélyre szert tett tanító tud hatni a közleletre. Csak az ilyen tanítók vesztik figyelembe az illetékes tényezők megfelelő időben.

Hahmann Mártonnak a Katolikus Népszövetségről tartott előadása után élénk eszmecsere alapján a Kör elhatározta, hogy a Katolikus Népszövetséget a szentlőrincit és a stiklasi kerületekhez hasonlóan kisebb körzetekre osztja s azok megszervezésére a saját kehelebből körzetvezetőket küldi ki. A Kör az Uj Nemzedék rendszeres horgolozását is programjába vette.

Berki István népművelési titkár az iskolán kívüli népművelési módozatokra és eszközrele hiúta fel a figyelmet.

A SZENTLŐRINCIT RÓM. KATH. ESP. KER. TANÍTÓI KÖRE 1932. év szept. 29-én tartotta rendez öszil közgyűlést Bükhősdön. A gyűlésen dr. Berse Sándor kir. tanfelügyelő előnkölete alatt megjelent a kerület papsága és tanítósdága majdnem teljes számban. A gyűlésen megjelent Komócsy István egyházmegyei főtanfolygóló, prépostkanonok is, továbbá dr. Bogner Gyula járást fő-

Vegyük csak az egyiket. A hégimunka előadó bűmálata ejtett mindannyunkat kétségességébe, bemutatott fényképeken eddigi munkájának eredményéül, lendületes előadásával. De aztán mikor előadás után egy hisz apróprézt is elkartam tőle, beszélgetés közben kérdezne egyet-mást, többek között áttértem a tananyagbeosztásra is. A válasz aztán ugyanaz volt, mint a fogalmazás tanításnál. Mindkettőt eltöltötte szaktárgyának über alles szeretete s egyszerre nem lett fontos sem órabeosztás, sem tananyagbeosztás, sem iskolafelügyetés, sem ez, sem az, csak a szaktárgy.

Hát kérem, néhány ilyen szaktárgyas tanítás után szégyen tanító szédül a beszédett fölételességekől.

Itt fényes mód nyílik arra, hogy mindenki kedvére válogathat a felhalmozott anyagban, de azok a jó urak elfelejtik, ki sokat mérhol, keveset fog.

Azi hiszem, a válogatásból már mindegyik tanítónak elege van, ebből hála Isten bűven kitűnt mindenkinék, most már szivesen nem önk, ha válogatás nélkül tudók, hogy mit tanítsunk. Ennek elérésére egy módot látok.

Magamról tudom, hogy nekünk, vidéki tanítóknak, nehéz a haladó pedagógiával lépést tartani, sőt vannak állomáshegyek, ahol ez az elvártság és a rendkívül drága vezérkönyvek miatt úgyis zöngés a lehetőséggel határos. Mármost ha ilyen tanító kerül szeméremi előadóul, valószínűleg nem tudja beváltani, — nyomtatékosan hangsúlyozom, — saját hitbáján kívül, a hozzáfűzött várakozásokat. Hisz természetes dolog, hogy aki a kálváriától távolabb van, nem kap annyi meleget.

„Komócsy István Segélyalap“ kiutalásai az 1932. évben.

A Pécssegédszemesi Róm. Kath. Tanítóegyesület hebelében létesült „Komócsy István Segélyalap“ hetes bizottságának határozati javaslat alapján az 1932. évre rendelkezésre álló 1126 P 11 fillér segélyösszeg kiosztatott.

1. temetési segély címén tanító részére	60 P.
2. temetési segély címén tanító özvegyének	100 P.
3. temetési segély címén	50 P.
4. két gyermeket városban tanított tanítónak	50 P.
5. óvó. tanítónőnek, ki két gyermeket taníttatja	50 P.
6. négy gyermekes tanító részére	120 P.
7. tanító részére kintlak költségek címén	80 P.
8. öt gyermekes tanító részére	80 P.
9. 1928. év óta bejegeskedő tanító részére	50 P.
10. körházi kezelést igénylő tanító részére	50 P.
11. 6 gyermekes tanító részére	100 P.
12. terményjárandóságos, 3 gyermeket tanított tanító részére	50 P.
13. tanító beteg feleségének gyógykezelésért költségeire	50 P.
14. nyugalmazott tanító részére beteg feleségének orvosi költségeire	50 P.
15. tanító teljesen hiányzó foglalkoztatására	40 P.
16. 6 gyermekes tanító részére	80 P.
17. 9 gyermekes tanító részére újlág	50 P.

1110 P.

Az új tanterv szellemének kiárasztása sokkal gyorsabb és egyszerűbb, de amellett mégis alaposabb lenne, ha minden 5—6 közfelkező faluból, községből 1—1 tanító behatóan mondják Pécs, vagy Budapestre 2—3 hetes tanfolyamra. Ezt előlegezzé, odahaza összegyűljené a szomszédos falvak tanítóit, — így megspórná az utazás járadatai és anyagi akadályozó hatása is, — s közvelenül saját iskolájában, a való helyzetet felismerve saját életével megalapozná tanítási feladatait.

Igy kisebb csoportokba verődve feltétlenül intenzívebbé válna a reformálás s könnyebben kapna útmutatást nehézségeiben a kezdő tanító is. Így nem lenne annyira eltérés a valószínű és a bemutatott tanítás között, mert az előadó kénytelen mindenkor az adott való helyzethez igazodni.

Csak így érhetőnk el az igaz élet iskolájáig, csak így érhetjük el az iskola való, helyes életét.

A központi tanfolyamokra természetesen napidíjak, vagy teljes ellátás mellett történne a kiutalás. Igaz, ehhez pénz kell. De ha van pl. tanonciszkolai óradóki kérészére, gazdasági ism. tsk. tanfolyamokra, úgy minden bizonnyal van, vagy lesz erre is.

Az ilyen központi szellemmel megtöltött tanító aztán arányos képzést nyerne minden tárgyából, nem fogja egykét a másik rovására előnybe helyezni, nem fogja a tárgyak egyensúlyát megzavarni, képes lesz arra, hogy a középúton haladva fejleméle a tanítás színvonalát arra a nívóra, amelynek kulturális ereje visszacsatolja a hajdani boldog Nagymagyarországot.

Összesen: 17 folyamodvány érkezett be. A folyamodók a segélyre mind rá voltak utalva, ezért a segélybizottság a folyamodók mindenképpen jutaltott segélyt és pedig a következő összegekben:

Fenti számottevő segélyek immár másodikban osztattak ki s emellett a segélyalapnak 4800 P tőkésített összeg áll rendelkezésre. Ehhez nem kellett más, minthogy a tanító házasodjanak irkák a vezetősükre bizóti osztályokban. Tehát csupán tantervszerűleg előírt kötelezettségeknek kellett eleget tenniük. Sajnos, a mai nehéz gazdasági helyzet az irkákban beszerzését is megnehezítette, de mindenütt, ahol a tanító ko-

molgan vette hivatását, ott az irkák beszerzése megtörtént. Örömmel állapítjuk meg, hogy egyházmegyéink tanítóinak égnagobb része szíven viselte és útseli kötelezettségének teljesítése mellett arra rasszoruló kartársainak segélyezését. Igen kívánatos lenne, hogy egyházmegyéink minden tanítója odaadással egyházmegyéink minden tanítója odaadással egyházmegyéink segélyalapjainak növelését, mert bizony, főleg napjainkban, igen sok kartárs szorul segítségre.

Gyümölcstermelők szervezkedése.

Az a szomorú sors, amely a magyar földet érte, katasztrófális világotemelőket eredményezett és így határozottan cselekvésre vagyunk kényszerítve. Olyan úttal és elgondolásokat kell keresni, amelyek gazdasági mérlegünket a mai súlyos helyzetben is helyreállíthatják, azonkívül a magángazdaságok eredményét is lényegesen emelik.

Kiaknázatlan egy olyan termelési ágazat, amely kellő szervezethez és irányítás mellett igen nagy jövedelmet biztosíthat nemcsak a termelőknék, hanem ezen keresztül az államnak is.

Tudott dolog, hogy a magyar gyümölcsföld és zamatban világszínvonalban is első helyen áll és eddig mégis eluissított azt, hogy a magyar gyümölcs mennyiségleg alárendelt szerepet játszott a külföldi piacokon. Nem nézhetjük közömbösen, hogy Magyarországba több gyümölcsöt legyünk kénytelenek behozni, mint amennyit kiutazunk, amikor amikor egyháztal és talajviszonyaink folytán országunk egynesen hibába van arra, hogy a kültelre szánt gyümölcsmennyiséget megkoszorozza.

Ezért szervezkedésre feltétlenül szükség van, mert ennek hiányában nem tudtuk kihasználni gyümölcsünkben fekvő értékeket.

A gyümölcstermelők legnagyobb része rendszertelenül a legkülönbözőbb gyümölcsfajtákat termeli és pedig az ország különböző részein fekvő falvakból s a mit még rosszabb a hett vásárokat alkalmával a piacra szállított gyümölcsöt. Azonban az ország 3—4. Az ekként beszerzett oltányok igénybevétele, ról beszerzett facemétek igénybevétele, az időbesztés után sokszor egészen más gyümölcsöt hoznak, mint amit a termelő vár.

Szükséges a szervezkedés már a gyümölcsfaják karteudó ellent védekezés szempontjából is, mert mit ér a legjobb, költséges és fáradságos nem ismerő védekezés elmulasztása, ha a szomszéd kertjéből — ahol egyáltalán nem védekeznek — milliószámra kerülnek át az apolt és gondozott kertekbe a spórák, baktériumok, hernyók stb.

De az a termelő sem lehet az eredményes mindenkor melegevedve, aki pontosan

és az előírásoknak megfelelően alkalmazza az összes előírt védekező eljárásokat. Mert a védekezőszerek magas árú miatt előfordulhat az is, hogy föbbe kerül az egész védekezés és az ezzel kapcsolatos munkálatok, mint amennyi értékét termést a ya egyáltalán hozhat.

A gyümölcs értékesítése is megkívánja a szervezkedést, mert a különböző fajákú, rendszertelenül termelt gyümölcsök, a sok ferges, egészségtelen árú és a védekezés elégtelensége vagy magas ára, mind az értékesítésnél érezteti hatását.

A szervezkedésre szükség van azért is, hogy a gyümölcs szedésénél, válogatásánál, osztályozásánál, a gyümölcsfajták elnevezésénél, csomagolásánál előfordulhat hibák kiküszöbölésének, de az áralakulás és a piaci helyzetéről való tájékoztatás is eszközölhető legyen.

A magyar földművelésügyi miniszterium már évekket ezelőtől egy nagyszabású és korszerű programot dolgozott ki, amelynek alapján megindult kiutalás aktív végrehajtás célját az egyöntetű, elsőrendű és exportképes tömeges gyümölcstermesztés képezte. Mindennek rosszabbodó viszonyok azonban lehetetlenné tették a programnak az állami ábraték keretén belül történő lebonyolítását. Ezért közigazgatási társadalmi és közgazdasági életünk vezető egységének kezdeményezése és beható tanácskozásainak eredményeként 1932. július 8-án rendkívül nagy érdeklődés mellett megalakult a „Gyümölcstermelők Országos Egyesülete“, amelynek célja közigazgatási hatóságokkal, önkormányzatokkal, gazdasági érdekképviseletekkel a legszorosabb összműködésben valóra váltani azt a programot, amelyet Magyarország leltuálós szakemberei a hazai gyümölcstermelés fellendítése érdekében kidolgoztak és amelynek minél gyorsabb és minél tökéletesebb végrehajtását úgy a földművelésügyi, mint a belügyi kormányzatunk, a vármegyei hatóságok vezetői és közgazdasági életünk számos kiálósága feltétlenül szükségesnek tarti és legmesszebbmenőleg támogat.

Meséljünk.

A megjavított módszeres eljárások új életet hoztak az iskolába, felszabadult kedélyek mozog a gyermek és a tanító irányító törekvése mind nagyobb és nagyobb tért hódít. Az aggódva fogadott, de szeretettel ápoló iskolai irányzat minden eszközt megragad az elemi pedagógia reformálásában s az új munka idegességét a komoly megfontoltság teszi gyakorlatiassá. A gyermek kedélyvilágát minden elképzelhető módon működésben tartja, rábizta az ítélet megalkotását, eredményében bírálóvá teszi saját cselekedeteinek. A szemérmük megvitátását, a hátrások eszmészerű, de a külföldi munkások állandó figgelmébe adják azt a fonalat, melyhez alkalmazkodva az új tanterv szelleme az iskola életében immár hét évi fáradságos munka árán berögződött, melynek alapján a népművelés intenzívebb keretében a jobb jövő biztató reménye csillan át.

Részünkről különösen Németország az állandó figyelem tárgya s *H. Scharrelmann* német tanító nevével mind gyakrabban találkozunk, ki a mai tanítási mesék atyjává förté fel magát. A Németnevelés évr. 15-iki száma, s 118. oldalon, egyházmegyei híres írójának ismertetőjét adja a mesés irányzat úttörőjéről; a november 1-1 számában megadott bemutatott, de ígéretet tett az íntim pedagógiának további közlésére. Nem aharom ísmételti a dicsőítő szavakat, értékeiből levonni pedig szárdékokom nincs, amikor *Goethe* és *H. Scharrelmann* neve a pedagógia átalakító munkájában erőt ad, de szó nélkül sem hagyhatom azt az erőltető törekvést, hogy nehiük mindenét a szomszédba kell menni, magyarán; majmolni. Vagy talán *Scharrelmann* szolálatata meg a magyar tanító lelkiismeretét az absztrakcióból való kitörantokozásra, a konkrétum meglátására, a művészi állapotok szemlélésére is felhasználására? Mese volt és marad iskolánk kezdő fogymait eszköze, ezzel tanul megülni a nyughatallan kis csöppesség; mesével szórakoztatás órában gyermek, felöltött egyaránt. Panasza ad okot, hogy a mesék könyvekből tesznek néme, hogy *Pósa Lajos*, *Benedek Elek*, *Altai Margit*, *Háfi János* stb. mesék hiteles alakba ringatják hallgatóit s nincs meg bennük a valószínűség. Meseírónk a nép lelkületét ragadják meg, halitására alapítanak, jó résziük a nép kösül, annak ajkáról herült a könyv soraiha. Ezek voltak, de kellenek is szórakoztatásra. A tárgyhoz illő mesék, melyek nem egészen *H. Scharrelmann* patentjai, éltek és élnek a magyar tanítóiban, nemcsak a gyermeklelkokban akadnak nyomára, de a tanítói lapok is foglalhozta vele. Hogy eléggé nem fejlődött ki, annak a magyar tanító sokoldalú elfoglaltságában, talán kimerültségében van

a magyarázata. Nem szeretnék vádolt lenni, hogy személyemet előtérbe tolom, de kérem a Kath. Iskola 1928. évi 12-ik és 1929. évi 1—2. számait lapozni, melyekben ötletket ugyanezen témáról szólnak, három kidolgozott, és még alapuló tanítástervezettel. A 12-ik számban adott tervezettel kapcsolatban írtam; „De nem áradozok a mese határáról, azt jobban is tudhatják nálam kedves Kartársaim, azonban szükségserűen az *élelméséket* alkalmazzuk a legjobban tárgyban és ha figyelmesen átgondoljuk a kedves olvasókönyvek menétét és tartalmát, az olvasmányok nem mások, mint a beszédért. gyak. anyaga életmésékben feldolgozva: pl. l. osz. olv. könyvben Tabi bácsiék... a mintalánítási címmel megfelelően keressem az olvasókönyvben alkalmas olvasmányt, azonban feljessen egy sem jó nekem, — elő hát jobbit eszem (minden tanítóban van!) — *csinálók* egy megfelelőt”.

Ezt követel a mesés beszédért. gyakorlati választ. Az 1929. januári számban: A tésiek tárgyfoga c. tételét színlélen mesés alapon dolgoztam ki és írtam, hogy ezzel az eljárás-gélem vélem a szárazabb tantárgyak elvességét feloldani, a gyermek érdeklődését ébren tartani. Végül a februári tervezetben a III. osz. természetrajzából: A bagoly lett feldolgozva ezzel, hogy a mesének figyelembe kell venni a helyi körülményeket és ne fedjüljék el, hogy a valószínűség mindenben meg legyen, nehogy a gyermek nagyotmondásokat vegyen észre és hozzászóhojon a füllenéshez.

Ezek megjelenésének már több, mint három éve! Akkor bármennyire kérem is a hozzászólást, velem munkahodást, süket füleket élt a félrázó szó, de amikor nemétből kell átvenni valamit, egy-két hónap alatt hárdabok olvashatunk róla. Hogy *H. Scharrelmann* mikor lépett akotába, nem tudom, de azt igen, hogy három év előtti ötletem anyagát, még tartalmát sem vehettem föl, t. i. németül nem beszéltek, vagy ha ennek lehetősége meg lett volna, inkább hallgatók. *Scharrelmann* íntim pedagógiája élt és él a magyar tanító lelkében, de mellőle csak egy hiányzott, az az életrevalóság, ami a német íróban megvolt, hogy világgá tudta bocsájtani. No, meg bennünk megvan az ernyedés, a csüggedés magyar belegség, mely a magatartásosságban oly könnyen vesz erőt. Ha hirdetjük a magyar ípar pártolását, észérrt se menjünk külföldre, amly hasonlóan íthón is találhatunk, csak azt tartjuk együtt, amit megvan, apoljuk szeretettel, mint például az idegennel tettük.

Hörnyék.

Bodó László.

Határidő-emlékeztető.

Kimutatás hátralehős iskolai adórol és szolgáltatásokról behajtás végett a főszolgabírói hivatalnak megküldendők. **Tanítói járandóság** kiszolgáltatásáról legessék a kir. tanfelügyelői hivatalokhoz

beterjesztendő. **Zárszámadások**, az 1931. évről és költségvetéseik az 1932. évre december 31-ig sürges bevarása nélkül ehm. főtanfelügyelői hivatalhoz beterjesztendő.

Főtanfelügyelői rendeletek.

1748/1932. sz. **Gárdonyi Géza halálának 10. évfordulója.** A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr f. évi október 28-ikan 11.298/1932. VI. ü. o. sz. alatt kelt s valamennyi Ft. Egyházi Főhatalóságához intézett meghívására alapján elrendelem, hogy a felügyeletem alá tartozó összes elemi népiskolákban (hármadik osztálytól felfele) jelen rendelkezésem kezdetével után Gárdonyi Géza halálának tizedik évfordulója alkalmával egy magyar órában Gárdonyiról és irodalmi jelentőségéről a tanulóknak szívesen mérten megemlékezzenek.

1756/1932. **Tanítói hátralehős fizetések behajtása.** Tudomásvétele és további megfelelő eljárás végett alább közlöm Baranya vármegye közgazdasági bizottságának f. évi október 17-én 2074/kb. 1932. sz. alatt kelt s hivatalomhoz intézett átiratát a hátralehős tanítói fizetések behajtása tárgyában:

„A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr folyó évi 81.800/1932. VIII. sz. rendelete folytán azon tanítókat, tanítónőket és övönőket, akik a folyó évi július havában a kir. tanfelügyelőség beterjesztett kimutatásaikban az 1931/32. évről (az 1931. július 1-től 1932. június 30-ig terjedő időről) fizetési hátralehős tettek fel, felhívjuk, hogy arra nézve, miszerint a kimutatott hátralehős ezidőzerint is meg mennyi hátralehős áll fenn, hozzák a folyó évi november 10-ig tegyenek jelentést, mert a miniszter úr minket felhívott, hogy a fennálló hátralehős behajtása iránt intézkedjünk.

Felkérjük emellegva Címzett, sziveskedjen a bölcis fennhatósága alá tartozó iskolafenntartó egyházközségeket utasítani, hogy — amennyiben ennek szüksége mutatkozik — a községi előjárásokat a behajtás érdekében megfelelő módon minél előbb keressék meg.”

1799/1932. sz. **Német nyelvű kultúresték.** Baranyavármegye népművelési titkára arról értesített, hogy ez ében is tartanak német nyelvű kultúrestéket és pedig a következő községekben és időben:

December 4-én Szederkény és Nyomja, 5-én Olasz, 6-án Hásság, 18-án Máriaikémet, 19-én Szajk, 20-án Babarc, 1933. január 6-án Bezedek.

7-én Lippó, 13-án Ivánbattyán, 14-én Rácpetre, 15-én Kiskassa, február 3-án Ráckozár, 4-én Bikál és 5-én Mekenye.

Az előadások kezdete Szederkény és Nyomja kivételével este 7 órakor. A kultúresték általános programja az alábbi lesz:

1. Híszkegye. (Énekl a közönség vagy az ifjúság.)
2. Megnyitói beszéd. Az est céljának ismertetése.
3. Tartja az elnök vagy a társelnök. (Időtartam 5 perc.)
4. A központi előadó előadása. (Időtartam 25 perc.)
5. Mellékszám. (Énekszám magyar és német nyelven. Előadja az énekar, ha az nincsen, az ifjúsági énekar. (Időtartam 15 perc.)
6. Mellékszám. (Az ifjúság szavaltat magyar és német nyelven. (Időtartam 15 perc.)
7. A központi előadó előadása. (Időtartam 25 perc.)
8. Vettetékes előadás. (Időtartam 30 perc.)
9. Himnusz. (Énekl a közönség.)
10. Mellékszám. (Rövid, egy-két felvonásos névelő határu szindarab magyar vagy német nyelven.)

Telkintelt a kultúresték népművelő nagy khatására, azaz hium fel a ft. piébanos, egyházközségi elnökök és tanítók figyelmét, hogy a kultúrestékekben való tevéleges közreműködésükkel a kultúrestéket rendező bizottságot támogassák.

1800/1932. sz. **Gépjárműveknek országton kövel való dobása.** A m. kir. rendőrség pécsi kapitánysága arról értesített, hogy az országúton mentén felkötött községbeli iskolák gyerekek csoportokba verődve az útvonalon haladó gépjárműveket kövel dobálják meg. Minthogy ezen gondolatlan magatartás nemcsak a személy és vagyon biztonságát veszélyeztet, hanem tekintettel arra, hogy külföldi is lehet a gépkocsin, az ország jó hírnevének is káros, ezért a központi igazgatóságok és tanítókat, hogy az iskolában, megfogolják az tanítókat, hogy az tanulóknak megfelelően oktatással, a tanulóknak mindenféleképpen eltérendő magatartásának és eljárásának vegyék elejét.

1807/1932. sz. **A festvényes pedagógiai és gyakorlati kérdésének rádió útján való ismertetése.** A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium 73.549/1932.

Kérelem! Nagyon kérem azon kartársaimat, akik a június havi ehm. tanitógyűlés alkalmával megvárolt **Fehete: Népiskolai módszertan árával** hátralehős vannak, hogy e tartozásokat e hó folyamán kiegyenlített sziveskedjenek. Között példány ára 2 pengó 60 fillér, úszótt példány 2 pengó 20 fillér. — **Csekkhámla száma: 2971.**

sz. rendeletére (megjelent a Hivatalos Közlöny f. évi november 1. számában) azzal hívom fel a feljügletem alá tartozó összes iskolafelügyelőgörg figyelmét, hogy a testnevelési pedagógiai és gyakorlati kérdéseinek rádió útján való ismertetése tárgyában a lehetőseghhez képest, a miniszteri rendeletek megfelelő módon intézhetőek.

1808/1932. szám. A házinyúltenyészés terjesztése. A m. kir. ualls- és közoktatásiügyi miniszter új 63.959/1932. sz. rendeletére (megjelent a Hivatalos Közlöny f. évi november 1. számában) azzal hívom fel a feljügletem alá tartozó összes iskolafelügyelőgörgököt és tanítókat, hogy a rendeletek megfelelőleg a házinyúltenyészés terjesztése érdekében megfelelő módon járjanak el.

1853/1932. sz. „A katolikus nyelvi eszményképe. Az Egri Helyettesítő Sajószóközösség (Eger, Alapítványi ház) hadja vittez Egeri István ny. igazgatójától „A katolikus nyelvi eszményképe” című nyolc új tenjedelmű munkáját, amely útmutatásul szolgál, hogyan kell az iskolai élet szemny apró-cseprő eseményeit a szóbanrheködés nevelés szolgálatába állítani. Valóban forgó mű a bírálatok szerint megbecsülhetetlen szolgálatot tesz a tanítóknak. A mű, a modern pedagógiai magaslalon állva málta a vallás kedély- és jellemképző értékét s mindvégig lebilincselő módon mutatja be a vallásos nevelés módjóságait. Ezért az iskolai könyvtárak részére melegen ajánlom. Ara közvetlenül az egri keresztény sajtószövetkezett könyvkereshedésénél, Eger, megrendelve, jüze 3 P. bekötő 4 P.

1853/1932. sz. Illetménytörzsszámok közlése. Baranya vm. kir. tanfelügyelőjének hivatalomhoz intézett 1176—1/1932. sz. átirata kapcsán utastom az alább megnevezett tanítókat, hogy illetménytörzsszámukat — saját érdekében — *postafordultal* szemmel átstíreltesse benárasa nélkül közvetlenül közölkés Baranya vm. kir. tanfelügyelői hivatalának, mert ennek elmulasztásával illetményük utabánnyózásnál és kezelésénél súlyos zavarok keletkezhetnek.

Faller Rezső Bezedek, Takács Etel Illocska, Kail Antal Ivándárda, Reich Jakob Lapáncsa, Lutz György Lippó, Szauter József Magyarbóly, Weisz Piroksa Sárók, Kész József, Pracsch János, Lieber Emil Villány, Ruzsinszky József, Polgár József úv. Bakóca, Gazsi Teréz Bános, Gász József, Csiffary Arnold Baranyajenő, Szommer Gusztáv Felsőegerszeg, Pfundstein Antal, Réhling József Gödre, Lőrinc József Hegyhámaróc, Prenk József Hetevhely, Bodó László Hörnyék, Nagy Vilma Husztói, Dallos György Kán, Laurencsik János Kárasz, Tircsi Polikárp Kovácsné, Nagy, Drescher Ádám, Schmidt József Koblény, Saághy Mihály Liget, Kapronczay Lajos, Sámson Imre, Róth József, Gergelycs Teréz, Höfler Péter, Néző Mágos, Nemes János, Kovács János, Mézszáros Vince Magyarereggy, Fessel Pál, Hipp Imre Magyarzsek, Hering József Mecsekjányosi,

Koch József Mecsekpölöske, Scheszták János Mecsekszakál, Halmos József Meződ, Madarász Erzsébet Okorvölgy, Petz Péter Orfú. Keimráth Béla Orosló, Eibech András Palé, Mezei László, Simkóné Mezey Ilona Sánd, Bart István Szentkatalin, Szuló József Tekeres, Póssa Imre Tékés, Fácány Imre Varga, Csiklag Jenő Vázsonk, Vadász Gyula Vékény, Beck Ferenc, Jantsits Etel Babarc, Mautner Ferenc, Pollák Rudolf Kisnyárad, Hering Károly, Wilgermeim Kornélia, Hartweg Peter Ractóts, Dencz István, Lassányi József, Richter Franciska (Lassányiné) Versend, Koleszáris Sándor Belvárdgyula, Stróbl István Birján, Halmos Sándor, Schermann József Gyód, Betovics Desző Keszű, Hartweg János Kisbudmér, Hinterscheldt György Kisújbyána, Merkle Endre Kókény, Lippay Antal Lothárd, Koleszáris Károly, Mayer Imre Magyarvárós, Ignics József Mádom, Göbel Károly Nagybudmér, Ebrics István Németi, Takács József Pécsárányos, Erdős Desző, Suhajda Gyula Pellérd, Polgár Desző Peterd, Kálczy Mihály Romonya, Hocholzer József Szemely, Steiner Ferenc, Bodonyi Ferenc Szökéd, Lutz Ferenc Fazekasboda, Kaszás József, Horváth Ferenc Geresd, Balvin István Lovászhetény, Schwoy Ferenc Maráts, Cipzser Károly Pusztakistálú, Köszegi Lajos, Gasz Antal Püspöklák, Biczo Ferenc Alsószentmárton, Makári István, Makári Istvánné, Schmidt Sándor, Prenk Ádám Beremend, Szalai Sándor Gyúd, Batory Jenő Harkány, Csúda Henrik Kisjakkabfalva, Varnagy Ferenc, Varnagy Ferencné Vajszló, Mayer Péter Villánykövesd, Hesz József Vökány, Petz Vilmos, Petz Vilmosné Szederkény, Müller Desző Kássád, Bank József Hegyestmárton, Kiss Lajos Bánfa, Herbert Gáspár, Dunay Ilona Bükkösd, Szukics József Csabény, Klár Márton Dinnyebéki, Rukóber István Gery, Frei János Gyűrűti, Mied Agoston Helesta, Barokovics Vilmos Horváthertelend, Cimmer János, Korpád, Vass József Magyarzentiván, Máthé Miklós Megyefa, Kovács László, Miller Mária Sellye, Kutnyánszky József Siklósbodony, Harka Sándor, Harka Sándorné Szabadszentkirály, Köhler Ádám Szentdienes, Máthé Albert, Zsinókó Ernő, Zsinókó Ernőné és Habler Margit Szentlőrinc, Fodor Ferenc Vásároszentgál.

Megjelent és kapható

Magyarország

revizió térképe

Iskolákban nélkülözhetetlen.
Ára: 80 fillér.

HALADÁS
nyomdában
PÉCS,
Király-és Mör-u. sarok

HIREK.

Egyen meg a Te akaratod...

A november rideg lelke ráférdái a világra s fosztogatta éhességét. Zörögve hull a level, búsongva hervadt a fü, elnémult a dal. Csendes, csodás haldoklás, melyből — tudjuk, — új élet épül.

Es a csendbe, hirtelen, váratlanul beledondult a lélekharang...

Egy ember hullott le az Élet fájáról...

Messziről jött. Napsugaras lábak derültét, a kék tenger mosogató, csobogó hullámom finom, halk szavát hozta. Es a leltét, melyben csak jószág volt...

Ahonnán jött, fájlaltak elvesztését: ahová jött, örültek jötenek.

Itt él közöttük. Mosolygott, bizdított, vigasztalt, segítelt. Megaranyozta egy hitves életét és derűne hangolla egy munkában rohadó fűvet hátszáját.

Egyesekhez megmerevedett arcán a mosoly, halk szavának is vége szakadt és fenselendű a földi lét utolsó himnusza...

Hatalmas embertörő élet körül egy sirt, melytől ősi órágok erdejével borított és melyre egy nevet véselt:

Komócsy Ferenc.

Egy ember lehullott az élet fájáról, hogy új életet kezdjen...

A gyűvésza borult órányegyel, a porig sült földi ezrek részénél ügyekszik vigasztalni.

Mi is, a pécsi egyházmegye katolikus tanítóit, ósánite, igaz és mélyesége részvénett fordulunk elnökünk, tanfelügyelőnk felé. Vigasztaló szóm a Hit szava:

Legyen meg Uram a Te akaratod...!

uzsp.

Püspöhi hitünetések. A dunaföldvár® r. kath. iskola 200 éves jubileumával kapcsolában O Nagyméltóságom, a Megyespüspök Úr ózv. Hristofics Gyözóné és ózv. Dr. Ráthy Gézáné dunaföldvári tanfelügyelőnk az igazgatótanítótól címet adományozta, mi Koudela Gyula dunaföldvári igazgatótanítónak, Pintér Jánosné tanítónéknak, valamint a dunaföldvári helyalmas Nővérek Leányintézeté taneórnékné foposátör elismerését nyilvánította évtizedeket meghaladó buzgó és hű munkásságuk elismeréséért.

Egyházi hírevezések. Dr. Kovágo Péter Himesházárdi Bátorcsékre, Berta Antal szekszárdi gimnáziumi hittanár Mózsrre plébánosnak, Szajtári Nándor Mózsról Szekszárdra gimn. hittanárnak, Kovács Kálmán s. lelkes Rácpetréről Závodra adminisztrátornak, ki-

nevezettek. Vój József Závodról Mózsgóra, Ollap Ernő Mágocsról Tolnára, Reil Antal Tolnárról Mágocsra, Baum Ferenc Dunaszekcsőrről Bogdásra, Leimeler Tibor Bogdászárról Naggyárádra, Oszkay Lajos Naggyárádról Dunaszekcsőre, Bencse János Kocsolárról Bölcshéire, Simon Lajos Gulajról Magyarkezesre, Ventura László Bükkhátról Rácpetrére, Agoston János Bölcshárról Bükkhátról segédleltetés minőségben athelyezettek.

Tanítói hírevezések. Kovács Klára az ócsányi II. sorsz. Horning Géza a gyulai és Czimmer János a boldogszonyfalú kanton-tanítói állásra egyházközségtagként kinevezettek.

Népköztársi Szemle. A királyi tanfelügyelői országos egyesületének kiadványa: „Népköztársi Szemle” f. évi II. füzeté igen érdekes tartalommal jelent meg. Dr. Wessely Ödön: A szociálpedagógia mai állása, Takács Béla: Szociálpedagógia a népköztársi tanteremben, Sugár Béla: A szociális nevelés gyakorlati megvalósítása, ó-ma: Gertrud Bäumer szociálpedagógiai eszmái, ó-ma: Budapest gyermekvédelmi tevékenysége 1929-30-ban, Nemesné M. Márta: A nltzal nevelési kongresszus tanulságai, címen írták értekes cikkeket Ezenkívül könyvek, Magyar Lap-szemle, Dorlepet írások, idegen Lapok, Egyesületi Közlemények teszik változatosabb a füzetet. Megjelentik negyedévenként. Blózfizetés díj egy évre 4 P. félre, 2 P Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, V. Rudolf-rakpart 6. III. emelet. Héztörtel, ismertetés szánt művek, lapok cserépdélangat a szerkesztő címére: Angyal János, Budapest, V. Rudolf-rakpart 6. sz. Post. vármegye kir. tanfelügyelősege hűdendők.

Balassa Gyula

magyarorszáli segédleltetés 27 éves korában elhunyt. A pécsi egyházmegyenek e fiatal, nagyreményekre jogosító papjának elhunyla az egész egyházmegyében nagy részvétel lett.

Új gyermekkeri gyűjtemény. A Magyar Kórus hangjegyes folyóirat legújabb száma a szokottal jóval gazdagabb tartalommal mutat jelent meg. A zenei rész ezúttal a kiadó, gyermekkeri-íróinak, Herényi Györgynek legújabb gyűjteményét, az „Angyali énekszó”-t tartalmazza. Az értekes és nagyjelentőségű gyűjtemény 30 kétszólamú egyszemű kári művet tartalmaz, rendezésághoz nagymeisterek tollából, melyekhez az énekhangzóron pompásan simuló, költői magyar szövegekkel írt a gyűjtemény összeállítója. Különösen kiemelkedő értéket a kötetnek Orlando di Lassó művei, kinek ez ében ünnepli a zenevilág 4. centenáriumát. A magyar zeneirodalomban utóór gyűjtemény nemcsak iskolai és templomi énekkoroknak, hanem a dalárdáknak is remek anyagot ad

a művészi emlékre. A folyóirat szöveg-résében felhívást közöl az egyházi népe-
nekkel foglalkozókhöz, elsősorban a tanító-
sághoz, hogy honyóbból nem ismeretes, de
a nép ajkán élő templomi énekeket gyűjtson
és jegyezze fel, mely anyagok a Magyar
Kórus szerkesztésére gyűjti össze és dol-
goztat fel a közhasználat számára. Ezenkívül
több értelem tanulmány egészíti ki a tartal-
mas számot, melynek 240 P az ára. Mutat-
ványszámot készítségül kiad a kiadóhivatalt:
Budapest I. Fery Összhar-utca 55. Tel.: 55-6 66.

Magyar külpolitika. A Magyar Revizió-
s Liga hivatalos folyóiratát, a „Magyar Kül-
politika” című lapot olvasóink figyelmébe
ajánljuk. A folyó elő október havi számba
Pekár Gyula, Herczeg Ferenc, Dr. Páll Endre,
Udvardy Miklós, Dr. Bönsz Julia, Kiss Meny-
hért és Schmidt-Papp Ernő írta érdekes és
érthető közleményeket. A „Magyar Külpoli-
tika” legelső sorban a magyar tanárok, tanít-
ónők és tanuló magyar ifjúság szellemi or-
ganuma kíván lenni abban a felvilágosító
munkában, melyet a tanárságnak, tanítósá-
gnak és ifjúságnak valótevé kell folytatni ügy-
tárában, mint a külföldön a magyar revizió
hírcikkolósáért. A szerkesztőség európai-
európai pályázatokra is ír ki a magyar ifjúság szá-
mára, ezeknek témát a magyar revizió ügyé-
re vonatkozóan, de minden közlemény egy-egy
batalmas argumentuma a magyar reviziónak,
a megmozdító irredentizmusnak. Előfizetési
díj egész ére 18 pengő, félére 9 pengő.
Kiadóhivatalt: Budapest, VI. Aradi-u. 14. sz.

**Tanítók és övönök vasúli arché-
pes igazolványainak érvényesítése az
1933. évre.** Baranya vármegye kir. tanfel-
ügyelője ezúton hívja föl Pécs sz. kir. város
és vármegye tanítóit és övönöit, hogy a
Néptantólió Lapja 1926. évi december hó 2-i
számában közölt záradékkal ellátott kimuta-
tást a kir. tanfelügyelőséghez 1933. évi január
hó 7-ig terjesszék be.

A kimutatáshoz csatolni kell az abban fel-
soroltaknak az 1932. évre érvényesített arché-
pes igazolványát és a Mau. pécsi üzlet-
vezetőségének 34.230. számú csekszámlája
javára az alább előírt összegnek befizetését
igazoló csekkelsmérvenyt.

Az állami tanítók, azok feleségei és az
övönök igazolványonként 8 P térítést össze-
get, 1 P érvényesítési illetéket, a nem állami
tanítók, azok feleségei és az övönök igazol-
ványonként 24 P térítést összeget és 1 P
érvényesítési illetéket tartoznak a fentmeltett
csekszámla javára befizetni. A befizetések
taninfuzetentek egy csekkalapon eszközlen-
dők és azt a csekknek az „értéstitő” lap hát-
oldalán részletezni kell. (Pl. 4 drb. igazol-
vány után 96 P térítést és érvényesítési
illeték.)

Az érvényesítést illetéket postabélyegben
lerónt nem lehet.

Azon tanítók és övönök, akiknek eddig
igazolványuk nem volt, az előírt 6 és fél —
10 és fél cm. nagyságu fényképet is csatol-
ják és igazolványonként államiak 8., nem álla-
miak 24 P térítést összeget és az államiak
és nem államiak egyaránt 2 P kiállításit ille-
teket tartoznak a fentl. módon befizetni.

Figyelemmel arra, hogy az 1932. évre érvé-
nyesített igazolványok 1933. január hó 31-ig
használatosak, az új igazolványok érvénye
pedig 1933. évi január hó 1-ével kezdődik,
azon tanítók és övönök, akik új igazolványt
vállanak, kérelmeket a fentl. módon decem-
ber hónapban is előterjeszthetik.

Azon vidéki tanítók, akik igazolványatknak
postán leendő visszaküldését kérik, felcímezett
és kellően bélyegelt válasszborítékat is csatol-
janak.

**Középisokolásoknak a tanító- és övön-
képző-intézetekbe való átállése.**
A m. kir. vallás- és közoktatásiügyi minisz-
terium legutóbbi kiadott rendeletével a követ-
kező módosításokat eszközölte a tanító-,
tanítónő- és övönöképző-intézetekbe való fel-
vétel eljárásánál: 1. Ezidig a tanítónőkép-
ző-intézet ill. egyfalujamból az övönöképző-intézet
ill. egyfalujamból lehetett átállni. Ezentúl nem
lehet. Az újabb rendelet szerint középisokolai
érettsegi bizonyítvány alapján az övönöképző-
intézet ill. osztályába vehetőék fel leánytanulók
és esetben, ha az előírt különbözőzet vizsgálat
sikeresen leteszik. 2. A tanító- és tanítónő-
képző-intézetekbe ezidig érettsegi bizonyít-
vány alapján az V. osztályba lehetett átállni.
A most kiadott rendelet szerint az 1933/34.
iskolai évtől kezdődően középisokolai érett-
segi vizsgálatot tett tanulók a tanítóképző-
és tanítónőképző-intézeteknek csakis ill. V. osztá-
lyba vehetőék fel és pedig sikeres különbözőzet
vizsgálat esetén és a rendelkezésre álló
férőhelyek számához képest.

20 magyar nota 1 P 80 f-ért!

A legkedvesebb és legcélszerűbb **hará-
csonyi ajándékok** egyike a **hőta,
a daloskönyv.** Most rendezem saját
alá 20 magyar notátmat tartalmazó zseb-
alaki daloskönyvet, mely karácsonyra
jelenik meg. Bőlti ára **2*80 P** lesz, de
mindazoknak, akik egy levelezőlapon
(**Pécs, Petőfi-u. 5. sz. dec.
30-ig megrendelik, 1*80 P-ért**
küldöm meg. A pénz átvevő után kell
befizetni a mellékendő csekken.

Rutor Ferenc

pécsi püspöki tanítóképző-
int. tanár, seneaszerző; a
„Sínegedő lények”, „Füme-
gek a szőlőhegyn”, „Utó-
zó ósárlókosa” stb. szerzője.

KATHOLIKUS ISKOLA

NÉPKÖZTÁRSÁGI HAVI KÖZLÖNY — A PÉCSÉGHÁZMEGYEI TANHATÓSÁG HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Felőlts szerkesztő: Magyar Sándor, ehm. tanfelügyelő.

Kiadótalajdonos: a „Pécségházmegyei Róm. Káth. Tanító-Egyesület.” — Megjelenik minden hónap elsőjén.

Előfizetési díj 1933. évre 3 pengő.

Talajj 1933. évre 3 pengő.

SZERKESZTŐSÉG: Pécs, Sachtovszky-ter 23. sz. (Püspöki Palota), hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, hirdetésék és reklamációk is küldendők. Az előfizetési és tagsági díjak a 46.012. sz. postabankékpénztári befizető-lapon küldendők be.

Pécs, 1933. január. 1.

XXII. évfolyam, I. szám.

Boldogabb újév felé.

Az elnyomatás szorító bilincselben szend-
vedő népeknek éppen úgy, mint a megpro-
báltatás nehézség, fűtőes útján laposó egé-
neknek megállótérő jelent a remény. Annak
egy-egy fellátó sugara sokszor a szüv-
vány összes megbabonázó szímet vetíti oda
a jövőnek különben kétségbejuttó sötét ké-
pére.

Hetekkel eselőtt felragyogtak a szemek,
az elcsüggedt lelkekbe édes öröm lopódzott,
amikor megjelentek a reviziós térképek. Tehát
mégis! Hépeletemben már Pozsonyba, Kassára,
Aradra, Kolozsvárra utazunk. Adjonak egyelő-
re csak annyi, majd megjön a többi is.

A napokban egyik barátom nagy lelkesé-
dással írta nekem: Isten, tehát végre ránk is
gondoltak. Kapunk újévi ajándékok. A püspök
hisz szorgalmazására a miniszter eltekint az
új internatúsa létesítésétől és az erre a
cébra felé fordított összegnek csupán 25 százalé-
kát tartalekölja, a fennmaradó 75 százalékot
pedig a meglevő internatúsaokban elhelyezett
tanítógerehek segélyezésére fordítja. Talán
jón majd a többi is. Felkellették bennünk a
reményt.

Bizakodó reményeink kezdjük mi is az is-
kolai munkát az új esztendőben. Sőt, a mi
munkánk mindig ennek a nagy erőnek jegy-
ében folyik. Ahik ismerik a történelmet
és az életet, jól tudják, hogy minél mélyeb-
ben szánt a tanítóság a gyermeklelkek ter-
mehény talajába, annál több reményvirág
fakad a nemzet számára.

A huszas években kínzó nagy sötétség
borult a lelkekre, a magyar jövőre. Eggedű,
árván, elhagyatva állott a magyarság a né-
pek hullámozó nagy tengerében. Ellenséges
vagy közömbös szemmel nézték vergődését.
És mi sem érteltük egymást. Száz felé men-
tünk. Turáni átok! De sokszor csengett ez a
szó fölünkbe ostromzó szónokok haragos

ajkairól és ljesztett felénk fehér papíron
Sokakat megbénított az a szó. Nem tehetünk
semmit, hiába való minden erőlködésünk.
Sűjt a turáni átok.

Pedig ilyen nincs. Csak emberi átok van.
A paradicsom becsapott kapuja óta üldöz az
minden népet és nemzetet. A széthúzás, a
veszekedés romboló ereje mindig és minden-
ütt érvényesül annyira, mint a magyar
történelemben és életben. Az eredeti bűn
átának nyomasztó súlya ez.

Csak a belátás, a figyelmekzet lélek, a
nemes szív szegheti ennek nyakát. A nevelés.
A magyar lélekben sok érték és erő
szunnyad, csak felszínre kell azt hozni. A ma-
gyar történelemben nemcsak gyűlöletnek
vannak. Dicsőséges események is feljegye-
zett az. Haladt nemzetünk nagy összefogás-
sal, közös akaratral egy cél felé is. Csak
össze kellett forrasztani. Azért alapvető és
sorsdöntő a mi munkásságunk.

Kezd derengeni. Örömdetes hajnalpét
bizató sugarokat a magyar égboltra — az
újév küszöbén. A huszas évek nyomasztó
légköre oszladozik. Széles e világban más-
képpen gondolnak ránk. Barátunk biztatnak,
ellenségeink félnek. És mi örülünk ennek
a fénynek és reményeink indulnak neki az új
esztendőnek.

Legjobban azonban mégis csak hitatúsán-
ban bízunk. Azzal az erős meggőződés-
szel kezdjük fáradságos munkánkat, hogy minél
jobbban hatunk mi az ifjúságra, minél utlá-
gossabb fejfel és acélosabb akaratral lép ki
az életbe, minél jobban kovácsoljuk össze
nevelő munkánkhál a magyar gondolat és
érzés erejével a nagyoktat. annál biztosabb
lépésekkel haladunk a boldogabb újév felé.
Nemzeti és egyéni boldogulásunk remény-
teljes pítros hajnala jete.

Gabriel Pál dr.